

శ్రీ రస్తు.

భైరవకవిప్రణీత మగు

శ్రీ రంగమహత్త్వము.

ఇది

వనపర్తిసంస్థానాధీశ్వరులగు

నవై రాజారామేశ్వరరావు

బహిరీబల్వంతుమహాభూషాలరావుబహద్రువారి

యాజ్ఞానుసాముగా

మా. రామకృష్ణకవిగారి చే

బరిష్కరింపబడి

చెన్నపురి

జ్యోతిష్కర్తముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

1912.

PLACED ON THE SHELF
Date 3/4/95

035,1570,
E12

035,1570,
E12

035,1570,
E12

SRI VENKATESWARA
CENTRAL LIBRARY &
RESEARCH CENTRE.
Acc. No. 20150
Date
TIRUPATI.

గ్రంథకర్తప్రశస్తి.

శ్రీరంగమహత్వము గారుడపురాణాంతగత మైనది. దీనిని గౌతమగోత్రుఁడును గౌరనామాత్యపుత్రుఁడు నగుభైరవకవి విరచించెను. ఇతఁడు శ్రీశైలముల్లికార్జునస్వామి దేవి యగుభ్రమరాంబిక కృపచేత సారస్వతసిద్ధిఁ బొందినవాఁడు. తుదిగద్యమున “శ్రీమద్భ్రమరాంబావగప్రసాదలబ్ధసారస్వతవిలాసగౌరవ గౌరనామాత్యపుత్ర...భైరవ” అని వ్రాసికొనెను. రత్నశాస్త్ర మనుచిన్నకృతిలో, “భ్రమరాంబికామహావర । సముదితనిరవద్యహృద్యసాహిత్యకళా । క్రమవిమలప్రతిభాసం । క్రమణుండ మతిశాలి యైన గౌరనసుతుఁడ౯” అనియు, “భైరవుండ సుభయభాషా । పారిణుండ లోభిభవసభవ భూమవ్యా । పారసవికారదుష్కవి । ఘోంపికాచము లదల్చుకొనుభైరవుండ౯” అని చెప్పెను. కవిరాజగజాంకుశ మనుగ్రంథమున రత్నశాస్త్రములో నుండి నేనుదాహరించిన రెండుపద్యములును గలవు ; మఱియు, “శ్రీమత్పరమశివానన । తామరసవికాసలీల దనరినభ్రమరాం । బామధుమత్తభ్రమరిక । నామానససరిసిరుహున౯ వసియించు౯” అని యాలక్షణగ్రంథమును బ్రారంభించెను. కావున నీమూఁడుకృతులకుఁ గర్త యొక్కఁడే యని నేను వేఱ చెప్పనక్కఱలేదు. శ్రీరంగమహత్వమున, మ. కృతవిద్యాఖురశీపరిశ్రమక శాకీలీలీలాసుం జన

స్తుతచారిత్రుని గౌతమాన్వయపవిత్రం గౌరనామాత్యస
త్సుతుఁ గల్యాణకవిత్వలక్షణసమర్థు౯ నూక్తియుక్తాఫలా
తతకాంతిస్ఫుటచంద్రికోల్లసితవిద్యత్రైరవు౯ భైరవు౯

అని తనగోత్రాదులఁ జెప్పకొనెను. గౌరనామాత్యసత్సుతుఁ డనుటచే నియోగి బ్రాహ్మణుం డని కొందఱు చెప్పదురు. అమాత్యశబ్దము కేవలము నియోగులయందును భట్టశబ్దము వైదికులయందే ప్రయోగింపఁబడుచుండే ననునియతి నేటికాలపుకవిచరిత్రకారులకే కాని శ్రీనాథభట్టాదులయందు వర్తింప దని నేను తలంచెదను. ఈభైరవుఁ డే కాలమునం దుండెనో గుఱ్ఱైఱుఁగవలసియున్నది. ఇతనిశ్రీరంగమహత్వములోనుండి యుప్పకవయు ముద్దరాజరామనయు వసంతర్థవర్ణనపద్యము లుదాహరించియున్నారు. మఱియుఁ బాండ్యభూపాలుం డగుముద్దళగిరిభూపాలునకు విద్యావతీదండకము రచించిన ప్రఖ్యాతుఁడు గణపవరపువేంకటకవి భైరవునిఁ బేర్కొనెను. తత్పాండ్యభూపతిని జయించిన కళువె-వీరభూపాలుఁడు తన వీరభూపాలీయునున భైరవునిఁ బ్రామాణిమనిగాఁ జెప్పెను. వీరందఱుఁ గ్రీ-శ 1660 ప్రాంతముల నుండినవారు. వీరిలోఁ బూర్వుఁడు ముద్దరాజ రామన్న. ఇతఁడు తనకవినంజీవనిలోఁ గవిగజాంకుశములోనిపద్యములు గూర్చెను. మఱియు లింగముగుంట-లిమ్మకవి సులక్షణసారమునఁ గవిగజాంకుశమునుండి

పెక్కుపద్యములు దాహరించెను. ఈతిమ్మకవి క్రీ-శ. 1600 కుఁ బూర్వమే యున్నవాఁడు. ఇతఁడు తెనాలిరామకృష్ణుని యక్కొమారుఁ డని యొకరు చెప్పిరి గాని నిక్కము తెలియరాదు. అట్లయినచో భైరవుఁ డంతకుం బూర్వమే యగును. పట్టుక్రవర్తిచరిత్రను రచించినకామినేనిమల్లారెడ్డి తనశివధర్మోత్తరఖండ మనుగ్రంథమున, సీ. కడుగతాగతి యని కందు డింగఁగ మోచి శశికఁ గళాశాస్త్రసరణి దెలుపు మందబుద్ధిని యని ముందె చెక్కిలిఁగొట్టి కవిగజాంకుశ మింద్రకరికిఁ జూపుఁ బసులకాపరి యని వెనఁ గోక శైకొని హలికి హలాయుధం బెలమిఁ గలుపు అని శ్లేషవైచిత్రి చూపుచుఁ గవిగజాంకుశమును బేర్కొనెను. ఈమల్లారెడ్డియన్న యగుకామిరెడ్డి,

కా. శ్రీరాజత్సులుతానేసంస్థితమహాశ్రీకృన్ని జాంశాదర
స్ఫూరజేదులఖాసరాడఖబరుత్పాపాలసింహాసనో
దారాశ్రాంతనితాంతసన్నతచరిత్రప్రాభవోద్దామకా
మారెడ్డితీతినాధహృజ్జలజఘామా సిద్ధరామేశ్వరా.

అని శివధర్మోత్తరఖండమున ద్వితీయాశ్వాసాంతపద్యమున నూచింపఁబడినట్టి లఖబరుకాలమునను ఏమిలఖానుకాలమున నున్నచో మల్లారెడ్డియుఁ దత్కాలము వాఁడే “అఖబరుత్పాపాలసింహాసనోదారాశ్రాంతనితాంతసన్నతచరిత్ర” యనుటచే; నక్కఱి చక్రవర్తి కించుకసహాయ మొసంగి యుండవచ్చును. అక్కలు క్రీ. శ. 1556-నుండి 160 వఱకుఁ బరిపాలించెను. వైఁ బ్రస్తావించిన కామిరెడ్డితమ్ముఁ డగునెల్లరెడ్డి కంకిత మీఁబడి బ్రహ్మోత్తరఖండ ముకృతీలోఁ దత్కర్త యగుపట్టమెట్టసోమనాథకవి కామారెడ్డి వర్ణించుచుఁ దదాస్థానకవులు తత్కాలపుశాలివాహనశకవర్షము లెన్నియో యందఁ జిత్రముగాఁ జెప్పెను. “కలిమి బిక్కనవోలి శ్రీకామిరెడ్డి । భూమివిభు నాశ్రయించి బుధులు నిజము । శాలివాహనశకవర్షసంఖ్యఁ బదియు । నైదునూరైనవర్తమానాబ్దములుగ.” ఈ బ్రహ్మోత్తరఖండమునకుఁ బూర్వమే పట్టుక్రవర్తిచరిత్ర మల్లారెడ్డి రచించిన తానే చెప్పకొనెను. వైయంశము లాలొచించి చూడ క్రీ. శ. 1570 వఱకును భైవునికాలము శిశ్చయ మగుచున్నది. భైరవునితండ్రి గౌంన; వీరు గౌతమగోత్రులు గదగౌరన యనుకవి గౌతమగోత్రుఁడు హరిశ్చంద్రకథాద్విపదయు సవనాధచరిత్రయు; గ్రహస్తుతియు రచించియున్నాఁడు. ఈకవిని గూర్మపురాణము విరచించినరాజలింగక పూర్వునిగా వర్ణించెను. ఇతనితండ్రిపెదతండ్రులు రాజన్నపోతన్నలు రేచన్ల సింగభు నాయకుని యొద్ద మంత్రులుగా నుండిరి గౌరన యాగ్రధకావ్యములు గాక సంస్కృ

మున లక్షణదీపిక యనుచందశాస్త్రమును రచించెను. దానిలో సంస్కృతాంధ్రములఁ బ్రఖ్యాతము లగుచందోగ్రంథము బుదాహరింపఁబడినవి. శ్రీధరచ్చందమును ధర్మసూరి ప్రణీత మగుసాహిత్యగ్రంథముగూడ నుదాహరింపఁబడియున్నవి. ఈ గౌరవ భైరవుని తండ్రి యీ యనుసంక్షేపము కలుగుచున్నది. గౌరవ సింగభూపాలునిపుత్రుఁ డగుమాధవుని కాలమున నుండెను. లక్షణదీపికలో, “అస్తి ప్రశస్తావనిపాలమాళి రత్నాకళీరంజిత పాదపీఠః శేచన్ద్రవంశార్జ్యవపూర్ణచంద్రో మహాబల స్సింగయ మాధవేంద్రః” అని చెప్పఁ బడియున్నది. ఈ మాధవునితాత యగుమాధవేంద్రుఁడు శ్రీమద్రామానుజవాఖ్యురచించె నని యీక్రిందిచాటు స్తోత్రమునందున్నది.

శా. శాకాభ్యే నిధివార్ధిగామశశిగేఽప్యభైష్టకం గౌతమీ
మాసేప్యాశ్వియుజే రఘూద్వపాపదే యో రాఘవీయాహ్వానాం
టీకా మగ్ధపటుప్రబోధఘటనామాణిక్యపుష్పాంజలిం
కృత్వా రాజలి రావుమాధవవృహో రామానుజస్య శ్రీయః

అనఁగా నీమాధవేంద్రుఁడు శ్రీ. శ. 1427 లో నుండెను. అతనిమన మఁడు 1500. లలో నుండుట యశ్చర్యము కానేరదు. కావున గౌరవ 1500 లో నుండియుండును మఱియు, మల్లారెడ్డి శివధర్మోత్తరఖండమున :—

సీ. మానితవగధ రామరఘటలలికంబు గౌతమగోత్రాబ్ధికల్పశాఖి
మల్లికార్జునపండితోల్లసద్వంశుండు గౌర నారాధ్య శేఖరసుతుండు
శ్రీమల్లమాగంభిసింధుశీతకరుండు గంగమాంబామనఃకంబభాను
సకలాగమజ్ఞానసారధౌరేయుండు పరవాదిదుర్గ శిభంజనుండు
చలగ గురుదక్షిణామూర్తిసద్గురులను । గౌరనాహ్వాయదేశకుఁ గన్నతండ్రి
ప్రవిమలాస్త్రతుల్యలోభభవా రాధ్యుఁ బుణ్యురణ్యకర సాధ్యులింగ నారాధ్యుఁ దలఁతు.

అనిచెప్పటచే లింగనారాధ్యుఁడు గౌరనపుత్రుఁడంట. పైచెప్పినగౌరనయు నీ గౌరనయు విద్వాంసులు, గౌతమగోత్రులు ననూచానసంతానులు మల్లికార్జునపండితాదులు వసించియుండినశ్రీశైలప్రాంతములవారు. శేచన్ద్రభూమిపాలు శేలినజటప్రోలు మొదలగుసంస్థానములు శ్రీశైలప్రాంతములలోనివే. ఈయంశము లిందుక దీర్ఘముగా నాలోచింప నిద్దఱుగౌరవలును నేక పురుషనామములే యనియు శ్రీ. శ. 1500 ల కాలములో నతఁడుండె ననియు నూహింపవచ్చును. భైరవకవికులగోత్రములును గౌరవకులగోత్రములును వాసస్థానములును గాలమును సరిపోవుచున్నవి గావున భైరవుఁడు లక్షణదీపికాంగ్రంథములు రచించినగౌరనపుత్రుఁ డని తలంచెదను. అట్లయినచో నితఁడు శ్రీ. శ. 1530 లో

నుండవచ్చును. ఈ సిద్ధాంతమునకు గూడ నొక బాధకము గలదు. ఏదనగా, గౌరవ తన లక్షణదీపికలోఁ గవిగజాంకుశముననుండి నాల్గుపద్యము లాంధ్రము లుదాహరించెను, పుత్రుని లక్షణగ్రంథమునుండి యుదాహరించెనా యనునదే సందియము. లక్షణదీపికా ప్రతులు నాయొద్దను బ్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారమునను గలవు. కవిగజాంకుశ ప్రతులు భిన్న దేశ ప్రతులు నాయొద్ద నాల్గుగలవు. చెన్న పురియడయారు సంస్కృతపుస్తకశాలలో నొకటి గలదు. లక్షణదీపికలో నన్ని ప్రతులలో నా నాల్గుపద్యములు గవిగజాంకుశములోని వనియే యున్నవి. కవిగజాంకుశ ప్రతులలో నా నాల్గుపద్యములలో నేదియుఁ గానరాదు. ఈ యుభయగ్రంథములను బ్రతులన్నియు సంపూర్ణములై శుద్ధములుగా నున్నవి. కావున లక్షణదీపికలో నుదాహరింపఁబడిన కవిగజాంకుశము భైరవ ప్రణీతము గాక మఱియొక ప్రాచీనకవిరచితమై యుండు నేమో. భైరవుఁడు గ్రంథాంతమునఁ గవిరాజగజాంకుశ మని నామ మిచ్చెను. అవి భైరవునివే యయిన క్రీ. శ. 1500 లకుఁ బూర్వము యగును. ఇతఁడు గొప్పలాక్షణికుఁడు, ఇతఁడు తనకవిరాజగజాంకుశము కేవలము సూత్రగ్రంథము గాఁ గూర్చెనుగాని పూర్వకావ్యలక్ష్యము లిచ్చినవాఁడు కాఁడు. ఇతనిశ్రీరంగమహాత్మ్యమును లాక్షణికు లందఱుం జదివియున్నట్లు దాహృతపద్యములే ఘోషించుచున్నవి. ఈకృతి మనోహరమై శైలిపాటవముగలదై “మహ్నవిఘోరపిశాచముల” నదల్పు నట్లున్నది. భైరవునిపదబంధము ప్రాశస్త్యమై యొక్కొక యెడ శ్రీనాథవెద్దనలఁ దలపించుచున్నది. రెండవయాశ్వాసములోని ఋతువర్ణనమును నాల్గవమైదవయాశ్వాసములఁ బురవర్ణనమును గఠప్రతిభారచితములుకాని మూలమునఁ గానరావు. ఉభయభాషాపాండిత్యము మాపుచున్న యాపట్లు స్వరచితార్థసంపత్తిమై మెఱయుచున్నవి. దీనిలోని పద్యములు 1600 క్రీ. శ. లో నుండిన జగన్నాథకవిచే రత్నాకరమునను బ్రబంధమణిభూషణమునను దత్తతృథాభాగములకు ననుకూలముగా నున్నవి గ్రహింపఁబడినవి.

దీనిలోని కథ ప్రఖ్యాత మగుశ్రీరంగక్షేత్రమహాత్మ్యము. ఇది మూలమున నూఠాధ్యాయములుగలది. ఈదివ్యచరిత్రమును బెక్కండ్రుకవులు రచించి తమభక్తిని గల్పాంతస్థాయినిగా లోకమున నెలకొల్పిరి. అనేకదివ్యక్షేత్రములలో శ్రీరంగము చాలముఖ్యమైనందున నాల్గురుకవులు దీనిఁ దెనిగించిరి. శ్రీనాథుని కాశీఖండభీమఖండములకుఁ బదపక్షేత్రమహాత్మ్యముల నింతప్రాశస్త్యముగాఁ దెలిగించినకవి యనున డెవ్వఁడు గానరాఁడు. వేంకటాచల సింహాచల కాళహస్తి హాలాస్య మంగళగిరి గోకర్ణ శ్రీశైలాదిమహాత్మ్యము లింతప్రాశస్త్యము లయినవి కావు. శ్రీరంగమహాత్మ్యముఁ దెనిగించినవారిలోఁ గందాళయ ప్పశాచార్యుని శిష్యుఁ డగుముకుందమోగి ద్విపదరూపమున రచించె నయ్యది శ్రీబాలక జనంబున కత్యంతోపయోగి యని తలంచెదను. కొంగునాటిలో రాజమంత్రిగా నుండిన

వరమల సరసాత్మునిచే గండపద్యములలో విరచిత మగుశ్రీరంగమహాత్మ్యముగూడ నప్రా
 ణమైనదే. ఇంకఁ దక్కినవానిలో భైరవునికవితతో నిండుకవానికి నచ్చునది కట్టా
 వరదరాజకవిప్రణీత మగుకావ్యమే. అతఁ డభియ రామరాయలపెదతల్లికుమారుఁడు.
 అతఁడు దీనిని పదియాశ్వాసములలో మ సోహరము గాఁ దెనిగించెను. అయ్యది మృదు
 పదవిన్యాసమై వైదర్భిరీతి నెలకొనుచున్నది. వీ రిరువురును మూలమును కొఱవడనీయక
 రసపోషణమునకై యచ్చుటచ్చట వర్ణనలఁ జేర్చుచుఁ దమవిద్యావిలాసమును నెలకొ
 ల్పిరి గాని యఖండమహాప్రవాహిని యగుభైరవునికైలికి సుకుమార పదబంధము గల
 వరదునికవిత యాకాశగంగను సమతల ప్రవాహిని యగు కావేరికిఁ గల యంతరమేమాపు
 చున్నది. భైరవుఁడు వేదాంతశాస్త్రమునఁ జక్కఁగాఁ బరిశ్రమించినట్లు తద్ద్రంధపఠనము
 వలనఁ దెలియుచున్నది గాని కృతిపతియగురాఘవమంత్రి వైష్ణవుఁడో లేక మాధ్వుఁడో
 కావున నతఁడు విష్ణుభక్తాక్రేసరులు త్రేత్రరాజ మగుశ్రీరంగమును హృదయ సన్నిధాన
 మున సదా కొలుచుచుండుటకై భైరవునిచేఁ దీనిఁ దెనిగింపఁజేసెను. వరదరాజ వైష్ణ
 వుఁడు; భైరవుఁడుశైవుఁడు; అయినను దీనిలో శివపక్షపాత మగు నంశములేవియు లేవు

భైరవునిశ్రీరంగమహాత్మ్యములోని దని లాక్షణికులచే నుదాహరింపఁబడినక్రింది
 పద్య మందులోఁ గానరాక భోజరాజవిభూషణ మనునీతిగ్రంథమునఁ గలదు.

ఉ. ఆకులవృత్తి రాఘవుశరాగ్రమునందుఁ దృణాగ్రలగ్ననీ

రాకృతి వార్ధి నిల్చుట దశాననుఁ డీట్లుట మిథ్య గాదె వా

ల్లీకులు చెప్పకున్నఁ గృతిలేనినరేశ్వరవర్తనంబు ర

త్నాకరవేష్టితావని వినంబడ దాతఁడు మేరు వెత్తికణ్.

శ్రీరంగమహాత్మ్యము గారుడపురాణమున నూఱధ్యాయములుగా బ్రహ్మాండపురా
 ణమునఁ దొమ్మిదియధ్యాయములుగా నున్నది. భైరవుఁడును వరదరాజకవియు గరుడపు
 రాణాంతగత మగుకృతినే తెనిగించిరి. భాగవతుల- రామకవి ముకుందయోగి మొదలగు
 వారు బ్రహ్మాండపురాణాంతగతకథనే యనువదించిరి. వరదరాజకవనభోరణి తెలియుట
 కై భైరవకృతిలో మూడవయాశ్వాసమున 729-వ పద్యమునుండిగల కథాభాగము
 ననుసరించి వరదునికృతిలో నుదాహరించెద; సహృదయులు కవననైపుణవిశేషమును
 గ్రహింతురు గాక.

ఉ. మేళము ఘుమ్మనక శ్రుతి సమేళము గాఁ జతగూర్చి మద్దెలల్

తాళము లావజంబులును దండెలుఁ జెంగులు నొక్కమ్రోతగా

నాలతి నేసి దృష్టిపరిహంగతకై మును తుంబురుండు దా

గౌళవంఠినాటలమ గాయనరూఢికిఁ బాడి చూపినక

క. గాంధర్వమేళసంగతి । గంధర్వవరుండు వీణ గైకొని దివిమ
ద్గంధేభ గామినీమణి । సంధించినమనకతి త్రి జత రాణింపజ్.

సీ. ఒక రాగమునకంటె నొకరాగ మందమై బయకారులను సిగ్గుపఱచుచుండ
నొకతానమునకంటె నొకతాన మొఱపులు వెదచల్లి వీనులవిందునేయ
నొకగీతమునకంటె నొకగీత ముతిచిత్రగచనావిమర్శన రంగుమీఱ
నొకతానమునకంటె నొకతానమున శుద్ధధరతవేత్తల కుదాహరణములుగ
నొక్కతాళంబునకు మీఱ నొక్కతాళ । మొకప్రబంధంబునకు మించ నొకప్రబంధ
మొక్క నాహవళికి మీఱ నొకటి గాఁగ । వీణ వాయించె వేలుపు గాణ యపుడు.

క. ఆవీణ యొకనిచేతికి । నావల నందిచ్చి దండె యందుక పాడెజ్
రావళిశంకరనారద • పావనిముఖులకు నోజబంతి యనంగజ్.

క. ఘనదేశశుద్ధవైఖరి । వినిపించిన చిత్రనేనువీణానాదం
బున మూచ్చనల మునిగిన । జనుల నచేతనులు గా నిజంబునఁ బాడెజ్.

సీ. ఘనవిధంబుఁ బాడ గారుడ స్తంభంబు తొగరుఁజూయలఁ గ్రొత్తచిగురు లొత్తె
బంతుమార్గంబునఁ బాట వాడినఁ గుడ్డమణిపుత్రికలకుఁ జెప్పుటలు వాడమె
దేశివైఖరిఁ బాడుచో శిరోవళము కే లెత్త శయ్యాభోగి యొత్తగిల్లె
దగుహారంగములు వింతగఁ బాడఁ గాంచనకలశాంబుపూరముల్ కఱడుగల్పె
బదయు వాడెనుచో దరువదముఁ బాడుఁ చోట నాశ్వాసులకుఁ జొక్కుచూపునడియ
మాపు నెమ్మాయు గలవాడు మధుఁ గాన । రీతిరంగేతుఁ పాడుసంగీతసరణి.

మ. ఎకతాళంబున వీరమద్దెలరవం బేకంబు గా నట్టువల్
ధికతొంత త్రికర్పంశిర్పంకుకిణతాంగితాంగినల్లోధికు
ద్ధికుతత్రైయ్యధిమిక్కితక్కిధిగడ్డోనితాత్తతాళంబులజ్
గనుబంతంబులు మాటువల్కఁ గొనకో ల్లిన్నిట్లు ము న్నాడఁగజ్.

ఉ. దేసివిధంబు గట్టణము దివ్యకళాసియఁ గోలచారి కై
లాసికి పేరిణీవిధము లాగులు జక్కిణి చిందు కొల్పణుల్
బాసలు కోపుమాపులుఁ బాట పదాభినయంబు రేకయుజ్
వాసిగ మీఱ నాట్యకలనం బ్రకటించెను హావభావముల్

క. పాడినకైవడిఁ బాడుచు । నాడినయటు లాడుచుండు నలరంగములొ

• గ్రీడమ్మగుతుకశారీ । నీడజముఖలిర్య గాత్తనిచయంబెల్లజ్.

మ. కవితాభోరణి యక్ష గానంబనల్ గంధర్వ గాంధర్వముజ్
హావణింపం గనకప్రసూనముల కత్యామోదసంపర్క మై

మివులక మెప్పుగఁజేసి శేఖరుల (?) భూమిక నత్కభావంతులక
భువీందెల్లను ముంచె నద్భుతరసాంభోరాశి నుల్లాసియె.

ఈ భాగమును జదివినవారెల్లరు వరదునిక వితయు భావప్రాధినుగల దనియు ఖైరవు
నికవనముకంటెను మిగులు నని తలంతురు గాని యది కొన్నిచోట్ల జేపలబుట్టి యల్లినట్లు
నీరసపదభావభూయిష్ట మయి రుచికొలుపదు. ఖైరవునియన్గొళక వితాధారయు రసభావ
గతివిశేషములు క్లాఘ్యతరములు గావున నీరెంటిగో ఖైవకృతి నే ముద్రింప దొరకొంటిని.
తాళీదళసంపుటకాంతారమునఁ దిరిగి ప్రమాదకంటకములఁ దొలఁగించుకొనుచు నపూర్వ
పదార్థవివేచనంబు సేయుచుండువారియవస్థ తత్తుల్యులకుఁ గాని యన్యుల కెఱుంగ రాదు.
వాగ్విప్రకోశము నిర్వర్ణ్యదము; ప్రతిభ నవనవోన్మేషిణి; కాలము విస్తృతినిదానము;
సామాన్యలోకము జీవయాత్రైకపరాయణము; ఆయోగి యిక్క మృతిచెందుచున్నపుగా
కవిబ్రహ్మగతి యెట్లు? అని యనుతాపమాత్రంబున సముద్రజలమునకేతము గట్టిన ట్టికావ్యో
ద్ధరణక్రియకుం బూనితిఁ గాని వైదుష్యదగ్ధమునం గాదు. వ్యయప్రయాసములమాటఁ
బోనిచ్చి శతచ్ఛిద్రవ్యాకులం బగుతాళీదళపరిశోధనం బభ్యాసవశంబున జుగుప్సారహితం
బుగ నలవఱచుకొని కార్యము నెట్లో నిర్వహించుచుండుటయుఁ గొందఱ ట్టిగ్రాగ్రహగ్రస్తులు
చూచి యోర్వక పరిపరివిధముల ననుఁ బాటుపఱచుచున్నారు. అక్కటా, యీయల్పకా
ర్యారంభమునకే జ్ఞాతిత్వము లేకయె యీగ్నావిద్యేషమునఁ గన్న పొడుచు వారండఁగా
భగవంతునియనంతగుణములం జూచి యోర్వక తామసులై యతనితోఁ బోరఁగడంగు
రాక్షసులయవిద్యా ప్రభావమును సహస్రముఖముల వర్ణించినవ్యాసాదులవిజ్ఞానము తప్పక
కొనియాడఁదగినదే. విద్యాసంస్కారము చాలనినాయట్రీవాండు సేయుపరిశోధనమున
గోషకంఠములు గలుగుట నిశ్చయము. వాని నన్వేషించి చూపినమాత్ర పివేకి యాగ్రహ
స్థానము గానేరడు. విద్యత్కల్పలులు చేయుకొటిల్యముమాత్రము నిరసనీయమే. భగవ
చ్చోదనానుహితమంబుననె నాయల్పగోగము నెఱవేఱుంగాక యని పరమనిశ్వాసమున
దీని నింతటితో విరమించుచున్నాడను.

ఖైరవుడు గొప్పలాక్షణికుఁ డని ప్రఖ్యాతి వహించియు నాంధ్రవ్యాకరణ దోష
ములు పెక్కులు పరిహరింపఁ జాలఁడయ్యె. “తలమా వులుకక” యిత్యాదిస్థలముల య
డాగమమునకు మాఱుగా ద్రమిశభాషలోవలె వకారాగమంబు వచ్చుట వ్యాకరణ
సిద్ధముగాదు. “స్వగ్గముకు” మొదలగుచోట్ల నగాగమంబురామి శ్రవణశుభగము గాదు.

“భరద్వాజమునికి నెఱిగించిన యీ వియతేలిహాసపతనము,” 1001

ఇట్టి ప్రయోగములు దీనిలోఁ బెక్కులు గలవు. ప్రాథవ్యాకరణములో నుద
హరింపబడిననన్నెయభట్టారకప్రయోగములకును వీనికిని జాలభేదము గలదు. అం

మన లాక్షణికులే లక్ష్యైకవేదు లగుకవులకంటె నెక్కు డపప్రయోగములు కూర్చి వానికి సాధుత్వ ముద్ఘోషింపఁ బ్రయత్నించిరి. ఇట్టికోషముల సూచించుట కర్తవ్య మని చూపితిం గాని నేటికాలమునఁ బాణినిపతంజలుల యంతరంగమును గుఱించి విచిత్రవ్యాఖ్యానవైఖరీప్రభావంబున మునిత్రయమును మునిసప్తకంబుగాఁ జేయఁజాలిన గ్రామ్యభాషోద్ధారకుల కివి హాస్యభాజనములు గాక తక్కువు.

ఈకృతి నాకు రెండుప్రతులు వనపర్తిసంస్థానాధీశ్వరుల తాళపత్రలిఖితగ్రంథములలో నే లభించినవి. అందులో నొకటి 186 సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునను దానికి బుత్రిక యగువేణికొకటి 96 సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునను దత్సంస్థానాధీశ్వరుల ప్రేరణంబున నే లభింపఁబడినవి. నేను దత్సంస్థానాధీశ్వరాశ్రయము వొందనికాలమున గ్రంథాన్వేషణమునిమిత్తము గత్వాంబునపర్తిసంస్థానాదుల గొంతకాలము సంచరించి వారి వారియనుగ్రహంబునకుఁ బాత్రుండనై గద్వాలలో భోజరాజేయాదికృతులు సంపాదించి వనపర్తిలోఁ బుస్తకముల శోధించుటకు ననుజ్ఞపడసి వానియెదుటఁ గూర్చుండి తాళీదళసంపుటములు విప్ప దొరకొనుసమయమున నకస్మాత్తుగా నప్పకవి యుదాహరించిన “ గందపుగొండనై త్రముల ” యను పైరవునిపద్యము మనస్సునకు స్ఫురించెను. అంత నయ్యా మన కేల యీకావ్య మీగ్రంథసమితిలో లభింపరా దని మొట్టమొదటిపుస్తకము విచ్చి కొన్నియాకులు ద్రోచి చదువఁగాఁ బ్రప్రథమమునఁ బైపద్యమే దృష్టిగోచర మయ్యెను నాకుఁ గలిగినయమందానంద మిట్టి దని చెప్పుటచాల. కుమారసంభవాదిసత్కృతులమున్నిది తీసిపోయినను నేనుత్సుకుండనై వెదకినకృతిలోఁ బైపద్యమే మొదట గోచరించుట వైచిత్ర్యవిశేష మని తెలియఁబడిచితిని. నాడు మొదలు తత్సంస్థానాధీశ్వరులగుశ్రీమంతుసచైరాజా రామేశ్వరరావు బహిరబల్వంతు మహాభూపాలరావు బహద్దరుగారు దీనిఁ బ్రచురింపు మని సర్వవిధముల నన్నుఁ బరికొల్పి యుజ్ఞాపించినను గారణాంతరములచే నేనే కాలవిశంబుము చేసితిని. ప్రత్యంతరము లభింపకుండుటచే ననివార్యము లగుకోషములు కొన్ని నిలచినవి. గ్రుడ్డికంటె మెల్ల మే లందురుగదా. దీనిం బండితలోక మనుగ్రహపూర్వకముగా గ్రహింతు రని నేను ఓత్ససింతుచున్నాఁడను.

చెన్నపురి.

5 జూలై 1912.

మా. రామకృష్ణకవి,

శ్రీ రంగమహత్త్వము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీమన్నార్జునుచు తటిద్వ్యునిఘనశ్రీ నామతింపఁ గఱి
నీమఁ వామకరంబు సాచి వలచే శీర్షోపధానంబుగా
రామం బైశఃశీంద్రతల్పమున శ్రీరంగంబునం దాశ్రిత
క్షేమస్థేమమతిఁ నుభించుహరిఁ బూజింతుఁ దయాంభోనిధిఁ.

1

మ. శయనంబై యుపధానమై నిలయుమై సచ్చత్రమై పాదుకా
ద్వయమై మంగళపీఠమై నృపులవస్త్రంబై సమస్తోచిత
క్రియలం జక్రికి నిత్యసంనిహితమూర్తిఁ బొల్చు శేషహి న
క్షయమేధానిధిఁ గావ్యలక్షణకళాచార్యుఁ బ్రశంసించెదఁ

2

కి. ఆయతచండతుండనిహతాహినికాయునిఁ దప్తహాటక
చ్ఛాయుని సర్వవేదమయసన్నతకాయుని దేవదానవా
జేయుని నప్రమేయుని నశేషవిహంగకుగ్రాధిపత్యధా
రేయునిఁ బ్రస్తుతింతు సుచంద్రవిభేయుని వైసతేయునిఁ

3

క. శ్రీరమణచరణసేవా । చారనిరూఢావధాను సత్కీర్తిజయ
శ్రీరాజమాను దానవ । వీరఖగస్యేనుఁ దలఁతు విష్వక్సేనుఁ.

4

మ. వినుతింతుఁ హరిభక్తిపెంపున జగద్విభావతులై పుణ్యకీ
ర్తసులై నట్టిపరాశరుం గపిలు వేదవ్యాసుఁ బ్రహ్లాదు న
ర్జును రుక్మాంగదు సంబరీషుని వసిష్ఠుం బుండరీకుఁ మరు
త్తనయుఁ భీష్ము విభీషణుఁ సురమునిం దాల్చుభిఁ శుమఁ శాసకుఁ.

5

వ. అని సపరిచ్ఛదంబుగా నభీష్టదేవతాభిషంధనం బొనర్చి.

గీ. అఖిలభువనైకపావనం బగుచు శ్రవణ । మంగళం బైనరఘునాథమహితచరిత
మసమవాక్పాఠి విరచించె నట్టియాద్య । నుకవిశేఖరుఁ బ్రాచేతసుని భజించి.

6

చ. లలితకవిత్వరేఖ సఫలత్వము నెంద నశేషకిల్బిషం

బులఁ దొలగించి నిత్యసుఖమూలములై హరిభక్తిదంబులై

వెలయుపురాణసత్కథలు వేడ్క. రచించి జగత్ప్రసిద్ధులై

పొలుచుమహాత్ములకొ నుకవిపుంగవులం బ్రణుతించి వెండియుకొ

క. రహి నిక్కినకవితలఁదహా | తహా జొక్కిననృపులచేతఁ దగ సత్కృతులై

మహిఁ దక్కినకళలందును | మహి నెక్కినకవుల నేటివారఁఁ బ్రీతికొ.

క. నుతిసేసి వాకరుణను | శతముఖములఁ బరిభవించు సాహిత్యకళా

ప్రతిభాసంపదపెంపునఁ | జతురుండ నగు నేను హృదయజలజములోనకొ

క. నుతుఁడును గృతియును దేవా | యతనము నట్టిల్లుఁ జెలుపు నారామము నూ

గ్నితధననిక్షేపము నన | సతతము ధరఁ బరఁగు సప్తసంతతు లందుకొ

1

క. కలుగు ధన మఖిలదిశలను | వెలుఁగు యశం బతిశయించు విద్యలు ప్రీతికొ

జెలఁగు నుధీతతి యెడనెడఁ | దలఁగు శివేతరచయంబు దగుకృతిఁ జెప్పకొ.

1

ప. అదియును.

సీ. శబ్దార్థరూఢిరస్థితిబహువిధవృంగ్యభేదములు భావములు గతులు

శయ్య లలంకారసరణులు రీతులుఁ బరిపాకములు దశప్రాణములును

వృత్తులు వస్తువివేకంబు గుణములుఁ గవిసమయముఁ జమత్కారములును

వర్ణనంబులు గణవర్ణఫలంబులుఁ దత్కులంబులు నధిదైవతములు

గ్రహములును శత్రుమిత్రయోగములు దశలు | సంశవేదయు భూతబీజాత్మరముల

పొత్తువులుఁ దెల్పి శాంతవిస్మరణఁ దనరు | సత్కవీంద్రునికృతి బుధసభల వెలయు. 12

ప. అట్టిమహాకావ్యసముదయంబునందు.

క. లోకోత్తరగుణపుణ్య | స్లోకకథామధురిమధురశుభవాఙ్మయర

త్వాకల్పం బగుకావ్యం | బాకల్పం బగుఁ గృతాఙ్గఁ డగుఁ గవివరుడుకొ.

13

ప. కావున భువనైక కథాసంబంధబంధురంబుగా నొక్క ప్రబంధంబు రచింపవల

యు నని విత్కెంచు సమయంబున నతిప్రసన్నవదనుండు నాకారవిజితమదనం
 డును ననుపమగుణభూషణుండును నతిమధురప్రియభాషణుండును సవికృతవేషం
 డును నపగతదోషుండును నకలంకమణికుండలమరీచిమంజరీరంజితగండమండలుం
 డునైనై ప్రతాపసమగ్రుండై, రాజశేఖరుండయ్యును గృతలక్ష్మీ పరిగ్రహుండై,
 రాజీవాక్షుండయ్యును దుర్గాధీశుండై, పద్మినీవల్లభుండయ్యును గువలయానంద
 కనుండై, కళానిధియయ్యును నిత్యప్రవర్ధనూనుండును, వజ్రభరుండయ్యును గోత్ర
 పరోధిగాక, నసహంబకుండయ్యు ననంగుండుగాక, భోగీంద్రుండయ్యుఁ గుటిలప్ర
 చారిగాక, భీమనేనుండయ్యు దుశ్శాసనాభిముఖుండు గాక, విజయుండయ్యు
 గర్భకంటకుండుగాక, నారాయణుండుఁబోలె సరప్రియుండును, సదీనాయకుండుఁ
 బోలె ఘనసత్వ సమగ్రుండును, నాకేశకైలంబునుంబోలె సువర్ణకటకోజ్జ్వలుండు
 ను, నై యనురాగిలుచుఁ జొగయామాత్యసాగరసంపూర్ణ సుధాకరుం డగురాఘవ
 మంత్రశేఖరుం డొక్కరివసంబున, నవసరసముస్థుణమలయబాభిషిక్తప్రదేశంబును,
 సద్యస్సచుర్విత బహురూపనూపధూమగంధానుబంధిగంధవహవానితాశావకాశం
 బును, విలంబిత కుసుమమాలికా విసరపరిమళవిలోలరోలంబ రుంకారముఖరితంబు
 ను, బంకజోదరపర్యంక ఫణినిర్జోకనిర్మల దుహుబితాన వితతవితానాభిశోభితం
 బును, బ్రహ్మప్రభాకరబింబవిడంబిత జాంబూనదశిఖరరాజివిరాజితంబును ము
 క్తాఫలసుమరతలవిమలఘ్రిస్తీనిత్రితహరీలీలావతార విహారంబును, నై వెలయుస
 థాగారంబున నశేషనయవిద్యావిశేషస్వతంత్రు లగు మంత్రులును, సకలకర్తృప్ర
 యోగచారురీమహిమ లగుపురోహితులును, అవక్రబలవరాక్రమవంతు లగుసా
 నుంతులును, అసమసంగ్రామ రంహవిహరవీరావేశసముద్యోత్తు లగు బిరుదరాహు
 త్తులును, బహువిధనాటకాభినయపాటవసముద్భటు లగునటులును, శ్రుతిసంధా
 యుక గాన విద్యాసుసంధాయకు లగుగాయకులును, సచమతాకరకారణ గుణాను
 బంధబంధురప్రబంధవచనానిస్తంద్రు లగుకవీంద్రులును, నిజశేముషీ విశేషానుక్య
 తశేషు లగు మనీషులును భారతరామాయణాదికథాకథనచతురవచనామృతప
 రిద్వేణికు లగు పారాణికులును, నలనహుషస్యగభగీరధాది రాజన్యధన్యగుణజ్ఞానూ
 ముఖగుం బగుపాతక ప్రకరంబును, సమంచితలీలాసంచితానూనవిటమానధనం బగు
 విరాసినిజనంబును, గొలువఁగొలుపుండి సకలతామ్రసారంబగు హరికథామృతపూ
 రంబు వీను లలరం జవించుచు నందు గారుడపురాణ ప్రసిద్ధంబై సిద్ధమనిగణస్తో
 త్రపాత్రం బగు శ్రీరంగ డేవప్రభావంబు భావంబునకుఁ బ్రమోదం బావహించిన. 14

- క. శ్రీరంగమహాత్మ్యము ప్రియ | మారంగం దెరుగుపాస నతిమృదులవచః
శ్రీరచితత్వంబుగఁ దన | పేర రచింపింప నాత్మ బిగ్గినువేడ్కెన్. 1
- ఉ. తొట్టిటిసత్కపుల్ కృతులు దొంతులు వేర్చినమాట లూతగా
జల్లిపదంబు లూడుకొని సంధులు దూటుచు నొక్కజూడుగా
నల్లినకబ్బముల్ సభల నార్యులు నవ్వఁ బఠించుడుష్కపుల్
మొల్లము వారిచేతఁ దుడముట్టునె భవ్యము లైనకావ్యముల్ 16
- ఉ. పుట్టకుఁ బుట్టికోమలికిఁ బుట్టిప్రాఁగవు లాదరించి చేఁ
బట్టిన గాదె రాసుననృపాలకర్తజకీర్తిచంద్రికల్
నెట్టిన సర్వలోకములు నిండిన విష్ణుడు నిందు నందులకె
ముట్టి సఖర్వసర్వసుఖమూలము కావ్యమ వో తలంచినకె. 17
- మ. కృతవిద్యాఖురశీపరిశ్రమకళాకేళీవిలాసుం జన
స్తుతచారిత్రుని గౌతమాన్వయపవిత్రుం గౌరనామత్వస
త్సుతుఁ గల్యాణకవిత్వలక్షణసమగ్ధున్ నూక్తిముక్తాఫలా
తతకాంతిస్ఫుటచంద్రికోల్లసితవిద్యత్రైరపుకై ధైరవుకె 18
- చ. ననుఁ దనసముఖంబున మనం బురం బిలిపించి యాదరం
దెనయ విచిత్రవస్త్రమణి హేమవిభూషణదర్శసారచం
దనహిమవాలు కాదివివిధస్తతేనిస్తులవస్తుసంపదల్
దనియఁగ నిచ్చి వక్త్రకమలంబున లేనగ వామలింపఁగాన్. 19
- క. లలితమరుసమయసముదితే | మలయానిలచలితమధురమాకందసము
జ్జ్వలతునుమవిసరసారభ | కలితవచస్సురణ వెలయఁగా నిట్లనియెన్. 20
- శా. వ్యాసప్రోక్తమహాపురాణములు ముయ్యాఱింటియందుం జగ
ద్వాసుం డైనరమామనోహరుమహాత్మ్యవృత్తిమూలంబులై
భాసిల్లుం దగు నాలు గందును బహూపాఖ్యానవిఖ్యాతమై
యాసౌపర్ణపురాణ మొప్పు జహువేదాంతార్థగంభీరమై 21
- వ. అందుఁబురాణసారంబై శ్రవణమంగళం బగుశ్రీరంగమహాత్మ్యంబు మదంకితంబుగా

నాంధ్రభాషాకాశలంబు పచరించి రచియింపవలయు నని యభ్యర్థించిన నయ్యర్థి
పారిజాతంబునకు సభిమతం బొదవ నిట్లంటి.

శ్రీరంగరాజమహిమో | దారం బది కృతి దలంపఁ దత్పతి సుగుణో
దారుడు రాఘవుడఁటె శుభ | కారణ మగునిట్టిపాండు గలనే యెంచుకొన్. 22

నెప్పెదఁ గావ్యము రసములు | చిప్పిల వ్వనల నింపు చిలుకగఁ జాకం
ఘోషతిలఁ జిత్రరచనలు | చొప్పడ శబ్దార్థఘటన సుకవులు మెచ్చుకొన్. 23

అని యమృహామంత్రించితామణిచేత సత్యంతబహుమానపూర్వకంబుగాఁ గర్పూ
రసమేతం బగుతాంబూలంబు గైకొని సమృద్ధంబున నీమృహాపురాణకథ రచి
యింప సుపక్రమించితి నిట్టికృతినాయకునస్వయంక్రమం బెట్టిదనిన.

జగముల్ మూడు తలంపులోపల జనించు జేయవాగ్విల్లభుకొన్
మిగులం గూర్చితనూజుఁగాఁ గనినలక్ష్మీనాథుఁ డెవ్వనికికొన్
బొగ డొందకొన్ నుతుఁ డయ్యె నట్టినుమహాత్మునియొం బ్రశంసింపఁగాఁ
దగదే కశ్యపసప్తనీంద్రుని విశుద్ధజ్ఞానని స్తంద్రునికొన్. 24

ఆమునివంశసుధాంబుధి | సోమునికరణికొ జనించె సురుచిరలక్ష్మీ
ధాముడు కేశవదేవమ | హామంత్రీశ్వరుఁ డుదారయశుఁడై పసుధికొన్ 25

అతని కతి భాగ్యలక్షణ | వతి మాదాంబికకు సుద్భవం బయ్యె జగ
న్నతచరితుఁ డబ్జమిత్ర ! ప్రతిమానుఁడు మాయినేవవండితుఁ డెలమికొన్ 26

ఆమృంత్రమణికి బొమ్మ | యచ్చకు నుతు లిరువు రుదయ మై రఘిలజగ
త్సమృద్ధ కారు బుదారులు | సమృద్ధితచటులకు లీలశాత్రవవీరుల్. 27

5. వెలయుచుండ,

ఈప్రధాన శ్రేష్ఠ కెనవచ్చు గనకాద్రి భవునిచేఁ దలవంపు పడకయున్న
నీసచివాగ్రణితో సమం బగు వాధి యటచేతిమాత్రలో నడఁగకున్న
నీయమాత్యునిరహి కెక్కు గంబుకశాఖి భూలోకమున వీటిఁబోకయున్న
నీమంత్రమణికి జూ కౌ మీనకేతనుఁ డంగవైకల్యంబు నందకున్న

ధైర్యగాంభీర్యదానసౌందర్యములను । ననగ నాశ్రితవిద్యదృఢాభిబంధు
మిత్రసంతతభాగ్యలక్ష్మీచిలాస । బంధురుం డొప్పు జాగయప్రభువరుండు 28

చ. అతులధృతిం దనర్చి విబుధాశ్రయమై తుమఁ బూని భూమిభృ
త్తతి కతిమాన్యమై యచలతామహిమకొ వహి కెక్కెయొక జన
స్తుతుఁ డగుచాగయప్రభువుతో సరిగాదు నుమీ నుపర్యప
ర్వత మురుధర్త కార్యమున వక్రత నొందుట దక్కతుండుటకొ. 29

వ. తదనుసంభవుండు.

శా. శ్రీవిభ్రాజితుఁ డుల్ల సద్గుణమణిశ్రేణీసుధాంభోధి వి
ద్యావాణీపతి యస్యరాజసచివోద్యద్వంశవంశాటవీ
దావజ్జ్వలి ముకుందపాదకమలద్వంద్వార్చనోత్సాహి యా
గోవిందప్రభుఁ డొప్పు బంధుజనచక్షుః పూజాచంద్రుడై 30

గీ. అయ్యమాత్యమణికి నంగనారత్నంబు । మాణికాంబకును సమగ్రబాహు
శౌర్యశాలి భాగ్యసంపన్నుఁ డుదయించె । బరంగ విశ్వనాథపండితుండు. 31

నీ. లక్ష్మీపునీహలీలావై భవధ్యానబద్ధానురాగప్రసిద్ధి బుద్ధి
శుంభద్విరోధిసంరంభసం స్తంభనక్షమతాసముద్యక్తి శౌర్యశక్తి
బంధువిద్యత్కవిప్రకరపాతకనిత్యఫలితకల్పకశాఖ భాగ్యరేఖ
చక్రవాళోపరిస్థానరంగస్థలీన క్షనోల్లాసవిస్ఫూర్తి కీర్తి
గాంగ నేమంత్రి మెఱయు నఖండితప్ర । తాపసౌభాగ్యగాంభీర్యధైర్యమహితుఁ
డతఁడు గోవిందపండితసుతుండు ఘురుండు । విశ్వనాథుండు శుభగుణశాశ్వతుండు. 32

మ. హరి దుష్టాంబుధికన్య జంద్రధరుఁ డయ్యదీంద్రపుత్రకొ బురం
దరుఁ డింద్రదాసిని బెండ్లియొనగతి నుద్యద్యైభవం బొప్పుగా
వరియించె దగఁ జాగయప్రభుండు శశ్వద్బంధుసన్తానత
త్పరతారూఢపతివ్రతాగుణకదంబకొ బ్రేమ దేహాంబికకొ. 33

ఉ. వారలు ముప్పురం గనిరి వంశవివర్ధనులకొ మనోహరా
కారుల నిర్వికారుల బగన్నతనిర్మలధర్మమాగ్ధసం

చారుల సప్రతీపభుజసారుల శూరుల నర్థి లోకమం
దారుల వైరిదుర్మదవిదారుల ధీరుల సత్కుమారుల౯.

34

వ. అందుఁ గ్రమంబున.

గీ. భవ్యచరితుండు సరసింహపండితుండు | భాగ్యవంతుండు క్షేత్రప్రభువగుండు
రాజ్యలక్ష్మీవిలాసుండు రామదేవ | మంత్రిమణి యుచు నన నొప్పు మానధనులు. 35

క. అం దగ్రభవుని సురకరి | చందనమందారకుండశశధరపురభి
న్వందిరసిర్తలయశుఁ జె | ప్పం దగు సరసింహదేవపండితు నెందుక౯ 36

నీ. అతులితైశ్వర్యరూపాతిశయంబుల నసమాంబకఖ్యాతి నందమొంది
సుమహాత్పృతాపతేజోవిశేషంబులఁ జిత్రభానుస్ఫుర్తిఁ జెన్నునిగిలి
విశ్వసంరక్షణవిపులచైర్యంబుల నవనీధరస్థితి నతిశయించి
యంచితదానమహాభాగ్యరేఖల రాజరాజప్రాధి నోజమెఱసి
ధరణిఁ బెంపుమీఁటె సరసింహపండిత | ప్రవరుఁ డమృతమధురభాషణుండు
సకలసుజనవినుతసద్గుణమణిమయ | భూషణుండు వైభీషణుండు. 37

క. అతనిసుతుఁ డభిలజనహేతుఁ | డతులబలాధికుఁడు హరివదాంబుజసేవా
నిరతుఁడు మతిజితవాచ | స్పతి గోవిందార్యుఁ డెన్నఁబడు బుధసభల౯. 38

శా. వాహోరోహణచాతురీతురగరేవంతుం బ్రతివ్రూహవా
ర్వాహోటోపటుప్రభంజనుని శశ్వద్దానకేళీసము
త్సాహుక౯ సాహసవిక్రమార్కుఁ గరిదంతక్షీరతారామరు
గ్గోహిరామలక్ష్మీర్తిఁ జెప్పఁ దగు నాగోవిందమంత్రిశ్వరుక౯. 39

క. అతనిపితండ్రి లక్ష్మీ | పతి నిత్యకృపాకటాక్షపరిణతభాగ్యో
న్నతుఁ డుభయవంశదీపకుఁ | డతులితనయశాలి క్షేత్రమూర్త్యుఁ డిల౯ 40

శా. దేవబ్రాహ్మణపూజనాభిరతు ధాత్రిగోపిరణ్యాదిదా
నావిర్భూతయశోవిశాలు జగదీశాభ్యర్చనాలోలస
ద్భావుక౯ బావనశీలు నాశ్రితహితప్రారంభనిత్యోర్జిత
శ్రీవిభ్రాజితు విద్యలేంద్రసచివక్రేఘ్నక౯ నులింపక౯ దగుక౯. 41

మ. పటుఘాటిముఖబృంభమాణకలహప్రౌఢాన్వసంఘాతవి
 స్ఫుటాంఖాపుటకోటిసుట్టనపరిక్షుణ్ణతమోద్యద్విశం
 కటఘాటీపటలప్రశోషితమహాకణ్డాటసేనాసము
 ద్భటసాధోనిధి విత్తలేంద్రుఁ బురణింపకా మంతు లేరీ ధరకా.

42

సీ. చందదిగ్దేపదండకాండధూర్వహమహీమండలోద్ధరణసమర్థ మగుచు
 దుర్వారపరిపంధి సర్వసంపద్ధర్వనిర్వాపణక్రియానిపుణ మగుచు
 వేదాదివిద్యావిసోదవిద్యజ్ఞనామోదాతిశయసముత్పాది యగుచు
 జంభజి న్నదమంభికుంభీనసాధీశశంభుభూభృద్వృత్తిస్వచ్ఛమగుచు
 బరంగు నేమంత్రిభుజబలప్రకటకార్యదానసత్కీర్తి లప్రతిమానమహిమ
 నాతఁ డిచ్చుడినై పఖానాధిరాజ్యభారధుర్యుడు విత్తలప్రభవరుండు.

43

క. ఆమంత్రించునకు రమ | ణీమణి లీలాంబకును జనించె నుదార
 శ్రీమంతుఁ డెమితనుగుణ | స్తోమండు బాబాజిపండితుండు ఘన మొదవకా:

44

సీ. వినుతసత్వప్రభావిభవసత్కాంతుల భీము రుద్ధాము సుత్రాము సోము
 నైశ్వర్యచాపవిద్యానయోదయముల భవుని రాఘవుని భాగ్యవుని ధృవుని
 సౌందర్యసంగీతచాతుర్యజయముల మరుని దుంబురుని వాగ్వరుని నరుని
 జటులవిక్రమదానశక్తిరక్షణముల నహివైరి సౌరిఁ గ్రాంచారి శౌరిఁ
 బోలుఁ బరిపంధిధారుణీపాలసచివ | ఫాలతలభూరితరభాగ్యమూలవర్ణ
 జాలనిరసనకరణసంశీలపరణ | సరణి బాబాజి భద్రలక్షణవిరాజి

45

ఉ. శ్రీజయభోగభాగ్యకులశీలవివేకకృపాగుణంబులం
 దీజగతికప్రధాను లెనయే సురరాజిభరాజరాజతా
 రాజతనూజరాజతథరాతులకీర్తికి విత్తలేంద్రుడా
 బాజికి నాజిరంగపరిపాటితశాత్రవనైన్యరాజికి.

46

వ. తత్పితృప్రసం.

సీ. సతతప్రసన్నతానందనంబు వదనంబు వినుతసత్త్వామృతవేణి వాణి
 శరణాగతత్రాణసదయంబు హృదయంబు ఘనదానవైభవాకరము కరము
 గురుధర్మకార్యానుమాలంబు శీలంబు సంపాదితస్వామిజయము నయము

హరిశ్చంద్రాధనాయుత్తంబు చిత్తంబు భూరిసౌభాగ్యవిస్ఫూర్తి మూర్తి
గాఁగ నేమంత్రి విఖ్యాతి గనియె నతఁడు । విక్రమాపాదితా నేకవిమతదుగ్ధ
లబ్ధసామ్రాజ్యలక్ష్మీవిలాసభాసి । చాగయామాత్యరాఘవనచివరుఁడు.

మ. చలనం బందక యీని యీని ప్రకటించం బోక నల్లిక్కు-లక్
గలగంబాఱక నీరసత్వమున కాగారంబు గాకుండేనే
దలపెక్ గల్పకకామధేనుఘనచింతారత్నముల్ సాటియా
నలఘుత్వాగగూఢాభిరాముఁ డగురామామాత్యసింహంబుతో.

3. షోరఘోణాదిమఘోణీదంష్ట్రాచలావాసప్రయాసంబు మోసరించి
కమతాధిపవ్రాహ్మకతినకర్పరపీఠసంశ్రయక్షేత్రంబు జరపిపుచ్చి •
చక్రీశ్వరమ్రారవక్రస్ఫటాభాగనిరసమోద్యోగంబు నిస్తరించి
శుంభదున్మదహరితుంభినుంభస్థలావస్థానభేదంబువలనఁ బాసి
భోగభాగినియై మించె భూమిభూమి । వర్తితానూనబహుతరవస్తుదాన
చతురముగఁ జాగదేవపండితకుమార । రాఘవామాత్యభుజశిఖరంబునందు.

1. శ్రీభోగ్మైత్ర్యప్రభాభూరిధనములఁ జక్రీంద్రధరమిత్రసమతఁ దనఁ
త్యాగశుద్ధితాంతిధీగభీరతలను ఘననదీరాజవిఖ్యాతి నెసఁగి
భూతికళాధరస్థితికార్యంబుల శివభద్రసత్త్వవిస్థితిఁ దనర్చి
బలధర్మచైత్ర్యశోభనమహత్త్వంబులఁ గరికాలనరదేవగరిమఁ బొదలి
వెలయుఁ బటుబాహువిక్రమవిజితవిమతఁ । నృపసమానీతమణిరమణీహయాది
2. హువిధోపాయనాంచితప్రాంగణుండు । రణజయోల్లాసి చాగయరాఘవుండు. 50

చటులసంధ్యానటత్పటిమధూజ్జటిజటాఘటితగంగాఫేనపటలిఁ దెగడి
పూర్ణచంద్రాతిపస్ఫురణసముదూతద్ధాబివీచిపంక్తుల నదల్చి
భారతీవత్తోజభారాఽర్పితోదారకర్పూరహారరేఖల హసించి
చందనాచలమరుచ్చలితనిగ్భరతరుప్రసవగుచ్ఛావలి భంగపఱచి
వెలయు నేమంత్రితేఖరువిశదయశము । వాఁడు గణదివ్యబిరుదనిర్వాహకుండు
ప్రకటనఁగ్రామనిగ్భంగఫల్గునుండు । కమ్యవిభవుండు చాగయరాఘవుండు.

౧. బీసెగేజ్ జాగయరాఘవుండు వినయం బొప్పిక బ్రతిద్వాదశిక్
వసుధామండలిఁ గల్గుని ప్రతలికిక వాఁఁ యనురూపంబుగా

దనవశ్యుఖ్యపదార్థజాలపరిపూర్ణం బైనయన్నంబు ను
ల్లసితానేకవిధాంబరంబులు ననల్పస్వర్ణనిష్కంబులున్.

౪. అయ్యమాత్యవయనకుఁ దగినపత్నీరత్నంబు.

౫. సైరణ భూమి భాగ్యమున సాగరసంభవ సర్వమంగళ
శ్రీరమణీయతఁ గిరిజ శీలమునం దననూయ నిత్యగం
భీకత గంగ సత్యపరివేశలభాషల వాణి నాగ నా
హ్మర సతీలలామ లతమాంబ సమస్తగుణావలంబయై.

౬. శ్రీలక్ష్మీయు నబ్జాక్షుడుఁ । బోలెడువారలకుఁ గలిగెఁ బుత్రుఁడు గుణర
త్నాలంకారుఁడు భాగ్యవి శాలుం డగునాగనాథసచివుం డెలమిన్.

౭. సతతప్రసన్నుఁ డాచారసంపన్నుఁడు వినయాన్వితుండు వివేకశాలి
సుజనసేవితుఁడు భూసురకామధేనువు వితరణఖని జగద్ధితయశుండు
స్థితపూర్వభాషి లక్ష్మీనృసింహోద్భవారతుఁడు సమస్తశాస్త్రప్రవీణుఁ
డావ్యసప్తుతుఁడు నిత్యైశ్వర్యకలితుండు సంభృతగాంభీర్యశౌర్యధనుఁడు
చందకోదండపాండిత్యసవ్యసాచి యశ్వరేవంతుఁ డసమబాహుబలుండు
సమండు చాగయమంత్రిరాఘవునికూర్చి సుతుఁడు శ్రీనాగనాథపండితవరుండు. 5

౮. ఉయతరవితరణగుణముల సరి యగుదురు నాగనాథసచివునకు మరు
త్తరుసురభిధనమరమణి తరణిజశిశిరధిసలిలధరబలిఖచరున్.

5

౯. ఇట్టి విశుద్ధవలదుద్ధావంబునకుఁ బూర్ణసుధాకరుం డగురామదేవపండితమహాప్రధా
నాత్మంబునకును.

షష్ఠ్యంతములు.

౧. శ్రీత్యవిభవునకు ఘన దానరవిప్రభవునకును దామరసాక్ష
ధ్యానానురాగరంజిత మనసపద్మనకు విమలమణిసద్వనకున్.

58

౨. ఖాతుర్యభోజనకు బహు నూతనవిభ్రమవధూమమోజనకు జగ
ప్రీతినిందివ్యవిరుద ఖ్యాతునకును విత్తలేంద్రుననుజాతునకున్.

59

౩. సింహతలాటాంకున కుప సలహృతకర్ణాటకటకజననాథచమూ
సింహునకుఁ జారులక్షణ సహనునకు నమితభాగ్యసంపన్నునకున్.

60

క. బాహుబలభీమునకు ను| గ్రాహవరామునకుఁ బటుజవాధికతురగా
రోహణరేవంతున కతి| సాహసవంతునకు నమితసామంతునకుఁ.

61

క. మాఘవసతులితునకు శర| లాఘవపటుతావిశేషలక్ష్మణునకు దూ
తాఘవరమతికిఁ జాగయ| రాఘవసచివాగ్రణికి నిరతసద్గుణికిఁ.

62

5. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారచియింపం యూనినయిప్పురాణకథకుఁ బ్రారంభం బెట్టి దనిన.

కథారంభము.

. త్రిభువనైకపుణ్యదేశాగ్రగణ్య మూ | ర్జితపయస్సరోవరేణ్య మసమ
బహులసుకృతరత్న పణ్యము నైమిశా| రణ్య మొప్పు మునిశరణ్య మగుదు. 63

. మఱియు నప్పరమపవిత్రక్షేత్రం బలివిచిత్రకిసలయకుసుసుఫలపలాశదుచిరగుచకనిచుశ
కరకశరువకవకుళలికుచపురఫలఫలిసీతమాలకృతమాలదేవదాశహింతాలనారికేళపారిభ
ద్రభద్రదారుకారంభారంభామలకలీలకత్పూరాజరాజధనపున్నాగనాగకేసగపాటల
ర్ఘూటలశోకమధూకకదంబాదితరుకదంబశిఖర సుఖాసీనకలకంతకాలకంతకలాపక
లాలాపకలితంబై లలితమాలతీలవంగ ఫలితావలీలయితనిగుంజపుంజపాభిరుచ్ఛ
మర మిధున మధుర యుంకార ముఖితంబై సకలకాలసంఫల్లహల్లకకలలకువలయ
కుముదసముదయా నుమేయతోయస్వచ్ఛజలాశయశతసతతకేళీవిలాసగుదకలకలహంస
చక్రివాకబకబలాకాదికానేకజలవిహంగజాలకోలాహలవాచాలితదిక్చక్రివాళంబై పు
ణ్యజలపూర్వమాణమాణవకరకరకాముఖప్రభ సముమముమధ్వనిమమోహనంబై స
మిత్కుశకుసుసుఫలపలాశభారవహనపటువటుకాసుగవ్యమానాధ్యాపకసదక్రిమగని
త్రితలంబై విశాలపర్ణశాలాభ్యర్ణక్షీర్ణవన్యధాన్యచగ్వణగర్వితశాఖామృగచంక్రిమణిక్రి
మాలోకనాలోలమునికన్యకాకటాక్షకాంతికల్పితానల్పకుశలయతోఁజాలంకృతంబై
పుష్కులసీనభారమంధరొమంధబంధురహకోమధేనుస్తన్యపానసముత్సుక వత్సవదనవి
గళితపయఃఫేనబిందుకశాడ్వలస్థలవిడంబితతారకాంబగతలంబై ద్యుమణిమణిశీతలర
క్తచందనోపలిప్తసప్తాశ్వమండలసమర్పితారుణకరవీరమసుమవిసరాభిరామంబై యుప
కాతిపరిచయపత్రపతత్రీపవనప్రజ్వలితజ్వలనహృతాజ్యధారాదశవితతప్రభాగంధాను
బంధదూమధూపితాంతరిక్షంబై నికటగుంజకుటీర కుమ్మటసుఖోపయుజ్యమాన వైశ్వ
కేవలబికబళావశిష్టపులకాంకితప్రదేశంబై హరహరపూజా సమయగణితగుంటాఘణాఘ
శారవశ్రవణహరికార్ధ కీలతగళితఘోసశకలంబైప్రతిశాఖాగ్రలంఘనగటులశాఖామృగ

నికరకరపాతితపరిపక్వ ఫలరసపూర్ణాలవాలతరుమూల శీతలస్పటికశిలాతలాస్త్రీర్ణవిస్త్రీ
మృగాజినాసీనమునిముఖ్యవ్యాఖ్యానమాననానాశాస్త్రవిస్తరంబై నందనారామ
బునుంబోలె సురసాలోపశోభితంబై బృందావనంబునుంబోలె గృష్ణసారసంచా
పూతంబై నాకలోకంబునుంబోలె నమృతాహారస్థానంబై రాఘవనైవ్యంబునుంబోలె
బనసనీలనగజగవయగవాక్షోపలక్షితంబై గాంధర్వంబునుంబోలె శ్రుతిస్వరసంపు
ర్ణంబై సముద్రంబునుంబోలె బాడబాస్పదంబై వెలయు; నందుఁ గునుమంబులయంద
రజోవిజృంభణంబును భృంగంబులయంద మాతంగదానాభిలాషణంబులును నడు
యంద ప్రతికూలప్రవర్తనంబులును గిరులయంద సానురాగోద్రేకంబును దరులయంద
కాఘాచలనంబును నాగంబులయంద భోగానుపాలనంబును శబ్దస్వరూపంబులయంద
ధాతువిపర్యయంబును గాని యొండెడల నరయక మెఱయు; నడట శిశిరకరకరనిక
విశదకేసరికిశోరకేసరంబులు సరసబిసాంకురశంక మొండొండతుండంబులఁ బుడుకి
శుండాలంబులును శుండాలగండమండల కండునిరసనమస్ఫురంబు లగునరాళకరాళి
నఖరశిఖరంబులంగలచిత్రకాయంబులును జిత్రకాయకుంబిసీతను స్తనస్తన్యపానప
పుష్టాంగంబు లగుకురంగలోకంబులును గురంగడింభంబులంగూడి చెరలాడురేచులును
రేచుగూనల నేచినమక్కువం బ్రక్కల డాచుబిడాలంబులును, బిడాలంబులపోయి
సారెల దెరలకమరగి తిరుగుగిరికలును, గిరికానికరంబులనిజభోగంబులంబోదివి యను
రాగం బొసఁగునాగంబులును, నాగంబుల కెండరావండ విరివిగలపురులు విచ్చి చేరి
వచ్చుబుష్పివర్ణన (?) మయూరంబులును గలిగి యుల్లసిల్లు నందు.

క. ద్వాదశశవాక్షికసత్రిము, మోదంబున శౌనకాదిమును లానరింపక
గాఁ దద్విలోకనోత్సుకులై దివ్యక్షేత్రీవనమహాచలనామల్.

64

సీ. పల్లవారుణజటాభారు లారచిత్రీపుండ్రాభిరాములు భూతిల్లిప్త
సర్వాంగు లుజ్జ్వలస్ఫటికాక్షనూత్పులు రుద్రాక్షభూషణరుచిరు లమరఁ
బుణ్యతీర్థోదకపూర్ణకమండలు లజి సొత్తరీయు లత్యంతమ్మదుల
పరిభాతివల్కలపరిధాను లభినవదండపాణలు దీప్తదహనతేజ
లలఘుదివ్యతపశ్శక్తికలితు లఖిల వేదవిద్యారహస్యసంవేదు లసమ
సవనకర్తలు సంయమిశ్వరులు వచ్చి రెలమి శివ్యప్రశివ్యసమేతు లగుచు.

65

చ. వనజభవానుభావు లగువారల నందఱఁ జూచుకొర్కి నె
మనమునఁ బిక్కిటిల్ల బుధమాన్యుడు సాత్యవతేయకిష్యునం

దనుఁ డగురోమహర్షణుఁడు దాఁ జనుదెంచిన నమ్మహాత్ముల
య్యనఘునిఁ గాంచి యిట్టులని రాదరమేదురసామభాషలకొ.

66

క. ఏకడనుండి యిపుడు నీ రాక సుధీవర విచిత్రమణీయకథా
నీకప్రసంగ మేమే నాకర్ణింపంగఁ గలిగె ననుదిన మింకొ.

67

చ. ఆనవుడు సూతనూతి వినఁచుంబున వారలతోడ నిట్లుం
జనకమహీతలేశ్వరునిసత్రమహోన్నతిఁ జూచువేడుకం
జని యటనుంటి నిన్నిదివసంబులు తార్క్ష్యపురాణసత్కథా
వినుతసుధాసరిద్విపులవీచిక లుల్లము నిల్ప నాఁగినకొ.

68

౩. అమ్మహాపురాణంబునందు.

౪. సారంబై మోక్షపదా ధారంబై పుండరీకదళనయననిజా
గాగంబై మహిఁ బరఁగిన శ్రీరంగమహాత్త్వ మతివిచిత్రము దలఁపకొ.

69

౫. అనిన హరిచరణభగ్యదివ్యానున్నక్తి చిత్తజలజాతమును వికసింపఁజేయఁ
దనుఁ దదీయకథాంశవిస్తార మడుగఁ జెలఁగి వాఁల కిట్లని చెప్పె నతఁడు.

70

చ. అమలచక్రత్రులార వినుఁ డమ్మిథిలాపురి నధ్వరోత్సవం
తమున మునీశ్వరానుమతుడై తను వేఁడెడినాగదంతసం
యమికిఁ బరాశరాత్మజుఁ డుదాత్తకథాపరిపాటిఁ బుణ్యతీ
ర్థములును బుణ్యభూములు ముదంబునఁ దెల్పఁగఁ బూని యిట్లునకొ.

71

౬. త్రిభువనధర్మరక్షణధురీణవిచిత్రచరిత్రుఁ డిందిరా
విభుఁ డెచటకొ వసిందు దగువేళల నెందుఁ జరించు నేయడకొ
శుభమతి నాదరించు నెటఁ జూచుఁ గృపాన్వితదృష్టి నేమిటం
దభిరతి గల్గియుండు నివి యన్నియుఁ బుణ్యతరప్రదేశముల్.

72

౭. హరిచరణకమలరేణువు శరమాణువు సోకినంతఁ బావనతరమై
కరము నుతికెక్కు సలిలము తిరముగ నధికంబు సకలతీర్థంబులమకొ.

73

౮. మురహరపాదపంకజసముద్ధతమై వెనుపొందఁ గాదె శం
కరవిలసజ్జటాకలితకైరవబంధుకళామరీచులకొ
వననిజవీచులకొ నెఱయ వన్నియ కెక్కి త్రిలోకపావనీ
కరణధురీణతకొ గగనగంగ తరంగిణులందు మేటియె.

74

వ. మఱియును.

సీ. కలుసుపంకజకళికాతమి గౌతమి సకలసజ్జనమాన్య జహ్నుకన్య
జంతుసంతతమనశ్శర్మద నర్మద శమితతాపత్రయదమన యమున
శ్రీతసాధుజనలబ్ధజీవిక దేవిక సత్యసంవిద్యోగ చంద్రభాగ
సతతజన్తాచలూశని భవనాశని దూరీకృతక్షుద్ర తుంగభద్ర
బహులసౌభాగ్యదానసంపన్న పెన్ను భగ్నదుర్లోహపాశ విపాశ యనగ
భువిబ్రసిక్కి నెక్కినపుణ్యనదులు హరికి లీలావిహారయోగ్యములు గావె.

మ. విను మీమాటలు వేయునేటికిఁ దపస్విశ్రేష్ఠ గోవిందశో
భనలీలాచరణక్రియాకలితసంబంధానుసంబంధబం
ధ్యనుబంధిక్రమయోగయోగ్య మగుభవ్యద్రవ్యలేఖంబుతో
నెన గా వన్యపదార్థకోటులు నసంఖ్యేయప్రభావంబునక.

సీ. హరిదివ్యనామధేయామృతం బింపారఁ జెలఁగి యాస్వాదించుజిహ్వా జిహ్వా
గోవిందకల్యాణగుణవిశేషంబులు పలుమాఱు దలపోయుతలఁపు తలఁపు
కమలాక్షునిత్యమంగళమూర్తివిభవంబు సాంపార వీక్షించుచూపు చూపు
ఫణిరాజతల్పుశ్రీపాదపద్మంబులు చేరి యర్చనసేయునేత నేత
వాసుదేవప్రియం బైనత్రతము వ్రతము దైత్యభేది నుపాసించుతపము తపము
శౌరి నారాధనము సేయుజపముజపము విష్ణుపదభక్తి సమకొల్పువినికి వినికి.

సీ. పటుతరభవరోగపరితాపములఁ బాప నబ్జాక్షునేవ దివ్యోపధంబు
అంచితజ్ఞానమహానిధానముఁ జూప నమృతభక్తి శుద్ధాంజనంబు
దుర్వారభయములు దొడరమండఁగఁ జక్రపాణిసంస్తుతి వజ్రపంజరంబు
ఇష్టార్థఫలసిద్ధి లెసఁగింప హరినామపఠన మంగళకల్పపాదపంబు
విపులదుర్లోహతిమిరంబు విరియఁజేయ నురగశయనునిపూజ సూర్యోదయంబు
అనిమిషానందలీలల నునిచి మనుపఁ గమలనాభునిపదతీర్థ మమృతసరము.

క. కరణత్రయకృతపాపా । వరణముల హరింపఁచేయువారికి మురళి
చ్చరణసరోరుహసతత । స్మరణము కా కరయ నెందుశరణము గలదే.

గీ. అఖిలలోకములకు నక్షయనందసం భూతికారణంబు పుండరీక
నయననామకీర్తనంబ యీయర్థంబు నిఖిలవేదకాస్త్రినిచ్చిశాబు

కావున ఘనదురితావిల । భావుల కెందును ముకుందపరిచితతీర్థా
స్థావము దక్కఁగఁ జక్కన । పావనత ఘటింప నొండుపాయము గలదే. 81

అనిన నాగదంతుఁ డనఘ తీర్థప్రభా । వమునఁ దలంచి చూడ వానివాని
కవియ యొక్క వైనయ ట్లుండు నిం దెది । సకలపుణ్యతీర్థసారతరము. 82

ఏతీర్థంబు దలంచినకొనిన నన్వేషించినకొ జూచినకొ
బ్రీతిం బేర్కొనినకొ దురంతదురితాపేతాత్తులై నిర్జర
వాతప్రార్థితనిత్యసౌఖ్యయుతులై వర్తింతు రత్యంతవి
భ్రాంతి మౌనపు లట్టితీర్థ మెఱుంగఁగఁ జెప్పజే నావుడుకొ. 83

సమజ్ఞానపరిపాకపరిచితపరాపరవివేకపారాయణుం డగుతాదరాయణాండు నత్త
సోధనసత్తమున కిట్లనియె. 84

సభగుణనిధి యగురఘుకుల । విభుకృప ననపాయుఁ డగుచు వెలసినదితిజ
ప్రభుచే నానీతుండై । త్రిభువనసంస్తుత్యనిత్యదివ్యస్ఫూర్తికొ. 85

రంగ తేజువిచిత్రతోరణమణిప్రాసాదవప్రప్రభల్
ంగం బర్వ భుజంగతల్పనకుఁ గేళీసద్మమై యొప్పుశ్రీ
ంగం బేతటిసీతటికొ మెఱయఁ దా రమ్యాత్మవక్రీనటీ
ంగంబై యది నో జగంబుల నదీరత్నంబు చచ్చింపఁగకొ. 86

యేటినడుఁదిన్నె నేప్రాద్దుఁ జలిగొన్న సికతాతలంబులఁ జేలఁగి చెలఁగి
మీతరంగిణి నించుకించుక వికసించుక్రొత్తప్రతాపులఁ గొసరి కొసరి
మీనదీకీడల నెసఁగురాయంచలకలకలంబుల కాత్త నలరి యలరి
మీసరి త్తటమున నేచినకల్పక మేదురచ్చాయల మెచ్చి మెచ్చి
నీడు నొకనాడుఁ బాయమన్నాడు శౌరి । యతిమనోహరి నిశ్చేయసానుకారి
విధతాపనివారి భూవినుతవారి । కలితకావేరి భవకరికలభవైరి. 87

ఁటియు నన్నదీప్రవాహరత్నంబు నాయతనప్రకర్షమానసుధాసమానపానీయపూర
గరంబు లగునారికేరంబులును, గమలభవకామినీకపోలపాలికాసవర్ణపరిపూర్ణరాగ
రనాగవల్లీవేల్లితాభోగంబులగుపూగంబులును, మృదుమనితపరిమళపరిష్కానసంకేత
ంబు లగుకేతకంబులును, జగజ్జయప్రయాణప్రణాపంచబాణప్రబలబలధూళిధూసరం
లగుకేసరంబులుఁ గలనాగకేసరంబులును, గుఱలయాకుల విలీనమధకలకలవింక

కలకలముఖరశిఖరశిఖోవళనటనారంగంబు లగునారంగంబులును, ధారాధగ్రసమయ
 ధారాశేమధుగమధురసధారాసారకలికాకదంబంబు లగుకదంబంబులును, వనదేవ
 తాచరణమణిమంజూమంజీరయుళయుళధ్వని మగ్గనూచకశ్రవణశర్మరీమర్మరస్వనసము
 త్తాలంబు లగుతాళంబులును, బరిపక్వఫలరసమాధురీరమాధురీకృతసురసాలంబు లగుర
 సాలంబులును, దరుణతరణికిరణప్రసరణ భయపలాయితబంధురాంధకారసందేహమూల
 బాలప్రవాళిరుచినిచయరచితకృతజీమూతమూలంబు లగుతమాలంబులును, మేదురా
 మోదముదితాయమానమానసమానవనికాక్రమేయ (?) ప్రవర్ధితపులకంబులై వనీముఖులై
 కంబు లగులిలకంబులును, బ్రచలితపరిస్ఫుటితఫలపరిమళప్రళంసాధరాధికవాఙ్మన
 సంబు లగుపనసంబులును, సుధారసపూర్ణంబు లగుతీరంబులును, దళితసౌగంధికమణి
 బంధురప్రభాపటలపాటపపాటచ్చరచటులచంచూపుట పాటితమృణాళనాళమరాళ
 తరళితరగరుదుదితసమీరసమీరితంబులై రంగరమణమంగళపూజాసమయసముచితచ
 తురజలదేవతాంజలిపుటసముత్త్రిప్తపుష్పావహాళుభాకరంబు లగుశీకరంబులును, బరస్పర
 సంపాతకంపమానసంపుల్లహల్లకవిసరదున్నదభృంగంబు లగుభంగంబులును, సేవాప
 రిణితవరుణకన్యకాకరసరోజవీజ్యమానవిస్మమరచమరవాలశంకాలవాలంబు లగుకపో
 లంబులును, జలకేశీలోలబాలాకుచతటీపటీరపంకప్రవర్ధమానంబు లగుఘేనంబులును,
 ముహుర్ముహుర్నజ్జనప్రవణఫణిఫణాముక్తాఫలానుగుణగణనాత్యద్భుతంబు లగుబుద్బు
 దంబులును, నిజాంతశక్యతావగాహపావనదేహజనసందోహనినర్జితభావిభవావర్తంబు
 లగునావర్తంబులును, వారిప్రసారతీరగారుత్యతమత్తమయూరరేఖామతల్లిక లగుశై
 వాలవల్లికలును, శశిశకలవిశదవిశాతవనరాహదంష్ట్రముఖవిఖండితపర్యవసముస్తకోశీ
 రపరిమళప్రాయంబు లగుతోయంబులును, నిరంతరనిరంతరాయనారాయణవిసీతధ్యాన
 పాంయణపరమయోగింద్రపరిచితంబులై యనల్పకర్పూరపరాగపూగనిర్మలినంబు లగు
 పులినంబులును, సమీపాశ్రమనివాసితాపసకుమారపరిక్షౌళితమృదులవల్కలకషాయర
 సపాటలంబు లగునికటస్ఫటికశిలాతటంబులును, దంతావళకలభదంతకాంతిదంతురి
 తళశికాంతసోపానసులభప్రవేశంబు లగుజలావతరణప్రదేశంబులును, గలరవాసుమే
 యకలహంసకులకువలయంబు లగుకువలయంబులును, ఘనఘనాఘనఘనరసపానసమ
 యసముద్గమఘమఘమఘధ్వనిసముద్దేయంబు లగుఘోషంబులును, సంకల్పభవమఖాను
 భవసంకల్పనిలింపదంపతికల్పితకల్పకిసలయానల్పతల్పమంజూలంబు లగువంజూలకుంజంబు
 లుగలిగి కలశాద్ధియునుబోలె నమృతానందకారణంబై, రంగరంగంబునుంబోలె ననేక
 శతప్రత్రవిసరంబై, సరసిజాసనాకపోలంబునుంబోలె దర్పసారమకరీకాంతంబై, కాంతా

ంబునుంబోలె నుద్దండపుండరీకభాసురంబై, సురాచలశరాసనురేఖయుంబోలె నిర్మా
తానేకపురసాలపలాశబలంబై, బలానుజీవిక్రమంబునుంబోలె నపనయితనరకవిగ్రహంబై
గ్రహప్రచారంబునుంబోలె గృతతారకోల్లంఘనంబై, ఘనాగమనంబునుంబోలె నుదంచి
లోహితంబై, లోహితాంశుతేజంబునుంబోలె నపహృతతమోవ్యాసంబై, వ్యాసవాగ్వి
సంబునుంబోలె నభివ్యాప్తిసుధీవరజాలంబై, జాలపాదంబునుంబోలె నకలుషమాన
భాసమానంబై, మానవపంచాననునానంబునుం బోలె సహస్రదంష్ట్రోజ్వలంబై, జ్వల
జ్వలితంబునుంబోలె సంతర్పితగోచరంబై, చరమాచలంబునుంబోలె నవిశ్రాంతవేగా
కాంతకటకంబై, కటకంబునుంబోలె గలితసువర్ణపద్మరాగంబై, రాగంబునుంబోలె
శుభిప్రసిద్ధంబై, సిద్ధరసంబునుంబోలె శమితపరోరుతాపంబై తాపసాశ్రమంబునుంబోలె
హరికృత్ప్రప్లవంబై, ప్లవాక్షీంబయ్యును బరమహంససేవితంబై, సమదితాబ్దంబయ్యును
సితీతచక్రంబై, తరణిమండలమండితంబయ్యును బ్రవృద్ధకుసుమంబై హరివిహారస్థలంబ
య్యును సమదనాగంబై, లక్ష్మణానందంబయ్యును మేఘనాదాభ్యుదయంబై, యాశాసు
ర్తియయ్యును సుకృతిస్తుతిపాత్రంబై, యతులస్పర్శంబయ్యును బహువారాగతపీ
షకరకలితంబై యర్జునశరపాతభయంబయ్యును సింధురాజప్రీతికరంబై విలసిల్లు వెండియు.

౪. ఉన్నతరంగధామలలితోభయపార్శ్వములం బ్రసన్నయై
యన్నది యుద్బిసాటుఁ గలితాయతకంకణ మాత్మికద్యుతి
చ్చన్నమృదుప్రవాహములు సాచి చిరాగతుఁ బ్రాణనాయకుం
డెన్నుగ నిండుకాగిఁటికిఁ జేర్చి చెలంగుమ్మగాక్షి కైవడికై.

89

౫. అనుపమదివ్యబోధమహితాత్ములు తత్తతీనీతటంబులం
దనిశము నిశ్చలస్థితికినై చరరూపము లుజ్జగించి నే
ర్పిన వివిధాచరాకృతులు పూనఁగఁ గోరుచు రంగధామముం
గొనకొని పుట్టు చుందురు మునుందపదార్పితమానసాబ్జులై.

90

౬. ఈవసుమతిఁ గలితీర్థము । టావాహిని నెల్లప్రాద్దు ననుకూలమునై
సేవింపుచుండుఁ బ్రవిమల । భావంబున నంబురాశిపర్యంతముగాక.

91

౭. సురనరయత్సాసురముని । గరుడోరగ సిద్ధసాధ్యఖచరాదులు త
ద్వరతీర్థసార్థసేవా । పరులై కనిగభిమతార్థఫలసంసిద్ధుల్.

92

౮. అవి విను సంయమిప్రవర స్వగ్గద్వార మనునది దేవగణైకసేవ్య
మాప్రదేశమునఁ బిండప్రదానాదులు పితృకోటి కక్షయప్రీతిదములు

తిలధేనుదాన మతిప్రశస్తము హరి సేవ కైవల్యలక్ష్మీకరంబు
తత్సరమునఁ బ్రసిద్ధము పుండరీక మచ్చో నొప్పు ఘనవటుజ్జోజితాత
మదిహృషీకేశునావాస మాసమీప
మందుఁ బెంపొందుఁ గుళలాఖ్య నైనతైల
మచటఁ దప ముండి కాదె మున్నాకపాలి
బ్రహ్మహత్యాచుహాఘంబుఁ బాసి వెలిఁగె

మ. కల దయ్యద్రక్షిఁ దూర్పుచక్కి వకుళాఖ్యం బైనతీర్థంబు ము
న్నలజంభారి సురాధిపత్యహరితుండై తత్త్వతీరంబునం
బలివిధ్వంసిగుఱించి భక్తిఁ దప మొప్పంజేసి యాకల్పని
శ్చలలోకత్రయరాజ్యలక్ష్మీఁ దఁగెన్ సఁప్రీతచేతస్కుండై.

గీ. అనిన నాగదంతుఁ డనఘశ్రీరంగంబు దితికులౌదృఢపుండు తెచ్చె నంటి
వది కవేరకన్య కాభ్యర్థవంబున నెచట నునిచె నానతిమ్మునాకు.

క. అశ్రువులుఁ బరాశరాత్మజాఁ । డను నతనికి వకుళతీర్థ మని యిప్పుడె చె
ప్పినయచటికి దక్షిణమున । ననఘ కల దనంతశ్శయన మనుతీర్థ మొగిల్

సీ. ఎయ్యెడ లక్ష్మీసమేతుండై వసియించు నాదినారాయణం డవిరతంబు
నెచటిఁదోయస్వర్గ మింత గల్గినమాత్ర నరులు పాపశ్రేణిఁ బరిహరింతు
రెచ్చట నొకదివంబేని నిల్చినవారి కపున్న రత్నమహాత్మ్య మొదవు
నెందుఁ దపస్థితిఁజెందిసిద్ధులు బహులతాగుల్లరూపముల నుందు
రేనెలవునందు దళమాత్ర మైనఁ దునుమ । బ్రహ్మహత్యసమం బగుపాప మొదవు
నేస్థంబునఁ గీటాదిహింస నేసి । పతనమొందుదు రతిపుణ్యభావు లైన.

మ. సహజజ్ఞానయంతంబులై సరసభావల్ ప్రీతిఁ జేతస్సుఖా
వహముల్ గాఁ దగు బల్కుచున్ మెలఁగు సత్వస్ఫూర్తి నెందేని న
య్యహిమార్జాలవృషప్లనంగనకులవ్యావిశ్వవిద్విట్కురం
గహరిన్యాఘ్రమదేభశల్యరురుఖడ్గక్రాడభేరుండముల్.

క. ఎందు వనించును జేతన । బృందం బాధ్యాత్మికాదిపీడనకులం
జెందక యాపద నలజడిఁ । బొందక యాఁకటఁ గృశించిపోవక యెలమిన్.

సీ. గతపర్వమానైవ్యకాలజేదులు సర్వకామవంతులును సంఘటితభూత
హితులు సర్వజ్ఞా లహీనసత్తులు దుఃఖరహితులు జ్ఞానవైరాగ్యయుతులు
బ్రహ్మజ్ఞా లధిగతబ్రహ్మతేజాలు పరస్పరమిత్రు లలిపుణ్యపరులు సములు
నిత్యశుద్ధాత్ములు నిర్మలల్ నిత్యులు నిర్మముల్ సత్కులు నిత్యతృప్తు
లనఘు లవికారు లద్వంద్వ లనుపమాతులు| సుప్రసన్నులు సుముఖులు శుభవచనులు
నైచరింపుదు రెందు నరామరాసు| రాదు లిచ్ఛావహాకృతు లగుచు నెపుడు. 100

మ. విన నేర్పుం జెవిటైన మూఢుఁ డయినకొ విద్వాంసుఁ డౌ వెట్టియై
గను విజ్ఞాని యగుకొ ఖలుండు| నతిశాంతస్వాంతుఁ డౌ వక్రుఁడై
నను సౌమ్యాకృతిఁ దాల్చుఁ బాపరతుఁడైనకొ దోషనిర్మక్తుఁ డౌ
ఘనపుణ్యం బగు నేప్రదేశము చొరంగఁ గల్గుమాత్రంబునకొ. 101

వ. అట్టిసకలకల్యాణకారణంబై తీర్థవరేణ్యం బైన పుణ్యక్షేత్రంబున దైత్యకులపవిత్రం
డైన విభీషణుం డాదివ్యధామ మందు నిలిపె నాటనుండియు 102

క. శ్రీమెఱయునుభయకావే | రీమధ్యమునం దనర్చు శ్రీరంగము తే
జోమహిమచంద్రపుష్కరి | జీమహితటంబునందు నిగమస్తుతమై. 103

శా. ఏపుణ్యాంతనంబుఁ జొచ్చి నియతికొ వీక్షించుపుణ్యుల్ మహా
పాపశ్రేణి జయించి నిర్మలమతిం బ్రాపించుసుజ్ఞానులై
తాపంబుల్ పెడఁబాసి దండధరదూతవ్రాతముం దోలి య
వ్యాపన్నం బగుసత్పథంబునఁ దుదికొ వర్తింతు రత్యున్నతికొ. 104

శ. కృతనిష్ఠీవనపతిత | ప్రతిభాసాన్వితదురుక్తిపతనాదుల స
న్నతి శ్రీరంగముఁ జేర్చొను | నతఁ డఘములఁ బాసి పొందు నచ్యుతపదముకొ. 105

గీ. అతివిదేశవాసులైన నన్యద్విష నలయులైన భక్తి నివృట్టిల్లఁ
జేతు లెత్తి మ్రొక్కి శ్రీరంగమునకెదురై భజించి కాంతు రభిమతముల. 106

మ. అరవిందాక్షుడినోపవాసము తులస్యాస్వాదముం జంద్రపు
ష్కరిణీస్నానము రంగమండిరలసత్సందర్శనానందముకొ
వరగీతాపతనంబు గల్గునెకజన్మం బందు నెవ్వారి కి
ప్పరుఘల్ ప్రాప్తసమస్తకాములు జగత్పూజ్యుల్ మునుందాకృతుల్. 107

- క. చాతుర్మాస్యస్థితిః బ్ర | ఖ్యాతశ్రీరంగసీమః గల్గినసుకృతం
బాతలఁ బెఱితిర్థంబుల | నేతెఱఁగన సంభవింప వెన్నాళ్లున్నక. 1
- క. శ్రీరంగభవనమున ముద | మారఁగ నొక రాత్రి యున్న యట్టిఘనములు దు
ర్వారమహాపాతకశత | పారంపర్యములవలనఁ బాయుదు రనఘా. 1
- క. గురుమతి శ్రీరంగమునకు | నరిగినసుజానుండు భక్తి నతనికి నన్నం
బరసి యిడునతఁడు లోకో | తరచరితులు దుహినబింబదళనస్ఫురితుల్. :
- క. ప్రతిదినమును దిలపాత్ర | త్రితయము దానంబు నేసి ధృతిఁ జొందునమం
చితసుకృతఫలము సమకొను | నతులశ్రీరంగమందిరాలొకమునక. 1
- వ. అందు హేమదానం బతిప్రశస్తంబు భూదానం బంతకంటె నధికంబు గోదానవల్ల
దానంబు లత్యుత్తమంబు భవియన్నియు 1
- క. తమతమపట్టిన నిత్య | త్వమునకు మదిఁ గలిగి దేవతలు రంగక్షే
త్రమునందుఁ బొందుమనుజ | త్వముఁ గోరుదు రందు ముక్తిధామం బగుటక 1
- క. రవి కన్యాగతుఁ డగున | య్యైవసరమునఁ గృష్ణపక్షమందులఁ జేత్తో
భవతిథిఁ బితృకృత్యమునకు | నవుముఖ్యవ్రతము మాఘమందును జెల్లుక. 1
- సీ. తమయన్వయమున నుత్తమఁ జొక్కఁడైనను జనియించి శ్రీరంగమునకు నరిగి
యచటఁ గావేరిజలావగాహ మొనర్చి యగ్రజన్తులకు నాహారమైన
నత్యల్పదక్షిణ యైనఁ దిలొదకమైన ధేనుగ్రాసమైనఁ దనకు
గల్గినరీతిఁ దక్కక హరిసన్నిధి మమ్ము నుద్దేశించి నెమ్మి నొసఁగు
వాఁడు గల్లునొకో యని వారివారి | నెదురు చూచుచునుండుదు రెల్లప్రాద్దు
నమరలోకసుఖంబులహానిఁదలఁచి | పితృసమాజంబు లక్షయస్థితులకొఱును. 1.
- గీ. ఒక్కనదిఁ గ్రుంతువేళ వేటొక్కనది ను | తించు టఘకారి శ్రీరంగతీర్థవరము
చంద్రపుష్కరిణీజహ్ను జలము నకల | నదులయందును దలఁపఁబుణ్యము ఘటించు. 1.
- వ. విశేషించి మాఖమాసంబునఁ జంద్రపుష్కరిణీస్నానంబును, శ్రీరంగదర్శనంబును
క్షేత్రోపవాసంబును నతిదుర్లభంబులు. ఈ నదీసరోవరక్షేత్రదేవతాప్రభావంబు
యం దెవ్వరు సందేహింతు రట్టిదుష్కర్తుల ధర్మనిరతుం డగుభూపాలుండు
దారులసంగతి మనుషవలయు నని హఠియును, 1.

- మ. శ్రుతికోటిం బ్రణవంబు వైష్ణవవస్తోత్రంబు లం దంబికా
పతి పెన్నేలుల గంగ వేల్పుగమిలొ బద్ధాతుఁ డెబ్బంగి ను
న్నతకీర్తిక విలసింతు రట్టు మహిఁ బుణ్యక్షేత్రజాలంబులొ
గతనానాఘనికాయమై వెలయు రంగక్షేత్ర మాకల్పమై 118
- క. శ్రీరంగమునకు నరుగుఁడు | శ్రీరంగం బనుచు జపము సేయుఁ డు మదిగో
శ్రీరంగముఁ దలఁపుఁడు భవ | భారముల హరింపఁసాపుఁ బగులుచు శేయున్. 119
- ఉ. అంచితరంగమండలమహత్త్వము వైష్ణవకోటి కింపు రె
ట్టించ లిఖించి యిచ్చినఁ బఠించిన విన్న ధరించినన్ జనుల్
సంచితపుణ్యులై సకలసంపదలం బెనుపొంది కీర్తి దీ
పించి సుఖించి పొందుదురు ప్రీతి ముకుందపదస్థితిం దుదిన్. 120
- చ. అనవుడు నాగదంతుఁడు ప్రియంబున సాత్యవతేయుతోడ నొ
మునివర దివ్యదేశముల ముఖ్యతరం బగురంగమండలం
బునఁ గడు నదృష్టంబు లగుపూర్వకథల్ విను వేడు కయ్యెడున్
ఘనదయ నట్టిజెల్ల నెఱుంగన్ రచియింపుఁడు నాకు నావుడున్. 121
- క. నిగమవ్యాసవిశారదుఁ డగుముని నీచుడిగినట్టిమాత్స్యకగం
బగునితిహాసము గల దగితగ విను మని పలికె నాగదంతునితోడన్. 122
- చ. కలరు సుబోధసత్త్వ లనఁగా మును లిద్దఱు వారికగ్మృ
ర్మలచరితుల్ చతుర్ముఖసమప్రతిభుల్ బహుధర్మమగ్నవే
దులు ఘనదివ్యబోధసహితుల్ మహితుల్ రజనీముఖజ్వల
జ్వలనవికాలశత్రు లనివారితభూతిపోబలాధికుల్. 123
- క. వారభిలభువనవిస్తయ | కారణదృఢఘోరనిష్ఠఁ గదలక గంగా
ద్వారమునఁ దప మొనర్చు బ | లారాతి దరాతికంపితాత్మకుఁ డగుచున్. 124
- మ. నిరంతరంబును దదంతరాయంబునకు నుపాయంబు లాచరింప నానిలింపపతితోడ
రాయిడింప నొల్లక యెడఁబాసి వాసిగలతీగఁబు లాడువేడుక నిలావలయుంబు గలయం
జరింపుచు వచ్చి వచ్చి పురోభాగంబున. 125
- మ. సతతానేకమునీంద్రబృందకృతపూజావందనం జడనా
గతమందానిలకందలీకృతతరంగస్యందనన్ దీగనం

గతమాకందమరందబిందు సహితార్కస్యందనం గాంచి ర
య్యతు లింపొందఁ గవేరనందనఁ ద్రిలోకానందనానందనక

126

క. కని తదవేక్షణలోలత | ననిమిషత వహించి యద్భుతానందంబుల్
మనమునఁ బిరిగొనఁ బురికిత | తనులై ప్రణమిల్లి భక్తితాత్పర్యములక

127

సీ. గురుభర్తృచరితానుకూలంబు కూలంబు సంక్షేలితాఘకజ్వలము జలము
ఘనముక్తిన్మృతరంగములు తరంగములు వినితమజనన్దైరవము రవము
విహతతాపత్రయోద్వేగంబు వేగంబు లలితభక్తానందలహరి లహరి
క్షళప్రళంసానుగుణములు కణములు విధ్వస్తదుగ్ధకవీచి వీచి
నిరుపమజ్ఞానసంపద నెఱుపు నెఱుపు
భరితబహుమోహపటించి బో నుఱుపు నుఱుపు
గాన నెన గాన మీనదితో ననూన
మహిమ వహి కెక్కుత్థిగసమాజములను.

128

క. ఆని మఱియుఁ బలుదెఱంగులఁ గొనియాడి తదీయవారిఁ గుతుకంబున ము
స్కొని యాడి దివ్యతేజో, ఘనులై ఘనవిరహితాపఘనులై రెలమిక.

129

క. క్షీలించు గలనదులందలివి శ్రుత యగు కావేరినీరు పోకిన మాత్రక
ధృతి సద్గతిఁ గనుఁదిర్య | క్తలి యయినను జెప్పనేల తక్కినవారిక.

130

గీ. ఆవిధంబునఁ గృతకృత్యులై తదీయ! తీగవనభూము లొకకొన్నిదినము లుండి
వార లొకనాడు సంధ్యాభివందనార్థమై నిశావధిఁ గావేరి కరుగుటయును

131

వ. అప్పుహావాహినీప్రభావం బెడనెడఁ బొడవడినయెడలఁ బొడవడునినుము పిదపిదఁ
పదనెగసి కూలుదరులును, దరులుగూడినఁ బెల్లకొనఁ దాఁకుతల్లున మొదళ్లు బలువడ
లు వడలుమూలంబుల నెఱుపుల నఱుముఱి బయఃపూరంబులు దోరంబులుగా నేచి పూ
తోచినం బెకలి తలకెడవై వడివడి వేంబడిఁ బొరలి పోవుతరులును, దరుతండంబులగ
డికడల నడ్డంబు దగిలి దట్టంబులై కట్టవెట్టినలాగునఁ బాఁగినీక వేగం బాఁగినవీగి నుల
యెదురుదన్ని మిన్నుల కప్పంబులై వచ్చుచై యేఱులబలిమికలిమిం దొట్టి నిట్టవొడిచి
నెట్టుకొని తఱుమినం దఱుము లిడి నిబ్బరంపు బిరుసునం దెరలద్రొబ్బినకడకం బడఁకు
నెల్లడరి యురులు గిరుల చఱుల ప్రచండరవంబుగా దొల్లుగండ్రైలంబులును, గండ్రైలంబ
లాండ్లాండ గుఱులుగుఱులనం దొడఁగురభసంబున నభశ్చరులు తల్లడిల్లి నెల్లెడలం బెల్లెగ

యుక్తలైడలును, కలైడల మొల్లంబేరిమేది నీకుహరంబుల హరనటనటనపాటహమహాభైరవ
 త్వేదారవప్రతిభటకటధ్వనిబంధురంబులై దిగంబడు కబంధంబులం బహులావర్తంబుల
 క్రందునం దెగి నిగుడ మగుడ వెఱగవడి తిగురుడువడుజగ్రహంబులును, జలగ్రహంబు
 లొండొండ నంటునంటుగ మెరసి గెంటికంటికొనల ననలస్ఫులింగంబులు చెదర నడరి
 కలహంబునకుఁ దిమరుచు నమరుగవిసి యప్పటప్పటికి జీజిజీఱ ద్రిప్పి వేయుచటుల
 వాలఘాతంబుల నుద్ఘాతంబులై మసరుకొని విసవిస విసరు గాడ్పుల దూలి వెడగువడఁ
 జల్లుజలకణంబుల చిల్లుతఱచున దఱియరాని సమీపదేశంబులును, సమీపదేశవాసి
 నీజనంబు భయావేశంబునం బాసి చనఁ దోడన జలంబు వెడవెట్టి నివ్వగిలిఁజూవ్వన
 నెగయునుందిరంబుల పొందు దప్పుక తెప్పలగతిఁ దేలి పోవుపురనగరగ్రామసమూహంబు
 లును, సమూహంబులై నిగి చెంగటం దలఁగి నివ్వెఱపడి చూచువేచరులుఁ గలిగి వ్యవహా
 రసమర్థం డెగుసార్థవాహునగ్ధసమితియుం బోలె మితుల కగ్ధలంబై బహుముఖంబులం
 గూఢుచు, నతిరథపటిష్ఠనిష్ఠరబాణశ్రేణియుంబోలె ముంపుదప్పక యొడ్ల భేదింపుచు,
 మహావదాన్యుని యసామాన్యకీర్తిస్ఫూర్తియుంబోలె బలువంకల నుల్లసిల్లుచు, గరాలకర
 వాలధారియుంబోలె నొరసిన మేనిఁ ద్రెంపుచు, నయసంపన్న సంపదయుంబోలె ముంపు
 దప్పక, వసంతసమయతరుసంతతియుం బోలె బలుమోసులెత్తుచు, ద్రివిక్రమదివ్యదేహ
 స్ఫురణయుంబోలె నడుగులకొలదిగానంబడక, హరిమాయయుంబోలె నావలం బెఱుతుల్క
 లం గడవ నశక్యంబై, వెన్నిధిఁ గన్న పేదయుంబోలె సంతకంతకుబ్బుచు, తగవరి యగు
 చుట్టంబునుంబోలె నెఱుసులు దోపకుండ వర్తింపుచు, వీరభటవితితియుంబోలె మిగుల
 వడిగలిగి, సన్నద్ధహయపంక్తియుంబోలెఁ బల్లంబుల నేపుదీసింపుచు, నదృశ్యతవార్తయుం
 బోలె నలిదూరంబుగాఁమ్రాయుచు, నభేద్యకవంబునుంబోలె నాటఁజిక్కక, యధ్యాత్మ
 విద్యయుంబోలె నెల్లవారికి వితర్కింప నక్కజంబై, మెఱసి పెన్నఁ జిన్నచేసి, తుంగ
 భద్రను భంగపఱచి, కృష్ణఁ దూష్టికరించి, సరస్వతీతరస్వి నిత్యంబు దెగడి, నర్తద నిర్తదఁ
 గావించి, భాస్కరిం దిరస్కరించి, జాహ్నువి నిహ్ను వించి, గౌతమి లోతమి యడంచి, సార
 వంబు గౌరవం బుఱిచి, యన్యసరిన్ని వహంబు నవహరించి, సంపర్తసమయసముజ్జృంభ
 శుంభదంభోధరానగ్ధశత్రాండప్రకాండతాండవితసంఘసమున్నిద్రంబు లై సముద్రతో
 యంబు లుద్రేకించి లోకంబు లేకాన్యవంబుగా నందలద యురవడించు చందంబున
 చూడ్కులకు వెక్కసంబై యుప్పతిల్లి యేపుదప్పక కనుంగొనుసంతలోన

182

క. ఇరవుగఁ దొలునా డెన్నది । దరి నొకచో వార లిడినదండాజినస

త్కరణస్నానపటాదులు । పరువడి యయ్యేటిసీటఁ బడి వడి నరిగెఱ

183

ఉ. అంత ననంతధర్మమహిమాంచితకృత్యుడు సత్యుఁ డాసరి

త్సంతతజ్జంభణోదయవిచారవికారత బుద్ధిఁ బూని భా

స్వంతము విష్ణుసంజ్ఞకము సత్యము సర్వశుభప్రదంబు శ్రీ

మంతము నైనదైవము నమానుషలీలఁ దలంచు చున్నెడకె.

క. కల్పాంతతీవ్రబాడబ | కల్పసమానప్రతాపఖని యవితథసం

కల్పుడు సుబోధుఁ డట్టియ | నల్పక్షోభంబుఁ గని మహాద్భుతమతియై

శా. కాలాంభోధగగర్జితప్రతిభయోగ్రధ్వానగంభీరముక

హేలాదర్పవిజృంభణస్ఫురణ ని త్లేలా యవేశక సము

ద్వేలంబై నని యీనదీమణి కడుక వేగంబై యీవేగ ము

ల్లోలద్వీచిపరంపరల్ పాదువదే లోకంబు లేకంబుగాక.

గీ. కాన దీనికిఁ బ్రత్యపకార మింక | నెద్ది గల దట్టి దిద్దు డూహించి చేయ

కొకనిమేష ముపేక్షించి యున్ననైన | బ్రతుకఁబోలునె విశ్వప్రపంచమునకు

సీ. చటులదిక్కరికర్ణపుటపాటనప్రాధి నొదవునిగ్భరఘోషమదము ముడుంగ

పాథోధిమండలపాణింధమము లైన కల్లోలవితతుల త్రుళ్లడంగ,

మకరనక్రగ్రాహమత్స్యకచ్చపకోటు లారలచు నొండొంటి మఱువుకొడుంగఁ

జక్రటిట్టిభసారసక్రాంచముఖజలవిహగజాలము గమివిచ్చి పఱవ,

నారసాతలనిమ్ములై ననుడువుఁ

బట్లు పంకావిలంబులై బయలుపడంగ,

శీలలు గుల్లలు నిసుము చిప్పలును దక్క,

నెసంగి యీతోయ మీతోయ మేగ్రహింతు.

క. అని సంరంభవిజృంభణమునఁ దత్సలిలంబు సకలమును బాణితలం

బున నిలిపి లీల నాపో | శనముగఁ గొనఁబూని దశదిశల్ గనుఁగొనినకె.

మ. జలభుల్ పిండలివండుగాఁ గలగె భూచక్రంబు క్రుంగెక దిశా

వలయం బల్లలనాడె గోత్రశిఖరవ్రాతంబు గంపించె ను

ల్కలు డుల్లెకె గగనంబు బిట్టదరె నర్కస్ఫూర్తి మానెకమదిం

దలఁకెకె వజ్ర విరించి వంచె గృతచింతకె వక్త్రపంకజముల్.

5. అశ్వవసరంబున.

141

1. వలన దుడుగుము భూసురవంశవద్య | యిట్టియనుచితకృత్య మూహింప నీకుఁ
దగునె యనుచు ధారాధరధ్వానధీర | మైనవాక్యంబు వీతెంచె నంబరమున. 142

2. ఆపలుకు తేటపడ విని | యేపున మును గ్రోలఁ గేల నిడి పూనినత
దీప్తపవతిజలము చలమునఁ | దాపనవర్యుండు వదలఁ దత్ తుణమాత్రక. 143

3. అప్పుడు మఱియు నంతరిక్షంబున నంతర్హితుం డైనదివ్యపురుషుం డతనితో నీకకాదు
కవేరకన్యక సకలభువనమాన్య దీని సామాన్యఁగా దలఁపవలన దమృతప్రాయంబు లగునీ
తోయంబులు ప్రజాజీవనోపాయంబులై ప్రస ర్తిల్లెడు నదియునుం గాక పుండరీకమండ
లమధ్యమండనాయమానంబై దురంతదుర్గభరాతపసంత ప్రజంతుసంతానంబునకు నిరంత
రచ్ఛాయానోకహంబై సనకసనందనప్రముఖప్రసిద్ధసిద్ధమునిశుద్ధాంతఃకరణసిద్ధాంతీకృ
తసుకృతవస్తుసారంబై రామాభిరామహేమదామాకలితహరినీలమణికరండంబై శేషశ
యనంబు శ్రీరంగంబు శ్రీరంగధర్మం బను నామంబుల భవ్యంబైనదిగా నవ్యయంబైనదివ్య
ధామంబై తదుభయప్రవాహపరిపాలితంబై మెఱయునది గావున నీపుణ్యతరంగిణి సర
సభాజనంబైనది గాని విరసభాజనంబు గా దని చెప్పి యూరకుండె వెండియు. 144

4. ఆదివ్యపురుషవర్యుం | డాదరమున నతనితో మహామునివర యీ
భేదమును మాని మది నీ | కేది ప్రియం బదియె వేడు మిచ్చెద ననినక. 145

5. అచ్చెరువంది సంఘమిశులైకవిభూషణుఁ డేక్రియం బ్రియం
బిచ్చఁ దలిగ్గుఁ బల్కునతఁ డెవ్వఁడు తద్వచనంబ కాని యా
నెచ్చటఁ గానఁ బోల దిది యెంతయునుం గలయో యథార్థమో
చెచ్చెన నాదుపూన్కి వృథసేయఁగఁ బన్నినవిష్ణుమాయయో. 146

6. అని యివ్విధంబున.

147

7. చింతింప మఱియు నంతట | నంతర్హితుం డైనదేవుఁ డాతనితో నీ
కింత దగుదాయమేటి క | నంతగుణా వేడు మిప్త మని పల్కుటయుక. 148

8. అనుబోధుఁ డలరి యఖిలేశ నీకు నా | దెసఁ బ్రసాదబుద్ధి యెసఁగెనేని
నిన్ను నెఱుంగఁ జెప్పి నీదివ్యరూపంబు | సొంపుమీఱ నాకుఁ జూపవలయు. 149

9. అనిన నప్పురమేశ్వరం డతని కిట్లనియె. 150

10. దేవాదిచతుర్విధభూ | తావళిఁ బాడమింపఁ బెంప నడఁపం బతిన్
యావిశ్వము నాధారం | బై వెలయుదు నిత్యసుఖపరాయణలీలక. 151

యోనియః జరితార్థం జేయుమతి నేడు ప్రసన్నుడనై మదీయమై
 యోనరినదివ్యరూపమహిమోన్నతిఁ జూపితిఁ గాని సాగసా
 సనపురకాసనాదులును జాలరు గానఁ బ్రపన్నులైనస
 జనులకుఁ దక్క నన్యులకు శక్యమై నిక్కము నన్నెఱుంగఁగాక. 1
 ౧. అని యాక్షణంబు. 1

మహాస్థగర. బహుభాస్వద్భాసమానప్రభలు నభమునం బగ్న వార్వాహగర్వా
 సహనీలాంగద్యతుల్ భూపణమణితతి మించక లసద్వైజయంతీ
 సహితోరకాస్తుభాంశుల్ జడిగొనఁ గనకాచ్ఛాదనంబొప్పు శౌర్యా
 పహచంచద్దోస్సుహస్రావలి మెఱయ బలిధ్వంసి ప్రత్యక్ష మయ్యెన్. 11

౧౧. అప్పుడు తన్న సోహరభయానకదివ్యవపుర్విశేషముం
 దప్పక చూడ సోడి ప్రమదంబు భయంబును విస్తయంబు లో
 ముప్పిరిమై వెనంగొన నుబోధుండు దీపితసుప్రబోధుడై
 యప్పరమేళు నిట్లని సమంచితభక్తి నుతించె నయ్యుండై. 15

౧౨. సర్వేశ సర్వజ్ఞ సర్వభూతప్రియ శరణాగతార్తిసహరణనిత
 మధుదైత్యదుగ్ధమథన సమస్తకళ్యాణస్వరూప పరాపరాత్మ
 భవదీయముఖమునఁ బావకుండును దృష్టిఁ జంద్రనూర్యలును భుజముల దిశలు
 కళలు శ్రోత్రంబుల గగనంబు నాభిఁ జరాచరాత్మక మైనయవని పదము

౧౩. లందుఁ బెంపొందుచుండు ధరాదిపంచభూతములు బుద్ధవ్రహంకారములు మహాస్సు
 ప్రకృతిపురుషులు దగముక్తిపరమ మగుచు నెగడు నాపరంజ్యోతియు నీవ దేవ. 156

౧౪. నెఱుగగభక్తి నొండొకటి నేరక సర్వశరణ్య నిన్నుఁ బ
 ల్కలు ననుతించుచుకొ మదిఁ దలంచుచు మొక్కుచు నుండు రెవ్వ ర
 జ్ఞైఃగ్రుననైన నట్టిసుకృతిప్రకరంబునకెల్ల మెట్టులం
 గిలుతలబంటిగాదె పరికింప భవాంబుధి సత్కృపానిధి. 157

౧౫. దివసాగమవికసితపిత । నవసాగ సదశవిశానయనంబుల దా
 నవసామజవంచానన । భవసాగరమగ్ను నన్నుఁ బాలించు హరీ. 158

౧౬. అని ప్రస్తుతించి యప్పుండోకాక్షుతో నతండు దేవ. నీవునాయెడఁ బ్రసన్నత వహిం
 చుచేనియు నిఖిలలోధం బైనమదపరాధంబు సహింపు సహింపు మాచక్రవాళాచలా

చక్రవాళంబులై సుకృతాలవాలంబులై దురంతదుష్కృతసంహరణసమర్థంబులైనతీ
ర్థంబు లెల్లకాలంబు నీసరితూలంబులఁ గలసి మెలసి చరింప ననుగ్రహింపు. మీఘు
నీవారిం జేరినయనాథునీవారిగఁగలపి యనుగ్రహింపు మీప్రదేశంబున నొనర్చుజఫతపో
హోమదానంబు లక్షయసుఖనిదానంబులుగాఁ బ్రసాదింపు మని వినయవినమితోత్త
మాంగుండై యూరఁతున్న నన్నలిమోదరుండు సాదరుండై యతనిను మోరథంబు లవి
తథఁబులుగా నొసంగి మఱియును.

159

1. ధరణీసుర న స్నేఱుఁగుము । పరాత్పరుఁ బ్రధానపురుషుఁ బరు నామ్యుఁ జర
చరభూతజాతభయనం । హరు నారాయణు నమేయు నవ్యయఁగాఁక. 160

2. నిఖిలకర్తయు భోక్తయు నేన కాక । లేదు నాకంటెఁ బర మొకలేశమైన
సౌతమాను నాతెఱఁ గెఱుఁగలేరు । సకలలోకనియంత్ర మత్సహజశక్తి. 161

3. అని యఖిలభక్తమనోరథానుసంధాయకుఁ డగుశ్రీరంగ నాయకుఁడు తానగుట తేట
పడుటకై యతని కాత్మావతారకథావృత్తాంతం బాద్యంతంబును దెలియ నానతియు
చ్చె నతెఱంగఱిఁగించెద నాకర్ణింపుము. 162

4. ఏలావనహరిచందన । బాలాభినవప్రనూనసౌరభవిలస
ద్బాలానిలమృదులీలాం । దోళితకల్లోల మైనద్దుగ్ధాబిషయిక్. 168

5. అఖిలప్రాణిహితైకబుద్ధి సురగేంద్రానల్పతల్పంబునక
సుఖలీలక శయనించి యున్నహరిఁ దేజోమూర్తి నాతాపసో
న్ముఖఁ గళ్యాణకరుం గుఱించి దివసంబుల్ పెక్కు భక్తిం జతు
ర్ముఖుఁ డత్యుగ్రతపం బొనర్చినఁ గృపాపూర్ణప్రసన్నాత్ముడై. 164

6. ఆలోకపితామహునకు । నాలోకనసమధికోజ్జ్వలాకృతిపటుభూ
పాలోక మెసఁగ నవ్యభుఁ । డాలోఁ బొడచూపి వేడు మభిరుతి మనినక. 165

7. లీలఁ జాగిలి మ్రొక్కి కెంగేలుఁగవలు । ఫలభాగంబునందలి గీటుకొలిపి
బహువిధంబుల వినుతించి పద్మభవుఁడు । వేడ్కఁ దనకోర్కె యిట్లని విన్నవించె.

8. నేరెడుపండుచాయ తవణించెడుమేనఁ బదాఱువన్నెబం
గా రొఱఁబట్టుపట్టుఁ బసంగందనితామగరేఖ మైసిరుల్
దోరణఁగట్టి యేలుకనుదోయును బొందుకు సుద్దియై మెఱుం
గారునురంబుకెంపు దయనానినయల్లము చల్లచూపులుక్. 167

- క. అరిసలలితాకృతి నా । తలఁపున నెలకొల్పినట్లు దైత్యాంతక యి
ముల నెల్లప్పుడు కనుగవ । లలరఁ గనుంగొనెడిభాగ్య మంటింపఁగదే. 1
- వ. అని ప్రార్థించిన నాశ్రితవత్సలుం డగుశ్రీవత్సలక్షణం దతనిదెస నెసఁగుదయాః
పంబున నట్లకాక యని యానలిచ్చి యంతర్హితుం డయ్యె ననంతరంబు. 1
- సీ. ధ్వజగరుత్మద్దేహధగధగదుత్తులు లోకాలోకచరమాంధకార మణఁప
స్వచ్ఛముక్తాతపత్రచ్చాయ లసమయచంద్రికావిలసనోత్సవముఁ జూపఁ
బటుశాతకుంభశుంభత్సూర్పు లంభోదపథమునఁ గుంఠమప్రభలు నెఱప
మహనీయతోరణమణిమయస్ఫూర్తియు గోచరప్రతలిచూడుఁగు మరల్ప
సుదధి నావిగ్భవించె సముద్రదధిక । దివ్య తేజోవిశేష దేదీప్యమాన
పద్మగర్భాండభాండప్రచండ మగుచు । మంగళం బైనశ్రీరంగమందిరంబు. 17
- కా. ఆదివ్యాయత సౌపజీవు లయి దుగ్ధాంభోధిమధ్యంబునక
బ్రాదుర్భావము నొంది రచ్యుతదయాపాత్రత్వమిత్రుల్ భవ
చ్ఛేదావాప్తసదాసుఖోదయులు రాజీవప్రభూతేంద్రము
ఖ్యాదిత్యప్రక రార్చనీయు లగు నందాదుల్ మసూజ్ఞాకృతుల్. 171
- గీ. వారితోడనె వైకుంఠవాసులై ప్ర । సిద్ధు లైనసనందాదిసిద్ధమునులు
నమరగంధర్వకింపురుమహియత్తు । గరుడవిద్యాధరాదులు గానఁబడిరి. 172
5. అయ్యవసరంబున. 173
౧. రావించె నిరవద్యరావనారదవాద్య కలితతుంబురుహృద్య గానవిద్య
మెఱసెఁ గింకిణిరావమిళితమై దివి దేవసతులనర్జన భావగతులతేవ
బలసె దివ్యానేకభవ్యస్తవశ్లోకముఖరమై యెడలేక మునులమూఁక
తోరఁగఁ బైవై బెల్లుతోలువాసనలఁ జల్లు పరువమై వికసిల్లుపిరులజల్లు
పొరసె నమృతాంబునిధిఁ దేలి పుష్పశాలి । దైవతోద్యానవనకేళిఁ దనరు గాలి
యభిలకల్యాణమూలమోక్షాలవాల । రంగజననాతివేలసంరంభ వేశ. 174
- అప్పుడు. 175
- భరియించె దద్దివ్యభవనంబు ఖగరాజా కతినబంధురతరస్కంధపీఠఁ
బట్టె దర్శికిరప్రభుఁడు శ్వేతచ్ఛత్ర మురుఫణామండలస్ఫురణ మెఱయ

నిడిరి, వింజామరలిరుగెలంకుల జోక యై సుధాకరుండు సహస్రకరుండు
బకలంబు.. నేనె హాటక వేత్రపాణియై తఱమి విష్వక్సేనదండనాథుఁ
డలికఘటితహస్తాబ్జులై యంతనంత । బలసి కొలిచిరి సకలదిక్పాలనరులు
వచ్చె శ్రీరంగధామంబు వచ్చె ననుచుఁ । జడలఁ గొదలేక కాహళస్వనము లెసఁగె.

5. ఇవిధంబున స్వయంవ్యక్తంబును, దేజోమయంబును, బ్రణవస్వరూపంబును బ్ర
భూతవైభవాభిరామంబును, నగు శ్రీరంగధామంబు దృగ్గోచరం బగుటయు దిగ్గున గ్రమ్ము
సమ్మదామృతరసంబునఁ బులకాంకురంబులు దలఁకొనఁ గనకనికమనుషమావిశేషంబున
మపమేయం బగుఱ్ఱాయం బాలుచుకాయంబు భూభాగంబునఁ జూర్చిల్లఁ బ్రణమిల్లి
శారదానల్లభుండు యుగపద్మలసితచతుశ్చక్రిప్రయుక్తంబు లగునూక్తంబుల నభిను
తించె నంత నఖిలగుణగణప్రశస్తుండును వేత్రహస్తుండును నగుచు నందుం డాశతా
నందునకు నమ్మహానీయమందిరంబుఁ జూపి యిట్లనియె.

177

య. అరవిందాసన నీతపంబు ఫలితంబై తోచె లక్ష్మీమనో
హరుగేహం బిదె చూడు లోచనము లింపారంగ నీరంగమం
దిర మయ్యిందిరితోడఁ గూడి యనురక్తికై యోగనిద్రాశుండై
హరి యున్నాఁడు జగత్కుటుంబపరితృప్తయత్తచిత్తంబునకై.

178

6. అని నిర్దేశించినఁ గనకగర్భుండు నిగ్భరానందంబునఁ దత్ప్రదేశంబు డాయంజనునప్ప
డూర్ధ్వాధస్థస్థలంబులఁ గనకమహిమండలంబులును మధ్యభాగంబున శ్రీదేవియు
నభ్యంతరంబున ననంతభోగియుఁ బ్రతిహారాంతికంబున జయువిజయులఁ బాగ్భ్యం
బుల దుగ్ధాపేగంబులును శిఖరంబునఁ బ్రణవస్వరూపిణి యగుభారతియును, గనక
కలశంబుల నామ్నాయసముదాయంబును నాసాముఖంబున రహస్యజాతంబును బాద
తలంబులఁ గ్రతుప్రతతియు నంగుళీసంచయంబుల యజనంబును నుదరంబున హవిష్ట
లంబును, మఱియు నెడనెడఁ బాకశాసనపరేతరాజ పలలాశనపాశపాణి పవమాన
పౌలస్త్యసాశుపతులును నాదిత్యరద్రమరుదశ్వనివిశ్వదేవసిద్ధసాధులును సప్తర్షులు
నక్షత్రగ్రహతారకంబులు నాదిగాఁ గలచరాచరభూతజాలంబులెల్లను దోచినఁ బరమా
దృఢతసంభ్రమంబులు డెందలంబున సందడింప నద్దివ్యమందిరంబునకుఁ బ్రదక్షిణాభి
వందనంబు లొనర్చి యభ్యంతరంబుఁ బ్రవేశించి యందు.

179

నీ. తలగడగా నిడి తల మూఁది వలచెంపఁ గుడిహస్త మెత్తుగా నిడినవాని
మేలిచేదొడవుల మెఱుంగుదాపలు మించుకెఱుకలు కటిఁ బాచి మెఱయువాని

సిరి మేనిపొందునఁ జిత్తంబు సొగయింప నరమోడుగన్నుల నమరువాని
నానందితోన్నతం బగువామపదమున బిరుదునూపురము శోభిల్లువాని
మొలకనగవులఁ దెలివొందుమోమువాని । మొఱపు గలమేఘురుచి బొల్పుమేనివాని
సురగళయ్యవై చొదికిలి యున్నవాని । సకలశుభదాయి శ్రీరంగకాయఁ గనియె. 18

వ. కిని యప్పగ మేశ్వరునిత్యనిరతిశయనిరుపమనివధికలావణ్యసౌందర్యసౌకుమార్యచాత
ర్యస్థైర్య గాంభీర్య సౌశీల్యవాత్సల్యతేజః ప్రభావసౌభాగ్యసౌహృద్దయద్యనం
కల్యాణ గుణామృతసాగంఁగిర్ని మజ్జదభిలాషయవసుఖానుభవసముత్కటానంద ప
పూర్ణమానసుండై పునఃపునఃప్రణామంబు లాచరించి నితాంతభక్తివినయపిన్మదేహు
డై యిట్లుని స్తుతింఁచె. 18

దండకము. జయజయజగదేశకల్యాణభావానిశత్రాణసారీణనిస్తారణాపారకారుణ్య రత్నా
కరా శ్రీకరామ్నయసారాభిధా నామృతాసారశాంతాఘ సంతాపయంత
తాపసౌఘాస్తపాభి గృజంతే యజంతేచ నిశ్రేయసోద్యోగినోఽస్త్రాంగయో
గాంచితజ్ఞానయజ్ఞైః ప్రశంసంతి వేదాగమాస్తావకా భూయభూయః ప్రసాదాః
లాషీ సదా సేవతే దేవతానాంగణ స్తం సమస్తప్రతీతం గుణాతీత మాధాః
భూతం ప్రకృత్యాః సమానాధికోపేత మాద్యంత మేకం భవంతం భజేఽహ
ప్రగన్నః సునర్లభ్యజః ప్రత్యుపచ్ఛిత్రభానుప్రభాబాలబాజ్వల్యవచ్చక్రధారా
లిఖిన్నా రివత్కేశరః కల్యైవల్యసామ్రాజ్యలక్ష్మీసమర్థైక మూర్ధాభిషిక్తప్రణావ
త్పదాబ్జావహం విశ్వ మావర్తతే శాశ్వతం జ్యోతిరాకారలోకోత్కరం తత్త్వ
సంకల్పమాత్రప్రభూతాలిసాభూతభూతావకాశ్యం దిశానాథతేజో ముఖం
మిత్రరాత్రీశ్వరో నేత్రయగ్మం దిశః శ్రోత్ర మేషా ధరిత్రీ పదా మాతరిక్వా న
నిశ్వాసభూతో నభో నాభి రావాసభూర్యస్తకం, త్రీః కళత్రం మమో
ర్భూర్మ మోఽహశ్చ రాత్రీశ్చ పార్శ్వ నిలింపాః ప్రతీకా స్త్వ మేవాంత
రాత్మా పడంగాని వేదాశ్చ ధర్మాణి శాస్త్రాణి సర్వాగమాః పాంచరాత్రం
తథా సాంఖ్యయోగంతవాఙ్మహి వేదాంతవేద్యస్తవ మేకప్రసాదోఽహ ముగ్ర
స్తవదీయాతిరోప స్తవదన్యత్పురం నాస్తి నీహారభానుబ్రహ్మాను రంభోజినీ
బాంధవోగంధవాహః ప్రమత్తా భవంతే ప్రభీతాఃప్రయాంతి ప్రజ్ఞాస్వన్యహం
మృత్యు రభ్యేతి మర్త్యేషుకాలేజనిష్వత్వ మేవాఖిలం వా భవంతం భవచ్ఛాస్త్య
బాహూయపాదప్రభూతంనుమీదైవతత్వత్రవిట్కాద్రబాతంసవర్ణాశ్రమాచారధర్మ

స్వమేవత్వమేవక్రతుర్విశ్వమూర్తే సుధీనాథమీనాకరాధీనహీనాసురాధీనమా
 నాధికానుననానాగమాదానసూరాయ, మత్స్యవతారాయ, ధీరామృతాహార
 వీరాష్టవక్షీరపూరార్పితోదారభారాచలాధారరూపాయ కుర్మస్వరూపాయ
 సర్వంసహాఖర్వదుర్వారవోద్గర్వనిర్వాహవత్సూగీర్వాణభూతోర్వరోధార
 లోలాయ లీలాధికోలాయ కాలానలాహోలకీలాసముత్తల ఫాలాక్షుదోఃస్థల
 శూలాధికాభీలభాస్వన్నభాలీఘతారాతిదేహాయ లక్ష్మీస్థనించాయ ధీమన్తుని
 స్తోమసామస్తుతవ్యోమ భూమర్త్యభుగ్ధామసీమక్రమధీమ రాజత్వదాజ్ఞాయ
 మాయావిమజ్జాయ పుత్రాప్తసన్నితగోత్రాస్విశ్మత్త్రగాత్రావలిచ్చేత్సృత్రావలీ
 చిత్రబాహుకూరారాతిభీమాయ రామాయ చండ్రభవేదండశుండభదోద్గండ
 కాండాసనాఖండకాండాహృతోద్గండపాలస్త్యకంతప్రకాండాయ కాకత్
 స్థనంశప్రకాండాయ కోపావమానావలేపామరక్షేపతాపారికృత్వాపరూపావ
 లీతాపకేలీసత్పష్టాయ కృష్ణాయ వైహాయగవ్యూహ గోహరిన్నాహబాహ
 బలాత్సాహనీహరరుగ్వాహదుర్లభ్యరక్షః పురతోభకర్మప్రబుద్ధాయ బుద్ధాయ
 గోహగమద్యేషభాషాతిదుర్దేషయోషావధాతోషమేషాదిదుర్దోషశీఘ్రలద్ధగ్మ
 సంస్థాపసౌల్యాయ కల్లైహయాయాప్రమేయా కింఛామితానంత
 లీలావతారాయ తుభ్యంనమోదేవ తుభ్యంనమః; కలశజలధిమధ్యచందస్మితద్వీ
 పరత్నాగ్రవైశంతపూరుజ్వలద్వివృతసాధాతికాంతే సభాంతే భవంతం నిశాగంభ
 సంపుల్లనీలోత్పలశ్రీవిశాలాంగలావణ్యః భ్రాజమానంనతామర్త్యదైత్య నాగా
 వతంసప్రతానస్సత్త్వినభాగోచితాభ్యాంసరోజద్వజచ్చత్రచక్రాదిచిహ్నైఃపదై
 రంకితాభ్యాం ప్రభాసంపదాభ్యాంపదాభ్యాం మసౌజ్ఞ మనోజ్ఞస్వరామ్నయ
 మంజీరపాలికసత్పద్మరాగప్రకాశావృతాంసం తటిన్నూతనద్యోతకాతాంబరాం
 చత్కటిమండలాబద్ధకాంచీకలాపం సుధావర్తగంభీరసున్నిగ్ధనాభీప్రభూతా
 యతశ్వేతపద్మాభిరామం లసత్కస్తూభశ్యామలశ్రీతులస్యామిళద్వైజయంతీ
 సమేతోరువక్షఃస్థలీకం వరానన్యకేయూరకజ్రోర్మికాద్వైః పరిభ్రాజితాజను
 బాహుప్రకాండం రమాలింగసూతీర్ణరత్నాంగదాంకక్రమైరుల్లసత్కంబు
 కంతప్రదేశం శరచ్చంద్రబింబప్రసన్నస్థితాస్యం లసత్కుండలాలోక చంచ
 త్కపోలం పరంపశ్యబింబప్రభాపాటలూప్తం దరద్యోతితస్వచ్ఛదంతాంశుజాలం
 నవామోదినిశ్వాసనాసావిలాసం దివాజ్యంభితాంభోజదీర్ఘవలూకం సలీలానత
 భూవిలాసం సుఫాలం చలత్కుంచితానీలసత్కుంతలాంతం సముద్భాసికోటీర

చానూత్తమాంగం సమస్తైకసౌందర్యసంపన్నధానం మహాభోగిణో భోగమధ్యే
నిష్ణంజం సహృద శ్రీయా సర్వసౌభాగ్యవత్త్యా సువర్ణాదిభి ర్నిత్యశుద్ధై రనంతై రు
పాస్యం ససందాదియోగీంద్రబృందై శ్శరణ్యం సదాసత్యసంకల్ప మిశం పురాణం
విభుం విశ్వభూతాంతరస్థం వినాన్యాశ్రయం వేదవిద్యావయిత్యా మనఃకర్షయే
ద్భక్తిమాన్యం ప్రసంశంతి సంతస్తమే నూహరం తేన తస్మై శుభం జాయతే
కిం బహూక్తైశ్శతస్తేనభావానువర్తి భవాత్; పరమపురుషతత్వస్వాన
జానాతి కష్టితృణం విస్తరేణ స్తుతిం కర్తు మీశో భవిష్యత్కుదంచస్తనీః
సహస్రానుభృభ్యోఽపి పుంఖానుపుంఖాగతాశేషభాషావిశేష స్స శేషశ్చ శేషత్వ
మాపద్యతీ శేషిణస్తే వనోగమ్యభావం విచార్యాసవచ్చత్రశయ్యానిరూపేణ
వాచాలతా పంచపక్వాంచినోఽనాతతై స్తర్కహరైః ప్రభిన్నప్రమాణైః
ప్రకారైః పరిభ్రాంతిమూలై ర్వికల్పాలవాలైః పరాభూతసంపాదితాతీతభేదై
ర్మహాశాస్త్రసిద్ధాంతవాదై రలం కింతు తాపత్రయోర్విచ్ఛటాసంసలే శోక
మోహోదదుష్టగ్రహాధిష్ఠితే మోహకామాదిభోభాదికావర్తజాలే మహాదగ్ధ
వాంభోనిధౌ మజ్జతాం సారితైకాగతిస్త్యత్వదాంభోరుహైకాంతభక్తిన్
కగ్మప్రసక్తిం పరస్యాచిరక్తిం ఖిలూత్పదయత్యేకనిష్ఠాగరిస్తాహి మాయాంతి
రంతిద్వితీయా మలంఘ్యసదాస్మాభి రేషా హృషీకేశవిశ్వాతిశాయితృణం
పశ్యమాముల్లసత్కుంభజాతోదయారంభసంభూతవైమల్యగంభీరనిఃస్ఫురత్పుం
దరీకచ్ఛదాకాసౌభాగ్యశోభావహాగర్వసర్వస్వనోరై రుదాగ్రచారైర్గుతా
రూఢరాగానుబంధై రివోపాంతర కైర్దయాసంప్రయుక్తై ర్మరున్దానీనీమంగళా
కల్పరక్షాధికారై కపుణ్యాదిదూరై రపాంగై ర్మమత్వంపితా త్వంగురుస్త్వం
సఖా త్వం సమస్తం జితంభే ముమందప్రసన్నాద్విహంత్రేజితంభే జగన్నాథ.
గోవిందవిష్ణు జితంతే శ్రీయః కాంత రంగాధిశాయితృ జితంతే హరే వాసు
దేవాదిదేశప్రసిద్ధప్రభో పాహి మాం పాహి మాం పాహి మాం.

182

శ్లోకం. శ్రీరంగే రుచిరాయస్య | శ్రీరంగే రుచిరాయతా

స దైవతః శరణ్యో నః | సదైవత ముపాస్మహే.

183

చ. అని వినుతించినకొ సదయుండై మురవైరి దయామృతంబు నిం

డినకడకంటిచూపు నిగిడించి విరించి భవద్వచఃసను

ర్చనమున జాల నీదెసఁ బ్రసన్నుడ నైతి వరంబు లెవ్వయై

నను నను వేడు మిత్తు ననినకొ బ్రమదంబున నాతఁ డిట్లునకొ.

184

అవధరింపుము నీ విప్పు డవతరించి । నట్టియీవిగ్రహంబు నే నమరహంబు
నెలమిఁ బూజింపఁ గోరెద నిట్లు యొసఁగి । మఱుంగులే కానల్లిన్ నీతెఱంగు నాకు.

నావుడు హరి యిట్లును నీ । భావమ్ము నెఱింగి కాదె పద్మాసన యి
ట్లావిర్భవించితిని ది । వ్యావసధయుతోన కొలువు మభిమతభంగికౌ. 186

ఏనరుడు పంచకాలని । ధానంబున నన్ను శాశ్వతముఁ బూజించుకొ
వానికి నెఱుంగుదు నమృత । స్థాన మనిన నెన్న నేల తక్కినపదముల్. 187

ఈనాళీకభవాండము । పై నావరణములమీఁదఁ బరమవోయ
స్థానంబున నుండుదు నెపు । డే నప్రాకృతశరీరహితవిస్ఫురణకౌ. 188

దేవతిర్వజ్జనస్థానరాత్మకభవనావలి తీలార్థమై రచింతు
నవి చేతనించుటకై సమస్తమునందు జీవరూపమున వసించియుండు
గర్మంబులకు లోనుగాక భూతావలిఁ బ్రసరింపఁ జేయుదు బహువిధములఁ
దదనుగ్రహార్థ మాత్మగతుండనై యుండి జ్ఞానరూపమున విజ్ఞాన మడఁతుఁ
దల్లిగలి పి తకారినై తనరి తిలలఁ । దైలమునుబోలె వ్యాపించి తమ్ముఁగూడి
యున్న నైనను సురలునాయోజ యిట్టి । దని యెఱుంగరు విపులమోహోంధు లగుచు.

దివి నౌపేంద్రస్థానము । రవిమండలమును సుధాంబు రాశియు నన నే
నివసించుకొందువలు మూఁ । దవుటఁ ద్రిధామాఖ్య ముఖ్య మయ్యెను నాకుకౌ. 190

తత్ప్రేక్షణేశంబులందును రాజసతామసాత్మలకు దుర్విభావ్యుండనై యుండుదు వెండి
యు లోకానుగ్రహార్థం బొక్కొక్కయెడల నావిర్భవించియు నొక్కొక్కనిభా
వంబునం దావేశించియు నొక్కొక్కతావుల జన్మప్రసంగంబు లంగీకరించియుఁ బ్రతి
కల్పంబున నవతారసహస్రంబులు నైకొందు సత్వాయత్తులై మదేకచిత్తులయినయత్త
ములయెడఁ దద్గుణకార్యాభివృద్ధ్యర్థం బత్యంతరా గాసత్తుండనపోలె సకలంబు నను
సంధింతుఁ డితృపుత్రతాత్ప్ర్యంబులనైనను మిత్రామిత్రంబుల నొదవురాగాపరాగంబు
లనైనఁ బ్రాణిస్తోమంబు నామీఁదఁదలంపు గలిగి యేవిధంబున వర్తించు నావిధంబున
కనురూపంబు లైన రూపంబులు ధరియింతు నవియునుం గాక ద్వీపవర్షతీర్థాయతనంబు
లందుఁ బ్రతిగ్రామగృహంబుఁ ప్రతివర్షంబుల దారులహాశిలామయంబు లగనరాచ్చ
భేదంబుల నుల్లసిల్లుదు నట్టియర్చనవతారంబులు స్వయంవ్యక్తదీప్యసైధమానుషంబు

లనఁ జతుర్విధంబుల మెఱయు నందు శ్రీరంగ శ్రీముష్ణ శ్రీవేంకటాచల సాలగ్రామ
వైమిశ తోతాద్రి పుష్కర నారాయణాశ్రమంబు లనునీయెనిమిదిస్థలంబులం గలమ
దీయ మార్దులుస్వయంవ్యక్తంబులు, హా స్థిగిరివృషవగ్వతచక్ర తీర్థాదిప్రశస్తదేశంబులు
భవ ధర్మకథమఖప్రముఖదేశప్రతిష్ఠితంబులైనయవి దివ్యంబులు, భృగుతీర్థమందర తేత్ర
చిత్రకూటప్రభృతిపుణ్యస్థలంబులు భృగుమరీచిమతంగ జమునిసిద్ధసంస్థాపితంబు లైన
యవి వైద్యవంబులు, విశిష్టాగమోక్తప్రకృప్తశుభలక్షణలక్షితంబు లయి శుచిద్రవ్యరచి
తంబులయినయవి మనుష్యస్థాపితంబులై యున్నయవి మానుషంబులు వీనిలో స్వయం
వ్యక్తంబులై యున్నయవి వికృతిమయంబులైనను వానియందుఁ బ్రతిష్ఠాకథపోయో
గంబునను బూజాతిశయంబునను బింబాభిరూప్యంబునను బ్రసన్నుండనై సాన్నిధ్యంబు
వహింతు మత్పూర్ణావంబున నీ స్వయంవ్యక్తాదులకుఁ గ్రమంబున ద్వేతార్థ (?) పాద
యోజనమాత్రతేత్రంబు పరమవిత్రంబునై యతిశయిల్లు.

191

క. శ్రీమెఱయ నెచట సాలఁ గ్రామశిలార్చనము గల్గుఁ గల్యాణకరం
బై మహి నచ్చోటికి మూఁ దానుడ పుణ్యప్రదేశమై చిలసిల్లుక.

192

గీ. తక్కుగలుగుగృహశీకిఁ దద్గృహంబు | పావనము పను పురిపల్లె పదియు రెండు
నొక్కటన మద్విమానము లుండెనేని | సాటి యచట సాలగ్రామ శైలమునకు. 198

క. ఇల నెచ్చోటు మదన్చన | విలసితపూజోత్సవాదివిరహిత మగునా
నెలపు వెలివాడఁబోలెక | దలఁపఁ గనుఁగొనఁగ ననుచితము సుజనులకుక.

194

మ ఇపు డేజెప్పినయీస్వయంభువులయం దెల్లక గడు నేటిమై
తుపితాశేషదుఃఖతపోషదయమై కల్పాంతరస్థాయై
యపవనప్రదయోజనద్యయయితంబై భవ్యమై దివ్యమై
విపులశ్రీకరంగధామ మమరుక వేదాంతవిఖ్యాతమై

195

మ. నరులైనక సురలైన దైత్యవరులైనక సన్నతద్వాదక
శూరిమంత్రైకపరాయణత్వమున నక సద్భక్తి సేవించినక
బరమైశ్వర్యసమగ్రభోగవితతిక బ్రాపించి సర్వోత్తర
స్థిరవైఖంతపదంబుఁ జెందుదురు ప్రీతిక గర్భనిర్మలమై.

196

క. పరమ మిది యొకరవ స్థల | జలవిందజ, వినుము మత్పూరాయణ లెందుక
ధురితములు పెక్కునర్చయు | నరుగరు పటుఘోర నారకాధోగతులక

197

క. గోనధ మాదిగఁ గలనా | నావిధపాతకములను దినము మధ్మక్షుల్
గావింపుచుందురేనియు | నీవలఁ దద్దోషఁ జయము నే హరియింతుకొ, 198

గీ. తుది మదీయభక్తివదలనిజను లనా | చారులైన హీనజన్ములైన
వారి నితరబుద్ధి వారక నిందించు | వార లట నికృష్టవర్ణసములు 199

మ. ధర్మ బెంపొందినమత్స్యీపన్నుల మదుక్తంబైనకాస్త్రంబు మ
త్స్యరమాద్గం బగుమంత్రతత్త్వమును మత్స్యీణప్రతీకాశమై
నిరపాయం బగురంగధామమును దుర్మితీకొ విచారించి రెను
వ్వరు దూషించుచునుందు రాఖలులు జిహ్వోచ్ఛేద్యు లుద్యస్తతికొ. 200

క. మఱచియు శ్రీరంగంబున | నెఱుంగనియజ్ఞానమూఢు లెవ్వరు గల రా
మొఱుకుల కిడునశనాదులఁ దఱికినిశునకమున కొనఁగఁ దగుననిశంబుకొ. 201

క. వారక సకలజనంబులు | శ్రీరంగంబును సుస్మరింపుదురేనికొ
వారక నాకము లనియెడు | వారెండును భిలము గావె యరవిందభవా. 202

గీ. మర్త్యలోకంబునంభ నంబరమునందు | శోష్ణ డెగ్గోట శ్రీరంగ మొప్పియుండు
నప్పడాదిక్కునకు భక్తి నభియుఖంబు | గాఁగ నిలిచి నమస్కృతాకారి వగుము. 203

మ. అని యానతిచ్చి యాశ్రితనిస్తారకుం డూరకుండె దచ్చాసనంబున వారిజాసనుండును,
నిశ్రేయసనిదానం బగునద్వివ్యవిమానంబు గొని సత్యలోకసీమాంతంబున విరజానది
ప్రాంతంబున విశ్వకర్త నిర్దేశంబునఁ బ్రతిష్ఠాపించి నిరంతరానురక్తదివ్యోపచారవిరాజిత
పూజావిధానంబున నద్దేవుని నారాధించుచు, నారాయణనక్షత్రంబునం బగమహ్మం
బున బ్రహ్మని సహాయుండై మహోత్సవం బొనర్చియవభృథానంతరంబున నింద్రాదిబృం
దారకబృందపరివృతుండై, వందారుమందారం బగునానందకపాణిసందర్శనంబు గా
వించి, యావేళ నుదారస్వాంతం డగువివస్వంతునకుఁ బాంచరాత్రంబు సమంత్రం
బుగా నుపదేశించె నతం డౌరసుం డనువైవస్వతమునువున కొనఁగ, నాఘనుండు
తనతనయుం డగునిత్యోకున కెఱింగించె నాభూభుజుండు చతుర్భుజునిఁ దపోవిశే
షంబున మెచ్చించి కమలభవభవనసీమామందిరం బైనరంగమందిరంబు గొనివచ్చె
నివ్విధంబున నిజాన్వయపరంపరాప్రాప్తం బైనయాదివ్యధామంబు రామభద్రుండు
గుణసముద్రుం డగునిభీషణున కిచ్చె, నతనిచేత నది కావేరీతీరంబున నునుపంబడియె
నని పారాశర్యుండు నాగదంతమునివరున కెఱిగించిన తెఱంగు. 204

కా. బంధుప్రాంగణకల్పపాదప ధనుఃపాండిత్యకాంతేయ ద
 రాంధ్రా రాతివసుంధరారమణదుష్టామాత్యనీతిక్రియా
 సంధానప్రబలాంధకారపటలీసప్తాశ్వ శశ్వన్నభ
 స్సింధుక్షీరపటీరనిర్మలయశశ్రీవాసితాశాంతరా.

205

క. పన్నగశయనవరప్రతి । పన్నగజప్రకరతురగబహుధనమణిసం
 పన్నగతకలుష సుజనవి । పన్నగసుత్రామ సుజనపావననామా.

206

మాలిని. నమదవనవిహారా నవ్యశృంగారజాలా
 ప్రమదకరవిలాసా భాగ్యలక్ష్మీనివాసా
 శమదమయతభాగ్యా చారువిద్వన్నిషేవ్యా
 సమదరిపువిరామా చాగయామాత్యరామా.

207

గద్యము. ఇదిశ్రీమద్భక్తిమరాంబావరప్రసాదలబ్ధసిద్ధసారస్వతవిలాసగౌరవ గౌరి
 నామాత్యపుత్ర సుధీవిధేయ భైరవనామధేయప్రణీతం బైన శ్రీరంగ
 మహాత్మ్యం బను పురాణకథయందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రంగమహత్త్వము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీపతికిల్యాణగుణా । లాపసమున్నిద్ర భద్రలక్షణవిలస
ద్రూప శశివిశదకీర్తి । వ్యాపితదిక్ష్మిమ చాగయప్రభురామా. 208

వ. ఆనధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితజనరోమహర్షణం దగువ్యాసశిష్యునంద
నుండు దివ్యబోధను లగుశానకాదితపోధనులకుఁ జెప్పినట్లు శ్రీరంగావతారప్రసంగంబు
తెల్లంబుగా విని యెల్లం బనురాగిల్ల నాగదంతమునివహ్యండు పారాశర్యుతో మహా
త్మా సత్యలోకంబున లోకపితామహునకు నిలువేల్చుగుభుజంగతల్పుం డేకారణంబున
నిక్ష్యాకుచేత నానీతుం డయ్యెఁ దద్వృత్తాంతం బంతయు సవిస్తరంబుగా నెఱిం
గింపు మనిన నాసంయమింద్రుం డతని కిట్లనియె, 209

శా. వైకుంఠాంఘ్రిసమగ్ను నాకలనహేవానుండు లోకోత్తర
స్థోకుం డా ర్తజనావమోదితదయాలోకుండు ప్రత్యగ్భిటుం
ఢానాం డిర్ఘిహితార్థదానగుణగణ్యశ్రీకుఁ డేవార ని
క్ష్యాకుం డర్కమలూమృతాంబునిధిరాకాచంద్రికాలోకుండై. 210

వ. ఆరాజశేఖరం డాత్మగతంబున. 211

శా. దైవవ్యాఖిలాత్ములై విషయచింతామగ్నులై రోషమో
హోవేశావిలచిత్తులై భవదవిద్యామత్తులై దుష్కృత
వ్యావృత్తిక బ్రసరిం దుమానవులభావం బింద్రియార్థంబులం
దా వైరాగ్యము పొంది మోక్షపదపీఠగర్భం బవేషించునే 212

వ. మున్ను మత్పితృపితామహు లైనవైవస్వతవివస్వంతు లమితానుభావు లగుటం గమల
భవలోకంబున కరిగి యురగగణార్చితుండై యురగరాజప్రశంకంబున వెలుంగురంగ
మందిరసందర్శనంబు గావించి నిరర్థభోగాపవర్గంబులం జెంది రండు ముగ్ధంబు నాకు
దిగ్గమంబై యున్న దనిన నస్మత్పూత్రపౌత్రాదుల నెన్న నేల యిదిగావున నానిమి

- త్తంబునఁ బ్రాణిజాలం బెత్తెఱంగున ముక్తి వడయు నాత్మెఱంగు పొందుఫడునంతకు
ననురాంతకు భజియింతు నని చింతించి యనంతతపోనిష్ఠుం డగువశిష్ఠానకంతఁ దద్వృ
త్తాంతంబంతయు నెఱింగించిన నమ్మునిసత్తముం డాన్వసోత్తమున కిట్లనియె. 213
- క. ఈతలఁపు మేలు జనవర । నీతపముగ సంభవించు నిజ మెంతయుఁ బ్ర
భాత్యపురాతనమునితలి । చేతకా మును వింటి వినుము చెప్పెద నీకుకా. 214
- చ. జగదుపకారబుద్ధి నరికాసన నీవు తపం బొనర్పఁ బ
న్నగపతిశాయి దివ్యభవనం బజాఁ డప్పడు తాను దెచ్చి నీ
కగణితభక్తి నిచ్చు నదియాదిగ నీపురి నుండు ధర్మపా
రగు లగుయొప్పుదస్వయధరావరులెల్ల భజింపఁ బెంపుకా. 215
- క. అటుకొంతకాల మరుగఁగఁ । బటుక్రమశాలి రామభద్రుఁడు గుణలం
పటుఁ డగువిభీషణున కా । దఱట నొసఁగిననిజపురమున కదిగొని చనుచుకా. 216
- గీ. నడుమఁ గావేరికడ దృగానందమైన । యిందువుప్రరణితటి నిడి కదల్చు
నలవి గా కేరఁ గల్పాంత మందు నుండి । బ్రహ్మలోకంబునకుఁ బోవు పాథివేంద్ర.
- క. ప్రతికల్పము నీగతి నా । గతుఁ డగు దివినుండి భువికిఁ గమలోదరుఁ డా
శతధృతినినములు దఱిగిన । నతులితనిజదివ్యపదమునందు వసెంతుకా. 218
- క. కావేరీతీర్థస్థితు । లైవెలసినదాక్షిణాత్యులం దనిశము ల
క్షీవరుఁడు రంగశయునుఁడు । దా వదలఁడు కరుణ వారితప మెట్టిదియో. 219
- క. ధారుణిఁ గలనానావిధ । దారుణమరితము లొనర్చుతామనులైనకా
శ్రీరంగనివ్యదేశము । జేరఁగఁ గలిగినను ముక్తిఁ జెందుదు రధిపా. 220
- క. క్రిమికీటవిహగమృగలిమి । కమతాక్షిగోరగములు గనుతమతిగ్య
క్త్యము దొఱిగి శాశ్వతస్థితి । యమితశ్రీరంగమందు నావాసమునకా. 221
- క. హరికృపగలఘనులకుఁ గడు । నిర వగునానెలపు నిలువ నితరులకెల్లకా
బురహాజలజభవాధిక । సురకృతవిఘ్నముల నదటఁ జొరరా దెపుడుకా. 222
- మ. వనజాతప్రియవంశభూషణలసద్వృత్తాశ్రమాచారక
ర్మనులై ధీధనులై ముకుందపదసక్తస్వాంతులై శాంతులై
ఘనులై సజ్జనులైనసాత్వికులు రంగక్షేత్రమం దెన్నఁ డెం
దును గ్రందై చరియింతు రప్ప డడఁగుకా దుర్వారవిఘ్నావళుకా. 223

వ. అదిగావున.

224

ఉ. దత్తుడవై జగజ్జనహితంబుగ నిష్పడుఁ బూని శ్రీమద
ప్రాతరయంత్రచింతనపరాయణచిత్తుడవై భజింపు మ
బ్రాతుఁ బయఃపయోధితనయాభినయాలసచారుచంచల
ద్వీక్షణచంద్రికారుచల వేడుకఁ జొక్కుచక్కోవల్లభుక.

225

వ. అని నిజకులగురుం డగునయ్యతివరుం డుపదేశించినహ్నించి యతని కభివందనం బొనర్చి
వీడ్కొని యమ్మహీకాంతుండు సకాంతుడై కాంతారంబున కరిగి యచట నిర్ద్రవ్యం
ద్వండును వశిష్టాశ్రమసమీపంబునఁ దనదేవి పరిచర్య లొనర్ప నిష్పరిగ్రహుండును,
నిశ్చలండునునై తపంబొనర్చునంత.

226

ఉ. తా ఘన మయ్యె నెల్లెడ నిదాఘము దూరనిర స్తచైత్రిక
శ్లాఘము మార్గ గాభిమత చండమయూఖనిరోధవిస్ఫుర
స్త్రేఘము తోయదానపరిమృష్టమహాఘము శుచ్యదంబుమా
ర్గాఘము సర్వజంతువపురుద్గతభూరినిదాఘ ముర్వగక.

227

సీ. అతిమరుద్ధూతశాఖా న్యోన్యసంఘట్ట నౌధాగ్ని దగ్ధదావోత్కరంబు
చండభానుప్రభాసహసముజ్జ్వంభణాటోపప్రభిన్న గండోపలంబు
మృగతృప్తికాసమున్దిపదంబుధిస్ఫురదవిరతోదన్య నానాధ్వగంబు
తప్తతోయాశయాంతర్లుతత్పారీనక మతఃక్ర గ్రాహసంబుదయంబు
ఓటపకోటరసంలీనవిహగకులము । నగలతాకుంజవిభ్రాంతమృగ చయంబు
శాదనిర్మగ్న భూదారవైరిభంబు । నగుచు మిగిలె నిదాఘసమాగమంబు.

228

క. ప్రాణికిఁ దను వొసఁగు జగ । త్రాణపయఃపాదపములు పటుఘర్తపరి
క్షీణములై కోరె జగ । త్ప్రాణపయఃపాదపాంతరంబులఁ దమకక.

229

క. మునిక న్యార్పితజలములఁ । తను పగుతమపాదలండుఁ దరువులనీడల్
గనుపట్టి నిలిచె దినకర । ఘనతరపరితాపభీతిఁ గడలనికరణిక.

230

ఉ. అట్టి యనేహముం గడపె నా నృపకేశరి నాల్గదిక్కులై
బిట్టుమిడుంగురుల్ చెదర భీకరవహ్నులు మండుచుండఁ గా
నెట్టిన మధ్యభాగమున నిల్చి పదాగ్రము నేల నూది మా
ర్చెట్టనిచూపు లుగ్రకరబింబముపై నిడి యూర్ధ్వబాహులై

231

వ. తదనంతరంబు.

232

మ. జలదాటోపవిశాల మింద్రధనురంచ ద్వాదశీకూల ము

త్కలికాలంబకి దంబసాలవనమధ్యస్థారసవ్యావళీ

కలనావాల ముదారకేతక పరాగవ్యాళ ముర్వీధర

స్థలవృత్త్యన్మదకేకిజాల మగునన్నాకాల మొప్పెం గడుక.

233

వ. వెండియు

234

సీ. శుంభదంభోధరస్తోమభీమాంధగంభీరగజ్జావిబ్రంభణంబు

దృగసహ్యచటులదీధితిమత్సయ ద్వామసంకులజీమాతసంకరంబు

జంఝామరుద్ధతస్థాధారాసారనీరంద్రతమధరణీనభంబు

రోధోనిరోధకాగాధపాథః పూరవాహినీ వర్ధితవార్ధిజలము

కర్దమస్థలచక్రమక్రమసగర్వ । దద్దరోత్తరవికటపృథగ్విప్ర

భూతనిగోపబధిరితాశాతటంబు । నగుచు మించె నభోనభస్యాంతరంబు

235

కా. ధారాశాంబుదబృందనిర్భరనిరోధవ్యాప్తి నాశాంతముల్

భూరిధ్వాంతమయంబు లైన జను శ్రేష్ఠాద్ధృక్ రవిం గానమిం

దా రూహించుచు నుండు రాకొనుట మధ్యాహ్నంబు సుద్దామని

ద్రారంభంబున రాత్రిటం బగట బోధావాప్తి బ్రత్యూషముక్.

236

ఉ. ఆసమయంబునక విరహితావరణం బగుచోటఁ ద్రాఢప

ద్మాసనబద్ధవిస్ఫురితుండై బహులాశనిజాతపాతసం

త్రాసములేక భూరిజలధారల నెప్పుడు దొప్పించోగచుక

శేసె దపంబు రాజకులశీఖరం డక్షయధైర్యశాలియై

237

ఉ. అంత నిరంతరంబును దురంతసమున్నతిమంత మయ్యె హే

మంత ముదారపిస్ఫురితమంజులమాక్తికజాలయుల్లరి

కాంతిలసత్తుపారకణికాపరిగుంభితఖిల్లభీరుసీ

మంతము దుర్ధమక్రమవిహర్దితపద్మవనాంత మెంతయుక.

238

వ. మఱియును.

239

సీ. ప్రత్యూషజ్వంభితప్రాశేయదుర్లక్ష్యమాణపద్మభవాండమండలంబు

సంకులద్వాసరసమయమందిరభవద్యోతఖిన్యోతభానాత్కరంబు

వితతనిశీధినీ వేశాసహస్నీతశీతరుగ్బింబవిజృంభణంబు
శీతాంశుదుర్దిన్ద్రాతసంచితకరీషాగ్నిధూమావృతాశాంతరంబు
నగుచు సంతత కౌసే నీహారధరణి । ధరసముద్ధాతనిబిడశీతలసమీర
ణాభిసంపాతజాతమాయాతీభీత । జంతుసంతాన మగుచు హేమంత మంత. 240

గీ. హిమము చే సంబరంబెల్ల నిమిరుగొనఁగ । నుష్ణకరుఁడును గరము లొయ్యెయ్య నాచి
తాను ననలాంశ ధరియింపఁ బూసె ననఁగ । నెంత యనవచ్చు నింక హేమంతమహిమ.

శా. ఆహేమంతదినంబులకై ధగణిపాలాగ్రేసరుం డద్భుతో
త్సాహోగ్రోపమునం గళద్వయసపాఢఃపూగమధ్యస్థుండై
యాహారంబు జలంబ గా నచలదేహస్వాంతుండై నిశ్చర
వ్యూహంబుల్ వెఱఁగందఁ గా మెఱసె నత్యుగ్రప్రకారంబునకై. 242

వ. అంత. 243

ఉ. సంతతపుష్పసౌరభ సుజాతిదిగంతము పాంథమర్మభి
త్కుంత ముదాత్తమత్తపికఘోషితమన్నధరాజ్యవైభవో
దంతము జంతుజాతసుఖదస్థితిమంతము దూరధూతహే
మంతము సంతతార్తిగసమగ్రతఁ జూపె వసంత మంతటకై. 244

వ. వెండియు. 245

సీ. కలకంఠమధురవాగై వృఖరీకారణమహితసారస్వతమంత్రవిద్య
నానావనీజాతనవయశావనప్రదాంచితరసాయనయోగ సిద్ధఘటిక
కుసుమసాయకనిరంకుశరాజ్యసప్తాంగసన్నాహవైభవాస్థానసీమ
మందమందాగతమలయానిలాంకురవ్యాపారసులభఘంటాపథంబు
చేతనద్వంద్వసౌఖ్యసంజీవకరణి । విరహిదశమదనావేశవిషమవేశ
శిశిరమదకుంభిసంరంభసింహమూర్తి । లీల నేతెంచె మధుమాసకాల మంత. 246

గీ. పసిమిఁ బాసి ముదిరి పసు రింకి పరుసనై । పఱపు మిగిలి తుదలు పగిలి తలఁకి
పండి తొడిమె లెడల నెంచుచుఁ గారాకు । డుల్లె దరుల రవము పెల్లు గాఁగ

క. కారాకు రాల లేఁజిగు । లీరిక లెడనడఁగి శాఖ లేకవిధంబై
పేరెఱుక పడక యుండెను । భూరుహములు కొన్ని దివసములు వనపీఠికా. 248

వ. తిదనంతరంబు. 249

సీ. గమయతై నయము దూహని మోసు లెడరి లేజగురావ వెట్టి కెంజిగి దలిర్చి
జొంపముల్ గొని జగజంపుగాఁ బొదలి క్రొన్న న లొత్తి మొగ్గలఁ దనరి నిగ్గు
దులకించి మొగడలు ద్రోవి లోరేకులు బిగిసి తుద ల్వచ్చి నిగిడి నచ్చు
పూపుగుత్తుల మించి పూఁపల నిండాఁగి పిందలై యొగ రెక్కి పెరిగి పులుసు
మిగిలి కరిగట్టి కలఁగి దోదగిలఁబాటి | యారఁబండినఫలముల నమరుగెలల
ప్రేకదనమునఁ గొమ్ములు విజ్ఞప్తిఁగి | పరగఁ దరువులు కన్నులపండు వగుచు. 250

చ. గునియుచు గుజ్జమావిసెలఁగొమ్ముల నిమ్ముల వ్రాలి సోఁగలేఁ
గొనలు దెనుల్చి కెంజిగురుగుంపులు లంపులు మేసి క్రొవ్వి పీఁ
కను మొగరెక్కి డగ్గుపడువత్తుకలం గొదలేనినూతన
స్వనములు పంచమశ్రోతుల జట్టికొనం జెరలించెఁ గోవెలల్. 251

చ. మెకములక్రొత్త నెత్తురుల మించునునుంబులిగోరుబాగు సాం
పుష్కల బసఁజాపు వాడికొనముక్కునఁ బకప్పలంబు లొత్తి యం
జక వెనఁ గ్రమ్ములియ్యనిరసంబులు కుత్తుకబఁటిఁ గ్రోలి రా
ట్టుకములు పోతరించి రొద చొప్పడ నెల్లెడఁ బల్కె బెల్లుగఁ. 252

చ. ఆరవిరికమ్మడమ్మివిరులందుల నెందును సోడుముట్ట న
బ్బరముగ నుబ్బు మేలివలపుల్ పసిఁగొంచుఁ జెలఁగి మూఁగి లో
గుఱువులువాటి కర్ణికలఁ గొందుల వాచపు లూనుతేనె ము
వ్వురముగఁ గ్రోలి యన్నుకొని మానక యుమ్మని మ్రోసె దుష్టెదల్. 253

చ. మిలమిల మంచు మించు చలిమించుల ముద్దులచందమామ కాం
తులఁ దులఁదూఁగుక్రొమ్మెలకతూఁడు గొనం గబళించి త్రుంచి వి
చ్చలవిడి మేసి గబ్బుఁగొని సమ్మదనాదము లొప్పఁజేసి లీ
లల మలసెక్ గొలంకులకెలంకుల రాజమరాశేదలపతుల్. 254

సీ. తళుకుసుపాణిముత్యాలమించుల మించి మెలయుచుక్కలమేని మెఱుంగు దటిమి
కలికిరాయంచఁతొక్కలలేవ గిలుమాడి విరిమల్లెగుత్తులమురువు దెగడి
చడువుతొయ్యలిమేనీచాయ నల్లసమాడి వెలిదమ్మి మొగడలతెలివి గలిచి
జిగిమిఱుతోగరెక్క సిరులకు నస మిచ్చి పాపరాయనివన్న కేపుచూపి. 255

తే. పాలమున్నీటితరఁగలపసల నంచె | కొండయల్లునిమైలెల్లు కొంచపఱచి
కుప్పులిలచుట్టుగొండవై గొనలుసాఁగి | వెలచివెన్నెల లెల్లెడ వెల్లివిరిసె. 256

ఉ. సారపుడేటవెన్నెలరసంబులు మేలిమినల్లగల్వతూఁ
గోరల నింది చందనపుగుబ్బలిపైఁ జనుదెంచు గాడ్పులకై
సారెను జల్లజేసి మృదుచంచుపుటంబులచేఁ జకోరముల్
కోరిక నిచ్చె మచ్చిగఁ జకోరిక లింపులఁ గోరింపఁగఁక. 257

ఉ. గండపుఁగొండనెత్తములకందువ నేలకితీవయిండ్లలో
గెందలిరాకుఁ బాన్పుల సుఖించి నితాంతరలిశ్రమంబులకై
జెందినచెంచుగుబ్బెతలచెక్కులఁ జిమ్ముజవాదిచాననల్
విందులు నేయించుకై మెలఁగె నేమఱుఁ గోమలగంధవాహముల్. 258

వ. అట్టివసంతసమయంబున నవ్వనంబున దపోనిరతిశయంబున వర్షించు నమ్రాంత్రాక్షుల
మండనుతేజోనుభావంబు భావంబులు గలంప నిలింపు లాత్మపదభ్రంశనాశంక నం
దఱు పురందరపాలికిం జని యత్రైఱం గెఱింగించినఁ గించితానతముఖుడై శతముఖం
డంతరంబున తద్వృత్తభంగంబునేయ నుపాయంబు విచారించి పంచశరసంచలితజగద్ధీ
గతావైభవం డగుమనోభవం దలంచినతత్క్షణంబ. 259

నీ. కప్పారునెఱివెండ్రుకలకొప్ప కొప్పగాఁ బారిజాతంపుఁబూబంతి మెఱయ
రతిపదాలకకాంకిత మైనమెసలివై నిలువుఁగన్మరిబొట్టు చెలువుమిగుల
నేయూరముద్రలు గీల్కొన్నగళమున మాక్తికంబులకంతమాల యమరఁ
జెదరుగంధపుఁబూత జెన్నెందుమరమునఁ బద్మరాగం లపదక మెలయ 260

తే. సరససంభోగశృంగారసహజమహిమ | లలితయావనలావణ్యలక్ష్మీ బెనుప
ననుపమానజగ మ్నాహనైకమూర్తి | దగ్గుకుడు వచ్చె నింద్రునాస్థానమునకు. 261

క. వలరాజురూపరేఖా | విలసనములు దనివిననక వీక్షించెడివో
నిలువెల్లఁ గన్ను లగుటకు | ఫలమెల్లను గలిగె నమరపరిపాలునకుకై. 262

ఉ. అప్పుడు పుష్పబాణురుచిగాక్ష్మి దిప్పక చూచి చిత్తముల్
ద్రిప్పఁగ లేక కోర్కి తఱితిపులఁ బ్రేమ లెలర్ప మానముల్
దప్పి చలించి ఘర్తసలిలం బెనఁగక బులకించి నివ్వెఱల్
గప్పి విచిత్రరూపములకై వడి నిల్చి రమర్తభావినుల్. 263

వ. ఇట్లు వచ్చినభావసంభవు బహువిధంబుల సంభావించి జంభారి నిజకార్యాకంభం
బెఱింగించి ఘటియు సారమాకుమారున కిట్లనియె. 264

చ. అమరులదివ్యభాగానిచయంబులపెల్లు దృఢీకరించి ద

గృమునఁ జరించుపోటరులు భామలకోమలహాసద్వర్ణి
సముల భృకుల్ గలంగి వివశత్వము నొందుట విశ్వలోకదు
ర్దమభవదీయకోరకశరంబులబల్లి గదా మసౌభవా.

265

ఉ. ఏకమనస్కులై తగుల మెందును లేక విరక్తభక్తి

త్రాకరులైనవారి నెకనందున డెందముఁ జూచి చించి బ
ల్కాఁకలు సేయు నీకు మహిళాసహచారదృఢావివేకు ని
త్యైకుఁ బరాభవించు టనఁగా సరకా వరకాంతకాత్తజా.

266

ప. అని యగ్గించి తత్కృతముచితసత్కారంబుల నతనిఁ బ్రీతునిఁ గావించి వీడ్కొలిపి
తత్కార్యసహాయంబుగా సురగణికానికాయంబును బంపిన వయ్యచ్చరలు వియ
చ్చరేంద్రుపంపునఁ గందర్పునకు ముందట నిలచి యమ్మహిపాలుండు తపం బానర్చువ
నంబుఁ బ్రవేశించి యందు.

267

సీ. కొమరారుచెంగల్యకొలఁకులకెలఁకులఁ బూఁదేనెఁ దనినొందుపొదల మొదలఁ
బారలెత్తుకర్పూరతరువులమటువుల మదికింపుగలయేటిమడలకడల
విలపిల్లుశశికాంతవేద్యునిదలఁ గేలి కిమ్మగుమేటిగిరులతరుల
నింపుగాఁ బండినయాడలనీడలఁ చెలువైనసురపొన్న చెట్లపట్ల

268

తే. నాకు దీవలక్రేవల నలిశయించు | పోకప్రూఁకులజోకల వీఁక నెగఁము
ఘనపరాగంబు రాగంబుఁ బెనుప నెసంగు | మొగలికనముల మనముల ముద మెల్లర్ప.

క. మెలఁగుచు మధురసములజడి | కలఁగుచు లీలాభినయసమంచితగుతులఁ
మెలఁగుచు నవసరనోత్తులఁ | జెలఁగుచు నృపుఁ జేరి వేల్పుచేడియ లవటకా. 270

సీ. పాణిపల్లవమృదుస్పర్శుల జాతంబుల సుకరాంఘ్రిహతుల నశోకములను
గలభాషణంబులఁ గర్ణికారంబుల వదనాసవంబుల వశశములను
బరిరంభణంబులఁ గురువకప్రతతుల దృగ్విలాసంబులఁ దిలకములను
దరహాసకాంతిసంతతి సురపొన్నల సమదరాగంబులఁ జంపకముల

271

తే. నసమసమగీతలహరిఁ బ్రియాశములను | బారుముఖగంధముల సింధువారములను
ప్రాఘవభిరాంకురక్రీడఁ బాటలముల | నాదరంభార నందందఁ ప్రోదిచేసి.

272

సీ. అతివ చందనతలకాంచితం బీవనం బిది యే నీమోము నిట్ల కాదె
పల్లవోల్లాసిని పడఁచి యీతరుశాఖ నీబాడ లదియును న్నేఁబోలు
లలితాంగి మాధవీలతిక పుష్పిణియైన నంటఁ గారాదు నీ వండుఁ జనకు
వనబాక్షి కాంచనావలి కాసనేసెను జగమంతయును దద్దవశంబ కాదె. 273

తే. మెలసి లోకొత్తరంబై సమీరణంబు దక్షిణం బాట యెఱుంగవా తరుణి యిపుడు
బాల నీసమ్ము రాజీవబాల మెల్లఁ దలఁప మాకేల కైవ రతతికిఁ గాక. 274

క. ధవళేక్షణ లీలాగ్ధం బవతంసముగాఁగఁ గువలయునుఁ చాల్చెఁ జెలీ
చెవి నమర సత్యవతిగా భువి నెక దలఁమోపు మ్మనెఁబో ఫణిపతికిఁ. 275

వ. అని యివిధంబున నిచ్చారూపచతుర సల్లాపంబులు బ్రహ్మాక్షులొంది వినోదించుచు.
క. ఓసరనీబాక్షి యిది గడు | మోసర మని యేల దప్తల మోసరితెదు నీ
కేసరములు వలసిన నీ | కేసరములు గూర్పు లలితకేసరములుగాక. 277

చ. తలఁపులు నిక్క నిక్కపుముదమ్ములఁ దమ్ముల సంచలించున
య్యలలుకు లోఁగి లోఁగినుకనందెద నందెద వేల చంపు కా
వలి వలినున్న మొగ్గలనివారణ వారణయాన కోయు మిం
పలరఁగ దానఁ దేటి రస మానదు మానదు లేతపూవులక. 278

క. ఎలమావుల వలరాయని | యలమావుల శుకపికంబు లాఁగిన జేల్పుం
బొలమావులవిరహోర్ధుల | దలమావులుకక * చరింపఁ దరుణి యిచటక. 279

సీ. ఏపారువనలక్ష్మియిమ్ములు దమ్ములు తుహినాశునెరుకందవలు దొవలు
ద్రమరనాయకు లేలుపల్లెలు మల్లెలు కందర్పుసిరులు చెంగల్వవిరులు
నెసఁగుపూమొగ్గల యెల్లలు మొల్లలు వలపుసంపదలు చేవంతిపాదలు
తోలునెయ్యములకుఁ బోదులు విరవాదులు నవవిహారదములు వారదములు. 280

తే. వేడుకల కామెతలు కురువిందలతలు | రసిక జనముల మెచ్చులరచ్చ పచ్చ
యనుచుఁ గుసుమాపచయికేలి కంతకంత | కంతరంగములన గుతూహల మెలర్ప. 281

సీ. పదములకెఁజాయఁ బఱచినిల్చినవోటఁ జిగురాకు పఱచినచెలుపు నెఱపఁ
దీక్షైవడిఁ గౌను సాఁగనిక్కిన నీవి వెడబాట నతనాభిబెడఁగు దెలుపఁ

బరువంపునిరులపైఁ బచరించుమాడ్కులుఁ మెలమెల్లనన్నులై తెలపుచూపఁ

గేలుసాచిన నివ్వగిలుకత్తుకాంతులు జగిచన్నుఁగ్రేవల జీరువాఱు : 282

తే. మలగి జఘనంబు వెనుకకు మాగ నిగిడి | వ్రేళ్లవై ముద్రికలమించు వెల్లికొనఁగ

వాడివాలూకొనగోళ్ల వలను మెఱసి | కోర్కెలైచరింపజూపులు గోసె సూర్తు. 283

సీ. చెనుటచిత్తడి చాలఁ చెలువొందునొసలిపైఁ గుఱుచక్రాస్మృతులు గైకోలు నెఱపఁ

వెడఁదకన్నులకెల్లుబెడయుచూపులు వాలుఝలిపించుగతి దళితళనఁ బాలయఁ

గదలు బింకపుఁజన్నుగవ నిండుపఱపున నిఱుపేదకాడిఁగ తరలఁబాఱు

ధట్టించితుదవ్రేళ్లఁ దట్టుచో వెను నుం గురములకాంతులు బిత్తరములఁ దాటఁ 284

తే. గత్తురోచులు నెఱుఘ గంకణము లొరయఁ

దెరలి మెలనూలు మెలఁగ నతిదియలు నెలఁగ

సంతసము బెంప నూర్పులు సందడింపఁ

బ్రోడ యొక్కతె కందుకక్రీడ సలిపె.

285

క. కరతలరుచి నరుణంబై | ధనఁ దననఖకాంతిచే నీతగబై దృష్టి

స్ఫురణ యిడ నసితతరమై | కరమొప్పెను బలిమూటిగతి సెక్కుటియుక. 286

సీ. సరిలేనిబంగారుజలపోసనము వీణె మెఱుంగుదాచనుగుబ్బుమీఁద నిల్చి

తులలేని వజ్రకాంతులపెల్ల వెదచల్లఁ గొనగోళ్లతంత్రులు గూడ మీఱి

నిగ్గులు దులకించునిడువాలుఁగన్నులు తళుకు సాచెలమీఁద దడఁబడఁగ

గంకణంబులు ఘుఝుల్లున బహుతాళగతులు వాయించుసంగతులు నెఱపఁ 287

తే. గ్రమముతో మంద్రమధ్యతాళకలశుద్ధ | మిశ్రసాళగములరాణ మీఱ రా

వితలిఁ దగమిత్రములు మేళవించి పాడె | దెఱవ యొక్కతె సంగీతదేవి యనఁగ.

క. నిరుపమవీణావాద్య | త్వర నితరకుచంబు గదలఁ దరుణీమంచాం

తరితోన్నతవామపయో | ధరసందర్శనము లేమిఁ దా వడఁకుగలిక. 289

చ. మఱియును.

290

సీ. క్రీడామయూరంబు నాడించె గంకణకృణచ్చారుకరతాళగతుల సెకతె

కామతంత్రహస్తగర్భోక్తు లొఱపు గాఁ గలికిరాచిలుకకుఁ గఱవె నొకతె

ముఱియించు నటియించుముద్దురాయంచకు నెఱిమందయానంబు నేర్చె నొకతె

సుహనీయయావనోన్మాదంబు పెంపున దీగయ్యుక్యల వేడ్కఁ దూఁగె నొకతె 291

తే ధవళశశికాంతవేదికాంతరమునందుఁ | చెలులతోఁ గూడి వలరాజుఁ గొలిచె నెకతె
లలితసహకారమాధవీలతల కలమిఁ | భరియొత్సవలీలలు నెఱపె నొకతె. 292

వ ఇట్లు బృందారక సుందరీబృందంబు బహుప్రకారంబుల మదనవికారకారణంబు లగులీలా
విలాలసంధిభావంబులు పచరించియుఁ గేళివిహారంబుల సంచరించియు సమశృంగార
రభంగీపీఠేషంబుల మెఱయు నారాజతపోధనుచిత్తంబుఁ జిత్తజాయత్తంబు చేయం
జాలక. 293

ఉ. మేనక పిన్ననై నిలిచె మెల్లన మో మరవాంచె రంభ లో
నూనినవిత నివ్వెఱఁగు నొందెఁ దిలోత్తమ గర్వహీనయై,
దీనత నొందె నూర్వశి మదిం జలియించె ప్పుతాచి యన్యకాఁ,
తానిచయంబులెల్ల దవుదవుల నుండె భయంబు పెంపునకొ. 294

వ. అట్టియెడ ముక్కుంటిమగతనంబు సగంబుగాఁ బెనంగిననెఱబోదు ప్రమోదంబున గ్ర
యాణసమయ సముచితసన్నాహసంరంభవిజృంభితుండై బొండుమల్లెబొమిడికంబును
గొజ్జంగివజ్రాంగియుఁ బొన్న గుబ్బెలరాగెవల్లులును మెఱయ హరినీలజాలంబులఁదాలు
నెలునలుపునం బొలుపుమిగులుకొదమతు మైదగొనయం బెక్కించి మించుగాఁ దొడి
గిన యించువిల్లునం బెల్లునిగిడి పల్లవులయుల్లంబులఁ గాఁడిపాఱుకోరచూపులు గలకళా
కతులకలికి కనుజీలకడలధగధగలం బొలయు మెఱుఁగులు గుఱిగొన బసనికుసుమర
సముం గులికి పులుగడిగి గఱులు దీర్చి వంకలాత్రిన గ్రొత్తలై యున్న మదనమోహన
వశీకరణసంతాపనాభిధానంబుల నొప్పారుసహకారసారసాశోకశరీషకోరకప్రదరం
బులు నిలచి సవరించినకవదోనలు ధరియింది కట్టాయితంబై విరిదమ్మిబండికండును బిస
కాండపుటిరుసులును బొగడ మొగడలచీలలును దొంగలనొంగలును మొగలిరేకులపలు
కయుఁ గలువకాడియుఁ గురువేరువాగంబులును సంతరించి వసంతసారథి తిన్ననై
యున్నక్రొన్ననమునితోల గదల్చి యదల్చినం గెరలి చెరలి కొట్టుచు మిన్నులపై
బాఱుచిలుక వారువంబుల రయంబున దళితళం బొలయుదిక్కులఁ బిక్కిట్టిల్ల వెన్నెల
వెదచల్లు వెల్లియుఁ గలిగి తనరుతనరథంబు రతిస మేతంబుగా నెక్కి మధుమధురసహ
నసంభ్రమద్భ్రమద్భ్రమరయుంకారకాహళిరావంబులు చెలంగ నుభయపార్శ్వం
బులఁ గదలివచ్చుకలకంఠవీరభటపటలంబుల నంతకంతకు సంతసం బొలయ సేనా
ముఖంబునం గలయఁ బొలయుమలయానిలయంబుచేత నాధూతంబు లగుతరువ్రాతం
బుల నెనఁగుకుసుమపరాగంబు నభోభాగంబువఁ బర్వి సర్వంబు వదిలంబగునిజప్రతా

పానలస్ఫులింగజాంబు ననుకరింప నరుంధతీపతియాశ్రమంబు సాత్తెంచి యచ్చట
రిచ్చపడియున్న యచ్చరలఁ దెలిపి కలపికొని యామహిపాలుసమీపంబునకుం జను
నప్పు డప్పుహోతుండు. 295

చ. ఎనఁగినబాహ్యసంచరణ మెల్లను మాన్చి మరల్చి యెద్దెసం
దుస్తికలనీక నెప్పునముతోఁ బరిగొల్పినచూపు దేవతా
విసరణిరోవతంస మగువిష్ణునిపై నిడి నిస్సమీరణ
ప్రసరణదేశదీపరుచిరస్థితి నిశ్చలయోగయుక్తుడై. 296

ఉ. ఉన్నతెఱంగుఁ చూచి రథసోన్నతి మి న్నదలంగ నార్చుచుకొ
బన్ని శుకాన్యపుష్పశ్శుభుప్రక రామరకామినీతతికొ
ము న్నిడి చందనానలసముద్ధతమందమరుత్సహాయసం
పన్నతఁ బేర్చి యందఱకుఁ బ్రాపుగ నిల్చి యదల్చి బల్పిడికొ. 297

మ. సరి గెందావర మొగ్గనారస మలిజ్యోతల్లి సంధించి భా
సురమాణిక్యమయోర్మికారుమలు చక్షుష్కణశోణద్యుతుల్
బెరయం జక్రనిభాకృతిం దనువు శోభిల్లకొ వడిం దీసి ని
గ్భరముప్తికొ వెన డాసి యేసె మరుఁ డారాజన్యమాడామణికొ. 298

గీ. అట్లుపుంభానుపుంఖంబు లగుచు నిగుడు | నతనుబాణపరంపర లాన్యపాలు
నిచ్చుఁ దెరలింపఁజాలక విచ్చిసోయె | జగతిఁ బూవుల కది సహజంబ కాదె. 299

క. తా ననమాస్తుం డనియును | మానవపతి మానినీసమన్వితఁ డనియుకొ
పూని మది దురభిమానము | మానక నటు పెనఁగి మరుఁడు ప్రాన్నడియుండెకొ. 300

వ. అయ్యవసరంబున. 301

గీ. అడఁగె మలయానిలండు సొంపతె వసంత
డలులు విభ్రాంతి నొండెఁ గోయిలలుఁ జెదరె
జెదరి మోములు వాంచె రాచిలుకపిండుఁ
జిన్నఁబోయిరి దివిజరాజీవముఖులు. 302

వ. అంత నిక్షృప్తభూకాంతం డంతర్నివృత్తహృషీకవ్యాపారుండై యుదయదరణీకెరణ
నికరవిక సితసరసీరుహదళశోభావిడంబకంబు లగునంబకంబు ల్లలన విచ్చి పుగో
భాగంబున. 303

మ. కనిమౌక్ మారు జగద్విమోహనశుభాకారుక్ సమారూఢయా

వనశృంగారు శుకాలికోకిలపరీవారుక్ లలాటావహో

కనభూరివ్రతభంజనస్ఫుగదహంకారుక్ సముద్ధూతచే

తనసంకల్పఫలావతారు విరహోగ్రప్రాణిసంహారునిక్.

304

క. కని నిర్వికారగతి న । మృనుజవరాగ్రేసరుండు మరునకుమరు

ద్వనితల కలిఖిసపర్యా । ఘనసత్కాగము లానర్చి కడువినయమునక్.

305

క. సంతసమె కుసుమశర వ । సంత సముల్లాసమే నుశలమే దివిష

త్కాంతాజనంబ త్రిభువన । సంతాపహరప్రచార సౌఖ్యమె పవనా.

306

చ. అని మధురోక్త లాప్స దమ కందఱకుక్ బ్రియ మాచరించున

మృనుజవరేణ్యధైర్యగరిమంబునకుక్ వెఱగంది యొండొరుం

గనుగొని సమ్మదంబు మతికంపము విన్నదనంబు లజ్జయుక్

బెనగొన సంతరంగమునఁ బిమ్మిటి గొంచు రహస్యభాషలక్.

307

క. ఈతగు లీతెగు వీతెలి । వీతాలిమి యీవిరక్తి యెటు గంటిమె యీ

భూతలపతి గలఁగడు మన । చేతల వ్రతసిద్ధి యల్లసిలుఁగా కింకక్.

308

వ. అని యగ్గించి రంతఁ గంతుం డమృహీకాంతున కిట్లనియె.

309

ఉ. నీవు తపస్వి వౌదు ధరణీవర యింద్రియముల్ వశంబు నీ

కేఱిధి నేనియుం గెలువ నెవ్వరు మోపరు మున్ను జంగమ

స్థావరముల్ మదేకవిజితంబులు నా కగపాటు లేనిభూ

తావలి గల్గెనేని యిదియంతయుఁ గ్రోధముచే హతం బగుక్.

310

క. వెఱపింప వచ్చి వెఱచిన । తెఱగన నను గెలుతు నని మదిం బూని హరుం

డఱిమఱిఁ గ్రోధముచేతక్ । బఱినఱిమై తపము విడిచి పాఱఁడె మొదలక్.

311

క. మిక్కుట మగువలపుతమిం । గుక్కుటమై చనిన దేవకుల నాయకునిక్

మక్కువ తగవు దలంపమి । నక్కమ గానమని నెఱుఁగవా లోకమునక్.

312

కా. కామక్రోధవశంబు విశ్వమును దత్కామంబు క్రోధంబు నా

జ్ఞామద్రాధరు లజ్జనాభునకు నాసర్వేశునేవించుటక్

భూమిలోత్తమ నీవు మత్స్యముడవే మున్నీకు లోనైతి మే

లా మాటల్ గయికొందుగాక భువనాలఁఘ్రాన్ధ్రభోగోన్నతుల్.

313

వ. అని ప్రశంసించి తచ్చాపభయంబున నచ్చోట నిమిషమాత్రంబు నిలువ శంకించి మగిడి
తనపోటువిధంబు నిక్షాళింపజేసి ధానంబున నైన నిజపరాజయంబును సుపరాజాన
కెఱిగించి యథాస్థానంబున కరిగి రంత దురంతకార్యచింతాసంతాపితస్వాతుండై
మరుద్వంతుండు. 314

మ. పటుబాహోబలదర్శితామరచమూపశ్రేణి గోల్వక సము
త్పటదీప్తానలవిస్ఫులింగవిసరోగ్రహారధారాశత
శ్రుతితగ్రావగర్భితాన మగునస్తోత్రముం బూని యు
ద్భటదానాపలగండమండలమహాదంతావళారూఢుడై. 315

క. అతిరయమున నాధరణి । పతికడ కరుగుటయుఁ దనకుఁ బ్రభుసముచితస
త్ప్రతు లాచరింపఁ బూనిన । యతనితపస్సిద్ధిఁ గని మహారోషమునకా. 316

క. గిరిభేసి వైచె నన్నర । వరువైఁ బటుకుటిలకఠినవైరివజని
గర్భరగర్భతిమిరసముదయ । హరణది నారంభకేళి నాదంభోళికా. 317

వ. ఇట్లు ప్రయోగించినఁ బ్రపంచితద్భిన్నస్థిపభీషణంబై తనమీఁద నడరువఁబ్రాయుధంబు
బెడదంపుటురువడి కిందుకయుఁ జంచలింపక యమ్మనుతనయుండు సకలభక్తభయ
త్రాణపరాయణం బగు నారాయణదేవునిచక్రంబు దలంచినతత్క్షణంబు. 318

సీ. ప్రళయమారైందమండలచండతరసముద్భూతభూరిప్రభాపుంజమగుచు
ఘనసహస్రానగనిర్గతమహోగ్రాసలబ్ధాలావలీభద్రగ్వలయ మగుచు
సహజతేజోవిశేషక్షణాంతర్భూతసర్వదివ్యాస్త్రవిస్తార మగుచుఁ
గతిననిర్భూతసంఘాతభీషణఘోషనిర్భన్న రాక్షసీగర్భ మగుచు
సకలశుకముఖ్యమునియోగిజనసమగ్ర । మహితనిగమార్థసంస్తాయమాన మగుచు
వచ్చె మానసవేగమై వనజగర్భ । దాగుభయకర్మనంబు సుదగ్ధనంబు. 319

వ. ఇట్లు వచ్చునప్పుచో స్త్రరాజంబులేజంబున దౌదాలన దళితసంరంభంబై దంభోళి
పాడవడంగి పోయినఁ గని జంభారి సిగ్గుపడి బెగ్గడిల దిగ్గన కనకగర్భపాలికిం జని
తద్విధం బంతయుఁ జెప్పిన నప్పురమేష్ఠి యాశ్చర్యంబు నొంది వైవస్వతనందనుమ
నూధమహాత్మ్యంబు దెలియఁగోరి నిమిలితాప్తనయనారవిందుండై యానందంబున
డెందంబునఁ గనవిచ్చి చూచి యాభూతరోత్తము చిత్తము శ్రీరంగశయనప్రవృత్తం
బగుట యెఱింగి మెయెఱుంగక యెల్లంబోయి మెల్లన తెలిసి నిజస్వామి యగుశ్రీరంగ
గౌమునిసన్నిధానంబున కరిగి శురగణసమేతంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి

౧ తాంజలియై ముఖకంఠంబులు పుంజంబులుగా నూరకున్న యన్నలువనై గృహ
బ్రాతుంబు నిగిడించి పుండరీకాక్షుం డిట్లనియె. 320

లయహగర్భ నీదెసఁ బ్రసన్నుడఁ నేను విషాద మేల నా
పఁ పెఱిఁగింతు నీకు నది తప్పదు విస్తు మదేతదంచితో
లశుభమూర్తితోఁ దరణివంశమహీధవరాజధానియై
లయునయోధ్య కేగెదను విశ్రుతరంగగృహాన్వితంబుగఁ. 321

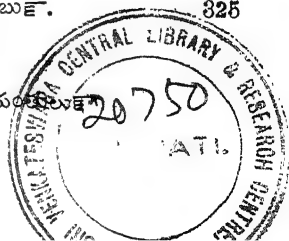
చట నిత్యాశుభరాధీశ్వరుఁడు మొదలయినతత్కులజనతాధిపతులు
లువ మహాయుగంబులు నాల్గు పరిపూర్ణ మగుదాఁక నుండి యనంతరంబ
శ్రమండలయునఁ జూడ నొప్పారుకావేరీమహానవితీరమునను
ద్రపుష్కరణీలసత్ప్రదేశమున మన్వంతరంబులు రెండుసైదు నిలచి
ంత భవదీయ మగుదివసాంత మైన నేఁగుదెంచెన నీయున్న యెడను మగిడి
పుడు పూజించె దీసుగతాతంబు లిట్లు ప్రతివాసరంబును నే నొనర్తు. 322

క్రమంబున భవదీయ ద్వితీయ పరాధంబు సమస్తంబైన నీకు ముక్తి యొనం
న మొక్కవిశేషంబు వినుము ప్రతిమాస మారాధనంబుచేసి యొకవాసరంబు లేక
యన్న మహాదోషంబు సంభవించుఁ బ్రాయశ్చిత్తమును వలయు నాటునెల లెడపడినఁ
నఃప్రతిష్ఠాపనంబు కర్తవ్యంబు తత్ప్రసాదకైంకర్యాదు లొదవినం బ్రతివిధానం
శ్శక్త కర్తవ్యంబని తత్పరవేసు లెన్నుదు రిన్నియమంబు లన్నియు దివ్యనైర్ధమానుషార్చ
యంద కాని భుక్తియుక్తినిధావంబై స్వయంవ్యక్తప్రధానం బైనశ్రీరంగంబందున
నీ వమదినంబు నన్నుఁ బూజించెవు గాన నీకార్యం బంగీకార్యం బిత్యాశునకు
ంగం బిమ్ము పొమ్మనినం దెలివొంది శతానందుం డాక్షణంబ. 323

రయతాసురసిద్ధసాధ్యభుజగస్తోమంబు గొల్వ న్మునీ
రవేదస్తుతినాదముల్ సెలఁగ దార్మ్యస్కంధపీతంబునఁ
గఁగ రంగనికేతనం బిడి మహీపాలుండు నిత్యక్రత
యడై యున్న తపోవనంబునకుఁ దెచ్చెఁ దివ్యమార్గంబునఁ. 324

నివచ్చి యమృహీశ్వరుఁ డనురక్తి మొనర్చు బహువిధార్చనములు నై
నియిచ్చె రంగధామము । ఘనరుచిధగధగితక్షిప్తభుస్తోమంబుగఁ. 325
య శ్రీరంగమహావిమానము నిజైకాయత్త మైనఁ సము
టహన్దంబునఁ దాసె మోచుకొని యిత్వాసుండు సామంతంబుగఁ

035, 1570, 1
E 12

భటులు మంత్రులు ద మైదుర్కొన శుభప్రాణికి బ్రవేశించె ది
క్రతులచంద్రవ్యతిరేగం బగునయోధ్యాపట్టణోత్తంసముక.

326

క. ఆపురమున కుత్తరమగు । గోపురమున కెట్టియెదుటఁ గ్రోశార్థమునం
దిపిత్తసరయూతమసా । ద్విపవతీద్వితయమధ్య దేశమునఁ దగక.

327

మ. సమభూమిక బఁ మోత్సవంబునఁ బ్రతిష్ఠాపించె శ్రీరంగముక

కమనీయావృతసారికేశకదళీఖరూరనారంగముక

విమలాగ్రప్రతివాక్యవిశ్రుతవనీవిశ్రాంతసారంగముక

సమభావార్థవిలోకితాభినవమోక్షశ్రీనటీరంగముక.

328

సీ. పదపడి యద్వివృథవనఁబుచ్చుటను గోటులు నట్టిల్లు గోపురములుఁ

బటుకవాటంబులుఁ బందిల్లు నరుగులుఁ గాంచనమఃముములుగా నొనర్చి

పూజనాపరు లగుభూసురోత్తములకు బహుపరిచారికాప్రకరమునకు

విష్ణుధర్మరహస్యవిదు లయినఘనలకు జాబాలియునికే గశ్యపవశ్య

వామదేవాదు లగువారివారి కుచిత । మైన నెలపులు రచియించి యందు నిలిపి

తదనుమతిశాస్త్రచోదితోత్సవములెల్ల । వివిధవిధ వాన్వితముగఁ గావించె హరికి. 329

క. విశేషించి ఘోషణమాసంబునఁ బూర్వఫల్లుని నక్షత్రంబునఁ బుత్రపాత్రసహితుండై
యవభృథసహితం బగుమహాత్మవం బూనర్చె నివ్వధంబునఁ బ్రతివర్షంబును జరుగు
చుండు నంత నయ్యుత్సాహవంశపారంపర్యంబున.

330

క. శశిమరుదశనదిశాకరి । దశనశరచ్చరదశారదాశరధరరా

ట్టుకుపతివిశదయశోనిధి । దశరథుఁ డుదయించె నమితదమ మోరథుండై

331

కా. ఆగజేంద్రుండు పుత్రలాభనిరతుండై యశ్వమేధంబు పెం

పారంజేయఁగఁ దనృహోత్సవదివ్యతొయతులై వచ్చి రా

పారావారవసుంధరాతలమునక బ్రఖ్యాతులై సంతతో

దారైశ్వర్యసమగ్రులైనపు లుద్యతైస్యసంయుక్తులై

332

గీ. వసుధలోన ధర్మవర్త సురుచిగవి । ఖ్యాతి నెసఁగు చోశభూతలేకుఁ

దబతనూజవిచిత్రానందవిభవాభి । రాముఁ డైనరంగధాముఁ జూచి.

333

క. ఆశేషుదివ్యమూర్తి । క్రింద నచిత్తమునఁ గదియఁ జేర్చి నితాంతా

మోదామృతమునఁ బులకలు । జాదుకొనం జూడ్కి దివియఁజాలక మదిలోక. 334

- మ. అతులం బైనతపోవిశేషమున నీయబ్జాత్ము నిశ్శ్వాకుడీ
గతి మెచ్చించి విరించిమందిరసురంగం బైనరంగంబు నూ
ర్జితశక్తిం గొనివచ్చె నిచ్చటికి నారీతిక మహావైష్ణవ
వ్రతవిష్ణురతిఁ బూని మత్పురికి రాఁ బ్రార్థింతు నిద్రేవునిక. 335
- చ. అని తలపోయుచుకొ దశరథాధిపుయాగము సుప్రయోగమై
యొనరినదాఁక నయ్యెడన యుండి యతండా దుడిం బ్రయింబునక
ఘనముగఁ జేయునత్కృతులు గైకొని క్రమృతి నాత్మపట్టణం
బున కగుదెంచి నిగ్భగతపోనియమోద్యమచి త్తవృత్తుడై 336
- గీ. ఇంధుపుష్కరిణీతటి కేఁగి యచటఁ | దపము గైకొన నాన్యథోత్తమునిఁ జూచి
తత్సమీపంబునందు నితాంతనియతిఁ | బాయకున్న మునీశ్వరప్రకర మెలమి. 337
- క. ఓనరనాథోత్తమ నీ | మానసమున నేమికోర్కి మసలినదపముం
బూనెద వది చెప్పఁగఁదగు | నేనియు నెఱిఁగింపు మనిన నృపుఁ డిట్లనియెక. 338
- చ. హరి నతిభక్తిఁ గొల్చి యజుఁ డాదియుగంబునఁ గన్నరంగమం
దోము పయోజమిత్రసులదీపకుఁ డమ్మరుపుత్రుఁ డెట్లు చె
చ్చెరఁ గొని వచ్చె నాత్మపురిసీమకు నట్టి తదాలయంబు మ
త్పురి కిటమీఁద నేను గొనిపోవుటకై తప మాచరించెదక. 339
- వ. ఏను లోకహితార్థంబునా నీయర్థంబు సమర్థింపం బూనితి మీచేత ననుజ్ఞాతుండన
కదా యనిన నమృతహస్త లతని కిట్లనిరి. 340
- క. ఏలా ప్రయాస మవనీ | పాలక నీతలఁపు మున్న ఫలియించిన దా
కీ లెఱిగి శీఘ్రమింకం | జాలింపు తపస్వివేప సంచారంబుల్. 341
- వ. అది యెట్లనిన. 342
- ఉ. ఉన్నది యీప్రదేశమున కుత్తరదిక్కునఁ గ్రోశమాత్ర ధా
త్రిన్నప మీపురాతనపురీష్ఠల మప్పురనాథుఁ గాదె రా
ద్రోన్నతి మున్ను పుష్పశరు నుక్కడఁగించినలీల నీక్షణో
త్పన్నకృశానుకీలముల భస్మము నేనె హరుం డుదగ్రుండై. 343
- గీ. ఆపురప్రాంతమునఁ గల దగ్నికల్పం | దైనధాల్భ్యవ్రుమనీశ్వరునాశ్రమంబు
నచటికొకనాడు మేము కార్యాభిలాష | నరిగి సుఖిగోష్ఠిమై నున్న యవసరమున. 344

చ. హరి చనుదెంచి చాల్భ్యయుని యస్మదుపేతముగాఁగ భక్తి సు
స్థిరమతిఁ జేయుపూజనలు చేకొని సారదయాసుధారస
స్ఫురితకటాక్షవీక్షణరుచి పాలయి క్ష మము జూచి మేదురా
దరమధురస్వరంబు జలదస్వనభంగిఁ జెలంగ నిట్లుచుక.

345

ఉ. తాపసులార మీయభిమతం బొడఁగూర్చుటకై కవేరక
న్యాపులిసస్థలంబున నిశాధిపపుష్కరిణీతటికై జగ
ద్రూపితరంగమందిరముతోఁ జనుదెంచి వసింతు వేగ మీ
లోపల నెఱవఁబోక మదిలోఁ జలియింపక యుండుఁ డీయెడకై.

346

వ. ఎ ట్లనిన.

347

ఉ. లోకభయంకరులై దశగళుం బరిమార్చుట కేను రామభ
ద్రాకృతి నన్యమోన్వయమునందు జనించి యయోధ్యలోనఁ బు
ణ్యాకర మైనరంగనిలయంబు విభీషణు కిత్తు నాబుధ
స్లోతుఁడు దేర మీరు ననుఁ జూచెద రీడ ననంతశీతికై.

348

వ. అని యానతిచ్చి యపురమేశ్వరుం డెరుంగఁ దోడన కూడి నేను మును మార్తాండ
మండలపగ్యంతంబును గొలిచి చని మరలినచ్చునెడ భవద్వంశకర్త యగువికర్తనుండు
మమ్ముఁ గనుఁగొని యిట్లనియె.

349

సీ. మున్ను పద్మజలోకమున రంగశాయి నే నర్చించి మద్వంశు లైననృపులు
దేవ నీచఃకాష్టసేవ సేయఁగ నుండవలయు నీ వని మ్రొక్కి వరముగాఁగ
గోరిన గరుఁడ గన్గొని యయోధ్యాపురిఁ గావేరిదరి జరకాల మేను
వడియించి ప్రీతి భవత్కులీనులచేతఁబూజఁ గైకొనియెద భూరిచారు
జోఘకలివేళ గతిశూన్య మైనప్రాణి । తతికి సులభుడ నయ్యెద ధర్మరహితు
లైననాస్తికు లెపుడు క్రందై చరింతు । రపుడు దుర్లభ మగునస్మదాశ్రయంబు.

350

వ. అని యానతిచ్చెఁ గావున శ్రీయోభిలాషంబు లగువారికిఁ గావేలిరంబునఁ జోళవం
శసంభవుం డైనధర్మవర్షపదేశంబున నవశ్యంబును శ్రీరంగనాయకుండు వేంచేయు
నది తప్ప దని చెప్పిన లోకబాంధవుభాషణంబులఁ బరితోషంబు నిగుడ మగిడి వచ్చి
యచ్చట నున్న వార మచ్యుతుండును దాశగణియై యవతరించినాఁ డచిరకాలంబునన
యస్తన్న సోఽథంబు సిద్ధించు రఘునాథదయాభూషణం డగువిభీషణుం డెప్పు

డిచ్చటికి గంగధామంబు దెచ్చు నప్పుడ నీ కెఱిగించెద మంతవాఁక భవద్రాజ
ధాని యగునీచోళపురంబునన యుండి మహిపాలనంబు నేయుము పొమ్మనిన సమ్మదం
బిది యని యమ్మానవేశ్వరుం డరిగె ననంతరంబ.

351

సీ. అహిమాంశుకులరోహణాచలస్థలమున సరినదివ్యరత్నాంకురంబు
జానకీమృదులభుజాపంజరంబున రుజిల్లి విహరించు రాజశుకము
యోగిమానసభూసురోద్భావనములఁ గలయ న ర్తించు కిఖావళంబు
నగజామృద స్తవనవమధుద్రవములఁ జవుల నింపునఁ జొమ్మ పట్టినంబు
కలితకరుణాసుధారసకలశబధి । దశరథాధిపసుకృతసంతానఫలము
భక్తహృద్వర్తి తారకబ్రహ్మమూర్తి । రాజపరమేశ్వరుండు శ్రీరాఘవుండు.

352

క. రాముండు హరిమణినివహ । శ్యాముండు శుచిధాముఁ డమరసన్నతసుగంఠో
ద్దాముండు రక్షితసుజన । స్తోముండు జనదృక్పకోరసోముండు మఱియున్

353

సీ. ఎవ్వనిసుగుణంబు లీశానుముఖులు చెఱిగి కైవారంబు చేయుచుండు
రెవ్వనికరుణచే నెసఁగుధన్యులకు నాకల్పాంత మగు నిర్వికారపదము
ఎవ్వనిఁ గొలుచువా రిచ్చనేయరు కల్పతరుకామధేనుచింతామణులను
ఎవ్వనికడకంటి కెఱుపు వచ్చినమాత్ర బ్రహ్మాదిదివిజులు పగులుచుండు
రెండు నెవ్వనిచరణారవిందరజము । పెంపు గౌతమసంశుమి పెండ్లిపెద్ద
యతఁడు జగదేకచాపదీక్షాగ్రగురువు । రామభద్రుండు లోకాభిరామమూర్తి.

354

వ. అమృహాధనుర్ధరవరేణ్యుండు.

355

సీ. కన్నకయ్యమునంద ఘటితనాకపురీకవాటకఁ దాటక గీటణంచె
దూలుకూఁకటినాడ లీలఁ గౌశికరాగ గభంజనోత్సాహు సుబాహుఁ జంపె
దల యెగగట్టునత్తఱి దేవదైత్యదుస్తరము ధుర్జటిధనుర్వరము విఱిచె
నలవోక దొరసి హేలాజితాఖిలస్పృహస్తోము భాగవరాము దూలఁదోతె
దండకావనమార్గసంతతినిరోధు । రదితసుజనాపరాధు విరాధు నఱికె
దళితసకలామరునిఁ జతుర్దశసహస్ర । దితిజముఖుని ఖరుని వధించె గడిమి.

356

క. ఆచలితకరణకనకమృ । గోచితలీలావిమోహితోర్వీతనయా

లోచనహృదయుని సదయుని । నీమక్ష మార్చిమఁ గడపె నేలం గూఁక.

357

- క. బంధురశరహతు నేనెక గ | బంధుని బహుదుగ్జనైకబంధుని గృతని
 ర్బంధునిక బృహతరకతిన | స్కంధునిక బ్రాహ్మణ్యవిప్రగంధునిక గలనక. 358
- చ. పరిఃసరు గాగఁ నేలె నిరపాయచరిత్రుని శత్రుకానన
 స్ఫురదురుపీతిహోత్రుని సముజ్జ్వలమేరుసమానగాత్రునిక
 బరమపక్షత్రు సమ్మనిసుపరవృత్తిస్తుతిపాత్రునిక మనో
 హరఫలశేముషక బలితాంబుజమితుని వాయుపుత్రునిక. 359
- కా. లీలం దాహ్నిని యేసె నుగ్రరణకేళిక వాలి వాలిక ప్రభా
 హేళిక హేమసరోజమాలి సరివాహిన్యాటపీకీలీ ను
 తాలవ్యాళక రాళ వాలపరిబద్ధ స్థూలపాలస్త్యకం
 తాలిక బూజితకూలి నప్రతిమబాహుసత్వశాలిం బడక. 360
- క. కిమ్కంధాపురి నిలిపెను | బుష్కరహితతనయు సునయు భూనుతపినయుక
 నిష్కాంతిరపుజీవుని | నిష్కలిభావుక బ్రతాపనిధుగ్రీవుక. 361
- మహాస్థర. బలిమిం గట్టించె నత్యుద్భటభిరుగ్ధుగాపాతభీతావనీధృ
 త్కులసంరక్షావినిద్రుక గుపితజలచరక్రూరసంఘట్టినోద్య
 జలనిర్ఘోషాధిరాద్రుక జనితమణిసుధాచంద్రలక్ష్మీసురద్రుక
 బ్రళయాంతస్సుప్తవిశ్వంభరభరితకృపాప్రాప్తభద్రుక సముద్రుక. 362
- మ. హతుఁ గావించె సప్తత్రమిత్రముగ దీప్తాస్త్రంబులక గాంచన
 క్షీతిభృద్ధ నివిధరాధరోద్ధగశక్తి ప్రాఘవోద్దండసం
 గతభాస్వద్భువచంద్రహాసనిశితోగ్రక్రూరధారాసమా
 హతభీతప్రపలాయితాదితిసుతేంద్రైరావణుక రావణుక 363
- చ. ఇ ట్లనన్యసాధ్యంబు లగుమహానుభావప్రతాపతేజోవిశేషాదిగుణంబుల నఖిలజగన్న
 తుం దైనదశరథసుతుండు సమస్తసామ్రాజ్యభోగంబుల ననురాగిల్లుచు, శశ్వదైశ్వ
 ర్యం బవార్యంబుగా నశ్వమేధయాగం బుపక్రమించి, భూచక్రంబున ననక్రవిక్రమక
 శాధమ్య లగురాజశ్యుల దస్త్రహోత్సవంబునకు రప్పించుచు భర్తవర్తావనీవరుఁ బిలిపిం
 చిన నతండును నిఖిలదేశాగతా నేకభూపాలావహాకనబాతకాతూహలాయితశాతోద
 రీచరణమణినూపురయుశంయుశధ్వనితగోపురం బగునమోధ్యాపురంబుఁ బ్రవేశించి
 యారఘనందనచరణారవిందసందర్శనంబునఁ గృతార్థీకృతజప్తుండై తనృఘంబు పరి
 పూర్ణం బగునంతకునందుండి మరలి నిజపురంబునకుం జని యంత నిక్కడ. 364

క. వితతవసంతగుణావలిఁ బొత పగునెల నినుఁడు మీనమున నున్న తటికొ
 సితసప్తమి శనిరోహిణి । నతిశుభలగ్నమున వాసరాగమవేళకొ.

365

చ. హితుఁ డగునవ్వీభీషణున కిచ్చె దశాననవైరి లీల స
 న్నతి నభిలార్చనోపకరణంబులతో బహుచిత్రశిల్పక
 ప్రతతులతో మహీసురతపస్విసమాజముతో మహాత్మన
 స్తుతమణిహేమనస్తుతతితో శుభసీమము రంగధామముకొ.

366

ఉ. ఇచ్చిన భక్తి సంభ్రమము లిచ్చుఁ దలిర్పఁ బ్రదక్షిణంబు ము
 న్నచ్చి నమస్కరించి జతనంబున మస్తమునకొ వహించి పెం
 పచ్చుపడంగ రాక్షసబలావలీతో నిజపట్టణంబుకై
 చెచ్చెర నేఁగి యేఁగి యభిజిత్సుముహూర్తము చేరున త్తటికొ.

367

సీ. అను వైనతామరపానుఁజప్పరముల నలరి క్రీడించురాయంచకవలు
 రాజిల్లుకల్వపూగాజుటోవరులలోఁ దవిలిపాయనియభిద్వంద్వములును
 వావిరిలే నాఁచుదీవపందిరులలోఁ దనుపొందుజలచరదంపతులును
 జేఁగల్గదడెలతరంగదోలికలలో మేలమాడెనుచక్రమిథునములును
 దరులఁ బండినసహకారతరులఁ బ్రేమ । గోరి విహరించుమదకేకికారికలును
 గలిగి పథికుల కింపులు గడుసుకొలుపు । విమలతరపుణ్యవారిఁ గావేరిఁ జేర.

368

క. విలసితవలక్ష్మీకర । కలితనవస్ఫటికముకురగలి నలిరుచిర
 స్థలమున మలయానిలమృదు । చలితతరంగానుమేరుసలిలం బగుచుకొ.

క. ఏపారుచంద్రపుష్కర । జీపరిసరభూమి రంగనిలయు మిడియె నా
 లోపల నచ్చొళ్ళనృపలి । తాపసులును వచ్చి రతిముదంబున నటకుకొ.

369

గీ. వచ్చి దైత్యవంశవరునకు నుచితస । త్కృతు లొనర్చి భక్తి యతిశయింప
 రంగశాయిచరణరాజీవపూజనం । బాచరించి ప్రముదితాత్మ లయిరి.

370

వ. అంత ననంతగుణగరిష్ఠం డగునాదనుజశ్రేష్ఠం డాసరోవరంబునం గరంబు నియమం
 బునఁ దత్కాలకరణీయంబు లాచరించి సమంచితోపచారపూర్వకంబు గా సావ
 ధానంబున శ్రీరంగరాజపూజావిధానంబు దీర్చి సప్రదక్షిణప్రదామం బాచరించి వేద
 శాస్త్రపురాణోక్తంబు లగుశ్రీవైష్ణవనూక్తంబుల నభినుతించి గమ సూక్ష్మఖం దైన
 యతనికిఁ గృతాంజలియై యన్నరేంద్రం డిట్లనియె.

371

క. అవటిలమానసగుజన । ప్రకటితసౌజన్యజన్యపాటితవిమత

ప్రకర మముఁ గూర్చి యిచ్చట । నొకకొన్ని దినంబు లెలమి నుండఁగవలయున్.

ఉ. నావుడు నాతఁడెల్లి మనునందన యీఫణిరాజశాయికిన్

శ్రీ వెలయంగ నుత్సవము చేసినయట్టిదినంబు గావునన్

భూవర మత్పురంబునకుఁ బోవలయున్ వెన నన్న నాదశ

గ్రీవునగర్భతోడ నృపకేసరి యిట్లను నెమ్మిఁ గ్రమ్ముటన్.

373

మ. విమలంబై తనుపొందునీయుభయకావేరినన్మధ్య మీ

రిమణీయోన్నతసైకతస్థలము లీరాజీవపండంబు లీ

భ్రమరాంచ త్తరుసోద్రచంద్రసరసీప్రాంతంబు లత్యంతపు

ద్యము లిచ్చోటన చేయు ముత్సవము దైత్యవ్రాతచూడామణీ.

374

గీ. అనిన నట్లకాక యని నిల్చె నచ్చోట । దానవేశ్వరుండు తత్క్షణంబు

తగుపదార్థములు ముదంబున సమకట్టె । ధర్మవర్షధరణిధవవరుండ.

375

కా. నిర్మింపించె ననల్పకల్పరచనల్ . నేత్రాభిరామంబుగా

ధర్మద్వారకవాటవేదిచయకుంభ స్తంభకుంభద్వ్యతుల్

ఘర్జాంశుప్రభ గప్పి దిక్కుల వెలుంగన్ బూపనూపాన్నస

ర్పిర్న ద్యాంబుపయఃపయస్యఫలగుప్తినీతశాకావళుల్.

376

కా. భూనాథోగ్రణి యొక్క నాట నలఘుస్ఫూర్తిన్ రచింపించె దా

నానాదేశసమాగతద్విజమహీనాథార్యశూద్రాదిగం

స్థానాన్వంబులుగా మతావళులుఁబ్రాసాదంబులన్ దంతివా

హాసీకాయతనంబులన్ విపణిరథ్యామంటపక్షేబులన్.

377

క. ఈధంగి ననమసంప । ద్వైభవసామగ్రి నభినవంబుగ నిచ్చా

లాభసముత్సకుఁ డగు నా । భూభుజఁ డొనరింప దైత్యపుంగవుఁ డెలమిన్.

378

గీ. సహ్యాకన్యాతటావాససంయమింద్ర । సమితితో విధిశిష్యపంచకముతోడ

నమ్మహారాజవరునితో సావధాన । బుద్ధియై యాగమోక్షప్రసిద్ధవిధిని.

379

చ. చెలు వగుచంద్రపుష్కరిణిచేరువఁ జారువవాంతిపీఠి నిం

పులు మది నింపుమేలిసురపాన్నలక్రింద సువర్ణమంటప

స్థలమున నిందుకాంతఘటితం బగు వేదికమీఁద నున్నతో
జ్వలమణిపీఠికా మృదుభుజంగమరాజవిశాలశయ్యవైకై. 380

క. ఉత్సవ మొనర్చె నాశ్రిత । వత్సలునకు నఖిలభువనవందితునకు శ్రీ
వత్సప్రశస్తకాస్తుభ । వత్సస్థలునకుఁ గరేణువరవరదునకుకై. 381

సీ. అగరుధూపముల మిన్నగల వాసన కెక్కి జడివట్టి కుసుమవర్ణములు గురియ
భేరిమృదంగశంఖారావముల మించి చారణస్తోత్రనిస్సనము లెసఁగ
ముక్తాతపత్రదీప్తులు మీఱి భేదరీకరచలచ్ఛాయరకాంతు లాలయ
ధ్వజరణత్రింకిణీతాళసంగతి నింపు దనరనచ్చరలస్మృత్యములు మెఱయ
ననిశకరూపరతైలధారాతిదీప్త । దీపమాలిక లానతదివిజయకుటీ
పద్మరాగాంతరంబులఁ బ్రతిఫలింప । మాసరము లమ్యై సుత్సవవాసరములు. 382

ఉ. సమృద్ధలీల నిట్లు దివసంబులు తొమ్మిది చెల్లినకై బ్రభా
తమ్మునఁ బూర్ణచంద్రతిథిఁ దత్పదసంశ్రయాలై విరక్తులై
నెమ్మిఁ జరించువైష్ణవమునిప్రకరంబులతో దశామ్యులేఁ
దమ్ముఁడు వేడ్కమై నవభృథం బొసరించె సమంచితక్రియకై. 383

చ. ఇట్లతం డొనర్చునముచితసత్కారంబులఁ బరితోషితుండై విభీషణుం డగ్రమాస
వ్రతంబునఁ దత్పుణ్యక్షేత్రంబున వసియించి మఱునాఁ డరుణోదయసమయంబున
గమనోన్ముఖుండై యద్వివ్యవహారతత్వంబు నావహింపం బూని తరలింపఁమోపక
యఖండమదభ రాఖండలప్రచండ వేదండశుండాకాండమండితంబు లగుబాహుదండం
బులు బెండువడఁ బెనంగి యెండొండ నిట్టూర్పు లెగయఁ దగఁదొట్టి నెట్టుకొనిన
వగలఁ బొగులుచు నిలాతలంబునఁ బడి పొగల నతనివైఁ గరుణాతరంగితం బగునపాం
గంబు నిగుడ శ్రీరంగ నాయకుం డిట్లని యానతిచ్చె. 384

మ. పరమాహ్లాదన మీక వేరతనయాపర్యంత మీచంద్రపు
ష్కరిణీవారి సుధానుకారి జనలోకస్తుత్యుఁ డీధారుణీ
శ్వరుఁ డస్తత్పదభక్తు లీమును లుదంచత్పణ్యు లిట్లౌట నా
కిర వీరాపు వసించు నీయెడన పామ్మి వింక నీలంకకుకై 385

క. విను మితిహాసం బొక్కటి । దనుజాధిప వింధ్యధగనికటమనకై
మును ఫేరుకలమహానదుఁ । లానరంగ సొక్కడన గూడి యున్నట్టితటికై. 386

క. విశ్వావసుఁ డను గంధ । రేవత్యరుఁ డవచ్చిటి కెలమి నేతెంచి మదిన్
విశ్వాస మొదవ మ్రొక్కుచు । శశ్యద్గతి దక్షిణంబు చనినం బిదపన్. 387

గీ. మ్రొక్కె నితఁడు దనకు మ్రొక్కె నీతఁడు దన । కనుచు నీసువాసికై కడంగి
తమక మొదవ నడులు. తమలోన వాదించె । ఘనవంబు మింట గడలుకొనఁగ. 388

చ. ఆతఁడును దక్షిణాభికి రయంబున నేగి భుజంగతల్పసం
గళు నను నవ్యదివ్యహృదుగానవిశేషములన్ భజించియున్
వ్రతముగఁ జావ్యమాసమున వాసము తత్తటిఁ జేసిభానుఁ డూ
ర్జితగతి నుత్తరాయణము చెందినఁ గ్రమ్మటి యేగుదెంచుదున్. 389

క. ఆనతుఁ డగుటయు నానదు । తీనతి నీ వాచరించు టెవ్వరి కనినన్
భూసుతమహిమాధిక మీ । లో నెవ్వరు దాని కని పలుకుచుం జనియెన్. 390

ఉ. ఆతటి నమ్మహానదుల కయ్యెఁ బరస్పరగౌరవాల్పతా
హేతుక మైనవాద మది యెల్లఁ గ్రమంబున శాంతిఁ బొందె నే
రీతిని జక్కఁగాక ముదిరెం జగడంబు గడుం గవేరసం
జాతకు నంబుజోదరులనత్పదపంకరుహప్రసూతకున్. 391

ఉ. ఈసున నచ్చలం బొదవ నీగతి నిద్దఱు వా దొనర్చి ప
ద్మాసనుపాలికిం జని మహాత్మ సమస్తసరిద్యరేణ్యపు
ణ్యాసమలీల మాయితపురం దరయన్ ఘన మెవ్వ రన్న నా
వాసి వియత్తరంగిణి కవశ్యముఁ జొప్పుడు నంచుఁ జెప్పినన్. 392

క. తొల్లిటివడి చెడి సంభ్రమ । మెల్లను వెన నడంగి కంఠ మెడవడి రంతున్
చెల్లక యుబ్బరివంతలు । పెల్లై కావేరి దైన్యవీడిత యగుచున్. 393

ఉ. బాహ్యచరంబు గానిశుచిభావమునన్ మదవన్న రాశసం
వాహ్యధరప్రచారఁ డగువానిగుఱించి సమస్తనిమ్నగా
సహ్యతపఃక్రియల్ నెఱపి జహ్ను సుతాధికతాభిలాష నా
సహ్యవసుంధరాధరవిశాలతటంబునఁ బెక్కువర్షముల్. 394

క. సరివారిలోన భంగము । పారసిన సుడియై గలంక పొడమినఁ గెలనం
బరు లుండిన ధనజీవన । మొరులకు లోఁత్రిక మెలఁగు టుచితముగాదే. 395

క. ఈపగిది జరింపఁగ వా । జీపతి చనుడెంచి సుగధునీసామ్యం బీ
మోపుదు గొను మధికత్వము । నాపని గా దొనఁగ వికచనాశీకముభీ. 396

చ. అని చనినం గవేరునిప్రియాత్మజ మత్స్యైతిబింబ మొక్కచో
ననువుగ నిల్పి భక్తి నెఱపార భజించిన మెచ్చి యిచ్చెదం
గొనుము పరంబు నీ కనినఁ గోమలి గోరెఁ దద్వదీయపాదసం
జననఘనప్రతాప యగుజాహ్నువి మీఱుమహామహాత్వముఁ. 397

క. కోరినగంగానది కా । గౌరవ మస్తత్స్యైసక్తిఁ గలిగెఁ దదాధి
క్యారూఢియు మద్భక్తియ । వారితముం గలుగకున్న వశమే పొందె. 398

వ. కావున నీకు గంగాధిక్యంబు గల్గునట్లుగా భవదుభయప్రవాహమధ్యంబున మధ్యం
దిన దినకరప్రభాసుండరం బగురంగమందిరంబునఁ దిరంబుగా వసించెద నని ప్రతిజ్ఞ
చేసెతినట్లుగుట నీప్రదేశనివాసం బవశ్యకర్తవ్యం బని యానతిచ్చినఁ దచ్చరణారవిం
దంబులకు నభివందనం బాచరించి మునులీకృతకరాంబుజాండై యారానజానుజాండు,

గీ. ఇందిరాధీశ నీతలం పిట్టిదేని । నిత్యనేవకవృత్తిమై నిన్నుఁ గొలిచి
యేను నిచ్చోటనుండెదఁగాని విడువఁ । జాల భవదీయపాదాంబుజమాలపొందు. 400

ఉ. నావుడు నిట్లనుకొ దనుజనాయకుతో హరి కర్మభూమి మ
ర్త్యవలి సుద్ధరిందుటకునై యిటు నీయవతార మొందిలికొ
గావున నిక్కడకొ నిలువఁ గార్యము గల్గెటగాన నెంతయుకొ
నీవు వసింప నేల రజనీచర పొమ్ము భవత్పురంబునకొ. 401

గీ. అచట రాఘవకరుణాకటాక్షులబ్ధ । మహితనిరపాయదనుజసామ్రాజ్యసుఖము
లారవీందుతారకముగా ననుభవించి । మించెదవు మోక్షపదవి నామీఁద ననిన. 402

చ. మది యురియాడ నాతఁడు రమావరు కిట్లను నే నశేషసం
పదలును గాంచి ముక్తి దనుఁ బ్రార్థనఁ జేయఁ దదన్మై శుభా
స్పద మగురంధ్రమందిరము భానుకులాధిపుఁ డిచ్చె నిచ్చ నే
నది దిగనాడి యేగతి నహీనభవాంబుధి నిస్తరించెదకొ 403

నీ. అనిన నప్పరమేశుఁ డతనితో విన్ను విభీషణ మోక్షాభిలాషులైన
వారును ఘోభోగవాంఛాపరాయణు లగువారు గల రెవ్వ రట్టిపురుషు

లందఱు నన్నదాజ్ఞానుఫాలనము నేయుదురు యాగవ్రతానూనగాన
ముఖబహుశుభకర్తములు నాకుఁ బ్రియముగాఁ గావింపుదురు నీవు నావిధమున
ధర్మ మెడలక మత్సరతంత్రవృత్తి దగిలి రాజ్య మొనర్చుము తలఁపు నన్ను
నేను నిన్ను నుపేక్షింప నేఁగుదేర । వలన దెన్నఁడు నీవు నీవారు నిటను. 404

వ. మఱియు నొక్కవిశేషంబు వినుమెల్లకాలంబును బట్టణాభిముఖుండైన వీక్షింపు
చుండుదు పంచజనులు పాపకర్త లగుటఁజేసి నీవల ననుగ్రహంబు నేయుచు నన్నభిల
షించి దూరదేశాగతు లయినవారలకుఁ బరమపదప్రాప్తియు మమోరథంబులు నిత్య
నీద్రీపంబు పుణ్యభూమి యగుటం జేసి యచ్చటనె యుండి సంస్కరింపు మత్యంత
సుకృతంబు సంభవించు మెక్కొక్కయేటఁ బుణ్యదినంబులందు మత్సందర్శనం
బున కతిరహస్యంబుగాఁ గామరూపంబు నైకొని రమ్మ పొమ్మని మఱియు
నిట్లనియె. 405

గీ. ధర్మములును సకలకర్తృఫలంబులు । పరిహరించి శరణుఁ జొరము నన్ను
నదియె నీకు మోక్షపదపరప్రాప్తికి । నతిరహస్య మైనయట్టిమతము. 406

చ. అని హరి పల్కినకొ విసతుఁడై మఱి యొం డన నోడి లంకకుం
జనియె విభీషణుండు మునిసంఘముతో నిట ధర్మవర్తయుకొ
వినుతవిశిష్టపూజనలు వేడుకఁ జేయుచు నుండె భక్తహృ
ద్వనజవిహర్తకుకొ భవనివారణకర్తకు రంగభర్తకుకొ. 407

క. అది యాదిగఁ గావేరీ । నదిఁజెలువగుపులిసతలమునకొ హరికినిజా
స్పదమగుశ్రీరంగం బు । న్నది భజదపవన్సాధనంబై నేఁడుకొ. 408

వ. అని చెప్పి యప్పురాశరతనయుండు సవినయుం డగునాగదంతమునీశ్వరుఁడొ నిట్లను
నీప్రకారంబున భువనరక్షణపరాయణుం డగునారాయణుండు నిజావతారప్రసంగంబు
సాంగంబు గా నుపన్యసించి వెండియు నుబోధుఁ గనుంగొని. 409

మ. త్రిజగత్పావనతీర్థసారములు శక్తిశ్రీనివాకారముల్
భజదిచ్చాఫలదప్రచారములు శుంభన్మంగళాకారముల్
మజనవ్రాతవిదూరముల్ మధురనిగోపాదిగంభీరముల్
విజతాఘాఘవికారముల్ ధలంపఁ గావేరీపయఃపూరముల్. 410

క. నీ వింపు మిగుల నీనది । గావింపుము నియతినమవగాహోదివిధుల్
సేవింపు మెపుడు నను మది । భావింపుము రంగశయనుఁ బంకజనయసుకౌ. 411

తరల. అనుచు నీగతి భక్తవత్సలుఁ డైనయాహరి కర్ణమో
హనసుధామధురోక్తులం దగ నానతిచ్చినఁ బ్రీతుఁడై
మునిజనోత్తముఁ డాసుబోధుఁడు పూని తద్వచనక్రమం
బునఁ జరించుచు నుండె దోషవిముక్తసాత్త్వికవర్తనకౌ. 412

ఉ. ఈకథ విన్నవ్రాసినఁ బఠించిన నాయుర నామయత్వముల్
చేకుటు నేదవిత్త్వరిపుజిత్వధనిత్వసుఖిత్వముల్ దిరం
బై కలుగకౌ మహీసురనృపార్యజఘన్యజకోటి కున్నతుల్.
బైకొను వంధ్య పుత్రుఁ గనుఁ బాయు చనేకభవార్జితాఘముల్. 413

వ. అని యివ్వధంబున బ్రసంగవశంబునఁ గావేరీమహాత్వం బుపదేశించె నేదవ్యాసము
నీంద్రుండు చంద్రపుష్కరిణీప్రభావంబు దెలుపుతలంపున నాగదంతసంయమి కెట్లు
నియె. 414

చ. అనుపమదివ్యబోధ మహిమాధికుఁ డైనసనత్కుమారస
న్మని మును చంద్రపుష్కరిణిపాంత దపం బొనరించె బైపయిక్
ఘన మగునంతరాయములు గైకొన కెంతయు శాంతిచిత్తుఁడై
యనిలమ క్రోలుచుకౌ బటుశిఖానలపంచకమధ్యమంబునకౌ. 415

క. ఆతినితీవ్రతపస్సీతి । చేతస్తాపం బొనర్పఁ జింతాశులుఁడై
ధాతకడ కమరనికరస । మేతుండై చని సురేంద్రుఁ డెట్లని పలికెకౌ. 416

మ. ఘనతేజాండు సనత్కు మారుండు మహోగ్రస్ఫూర్త మర్విం దపం
బొనరకౌసల్పేడు నిష్పడైనతని యుద్యోగంబు వారెంతుఁ బొ
మ్మనుచుకౌ బన్నినవిఘ్నముల్ చనియె వస్త్రై నీ పువేషించి ని
ల్చిన నేకక్షణమాత్ర లోకములు భస్మీభూతిముల్ నేయఁడే 417

క. కాపున నింద్రపదంబౌ । నావల సెం డెద్దియైననగుఁ దదభీష్టం
వీవేశఁ దడయ కొనఁగి ని । రావిలముగఁ జేయు జగము లరవిందభవా. 418

వ. నేము నిన్ను శగణుఁడొచ్చినార మెయ్యెది కర్తవ్యం బది యానతిమ్మని యాఖండలుం
డూరమండె ననంతరంబ తత్సభాంతరంబునకు నుమాకాంతుం డెఱెంచి శతమఖిప్ర

ముఖనిఖిలబర్హిర్బులుల గనుంగొని తదాగమనప్రయోజనం బడిగి వారలు సనత్కు-
మారఘోరతపోభీతు లగుట దెలిసి జలజాసనం గనుంగొని. 419

క. ఇది యేటిరాక తలఁపె | యెద్ది నేయంగఁ దగినకార్య మెద్ది జగంబా
పద యెట్లు వాయు ననవుడు | ద్రిదశశ్రేష్ఠుండు నామదేవున కనియెక. 420

చ. ఆరయ సనత్కుమారుండు యుగాంత్యమహాచలతీవ్రతేజః డె
వ్వరికినిఁ దత్తపం బుకుప వచ్చునె మోక్షపదాభిలాషమై
పరఁగడు నాతఁ డిట్టిపని పంకజనాభునిచేతి దాట నా
హరి కిది విన్నవింపు మన మందఱుముం జను టొప్పు ని త్తటికె. 421

వ. అని యాక్షణంబ కదలి చని. 422

మ. ఆరవిందప్రభవుండు గన్గొనియె మధ్యస్థానసుప్తాంబుజో
దరపర్యంకభుజంగపుంగవసముద్యద్యాభిభో గాగ్రవి
స్ఫురితా నేకనిర్ఘడివ్యమణిసంభూతప్రభావుంజపం
జరజాతాభ్రపదభ్రమామలితభాస్వత్సారథిక్ నీరథిక్. 423

వ. మఱియు నమృతోన్మదంబు సముదీగ్ధమదదుర్గివారంబులై విప్రసంభవిహారంబులఁ బరిభ్ర
మించుకుంభీకుంభీరతిమితిమింగిలకమతకర్మటాదిజలగ్రహంబుల సమగ్రకోలాహలం
బుల నినుమడించి బ్రహ్మాండభాండోదరనిరంతరజంతుసంతాననిర్ఘోషప్రతిఘోషంబు
కై వడి నెడపడక విశ్వవిశ్వంభ రాభారధురీణక రేణుకన్గళుహారంబులు చెవుడుపడ నడ
రుబెడిదంపుమ్రోతలును, దుర్వారవేగావహాదిమహామారుతప్రేరితంబులై చూడ్కులకు
జెక్కసంబుగా నెక్కడఁ జూచినఁ దండతండంబు లగుచు నొండొంటి నొత్తుకొని
వచ్చును త్రంగతరంగ సంఘట్టనరయంబునఁ బొడమి యెడములం గూడి దరులఘోషదోష్టి
తెట్టువలు గట్టి యస్త్రాకంబులై కాస్తుభాకల్పనకుఁ దల్పం బగుభుజంగపుంగవు డప్పటి
కెడలించినకుప్పసంపుతిప్పలచొప్పున రసాతలాభీలక్రీడానురాగకలిత నాగకన్యకా
బృందంబుపందెంబునకై యెగవైచిన ముక్తాఫలకందకంబునుంబోలె వియచ్చరు లచ్చె
రువునుంద నుచ్చలితం బగులిందుసందోహంబులును, నితరనిమ్న గాసంగంబులభంగంబు
నెఱపు తనవలనఁబండితాభావంబు భజించియంబరంబు వదలక నిద్రాత్యాగంబునుం
బోలె ననిమిమాలికనయై యున్ను మిప్పటిఁ దేర్చుటకై నేర్పునఁ బరిరంభించిన దీప్తు
బాహగ్గళంబులలీల నభ్రంకపంబులై క్రాలుకల్లోలంబులును, భూతకాలంబున నమృ

తోత్పాదనసమయంబున దేవదానవపూర్వాభావోపసవ్యసవ్యాకృత్యమాణభణి రాజన
జ్జవలయవలయతామంధరమందరపరిభ్రమణవిలుళితంబు లగుపయఃపూరంబుల విభ్రమ
విశేషంబుల నెందును బాయకున్నవాకో యనుశంక నంకురింపం జేయువిపులావర్తం
బులును, బత్తువిచ్చేదనారంభవిజృంభితుం డగుజంభారివలనిభయంబునం బెకలివచ్చి
దటియంతోచ్చియుం దదనుధావనసందేహకలంబులయి నిక్కి చూచుధరాధరనిక
రం లలిఖరంబులఁబోలె నత్తున్నతవిస్తారాయామరమణీయంబులై రజతమహార
జతరత్నైవధీప్రముఖప్రశస్తవస్తువిశేషంబులసోవులదీవులును, బయోధిగభినిగభి బాడ
బానలశిఖాకలాపంబు లక్కడక్కడఁ బిక్కిటిల్లి వెలికి నిగిడినబాగునం గొనలు
సాగి సోగలై సాబగు మిగిలి పొదలి పొదిగొని యంబరభాగంబునఁ బరగి రాగిల్లు
తరుణారుణకిరణజాలంబులఁ గేలిగొనఁ జాలి యుపాంతప్రదేశంబుల నత్తుద్రంబు లగు
విద్రుమలతాచయంబులును, స్వాధీనలై యభిసారికాలీల లంగికరించినతంగిణులనుచ
నాత్మీయదక్షిణనాయకత్వం బెఱుకపడఁ దత్తదుచితసంకేతస్థలంబుల విలసింనునం
దంబున మంచానిలస్పందమానమంచారమంజరీచుకరందనివ్యందబిందుసందోహశీతలసిక
తాతలంబులం గలవేలావనాంతరంబులఁ గ్రయ్యంబాటిన నదీసంగమస్థానంబులును,
మధ్యభాగంబున యోగనిద్రాపరాయణుం డగునారాయణునిదీప్తదేహకాంతిప్రవాహ
యోగంబునఁ గృష్ణత్వంబు గైకొని రూపున దీపించునంతతక్షిగ్రాపిసీలమణిధా
మంబుల నతిశ్యామంబు లగునాగంబులును, భువనద్రోహులు పాతాళబిలంబులం డాగి
యున్నదైతేయవ్రాతంబులఁ బరిమార్చు ననువుపడుటకై షీకాండంబు లొండొండ
క్రోల నాఖండలండు పుత్రైర నరుగుదెంచినబలాహక సందోహంబులుంబోలె శక్రప్రక్రీ
డాలోలంబు లై నవనృతుండాంబులుం గలిగి యపవద్గంబునుంబోలె ముక్తాస్పదంబు,
యచలగహ్వరంబునుంబోలె హరినిద్రాసుఖోచితంబై, యమృతకరణంబునుంబోలె నా
రూఢచక్రంబై, యంబుదాగమనంబునుంబోలె నహిమకరభాసురంబై, యమరాద్రియుం
బోలె నత్యాప్తచంద్రపాదంబై, యశ్వరత్నంబునుంబోలె నసమసుధారాజితంబై, యా
హవరంగంబునుంబోలె నతిప్రభావలక్ష్మితదివ్యకాండంబై, సురభిసమయంబునుంబోలె
సుజాతసుమనోబహులంబై, రమణీనితంబంబునుంబోలె రత్నగర్భాభిరామమేఘలం
బై, మెఱసి గాంభీర్యంబునకు విస్రంభస్థానంబును, మాధుర్యంబునకు గుర్యంబును,
మర్యాదకు నాదికారణంబును, నౌదార్యంబునకు నాకరణంబును, నద్భుతభయానకంబు
లకుఁ దానకంబును, నాధిక్యంబునకు నావాసంబును, నాదిలిమికమతభూదానవిహారం
బున కాధాగంబును, నతిమహత్త్వంబున కాస్పదంబును, ననుపమానంబును నైతికం

పొంద డెందంబునం దనుభావంబున గొనియాడుచుఁ దీరంబు నేరి శరణాగతశరణ్యం
డగు నప్పండరీకాక్షు నిట్లని స్తుతించె. 424

సీ. హరికి మ్రొక్కెద పద్మదైత్యసంపన్నునకు శాంతునకుఁ బరునకుఁ బరాత్తు
నకు నగణితతేజనకుఁ బరమేష్ఠాత్మనకుఁ బరమేశ్వరునకు ననంత
నిరుపమభూత్యైకనిధికిఁ బరావశేతునకు నచింత్యరూపునకు నాది
కర్తకు విశ్వభోక్తకు నక్షయనందమూర్తికి నిత్యతృప్తునకు నిత్య
శుభునకు నీకు దేవ యీసురపతియును । హరుఁడు నేనుఁ జరాచరోత్కరము నీవ
జగము లన్నియు నీయందు సంభవించునీవ రక్షింపఁగా మను నీరజాక్షు. 425

గీ. సకలవేదములును స్మృత్యుసంస్మృతి । కారణములు నీకుఁ గాక యంత
కర్తృభోక్తలును జగన్నాథ నీవు నీ । విక్రమాధిగతము విశ్వవయము. 426

క. సదసత్పురుండపు సర్వ । త్రిదశశరణ్యుండపు వాక్తలికి వాంఛుండ వె
య్యది విబుధదృశ్య మగుపథ । మది యుప్యుత్పేదమధామ మంబుజనాభా. 427

వ. భవచ్చరణశరణాగతుల మమ్ము రక్షింపు మఖిలంబు నీవ యెఱుంగు దని ప్రస్తుతించి
కాంచనగర్భండును నిగ్భరానందంబున నమ్ముతుందున కభినందనంబు గావించి
యూరవండ్ల నప్పడాఖండపరశుండును నాఖండలండును బహువిధంబులఁ బ్రస్తు
తించిరి యిత్రెఱుంగున నందఱుఁ బ్రార్థింప వాఁలమడఁ బసన్నుండై పారావార
మధ్యంబున. 428

సీ. దివ్యవిగ్రహకాంతి దిగ్విలాసినులకుఁ గన్గోత్పలశ్రీలు గడలుకొలుప
మహితనానాకల్పమణిదీప్తు లంబరస్థలిఁ జిత్రరచనలు సంఘటింప
నభినవాంశుకరుచు లాపగామచహరిద్రామోగశంక నీరధికి నింప
శంఖచక్రాంశుఘ్రంజము జరత్కాయదీపాలాతపంబులపసలు మాప
నితవికాలాయతేక్షణశ్రీలు తుముద । వారిరుచా వికాసమునకు వన్నెనెఱప
గరుణ మూర్తీభవించె నిక్కరణి ననఁగఁ నెలమిఁ బ్రత్యక్ష మయ్యె లక్ష్మీశ్వరుండు. 429

క. అప్పురమేశ్వరుఁ గనుగొని । యప్పుడు ప్రమదంబు భయము నదృశ్యమును లో
ముప్పిరిగిన శ్రుతిమతములు । చొప్పుడ నుతియించి రదితిసుతు లానతులై 430

ఉ. అవ్యిబుధప్రజంబునుఁ లంబురుహోదరుఁ డాదరించి లే
నవు నొలంపమాపుల మనంబుల దుస్సేతులెల్లఁ బాపి విూ

- రెవ్వరు మీకు నిచ్చటికి నిప్పుడు రాగత మేమి యాగతిక
బర్విన నవ్వ యెయ్యది సమస్తముఁ జెప్పడు నాకు నావుడుకా. 431
- క. శ్రవణామృతమును మేఘా | రవగంభీరంబు నగుధరాధరుపలుకుల
దివిజజ్యేష్ఠుండు విని భ | క్త్యనతుండై విన్నవించె బ్రాంజలి యగుదుకా. 432
- గీ. ఏను గమలధవుండ నీతండు శశిమాళి | హరిహాయుం డితండు సురలు వీర
లింతపట్టువార మెపుడు నీపదములు | గోరి తలచి బ్రదుకువార మీశ. 433
- ఉ. దేవ సనత్కుమారుఁ డతితీవ్రతపోంతి నున్నవాఁడు లో
కావలి తత్ప్రితాపమహితార్చికి మండెడు వానికోర్కి నే
మై వివరింపఁ దీగ్నినిసమర్థుల మాటను భూతకోట్లకుకా
నీవు శరణ్యుండౌటను మునిస్తుత నీ కిది విన్నవించుకా. 434
- క. మావచ్చుట యిటమీఁదట | దేవరచిత్తంబుకొలది తెల్లం బని భా
సావిభుండు నూరకుండిన | శ్రీవల్లభుఁ డంత దరహానితవదనుండై. 435
- చ. వనజభవుక హరుకా ద్రిదశవల్లభుఁ జూచి సనత్కుమారస
న్ముని దపహాచరించుపని మున్న యెఱుంగుదుఁ దన్మనోరథం
బనితరసాధ్య మట్లగుట సంతయు నే నొకబాడ దీర్చి పా
మ్మనియెదఁగాని మీకు చనుఁడా తమవీడులకుకా ముదంబునకా. 436
- గీ. పద్మసంభవ నాదృష్టిపథమునందుఁ | బడినవాఁ డెప్పుడైన నాపదఁదొఱంగి
చిరతరైశ్వర్యసుఖములఁ జెంది వెలుంగు | ననియె మఱి చెప్ప నేల నీయట్టివారి 437
- చ. అనినఁ గృతార్థులై ప్రపదమారఁ దదీయపదారవిందవం
దన మొనరించి తద్వరశతంబులు గాంచి విశేషకాంతియా
వనకరుణావహకమృదువాగ్నిభవంబు లనేక భంగులకా
వినుతులు నేయుదుకా జనిరి విశ్వపితామహముభ్యుదేవతల్ 438
- చ. అని యిట్లు కృష్ణదైవపాయనుండు నాగదంతున కెఱింగించిన తెఱంగున 439
- మ. ప్రతిభామోదితసర్వశాస్త్రకలనాపాండిత్య సద్వ్యాదశీ
వ్రతసంకల్పితగోపీరణ్యమణిభూవక్త్రాన్న దానాభిత
ర్వితధాత్రీసురబృంద మందరమహీభృద్ధైర్య పీణాదినం
గతసంగీతకళాపిణీల బుధలోకస్తుత్యనిత్యోదయా 440

క. జరఘణిక మతపరివృణ్ణ / క రికిరికులవధరవిధృతఘననిరధరణీ
భరభరణక్షమ దక్షిణ / కరఖరకరచాల విమతగర్వవిభాళా.

441

మాలిన. రుచిరమణికలాపా రూపపుండ్రేక్షుచాపా
ప్రచురబుధపుణ్యా బ్రహ్మవంశాగ్రాణ్యా
విచలితరిపుచేతా విత్తలేంద్రానుజాతా
సచివకులలలామా చాగయామాత్యరామా.

442

గద్యము. ఇది శ్రీమద్భీమరాంబావరప్రసాదలబ్ధసారస్వతవిలాస గౌరవామాత్యపుత్ర
సుకవిజనమిత్ర సుధీవిధేయ భైరవనామధేయప్రణీతం బైనశ్రీరంగ
మహాత్మ్యం బను పురాణకథయందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రంగమహత్వము.

తృతీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీమధనపదకోమల । తామరసాగ్ధనవిధానతత్పర సుజన
క్షేమంకరకరుణోదయ । చామికరరుచిరధామ చాగయరామా. 443
- స. అవధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితరోమహర్షణం డగ్ధరోమహర్షణమూరుండు
దివ్యబోధను లగుశౌనకాదితపోధనులకుఁ జెప్పినచందంబున నిందిరాసుందరుం డరవిం
దభవాదిబృందారకబృందంబు ననిపి యనంతరంబు. 444
- సీ. పరిణాహపరిలసత్ఫలభాగంబున రమ్యమై యూర్ధ్వపుండ్రంబు వెలుఁగ
నలినాక్షమాలికాకలితవక్షంబున ధవళయస్థోపవీతములు మెఱయ
ముఖ్యరత్నాంకితముద్రాభిరామహస్తముల నూతనపవిత్రములు దనర
సింహసంహననతాక్రికిని బైకాఁపు గాఁగ నుద్దమనీయకం. బెలగ్గు. 445
- తే. గోమలోత్పలదళకాంతి కొమరుమిగులు । మేను స్పృహతోడఁ జిఱునవ్వు మెఱయఁజూపు
నదయఁజైలోపరిస్థలి నల్లసిల్లు । జలజబాంధవు మిగులు లేజమును గలగి. 446
- మ. హరిలీలం బ్రణవాత్తకుం డగుటఁ దా నధ్యాపకుండై ఖగే
శ్వరచక్రాబ్జసరోజనంధకగదాశార్ఙ్గాశుగంబుల్ మనో
హరభాస్వద్గటుకాకృతుల్ మెఱయ శిష్యస్తోమమై విస్ఫుట
స్వరవర్ణక్రమవేదపాఠనిరతిఁ నదృక్కి నేతేరఁగె. 447
- క. వారలఁ జదివించుచు నిజ । చారుతరదృశులు నఖిలజగములకు మదం
బారోహించుచు ద్రుహిణకు । మారుండు తప మున్నయాశ్రమమునకు నరిగెన్. 448
- ప. అప్పు డనన్యసాధారణంబు లగునారాయణప్రభువుగుణగణంబులచేత వశీకృతంబు లైన
సకలవేదశాస్త్రంబులు తారాకారంబులు భజియించి యనుసరించె. సనకసనందనాది
ప్రసిద్ధసిద్ధమునిసాధ్యవిద్యాధరకిన్నరకింపురుషాదులు నంతరిక్షంబున నంతస్త్రితులై
కొలిచి చనిరి. తద్దీయసామగానసఫరిమోహితంబులై మృగంబులు ఖగంబులుతోడన

తగిలిపోయె నివ్వెఘంటున నప్రమేయప్రభావభాసురుండై తనయున్నయెడకు వచ్చు
నాకపటభాసురు దవ్వదవ్వలం గని ప్రత్యుత్థానంబు చేసి కృతాంజలియై కంజభ
వనందనుం డంతగ్రతంబున. 449

క. ఈవేష మీశుభాకృతి । యీవిశ్వవ్యాప్తితేజ మీసత్కరుణా
భావము నదృష్టపూర్వము । లీవిప్రుడు మరుజమాత్రుడే తలపోయె. 450

ఉ. ఈవటువుల్ సరోరుహనిధేతుణ లందఱుఁ గృష్ణసారచ
గ్నావృతనిర్తలాపసు లంచితమంచితనిలమూగముల్
పావనభావు లుజ్జ్వలితపావక తేజా లనూనలతుణ
శ్రీవిలసత్రయీపతనకీడు రనాహతశేనుషీనిధుల్. 451

వ. ఇచ్చహామహుం డేమినిమిత్తంబున వచ్చుచున్నవాడకో యని వితర్కించుచు విస్త
యప్రిమితలోచనుండై చూచుచున్నయమ్మనికుంజరం జేరం జని నిజసమాగంబునఁ
దన్నఁ గృతార్థుని గాఁ దలంచు నతనితోడ నాకమలాకళత్రుండు. 452

క. ఓయతివర నీ వెవ్వఁడఁ । వీయెడ నిట్లుండ నీకు నే లనిన మహా
త్తా యే సనత్కుమారుండ । పాయక యిన్నెలవునం దపం బాసరింతు. 453

ఉ. భూవిబుధాగ్రగణ్య కృతప్రణ్యవచిత్రము నీచరిత్ర మే
తావున నుండి వచ్చి తెచటక వసియింపుదు రెట్లు గూడె ని
న్నీవటుసంచయంబు జనయిత్రియుఁ దండ్రీయు నెవ్వ రిట్ట నీ
భావగతాగ్ధ మెయ్యని కృపాయతి నా కెఱుంగఁగఁ జెప్పవే. 454

క. నీపుణ్యదగ్గనంబునఁ । దాపము లడగెం ఫలించె దదభిమతంబుల్
ప్రాపించె నెవ్వ రి వీ । రూపున విహరించె దాహరుడనో హరినో. 455

క. ఆనవుడు నమ్మనిపుంగవుఁ । గనుఁగొని యంకఃస్థితప్రకాశితముఖుడై
ఘనచతురవచనచనలఁ । దనతెఱుంగు మొఱుంగి ధరణిధరుఁ డిట్లనియె. 456

నీ. ఇందుండి వచ్చితి నిప్పు డే ననరదు సకలలోకైకసంచారిఁ గాన
నిది యది నెల వని యేగ్గురింపఁగఁబోల దెందుఁ జూచిన వసియింతుఁ గాన
రూపించి తల్లిదండ్రులఁ జూపి చెప్పఁగా లేదు నా చెప్పరు లేరు గాన
వీరు బంధువు లని వినరింపఁగూడదు సర్వభూతములకు సముండఁ గాన

వటువు లిట్టటుగతిఁ జేరి వచ్చి రనఁగఁ | బొందుగాదు నిమిత్తసంభూతు లగుచుఁ
జిత్తగత మైనకార్యంబు చేతలందు | నెఱుఁగఁదగుఁ గాక మాటల నేమిచెప్ప. 457

గీ. హరుడఁ గా నేను నముచిసంహరుడఁ గాను | యతివరేణ్య యథేచ్ఛావిహారపరత
వటలు నెకపురుషుఁ డని నక వటువులెల్ల | శిష్యులై భక్తిశుశ్రూష నేయఁ గందు.

సీ. నిగమజాతంబు నే నిల్వఁబట్టిన నిల్చి నగములు నాచెప్పినట్ల చేయుఁ
బుడమి నాముందటఁ బోరాదు చచ్చింప శ్రీ వహింతు నపూర్వసింహ మనఁగఁ
బటుపదక్రమముల బ్రహ్మ మీఱుదు వాడు లెదిరిన ఖండింతు మదము లడఁగ
శైశవంబునన యజ్ఞ వ్యాహుతుల్ దీర్తుఁ బ్రజ్ఞమై శేషరూపము భజింతు
మును మహర్షులు సర్వజ్ఞమూర్తి యనుచు | వినతులుగ నిష్కరిగ్రహవృత్తి నుండు
వివిధదుష్కర్మరతులు గర్వించిరేని | నిగ్రహింపుదు సుకృతంబు నిలుపుకొను 459

ఆ. ఇవి మదీయగుణము లిప్పుడు నీచేత | నెఱుఁగఁబడినపిదప నేమి గలదు
నీకు నది యటుండె ని న్నొక్కమాట నే | నడుగవచ్చితి విను మట్టిప్రశ్న. 460

చ. ఎడపక సర్వవస్థముల కెయ్యది కార్యము వాచ్య మెయ్యది
స్పృహను మనుష్యసంహతికి భూతచయంబున కెద్ది చతు వె
య్యెడ నొక టయ్యుఁ బెక్కయిన దేమి ఘనాశ్రయముకొ ఘనంబునై
యడరెడు నెద్ది యల్పతర మయ్యును వ్యాపక మెద్ది యారయకొ. 461

క. ఎయ్యది సదసత్తులు పర | మెయ్యది దానికే దలంప నెద్ది యజాతం
బయ్యును బహుప్రజాతం | బయ్యునగుచునుండు భూసురంగ్రణి చెపుమా. 462

వ. ఆనిన నయ్యత్తమద్విజానకు నజానికొడు కిట్లనియె. 463

మ. మతి నే ని న్నొకవిప్రమాత్రుఁ డని నమ్మంజాల యుష్మత్సమ
ప్రతిభుల్ శిష్యులు నిట్టిచందము దలంపక మాదృశానుగ్రహం
చిత్తబుద్ధి వసుధావతీర్ణుఁ డగులక్ష్మీభర్త వీమూర్తి ను
స్థితీయం దేజము నున్న వారలకు నేదీ యట్లు గాకుండినకొ. 464

క. నీ విడిగినప్రశ్నములకు | భావంబిది యని యెఱింగి ప్రత్యుత్తర మీ
నావశమె ఘనతరప్ర | జ్ఞావంతులకైన నది యశక్యం బనినకొ. 465

వ. సకలచేదాంతరహస్యచేది వగు నీవు దక్కఁ దక్కినవార లిట్టి ప్రశ్నలు గావింప
వానికె దగిన యుత్తరంబులు చెప్ప నసమర్థులుగావున నాదేశం గలుగు కరుణా
గుణంబేగ్గడ నెంతయు నీవుదెలుపు మని ప్రార్థించిన నమ్మహానుభావుం డిట్లనియె. 466

సీ. ఎల్లవర్ణములకు నెప్పుడు గార్యంబు భర్తంబు మఱి సుకృతంబుఁ బాయ
రనిశంబు దివ్యశక్త్యావిష్టఁ డగుపద్మబంధుండు చక్షువు ప్రాణితతికిఁ
దగ నేకమయ్యుఁ బ్రధానంబు కార్యరూపమునఁ జూడఁగ బహుత్వమ భజించు
నాధారహీనమై యధికమైనది పరబ్రహ్మ మల్పం బనల్పంబు వ్యాపి
పరఁగ సదసత్తు లనఁగ నక్షరము శూద్రము | నన్యమిఁచెంటికిని బరమాత్మ తలఁప
భవముఁ బోరయకయ్యుండియు బహువిధముల | జనన మొందుచునుండు నీశ్వరుండు వత్స.

క. చెప్పితి సంక్షేపంబున | నిష్పటిప్రశ్నోత్తరంబు లెఱువ వి యింకఁ
జెప్పవలయు నీ కనుటయు | నవ్వరుకువరేఁబ్యుతోడ నజ్ఞుఁ డిట్లనియె. 468

సీ. ధగ్మ మెట్లది నూన్పతం బెన్ది దివ్యశక్త్యాచేత మ జ్ఞైకమైనవమ్మ
వరయ నేరీతిఁ బెక్కగు నిరాధారత బ్రహ్మంబు కెన్ది యల్పత్వమునత
లొక్కటి యెట్లు నెం దొగిఁ బ్రసన్నబ్రహ్మ మక్షరక్షరముల కన్య మగుచు
నెట్లు చెప్పితి పుట్టు వెన్నఁ డెఱుంగని యాశ్వరుం డెట్లుదయించుచుండు
మాటిమాటికి నింతయు మున్ననంబు | సంశయము నొందఁజేసె నీశంకలెల్ల
దీప్స న్నంద వీవ సుధీవరేణ్య | యనినఁ దెలిపెద విను మని యతఁడు వలికె. 469

క. నిగమములు భూతసమితికిఁ | దగుగతి యగుటం దనితరక్రియ పరమం
బగుభర్త మనిరి హింసలఁ | దగులనిసత్యంబు నూన్పతం బనఁ బరఁగుక. 470

గీ. విష్ణుశక్త్యభివిష్ట మైవిశ్వజగము | నొగిఁ బ్రవర్తించుఁ గామన్న నుడిఁగి మడుఁగు
నాత్మ దనుఁ బాసిపోయిన యట్టిమణిప్ర | మడరి చెప్పింపఁజాలనియివిధమున. 471

మ. పరమవ్యోమపదంబునం దవిరతోత్పన్నామితానందభా
స్వరలీలక బరమాత్మఁ డుండుఁ దనయాజ్ఞం బద్దగ రాంభండముల్
పరివర్తించఁగ నప్పరేశ్వరుని శుంభచ్చక్రవృత్తంభవి
స్ఫురణం బెంపు వహింప వాయుహుతభుక్కుషాజ్యసంచారముల్. 472

క. ఏవస్తువు లత్యూర్జిత | మై వీక్షణిగోచరంబు లగు మునివర నీ
వావస్తువుల నెఱుంగుము | శ్రీవిష్ణునిదివ్యశక్తిస్థంభితములు గాక. 473

వ. మొదట నొక్కట యొనగుటత్వపటత్వానిజాతికి సజాతీయంబు బుద్ధాకృతికైవల్యంబున బహుత్వంబు బహుత్వంబు యుక్తంబైనకరణి నేకంబైనవస్తువునకుఁ గార్యకారణభావంబున ననేకంబు సిద్ధించుట విరుద్ధంబుగాదు. సర్వంబునకుఁ బరబ్రహ్మ తానె యాధారంబుగానఁ దదాధారం బసంభవం బగుట నది నిరాధారం బని చెప్పితి నట్టిబ్రహ్మంబునను సంకోచవికాసంబునంజేసి యల్పత్వబహుత్వంబులు ప్రపన్నం బగు మఱి సర్వసామాన్యయుక్తంబునను విశ్వజాతీయదర్శనంబునను అనిర్దేశ్యవిశేషత్వంబు నను గల్యాణానంతసంక్రయంబునను జేసి పరమాత్మ నసత్తుకంబైఁ బరం బని యెఱుంగు నది బ్రహ్మాదిపరిణామంబులం గాత్తయై తదన్యత్వంబున నవశ్యజాయమానుండయ్యును బరమపురుషుండు స్వేచ్ఛాచిరూఢుండు డగుట నతనికి జన్మవశ్యత్వంబు లేమి నజాయ మానుండై ప్రకాశించు నజాయమానో బహుధావిజాయతే యని వేదంబులు మ్రోయుచుండు నిష్పటిప్రశ్నల కివి యుత్తరంబు లనిన నాసగ్వలోకోత్తరునకు నత్తప్రస్థి వరం డిట్లనియె.

474

గీ. విబుధకులవరేణ్య వేదాంతనిష్ఠితం । బగుచు వేద్య మైనహట్టియన్
మాదరంబు మిగుల నానతి యిచ్చితి । సరసఫణితి విగతసంశయముగ.

475

క. భూరివిషయగ్రహంబు న । పారాశాంభఃప్రపూరభరితము నగుసం
సారాభినిమగ్నుడనై । తీరముఁ జేరంగ లేక తిరుగుడువడుచున్.

476

సీ. ప్రతిభవంబునను గర్భస్థితివేళఁ బుట్టెడువేళ వార్ధకం బడయనపుడు
మరణావసరమున మఱి పుత్రమిత్రకళత్రార్థభూగృహలాభమునను
నిష్ఠనాశమున ననిష్ఠపరిప్రాప్తి నవమానమున సాధ్వసాగమమున
నాధ్యాత్మికంబుల నాధిదైవికముల నాధిభౌతికముల నవిదతంబు
పొందుదుఃఖపరంపరఁ బొంది కుండి । తల్లడిల్లుచు నజ్ఞానతమముచేతఁ
దెరలి సన్తార్ధ మిది యని తెలివిలేక । వినుగునా కేదిగలి చెప్పవే మహాత్మ.

477

వ. అనిన నహ్యుతిశ్రేష్ఠునకుఁ బరమేష్ఠిగురుం డిట్లనియె.

478

క. మానసమును నేత్రగతం । జా నా నజ్ఞానలిమిర మంతయుఁ బాయున్
మానవకోటి కనూన । జ్ఞానాంజనకరణిచేత సంయమిముఖ్య.

479

క. జ్ఞానము శుకసిద్ధులకు ని । దానము మఱిదానఁ దక్కఁ దక్కినవానిన్
భూనుత యవి సిద్ధింపవు । గానఁ బరిజ్ఞానశాలి గను సకలంబున్.

480

క. నీ వెంతయు నియతాత్ముడ । వై విమలజ్ఞానపదము నధిరోహణముకై

గావింపు నిస్తరించెద । వావెరవున దుఃఖకలిత మగుభవజలధికై.

481

ప. ఆత్మేతరంబునందలి యాత్మజ్ఞానంబు సంసారసాలంబునకు మూలంబు పరమాత్మ పరిజ్ఞానం బనుకుతారంబున నది మొదలిటఁ దునిమినయోగి నిర్విణంబు నొందు బరిజ్ఞానం బక్షయం బగునత్యంబు తదధం బఖిలంబును మృషాత్మకం బని యెఱుంగవలయు ననిన నా ధీరునకు సనత్కుమారుం డిట్లనియె.

482

గీ. బ్రహ్మజ్ఞానరతిఁ దపంబుఁ బూని । మున్నశించిన వృత్తిమై నున్న నాదు
జీవితంబు సనాథమై చెలువు మిగిలె । జిరదయామూర్తి వైన నీచేత శేషు.

483

ప. అని కొనియాడిన నవ్వీపుండు సంతోషాంతరంగుడై చనియె.

484

సీ. శాతలతాత నెత్తమ్మినెయ్యపుఁబట్టి వేలుపువెద్ద వావెలదిమగఁడు
తపసుల మొనగాఁడు తపసులజట్టికాఁ డెల్లవిద్యలనెఱుంగుబాగా
ముక్కుంటిసాధి ముల్లోకములఁ జేత నంటక చేయువిన్న నువుకాఁడు
పంచాలిరాయఁడఁ బఱపియాడెడురాతు కైలాటకపుమునిఁ గన్నతండ్రి
జగతి నేరికె దనవ్రాలు మిగులరాని । బిరుదులేకరి నేర్పులఁ బరఁగు ప్రోడ
నాల్గు మొగములదేవుఁ డున్నతి దలిర్ప । నచటి కేతెంచుటయు వినయమునఁ మ్రొక్కి

ఉత్సాహ. ఆసనత్కుమారుఁ డనియె నఖిలలోకనాథభూ

మాసురేంద్రుఁ డొకఁడు తెంపు మిగుల శిష్యసహితుడై

నాసమీపమునకు వచ్చి నాకు బ్రహ్మాద్య సం

తోస మెసఁగఁ జెప్పి చనియెఁ దోన నేను మఱచితికై.

486

క. ఆనిర్మలాత్మఁ డెవ్వం । దానతియీవలయు ననిన నల్లన నగి ను

జ్ఞాను లగుమునులు వినఁ దన । నూనునకుం గరుణఁ దప్పియా లిట్లనియెకై.

487

సీ. ఏదేవుఁ డాదరం బెసఁగ నిన్నధ్యాత్మవిద్యావిశేషసంపేదిఁ జేసి
నేదయానిధికటా తేక్షణామృతమునఁ గంటి వీ విపు డధికప్రియంబు
లెవ్వనివిభవాఁశ మించుకేనియుఁ గనఁజాల రత్యంతవిజ్ఞానులైన
నేకుభాకారుఁ డహింద్రపర్యంకంబునం దొప్పు శ్రీరంగమందిరమున
నట్టిసారాయణప్రభు వస్తుహోత్తుఁ । డతనిదివ్యాయుధములు శివప్రజంబు
భూతదుర్గత్తుఁ డైనయప్పగృహూర్తి । గానయ్యె భవద్యాగ్యగఁఁఁజేసి

488

ఉ. క్రమ్మట నాజగద్గురునిఁ గన్గెనఁ గల్గెడు నీప రంగగే
హమ్మన నంతదాఁక నియతాత్ముడవై పరమాత్మచింతఁ గా
ర్వమ్మన నుండు మెల్లపుడు నాశశివుష్కరిణీతటంబునం
దిమ్మహి దీనిపెంపు వచియింపఁగ శక్యమె యెట్టివానికిఁ.

489

క. పరమంబై సకలజగ, త్పరిపావనమై సమస్తభద్రాకరమై
దురితనిరాసక మగుపు, ప్కరిణీతీర్థంబు తీర్థసారం బెందుకొ.

490

గీ. అమలమతులై జితేంద్రియు లైనవార | లీబలన్నానపానాదు లెలమిఁ జేసి
యింద విహరించుచుండుదు రెల్ల నాడు | మహితపరమాత్మభక్తిసమగ్రులగుచు

491

క. సుమహిత పుష్కరిణీతీ | ర్థమునఁ గృతస్నానుడై జితంతేయనుమం
త్రమున హరిఁ దలఁచునతఁ డెఱుఁగెమిలిఁ దోఁగి పోయి పొందు సాయజ్యంబునన్.

వ. మఱియు నిచ్చట నొనర్చువానర్రతాదు లత్యంబులైన నధికంబు లగుఁ బితృసము
ద్దేశంబునఁ జేయునవి యత్నయంబులై యెసంగ వేదంబునఁ బాదమాత్రం బైనఁ బఠిం
చిన సర్వాధ్యయనఫలంబు నొందు శుక్లపక్షంబునఁ బూర్వదివసంబున భార్యాసహి
తుడై యుపవసించి పంచమియందుఁ గృతస్నానుడై ఘృతప్లుతంబు లైనతిలలును
గుణప్రస్థపరిమాణంబులఁ బరిపూర్ణంబులైన ఘృతపాత్రత్రయంబును దిలపాత్రత్రయం
బును నొకసువర్ణంబును నుత్తమవర్ణల కొసంగిన నతండు పుత్రవంతుండును బామాయు
ష్మంతుండునగు నెందేని కేవలతిలదానం బైనను ఘృతదానంబైనను సుతార్థు లగు
వారికిఁ గర్తవ్యంబు నిష్కమాత్రంబు సువర్ణప్రదానంబు రోగనిర్ముక్తి నిదానంబు. 493

ఉ. వారని రాజయత్కుఁ గలవాఁడు తనంలియపేమపుత్రికం
గోరి రచించి పుష్కరిణిఁ గ్రుంకి నభోదయ తారకాత్మవి
ద్యారతుఁ డైనవిప్రునకు దానము సేసి పున్నమజ్జనం
బారఁగఁ దీర్చి తద్దనతరామయమఃఖముఁ బాయుఁ బుణ్యుడై.

494

గీ. అచట గోదాన మొనరించునతఁడు గోవు | తనువునను నెన్ని రోమము లానరు నన్ని
యబ్బశతములు త్రిదశసౌఖ్యముల నెందు | నిందునసమాసలక్ష్మిఁ బెంపొందు మఱియు.

క. కడునిష్ఠ నబ్ధమాత్రం | బుడుగక నక్షత్రమాత్రయోగంబుల నె

వ్యఁడు తీర్థ మాడు నిం దతఁ | డడరఁగ బహుశాశ్వమేధ మగుఫల మందుకన్. 496

గీ. పవ్వలిగి యందులోన నాప్లవ మొనర్చు । నాతఁ డతిపాతకంబుల నవనయించు
బన్ద నక్షత్రమునఁ గృతస్నానఁ డైన । మనుజుపతి యేలు నఖిలభూమండలంబు. 497

సీ. శివపక్షపంచముఁ గృతశుచిస్నానఁడై యొగి మూఁడుదివసంబు లుపవసించి
యుదకపారణఁ జేసి పదపడి మఱి దివస్వత్రితయంబు త్రిసంధ్యలందు
నంభోవగాహనం బాచరించుచు హవిష్యాశయ భూశయనాభిరతుఁడు
నై యుండు నేనరుఁ డట్టిపుణ్యాత్మకుఁ డతిశీఘ్రమున నపస్తృతిఁ దొఱంగు
నెలమి నై మాసమాత్ర మిఁకొలఁదితీర్థ । మూడువాగల మును చెందినట్టిగల్ప
మృత్యుకాలయజ్ఞాదిద్యౌక్తి యడఁగు । సలలములలోన లవణ రాసులను బోల్చె. 498

క. గురుతల్పగఃకుఘాతక । హరినిందాపరకృతస్మ నాస్తికమదిరా
నిరతపతితాదులకు నీ । సరసీస్నానమునఁ బాపచయశాంతి యగుక. 499

క. నిరవధికదరితకరులకు । హరికీర్తన మొకటి తక్కు నఘనిష్కృతికిఁ
మరి లేదుపాప మిపు । ప్కరిణియునుం దత్సమంబ గా నెన్నఁదగుక. 500

న. ఇమ్మహాతీర్థక్షుశులై విధాతృపరికల్పితు లగుపుష్కరపుష్కరాక్షుశుముదకాలసుప్రతీ
పు లుపవారలు క్రమంబునఁ బూర్వాదిచతుర్దిశలను మధ్యప్రదేశంబునను వసించురు.
మొదలఁ దదీయప్రార్థనం బొనర్చి పిదప నవగాహాకృత్యంబు లాచరించునది. సర్వ
పర్వంబుల శక్వరీవిధుం డిందుఁ గ్రంథువెట్టుట నిందుపుష్కరిణీనామం బీసరోవరంబు
నకు భువప్రసిద్ధంబుగా నయ్యె నీవు సరసిఁ గృతస్నానండై శ్రీరంగధామంబున
కరిగి యనిట సుఖంబున నుండు మిట్టియుగ్రతపంబున లోకంబులు సముద్విగ్నంబులు
సేయవలన దీర్ఘవాసంబున నీతీరునంజేసి కృతార్థుండ వయ్యెద నని చెప్పి యప్పుడ
సంధివుం డరిగె సనత్కుమారుండును దదుక్తప్రకారంబునఁ బ్రవర్తించుచుండె. 501

ఉ. ఏనుఁ డీకథాపఠన మెప్పుడు సేయఁ నతండు పాపసం
తానముఁ బాసి శాశ్వతపదంబుచనుం బితృవృత్త మక్షయ
శ్రీ మొనరించు నత్తటి వసింప నృపాదులు సార్వభౌమతా
నూనధనాశ్చతాసుఖసమున్నతులక విలసింతు రెంతయొక. 502

క. అని చెప్పి యప్పురాశర । తనయఁడు వెండియును నాగదంతునితోడఁ
మునిముఖ్య ముక్తికర మగు । వినుతపురావృత్త మొకటి విను మని పలికెక. 503

చ. ఒదవఁగ లోభయుక్తమలి నొక్కజఘన్యజుఁ డధ్వనీనులఁ
జనియఁగ మోచి వారిధనజాలముఁ జాలుపుగా హరించుచున్
జెదరక యివ్వధంబు నిజజీవిక గా మనుచుండు నట్టి బ
ల్లిడుఁ డగువానిచే సమసె లెక్కకు మిక్కిలిగా న్విభావశున్. 504

క. ఇటు బహుముఖముల పటి యా | వుటిలాత్తుండు తెరువుగొట్టి కొని యొకనా డు
దృఢభంగి నున్నతటి న | చ్చట గా భూదేవుఁ డొకఁడు చనుచున్ వానిన్ 505

మ. కనియెం గర్కశమేచకాంగు నతిరక్తకూరవిస్ఫారలో
చను నుత్క్లిష్టక రాశిబద్ధక చశ్మశ్రున్ విసీలాంబరున్
ఘనమంజాంతరితున్ గతాంతజనాకాగప్రతీక్షాపరున్
హసనోత్సాహుఁ గరాగ్రలోహవలయోన్మద్యస్కరున్ దస్కరున్. 506

క. పొడగని యడరెడుభయమున | నడుగులు దడఁబడఁగ హృదయ మదరఁగ బెదవుల్
దడుపుచు నడఁకుచు వడవడ | వడఁకెడునవ్విప్రుఁ జూచి వాఁ డుద్వృత్తిన్. 507

చ. నుడివడ బిట్టదల్చి యెటు సొచ్చెద వెక్కడఁ బోవవచ్చు లోఁ
బడితివి గా కటంచు సిగఁబట్టి వెసం బడ నీడ్చి త్రోవ సం
బడమునకైన నప్పు డొకవైకము నాతనిచేత లేమి యే
ర్పడఁ బరికించి మాచీమడిఁ బైకొనిపర్చెడు నాగ్రహంబునన్ 508

క. తలదెవ్వ నడరుటయుఁ గడుఁ | గలఁగి మహీసురుండు వాని గనుఁగొని నన్నున్
బొలియింప నీకు నయ్యెడు | ఫల మెట్టిది రిక్తహస్తుఁ బాఱుని ననదున్. 509

గీ. ప్రాణములు గాఁచి రక్షింపు మనిన నతనిఁ | జూచి యోరినిరర్థక స్థలకాయ
భూసురాధమ యెటనుండి పోవుచున్న | వాడ వది చెప్పమా వినవలయు ననిన. 510

క. అనవుడు దీ నానమఁడై | తనువు నెమర్పంగ గద్గదస్వరమున ని
ట్లున వసుధామరముఖ్యుండు | తను నెటఁ జననీక యేఁచుతస్కరుతోడన్. 511

మ. వసుధామండలికిం బ్రదక్షిణముగా వర్తించులోకప్రళ
స్తసరిత్రీవనాచలప్రకరముల్ దర్శించుచున్ వచ్చి చం
ద్రసరస్నానము రంగరాట్పదసపర్యాకృత్యముల్ భక్తివెం
పెసఁగఁజేసి మదీయదేశమునకై యే నేఁగెదన్ దస్కరా 512

చ. అని చెప్పినప్పు డపాతకప్రచారం డగణ్యపూజ్యప్రభావుం డగుభూదేవుని తోడి
సంభాషణవిశేషంబునందేసి యాక్షణంబ విశుద్ధమానసుండై పరహింసాత్మకం
బగునిజవ్యాపాగంబుఁ జాలించి సవినయంబు గాఁ గరంబులు మొగించి యమృతహీ
సుగున కిట్లనియె. 518

మ. సుమఃశ్రేష్ఠ శశాంకపుష్కరిణి యెవ్వో టుర్వి నాతీగ్రరా
జము నేచక్కి భుజంగశాయికి నివాసం బైన శ్రీరంగ మత్
పియలక్షేత్ర మతీతపాపనిరతిక వేగించు మాబోట్లకుకై
గమనీయస్థితి గోచరించెడినె నెక్కం బింతయుం జెప్పవే. 514

క. నీ కధికపూజ్యపరుడవు । గావున నితైఱంగు దెల్పి కడుఁబ్రിയమున నీ
పోవలయు నెడను నరుగుము । భూవినుతచరిత్ర యేనుఁ బోయెద నెఱిమికై. 515

గీ. అనిన సమ్మటలకు ముద మలరి మరణ । చింతదప్పి యకంపితచిత్తుఁ డగును
విప్రుఁ డత్యుగ్రకర్మప్రవృత్తు శూద్రు । ననునయించుచు నల్లన నతని కనియె. 516

నీ. మానవోత్తమ నీ వనూనసౌమ్యకృతి స్ఫురణఁ జూపట్టె దిప్పుడు మదాత్మ
నీయం దతిప్రియాన్విత మయ్యె నీవును నాయెడఁ గడఁబ్రసన్నత వహిఁపు
మడిగితి నీవు యథార్థంబు నేనును జెప్పెద నది విను చిత్తగించి
జగదభిన్నతం బగు శేవతయనంబు శ్రీరంగశబ్దప్రసిద్ధిఁ దనరు
నందు శయనించు నెలమి శ్రీహరి కెదీయ । పరిసరంబునఁ జంద్రపుష్కరిణి మొఱయు
నట్టితీర్థావగాహనం బాచరించి । శుద్ధు లగుదురు ఘనపాపబద్ధులైన. 517

క. ఇది మార్గ మిందుఁ జన ను । స్పది ముందట నగ్గయోజనంబునఁ జాలకై
మెదిగన తెరువున నరుగుము । ముద మొదవ నిరంతరాయముగ శీఘ్రమునకై 518

క. అని చెప్పి యతని వీడ్కొని । పునరుజ్జీవితుఁడ నైతిఁ బొమ్మని పలుమా
లును మరలి మరలి చూచుచుఁ । జనియెకై వడిపిప్రు డాత్మజనపదయునకుకై. 519

వ. తదనంతరంబు యాదోరుం డంతరంగంబున నంతంత కొదవుసంతాపంబున నెక్కింత
నేపు నివ్వెఱ నొంది తన్నుఁ జెందినదోషంబులు మత్సంభాషణ విశేషంబున నిరవశే
పంబు లగటయుఁ బుణ్యాచరణపరిణతుండై దురితచరితంబునఁ దొలంగి యానదీ
కూలంబునఁ గొంతకాలరంబు సుజనానుకూలంబు గాఁ బ్రవర్తించి సంచితాఘంబుల నిర్వ
ర్తించి యుదంచితప్రబోధంబుడై ప్రవరుండు చెప్పినచొప్పునఁ బుష్కరిణీతీర్థయాత్రా

పరాయణుండై యల్లనల్లనఁ దడఁచికంబుఁ జేరునంత కాయఃపరిక్షేణం బైన నతండు
కృతాంతగోచరుం డయ్యె నప్పు డాలోకనభయంకరు లగుకాలకింకరులు తర్జనగర్జన
భైరవం బైనరవంబున గదిరి యాభీలంబు లగుకాలపాశంబులఁ గట్టి కట్టుక నిగడ
మగుడఁ దాడనాది పీడనం బొనర్చు నుదూభృతయాతనాపరిభూతుండై యాక్రోశించె
నయ్యవసరంబున. 520

శా. ఆతీర్థంబునకుం జతుర్దిశల రక్షాంబు గా ద్విత్రిగ
వ్యూతితేత్రమునం జరించుకృతపుణ్యుల్ దుష్టశ్శాపిని
ష్టాతుల్ దండధరుల్ ఘనాకృతులు విష్యక్సేనవాళ్ళొదితుల్
భూతేశుల్ పటుదివ్యశక్తియుతు లంభోజాస్తతేజోధినుల్. • 521

క. గజవదనాదులు గాంచిరి । నిజరక్షితసీమఁ గాలనియమితభృత్య
వ్రజకృతబహువిధబాధల । గిజిగిజి యగుకూద్రభక్తుఁ గీలిత దేహుక్. 522

వ. ఇట్లు గనుంగొని గుబ్బనం బ్రబుబునిబ్బరంపురోషంబునఁ జటులసటాసముత్పాటనపటు
తరాగ్రహోదగ్రరంహంబు లగుసింహంబులతెఱంగునఁ బ్రతోదచోదమోద్దీపితకోపా
టోపబంధురంబు లగుసింధురంబులచందంబున నకాండదండాఘాతజాతప్రతిమాభీలంబు
లగుశార్దులంబులపోలిక వాలాకర్షప్రభూతామృతకరాళంబు లగుకాలవ్యాళంబుల
విధంబునఁ బ్రళయపవనప్రేరణప్రవర్ధమానంబు లగుపావకజ్వాలావితానంబులయచ్చు
వెరిగి యుదయమార్తాండమండలమరీచోష్ణంబు లగుదృక్కోణంబుల నదరులుచెదర
వికటభ్రుకటికుటిలంబు లగునిటలంబుల ఘర్జంబులు గ్రమ్ము నతికఠోరక్రకచనిశిత
దశనసంఘ్నణచ్చటచ్చటాత్కారఘోరంబు గా దురహంకారసముద్భటు లగుశమ
నభటులం బొదివి మద మడంపం దొడఁగి రప్పు డమోఘనిష్ఠాతనిష్ఠారంబు లగుముష్టి
ఘట్టనంబుల విశంకటంబు లగుకటంబులు పగిలి జల్లునం బెల్లుదొంగునెత్తుటం జొత్తిల్లి
పిప్పిటిగొని బమ్మరించువారును, జలవృషాపాణిపాతప్రకారంబుఁ గరోటికగ్గరం
బులు చిద్రుపలై వికీర్ణంబు లగుకర్ణరంధ్రంబుల మెదడుగ్రమ్మిన రిమ్యుగొని సొమ్మ
సిలువారును, అక్షీణకపాణిప్రయోగంబుల శ్రోదభాగంబులు తండసిలి గుండె లవసి
బత్తెముకలు నెట్టుమోవఁడి బిట్టుముల్లువారును, బటుకఠినజాను మట్టనంబుల నుత్తా
లంబు లగుకంకాలంబులు విఠిగి యొఱగి పొరలుచు మొర లిడువారును, ప్రకటపాస్తి
ఘాతంబులఁ బ్రచండంబు లగుపిచండంబులు పగిలి దిగులు చొచ్చి కళ్ళుపడి క్రేళ్ళు
వారును, మహాయసముసల పరిఘపట్టిసానుశాసనంబులం బరశుఘాతంబులఁ గలకలం

బులై యసువులు పెకల వికలచిత్తులై యద్దెస దద్దరిలువారును, నుదారగదాప్రసార
ణంబులఁ జరణంబులు కంఠంబులు కరంబులు శిరంబు లవలగ్నంబులు భగ్నంబు లైన
నుద్విగ్నలగు వారునై బీరంబులు దక్కి బీటునోయి మాటు మొగంబు లిడి మానంబు
లెడలి పండిలి పికాపికలై బెదరి చీకాకువడి దవ్వులఁ దొరింగి నవ్వులకు భాజనంబై
పఱచి రయ్యవసరంబున. 523

మ. తమ వెంటం బడి తోలువిష్ణుభటబృందంబుకొ విలోకించి డెం
దములం గొండల మందుచుకొ శమనదూతప్రాతముల్ దీనవా
క్యములం బల్కలు మీర లెవ్వ రని వక్త్రం గింక సాలించి య
వ్విమలాత్ముల్ మఱి వారితోడ ననిరామ్యాతకారుణ్యులై 524

క. వలదు వల దింకఁ బరువిడఁ నిలునిలుఁ డోదూతలార నెఱిఁ జిత్తములకొ
గలఁగక మా కభివంధన | మెలమి నొనర్పఁడు శుభంబు లెసఁగెడు మీకుకొ 525

గీ. ఆనిన నెట్టకేల కాధయం బొకకొంత | యుడిగి నెప్పునంబు లుమ్మలింప
నంతనంత నిచ్చి రంతకరింకరు | లంతవారితోడ ననిరి వారు. 526

కా. ఈతీర్థంబున కేము రక్షకులమై యేప్రాద్దు వర్తింతు మా
భూతేశుం డిది గారణంబుగ మముం బుట్టించినాఁ డస్మదా
జ్ఞాతుల్ గాక సురాసురాహినరరక్షఃపక్షియైదొది సం
ఘాతంబుల్ దమయంత నిచ్చటఁ జొరంగానేర వత్సద్ధతికొ. 527

ఉ. చల్లనితావు లెందు వెదచల్లఁగ మవ్వపుఁబూవుమొగ్గచా
లల్లన విష్ణుమకొ గిసలయావళి శ్రీ వెలయంగఁ దెల్పుచుకొ
మెల్లనె జంతుజాల మెలమిం బొదలం బరిపాటిమైఁ బ్రవ
ర్తిల్లును గాని గాలి తనతీవ్రత నూపఁగ నూడు నీయెడకొ. 528

క. ఆలోకబాంధవుండును | నాలోకము నెఱపుఁగాని యననీజలతా
జాలాదులఁ దనవేడిమిఁ | దూలింపఁగ వెఱచు వ్రేళ్లతోడుతనయినకొ. 529

క. తపనశశు లుష్ణశైత్య | వ్యపగతకిరణ ప్రసారలై వెలుంగుట నీ
విపులక్షేత్రమున దిన | తుప లివి యనుభేదబుద్ధి సమకొన దెపుడుకొ. 530

వ. ఇచ్చటి జనులు నిరామయులు నిర్దవ్వింద్యులనై చరింతురు శకుంత సంతతులు నట్ల
ప్రవర్తిల్లు నెల్ల వృక్షంబులు నిరాబంధంబులై సకలకాల సంపూర్ణప్రసవఫల భరితం

బులై యొప్పుఁ దిద్యగంతువులును బుద్ధిమంతంబులై యుల్లసిల్లుఁ గ్రూరసర్పంబు లైన
నీప్రదేశప్రవేశమాత్రంబున నతిశాంతంబు లగు నివి దేవదేవుం డగుపుండరీకాక్షుని
దివ్యతేజోనుభావపరిపాలితంబులై మెఱయుచుండు నట్టిభుజంగ శాయికి నపరాంతం
బు లగు (?) శ్రీరంగంబు మీకుఁ గర్ణగోచరంబు గాదకో యని వెండియు. 531

ఉ. హీనమనస్కులార యిది యెంతయు మీ రెఱుంగంగలేక యి

చ్చో నభుజీవుఁ డైనపురుషుం బరుచక్రియ జేరి నెంపఁగాఁ
దానివార లిందుఁ జొరఁబోలునె మీకు నుదాగవైష్ణవ

జ్ఞానసమగ్రులై పరంగుసంయమికోటికిఁ గాక యెమ్మెయిన్. 532

క. ఈతనిపై నీచేసిన । చేతలు దలఁపంగ మమ్ము జేయుట యస్మత్

చ్యేతః పరితాపవృత్తైః । యేతెఱుంగున బ్రదుక నేర్పు నిండ్రుండైనన్. 533

ఉ. ఎవ్వరు మీరు మీకు నట నేలిక యెవ్వఁడు మూఢబద్ధులై

క్రోధున నీప్రదేశమునకుం బఱతెంచినకార్య మేమి మా

కివ్విధమెల్లఁ జెప్పఁ డని యీక్షణికోణము లెఱుఁజేయుచున్

నెవ్వఁ బల్క నవ్వనజనేత్రునిదాసుల కోసరించుచున్. 534

వ. ఆసుమవర్తిభృత్యు లిట్లనిరి.

మ. సకలప్రాణిచయాంతకారియః మహాశాభర్తయున్ బుణ్యపా

తకనిశ్లేతయు నైనదండధరు సైద్ధం దత్సమాదేశభా

రకవృత్తిం జరియించుచుండుదుము దుర్వాక్రీయాప్రాధీమై

నొకచోనైనను మమ్ము గీడ్వఱప నన్యల్ చాల రెవ్వఁలున్. 535

గీ. సర్వభూతాత్ముఁ డైనవిశ్వప్రభుండు । దృఢముగాఁ దన్మమోవృత్తిఁ దెలిసికాదె

ధగ్మరా జని యాకృతాంతమని నిలిపె । గడఁగి ప్రాణ్యంతకరణాధికారిగాఁగ. 536

క. స్వకృతశుభాశుభకర్మ । ప్రకరామితబంధములఁ బరిబద్ధములై

సకలచరాచరచయములు । నొకయప్పుడు నతనిశము నొందుచు నుండున్ 537

క. కాలము గ్రసించు సర్వము । కాలము ప్రాణుల నరింపఁగాఁజేయుఁ దుదిన్

గాలవశం బగు నింతయుఁ । గాలము దా నన్యవశము గాదు తలంపన్. 538

వ. కాలాత్మకుండును గాలఃక్రప్రవర్తకుండునునగు విష్ణుదేవుం డట్టికాలక్షయంబుఁజెందిన

యప్పురుషాధమునిఁ గాలుని సమీపంబున నొందించుటకై నే మిందఱ మిందువచ్చి

తిమి మాచందంబు వినుండు. 539

దు. కలుషాకారులకెల్ల నేను భయవాకారంబునం దోచి వి

హ్వలై బిట్టంగలగ మార్గమున నత్యంతంబు బాధింతు మే

వలనం బాపములేనివారలకు శశ్వత్సృహ్యరూపక్రియై

జెలవొందం బాడమాపి త్రోవ నెలమిన్ నేనితు మిచ్చసిలిన్.

541

చ. అనిశము కీ దోసర్చినదరంతమహాఘము లెన్నఁడేనియై

వినినవి గావు గోవులను విప్రులు నీకతినాత్తుచేతఁ జ

చ్చినవి యసంఖ్య లీఖలుఁడు నేనిన దుష్కృత మింత యంతనా

జన దటుగాన వీని జముసన్నిధికిన్ గొనిపోవఁగాఁ దగున్.

542

క. అనిహతమహిమ నెనంగిన | దినకరసంభవునియాజ్ఞ భులి నెన్వఁడు

కొన కవితథంబు నేయఁగ | మొనయునుడు సుజనుల కనయునును జే

543

గీ. అప్పురేతాధిపుని యాజ్ఞ నతిదురాత్ముఁ | డైనగూతనిఁ గొనిపోవునట్టియేము

భగ్న కార్యలమై పరిభవము నెంది | యన్నవారయు మీచేత నుక్కు దక్కి.

544

క. అలఘుసుకృతాత్తు లందెడి | నెల విడి దుష్టనుఁడు వీఁడు నిలుపంజన దీ

లలితస్థలమునఁ గావునఁ | దలకొని మీ కడ్డగింపఁ దగ్గ దితనికిన్.

545

క. శేవాదిచతుర్విధభూ | తావలికిని మీఁద గలి కృతాంతుండ కాఁడే

యావైవస్వతు నెదిరికి | రాణలయును గాదె సుకృతరతులకునైనన్.

546

చ. అనినదాహసంబు నేసి నానుదేవపారిమదు లాధగర్భరాజానుజీవుల కిట్లనిరి.

547

క. కాలహత మైనచేతన | జాలము నియమింపఁ గర్త జముఁ డనుపలుకుల్

పోలు నవి కర్మఫలములు | వాలాయం బనుభవించువారలత్రోవల్.

548

క. అనలము నిజసంగతిసల | కనకాదులకందుఁ జెజుచుగతి నీనెలవుం

దనుఁ జేరి నఘము లడఁచును | దనుజారిసమీపసీమఁ దగలక యనికిన్.

549

కా. శ్రీవిష్ణుం బురుషోత్తమున్ వికచరాజీవాత్ము లష్ట్రీల

సావిర్యాభరతసాత్ము నేఘములు సమ్యగ్భక్తిసంయుక్తులై

నేనింపం గనుచుందు రట్టిపురుషశ్రేష్ఠుల్ వినిర్దుక్తక

ర్తావర్ణంబులు వారిసత్పుత్ర మగమృగం బెందు నెవ్వారికిన్

550

క. ఇచ్చోట నుండుభూతస | ముచ్చయము ప్రవేశమాత్రమునఁ గనుసుకృతం

బెచ్చోట నెన్ని జన్మము | లచ్చుగ వసియించియైన నలవియ పొందఁగ.

551

- సీ. అట్టిపుణ్యక్షుల కత్యంతసులభుడై మానితశ్రీరంగమందిరమున
 ఫణిరాజముదుభోగపగవ్యంతలమునఁ బద్మాసమేతులై ప్రమదలీల
 శయనించి యున్నాఁడు సర్వేశ్వరుఁడు సర్వభూతహృద్దేశవిస్ఫురితమూర్తి
 భక్తానునర్తి యప్పురమేళుఁ డొక్కఁడు పరకాలచక్రప్రవర్తకుఁడు.
 యముని సుర్వికి నియమించినట్టిదేవు । నకును బ్రాణపదంబు యీనదితటంబు
 కాలసంస్కర్మలేశంబు గలుగ దిచట । నెట్లువచ్చితి నట్లు పొందింక మీరు. 552
- క. కాలనిదండధరత్వము । కాలోపహతాత్తులందుఁ గావున మీమఱ
 బోలినగతి వారలఁ బలు । గావింపుఁడు జముఁడు శాస్త్ర గాఁ డీమొదటకా. 553
- క. విలయనమయమునఁ గలజడి । నలజడిఁ బడి భువననివహ మడఁగెడునపుడు
 జలకాయినలయ మగునీ । లలితక్షేత్రము నిరాకులతః బొలుపారుకా 554
- గీ. సర్వశక్తిమయము జగతి శ్రీరంగంబు । సర్వతీర్థమయము చంద్రసరసి
 సర్వపుణ్యమయము చర్చింప నీతావు । సర్వవేదమయఁడు శార్ఙ్గపాడి. 555
- వ. ఈశూద్రుం డతిపాపకర్ముం డయ్యు నీపుణ్యప్రదేశంబున నుండి సమాధియొగంబునం
 జేసి శుద్ధాంతం డయ్యె నిది గా దని బలిమి బట్టికొనిపోవ మీవశంబు గాదు
 పనిలేని దుఃఖిమానంబునఁ బొరలక మఱలి పొం డనిన నొం డన వెఱచి యాశమన
 దూత లాపని విడిచి పఱచి రనంతరంబ. 556
- సీ. నిర్మలుండును సత్వనిధియును శుద్ధాంతరంగుండు నగుశూద్రపుంగవుండు
 వెన సమద్ధితుఁ డైన వెఱవగు మిఁక నందు భూతేశ్వరులు గరంబులఁ గరంబు
 నతులతేయకాయస్పర్శ గావించి రతఁడును భక్తిమైబ్రణతిసేసి
 పుష్కరిణీతీర్థమునఁ కేగి తనివోవ నం దవ గామాన మాచరించి
 తత్తటంబున సురుతపోవృత్తి మన్న । సన్తునీంద్రుల దర్శించి సమృద్ధమున
 వందనము చేసి తానును వారిఁ గూడి । యర్థి శ్రీరంగభవనంబు కరిగి యందు. 557
- సీ. శరదిందుమండలస్వచ్ఛాహిపశ్యంకభాసురు నపసవ్యపార్శ్వకాయ
 దక్షిణబాహూపథాసపీతాంబరజ్వలకటివిన్యస్తసవ్యహస్తు
 వైజయంతీలసద్వక్షు నాకుంచితోత్రానితపాదపద్మాసమేళు
 యోగనిద్రాముద్రితోద్భాసిలోచనజలజాతుఁ బశ్చిమాకాంఠసుక్
 నసమమణిమయమకుటకర్ణావతంసు । హాస కేయూరకంకణోదారసార
 సునతులకొటిముఖ్యభూషణవిశేష । కలితు శ్రీరంగవిభు జాడఁ గాంచి మొక్క. 558

క. అతని సురుభక్తివినయా । నతు నానందాశ్రుపూర్ణనయమ౯ ముఖశీ

కృతకరు విష్ణుకృనుం । డతికృప నాభూతవరుల కనుచరుఁ జేసెన్.

559

మ. ఇట వైవస్వతకింకరావలియు భూతేశప్రపరస్సుట

స్ఫుటితాంగంబుల నెత్తు రొల్కఁ జరణంబుల్ దొటిలం గంప ము

త్కటమై పర్వగ నూరుపుల్ పయిపయి౯ గ్రమ్మ౯ భయభ్రాంతి మి

మ్కటమై చూపుల దోఁప నెక్కు మొగి నాక్రోశించుమ దీచున్.

560

చ. ఇనతరుజాతుముందటికిఁ నేఁగి సగర్వదవాక్యవృత్తి ని

ట్లనిరి కృతాంత ము న్నైపుడు నస్థలితనీతి నిజగంబులం

ఁను భవదాజ్ఞ విష్ణుత్వటసంఘముచే నిడె నేడు సర్వము౯

దెనుపట నేడు నేము పరిభూతల మైతిమి వారిచే మది౯.

561

వ. అవిధం బనధరింపుము.

562

ఉ. నేము భవన్నియోగసరణిం జరియించుచు నొక్కశూద్రు ను

ద్దామనికామసాతకవిధానపరాయణుఁ గాలగోచరు౯

బామరు నిందుఁ డెచ్చటనుఁ బట్ట గడంగెడు నంతలోన ద

త్తీమకుఁ గావలె పెలఁగుధీరులు భూభయంక రాకృతుల్

563

క. భూతేశాహ్వయు లుగ్రదండధరు లంభోహస్తతేజుల్ సము

ద్ధాతస్వేదలలాటభాగవికటభూభీషణుల్ మమ్ము ని

స్థాత్రూరకరాంఘ్రిబానుమాతులం గావించినం దోలి నే

మాతుచ్చుం దిగ నాడి వచ్చితిమి నీ కాద్యంతముం జెప్పఁగా౯.

564

క. అనుపలుకుట దనచెవులన । ననయంబు నసహ్య మగుదు ననలయుగో గొ

బ్బున నే ప్రాసినవిధమున । కనలి పరతేప్రభుండు కటకటపడుచు౯.

565

క. ఎమేమీ మది నింతయు౯ భయము లే కెవ్వారొక్కో మూఢులై

యామిఁడు దరుపా టెరుంగ మది మాజ్ఞానిరోధక్రియా

సామగ్ధ్యంబు భజించినారు త్రిజగత్సంజాతభూతావలి౯

నేమింపం దశివో హరింపఁ బ్రభువు లేన్నేదక్క నెవ్వారల౯

566

వ. అని యొక్కింతవడి చింతించి యంతకుం డంతకమున్న సన్నతాచారభూషణం

డగుభీషణుచేత నానీతం బైనశ్రీగంగంబునఁ దదీయనికటంబునఁ గాకేరీతటంబున

సఖిలదురితహరణసమర్థం బగుపుష్కరిణీతీర్థంబును నలివించిత్రం బగు నాపుణ్య
క్షేత్రంబు మహాత్త్వంబును దద్దివ్యవిమానశయనం డగుపుండరీకాక్షుమూర్తివిశేషం
బును దనమనోగోచరంబులైన నాచరితాభివంశముండై యాధూతేశ్వరులు తీర్థరక్ష
కు లగుటయు శూద్రుండు తదనుచరుం డగుట యునికియుం డెలిసి నిజకింకరులం
గని వారితో నిట్లనియె.

567

క. నిక్రముగ నామనఁబున | నక్కడివృత్తాంతమెల్ల సధిగత మయ్యెన్
దక్కక వినిపించెద మీ | రక్కభ దత్తావధానులై పునఁ డనుచున్.

568

సీ. శ్రీరఘరాముఁ డాశ్రితవజ్రపంజరుం డఖిలకంటసుని దశాస్త్రిదునిమి
యురువైభవమున నయోధ్యాపురికి వచ్చి యచట సుగ్రీవాదులైన హితుల
మచితసంభావన లొనరించుతటి నతిప్రియకారి యైనవిభీషణుచగు
నాత్మమలీనకృపారాధితంబును దనకంటె మత్స్యప్రతరము నైన
రంగధామంబు సదయాంతరంగుఁ డగుచు
నొసఁగుటయు నాతఁ డది గొంచు నసమహర్ష
మెసఁగ నిజపట్టణమునకై యేగుమండ
మార్గవశమునఁ గావేరి డగ్గఱుటయు

569

క. ఆపుడు మధ్యాహ్న సమయం బగుట నతండు తత్ప్రదేశంబున తద్దివ్యమందిరంబు
నిలిపి దేవతార్చనార్థంబు పుష్పాపహరణంబునకై వసంబున కరిగి యచట బరమత
పోనిష్ఠులఁ గని సంభాషించి వారిచేత సంభావితుండై తత్సమేతంబుగా నేతెంచి
శ్రీరంగ రాజపూజావిధానంబు దీర్చుటయు నంతగంబ గమనోన్ముఖుండై యద్దశము
ఖానుజం డుద్దామతేజోభిరామం బగురంగధామంబు వహింపంబూరి తరలింపలేక
శోకామలుం డగుటయు నాదనుజపుంగవుం గరుణాతరంగితంబు లగునపాంగంబుల
నిరీక్షించి లక్ష్మీశ్వరుం డతనిపై లక్ష్మ్యం బుడిపి యాశాంకపంకజాప్తంబుగా నిరాతం
కం బగులంకాధిపత్యంబున కనిపి యసమానసంతానండుండై యుండుటయు నది
కారణంబుగాఁ దత్సమీపం బఖిలపాపంబుల లోపంబు నేనునోపుటయుఁ జెప్పి
దండధరుండు వెండియు వారల కిట్లనియె.

570

క. మీవశమె విష్ణుధూతే | శావజ్జయఁ దత్పరిగ్రహనిషీడనమున్
గావింప వారితోడం | బోవం బనిలేదు కలిగెఁ బోయినఫలమున్.

571

- క. అన్నెలవునఁ గలభూతము । లన్నియు నజ్ఞానపాత మన్నియు సుఖసం
పన్నములు శక్తిమంతము । లన్నియు నాత్మభిమతిహోరోన్నతముల్. 572
- గీ. సకలజగదేకవిభుఁ డైనచక్రపాణి । కాసరిత్కూల మతిహృద్య మగునివాస
ముచలు రక్షింప ధాతసంరచితు లైన । వారు భూతేకు లమితు లవ్యాబలులు. 573
- మ. క్రమయోగంబున నెన్నఁ గాఁబడుకళాకాష్ఠాదులంబేర్పుకా
లముచే భూతచయంబులెల్ల నవలీలం సంక్షయం బందు నా
కమలాక్షప్రియధామమై మెఱయురంగక్షేత్రమం దెప్పుడున్
బ్రమదం బార వసించుప్రాణుల హరింపంజాల దాకాలమున్. 574
- ప. దేహసంగ్రహంబునకుఁ దత్త్వాగంబునకుఁ గర్తంబు కారణం బట్టి కర్మనకులం బట్టి
శిక్షించుకారణంబు నాయదిగాని మహానుభావులం గేవలంబు నియమింపుసామర్థ్యంబు
నాకు లేదు వారలకెల్ల సర్వభూతేశ్వరం డగునపురమేశ్వరండు నియామకుండు గా
వునజీవేచ్ఛ గలదేని మీ రందుఁబోవలవ దనిన నిజస్వామి యగువైవస్వతుపలకు లాక
ర్ణించి కింకరు లహంకారం బుడిగి తదాదేశంబున నాదేశంబునకు దవ్వులఁ బోలఁగి
పోదు రని చెప్పి యప్పారాశర్యుండు నాగదంతమునీశ్వరున కిట్లనియె. 575
- క. ఈకథఁ జదివినవారును । జేకొని వినువారు విజితజీవత్వరులై
నాకాదిపదసుఖస్థితిఁ । గైకొందురు చనరు జయునికడ కొక నాడున్. 576
- ఉ. నావుడు నాగదంతమునినాథుఁడు సాత్త్వికతేయుతో మునీం
ద్రా ననజాతవైరి యనురాగమునం బ్రతిపర్వమున్ జగ
త్సవని యొనఘ్రుష్కరిణిఁ దా నవగాహము నేయు నంటి వీ
వావిధుఁ డేమికార్యమునకై యటు నేయుచు నుండు చెవునూ. 577
- చ. అనినఁ బరాశరాత్మభవుఁ డాసతితో నను మున్ను దక్షునం
దనలఁ దువారోచి ప్రమదం బెసఁగంగ వివాహమై
మనమున వారి నందఱ సమంబుగఁ జూడక రోహిణీసతిన్
ఘనబహుమానపూర్వకముగాఁ బనిసేయుచునుండు నెప్పుడున్. 578
- క. దానికి నశ్వ న్యాదు ల । నూనవ్యధఁ జెంది తండ్రీమొద్దకుఁ జని దీ
నాననలై పతిచే దమ । కైవపరాభవముఁ జెప్ప నాతఁడు గిడుకన్. 579

క. ఆరాజం బిలిపించి యిట్లనియె నీ వన్యాయసంచారివై
తారానీకములెల్ల నీవలనినాథప్రాప్తి తుల్యంబుగాఁ
బ్రారంభింపక దుర్వివేకసరణికి బాటింపుచున్నాడే వీ
దౌరాత్మ్యంబుఁ దలంప మేలగునె చంద్రా రోహిణీవల్లభా.

580

క. ఇదిమొదలం దటసునుఁ బ్రియ | మొదవఁగ సమభావవృత్తి నుండుట గడుమే
లదిగాక తక్కి తిరిగినఁ | దుదిగ గనియెదుగాక పామృ దురితఫలంబుక.

581

క. అని దత్తుండు తనతనయుల | ననునయములఁ దనిపి కిమక ననుప సుధాంశుం
డును జని ముందఱితెఱంగున | తనప్రియయును దాను సమృద్ధంబున నుండెక.

మత్తకోకిల. ఆతెఱంగున కార్తలక వగ పగ్గలింపఁగ వెండియొక
తాతపాలికి నేఁగి వారలు తద్విధం బెఱింగింప న
బ్జాతసంభవపుత్రుఁ డప్పుడు చంద్రునిం బిలిపించి ధ
ర్మతరఁబు భవచ్ఛక్తి మిదేల మానవు బేలవై.

582

న. ఇంక నిటమీఁద నీవత్తమానం బిట్టి దయ్యెనేనియు గొఱఁగాదు తప్ప దేఁ బాటి
చెప్పితి నెప్పగిది నైనను బుద్ధింపఁతుండవై యుండుపా మ్మని యల్లుసంబు లాడి వీడు
కొలిపిన గ్రమ్మట వచ్చి మామమాటలు గీటులఁ బుచ్చి యచ్చంద్రుండు సాంద్రాను
ర గంబున రోహిణీసంభోగలంపటుండై యుండె మఱియును బెక్కుమారులు
దత్తుండు ఋక్షాధిపతి నివ్విధంబున బోధించి తత్కుటిలప్రచారంబు వారింపంబాలక
చాల రోపించి యతనిం గనుంగొని.

583

క. దోషాకర పలుకులు మ | దాష్టమలు గైకొనక చపలభావంబున ను
ద్వేషించితి గావునఁ ద | ద్దోషంబునఁ జెందు యక్షదుర్దశ నిష్కుక.

584

చ. అని శపియించె నంత హరిదాంతుండు తత్పటురోగ ముగ్రమై
తనతనవండుఁ బొందఁ బ్రభ దప్పి కృశించి వినప్తబుద్ధియై
ఘనభయవివ్వలుం డగుదుఁ గ్రమ్మన నక్కడఁ బాసి భూతలం
బునఁ గడువాని నుల్లసిలుపుష్కరిణీతటిఁ జేర సగ్గలిక.

585

మ. నిజశాపావధిఁ గోరి తద్విమలపానీయంబులం గ్రుంకి స
ర్వజగద్భారితపంబు పంచదశవర్షంబుక భృలిక కల్పి నీ

- రజనాభుక్ బదివత్సరంబు లట నారాధించె భాస్వత్కర
 వ్రజశించిద్వికసద్దశాంచితతరస్వచ్ఛాంబుజాతంబులక్. 586
- వ. అంత. 587
- క. తద్విరచితపూజనముల | హృద్యనజం బలర లోకహితమలిసాగ్ధా
 పద్విఘటనకరుఁ డగుఁడను | జద్విఘఁ డతికరుఁ నతనినన్నిధి నిల్చెన్ 588
- ఉ. ఆస్పగు కైరవప్రియుఁ డుదంచితసమ్మదవాక్తివీరులక్
 దెప్పలఁదేలునెప్పునము ద్రిప్పఁగఁజాలక సేత్రపర్యమై
 యొప్పెనునప్పురాణపురుషోత్తముదివ్యతనూవిలాసముక్
 దప్పకచూచుదుక్ బహువిధంబులఁ బ్రస్తుతించేసె నమ్రుండై 589
- క. ఆసంస్తవంబు హృదయో | జ్ఞాసం బొనరింప మెచ్చి లక్ష్మీశ్వరుఁడా
 కాసారము డగ్గటి యుచ్చు | తాసారము దొడఁగుఫణితి నాతనితోడక్. 590
- క. ఖవలయహిత భవదుదిత | స్తవమునితుండ నైతి నీవు దలఁచెడికార్యం
 బవలంబితఫలసిద్ధులఁ | దనఁజించెఁడు నన్నదీయదర్శనల్లిక్. 591
- చ. అనుటయుఁ జంద్రుఁ డిట్లను గుఱాంబుధివిష్ణుఁ బురాణపూరుషుక్
 నిను నభిలేశు యజ్ఞమయునిం బొడఁగంటి మదీయ మైనజీ
 వనము గృతార్థ మయ్యె నభివాంఛితముల్ సమకూరఁ బైపయిక్
 మునుపుగఁ బొందునాపదలు మున్నె తొలంగె విహంగవాహనా. 592
- చ. అమృతమయంబు లైనకిరణావళులక్ బచరించి యోషధీ
 సమితులఁ బ్రోవు మందుఁ బటుశక్తిఁ గృపామతి నిచ్చి నన్న నా
 క్రమమున నీవు నిల్పితివి కైటభమర్దన నిల్చెదన్నహ
 త్వము దిగె దక్షుశాపజనితక్షయశీడయు నిప్పు నాదెసక్. 593
- క. దక్షోగ్రహజాతమహా | గ్రతుమునునకు త్సయంబు గావింపంగా
 దక్షు లారు లేరి యింక నలి | నేక్షణ నీ వొకఁడు దక్క నీవిశ్వమునక్. 594
- సీ. అనుటయుఁ బుండరీకాక్షుఁ డాతనితోడ నిట్లనుఁ గైరవహిత మదీయ
 దగ్ధనామృతవారిధారాభిషిక్తులైరేనియుఁ బాపాత్ము లైనవార
 లతిశుద్ధతను లాదు రనిన నిన్నెన్నఁగానేల నా కంతయు పి తుండ వీవు
 గావున యతురోగవృధఁ బెడఁబాసి పోషింపు మోషధీపుంజములను

తే. యుష్మదుదయంబు లోక శ్రేష్ఠోత్పన్నంబుఁ జేయుచుండెడిఁ గల్యాణవాయి యగుచుఁ
దపము నీపొందునేసినదానఁ జంద్ర । పుష్కరిణి నాఁగ వెలయు నీపుణ్యసరసి. 595

గీ. పుగుమలందుఁ బుణ్యపురుషుండు సతులలో । నభితనయ నదులయందు గంగ
యెవ్విధమున వెలయు నవ్విధమునఁ దీగ । రాజి నీసరోవరంబు మెఱయు. 596

వ. అనిన నప్పద్మలోచనునకు సుధారోచి యిట్లనియె.

చ. జగిఁ దళుకొత్తుకొ త్రవికసించినతెల్లనితమ్మిరేకులం
దెగడెడికన్నులు స్మగవుదేరెడిచూపులుఁ గుండలద్యుతి
స్థగితములై మెఱుంగెనుఁగుచక్కనిచెక్కులుఁ బల్లవారుణం
బగునధనంబుఁ గల్గుభవదాస్యవిలాసము నిల్పు నామదిక. 597

క. ఆచూప్సనను మదీనువి । లోచనములు చూచుఁ గాక లోలత నెపుడుక.
నీచారుమూర్తి ననవుడు । నాచంద్రునితోడ దనుజహరుఁ డిట్లనియెక. 598

గీ. ఆఖిలదోషరహితులై నిర్మలజ్ఞాన । వంతు లైనయట్టివారికైనఁ
గాని గోచరంబు గాదు నానిజమూర్తి । కూడ దట్టిపలుకు ముముదమిత్ర. 599

మ. అనినం జంద్రుండు వల్కనట్లయిన నత్యల్పాల్పసత్కర్మబో
ధమలై త్రిమృదులోకు లెప్పుగిది నార్తత్రాణధుర్యుక్ రమా
ననపద్మావ్యము నిన్నవాచ్యగతి సందర్శించి ధన్యాత్మలై
ఘనతం బొందుదు రట్టిపొందు వెలయంగా నిల్పు మిచ్చోటికిక. 600

క. నావుడు నాయుడుపతి కను । నావిభుఁ డిది పొనుఁగు నిచటియనఘులుఁ గానం
గావలతురు నను నితరప । దావాసుల కలవిగా దుదారులకైనక. 601

వ. ఇటమీఁద నింక లంకాధిపతి యగువిభీషణుకతంబున నీసరి తీరంబున నెల్లవారికిఁ
బ్రత్యక్షుంబై యుండెద నది కారణంబుగా ధారుణీవలయంబు నిరుపద్రవంబై సకల
భద్రాశ్రమంబై మెఱయు నపు డెపు డిప్పరిసరంబున మదీయదివ్యధామంబు నిలిపి
నిజపురంబున కరుగునది కారణంబుగా ధారుణీవలయంబు రంగమందిరంబైన భుజంగ
భోగతల్పంబున ననల్పభోగంబునఁ గల్పితపవ్యంతంబు లోకానుగ్రహార్థంబుగా వసి
యించెద నావేశన నీవు నన్ను దర్శించెద వింక బ్రతిపవ్యంబును బుష్కరిణీతీర్థసే
వాగ్ధం బిచటి కేతెమ్ము పొమ్ము నీనిండు వెన్నెల యఖిలజగత్పావనం బయ్యెడు మని
యాదేవదేవుం డంతగ్గానంబు నొందెఁ జంద్రుండును దద్వచనప్రకారం బాసలో

హాభజనాపరాచాణుండై యున్నవాడని చెప్పి యప్పారాశర్యుండు మఱియు
నాగదంతున కిట్లనియె. 602

క. పదియోజనములు నైదుం । దదగ్ధమును నందుసగము తగుపఱిపై యిం
పొదవుఁగృతాదియుగంబున । నదములనలములఁ జంద్రసరసియు బెడఁగై. 603

క. అంతట గలియుగమున నం । తంతకుఁ బ్రతిదినము నల్లు మగునస్తనగ
ప్రాంతముఁ జేర్చినయర్చి । ప్పుంతునికిరణోత్కరప్రసారముకరణిణ్. 604

గీ. కిలక యంత లేక కడుచల్లనై నల్లు । లాలయుచంద్రసరసి సలిలపూర
మనఘ కలియు గాంత మగు వేళ దుగ్గంధ । యుక్తమై కలంగియుండు నపుడు. 605

సీ. మండలాధిపులకు మఱిణ మెప్పుడు గల్లు నపుడురక్తచ్ఛాయ నగ్గలిండు
మాన కెన్నఁడు రాజ్యహాని పాటిలు నాఁడు నెఱయంగఁ బసరువన్నియ వహించు
నఖిలప్రజాసంతోయంబగు నేవేళ నాతఱి క్రిమిమయం బగుచు నుండుఁ
జొప్పడువేళ విక్షోభ మేసమయమం దయ్యెడ ఫేనంబులై కలంగుఁ
బేర్చునాకాలమున ననావృప్తిరోప । మట్టిపట్టునఁ జువ్వన వట్టిపోవు
నింకఁ బె క్కెన్న నేల యాయించుసరసి । దోచుచివరితములు విపత్కూచకములు.

మ. సృపులం బోక భావికాలమున శాంతిం జెందుచో దుగ్గన
చ్చవియుక్ విప్రులు సౌఖ్యమందు నెడలక జఁద్రోపలచ్చాయయుక్
భువి నెండక ఘనవృష్టి గల్గుతఱి నుద్భూతోర్మిజాలంబునై
సువిశేషస్థితిఁ దత్సరోవరము పొల్చుకొ మంగళావాసియై. 607

గీ. ఎన్న ముప్పుదిరెండుయోజనములంత । మేగయై యొప్పుచేతని స్తారమెల్లఁ
గాలవశమునఁ బొడవఱి కలియు గాంత । వేళ నత్యల్ప మయ్యెడి విప్రవర్య. 608

వ. సకలభూతక్షయ కరంబు గా నాయుగంబున నఖిలవర్ణంబులకు సుపష్టమం బగ్గలం
బయ్యెడు నప్పు డాప్రదేశంబు నిర్జనువ్యం బగుట దేవతాసంచారంబ కాని
యొండు లేకుండట ననాచారులు నన్యాయకారులు నామ్నయదూషకులు నార్యజన
భయంకరులు నల్పాయువులునై యెల్లవారును బరమకల్యాణకారకు లగువారి నామో
చ్చారణంబు విన్నంతన విద్వేషించుచుఁ దమః ప్రవర్తనం దగురుద్రుండు తమకు
దైవంబుగా నుపాసించెద రమృహాదేవుండు జగన్విమోహాంధంబుగాఁ దాను దైవం
బని కల్పించినతామసశాస్త్రంబు లెల్లెడలం జెల్లుబడియై ప్రవర్తిల్లెడు నాసమయంబు

నందు వాసుదేవరాజులు లగునమ్మహాత్ములైనవైష్ణవులు తమ నిరాసం బాచరించి
యాయత్తపదంబు నొందుదురు. 609

సీ. సాత్వికంబులు రాజసములు దామసములు నన మూడువిధముల నవనిం బరగు
శాస్త్రంబు లందు విశ్వప్రభు సర్వాత్ము హరిఁ జెప్పనవి సాత్వికాహ్వానములు
జలజగర్భుని సగస్వతి హవ్యవాహమఁ బ్రణుతించునట్టివి రాజసములు
ప్రకటతమఃప్రవర్తకు నుమానాథుఁ గీర్తననేయనవియెల్లఁ దామసములు
వానిఁ గొనియాడి యతఁడె దైవంబు గాఁగఁ
గొలిచి సంపన్ను లగుచుఁ గోర్కులు ఫలించి
బలియులై సాత్వికుల బాధపఱచి నగుచు
నెడల విడుతురు హరి నేన యెల్లవారు. 610

కి. హరిహరుల సమమునేసిన । హరుఁడే పరతత్వ మనినయాశాస్త్రములుకొ
ధర సత్యమనిన దుగ్ధతి । దొరకునె నారిసమము పలుక దోషము గాడె. 611

క. ఈపగిదిఁ గలియుగంబున । నేపారుచుపద్రవంబులెల్లను భద్రం
బై పగుచంద్రపుష్కరి । జీపరిసర మంద లేవు నెఱి నొక నాడుకొ. 612

క. జగదుద్భవపరిపాలన । విగమంబులు లీలగాఁగ వెలసినహరికికొ
బగి నుపసంహృతి నపు డేం । పగునప్పుడు గల్గుఁగలిసమాగమ ముర్వికొ. 613

ఉ. మేదినినై విభీషణునిమిత్రమునం గరుణామయాత్ముడై
యాదట రంగమందిరమునందు భుజంగమరాజశాయి ప
ద్మాదముతుం డజస్రమును నా వసియించుటఁజేసి కాలిగో
షాదుల నేయుపద్రవము నందపు నాసరిసీసరిత్సలుల్. 614

క. అని మఱియు నప్పురాశర । తనయుఁడు సునయుఁ డగునాగదంతునితో ని
ట్లను మునిజనములచే మును । వినఁబడుకథ యొకటి నీకు వినిపింతుఁ దగకొ. 615

గీ. ఏల నీచోళమండలమెల్ల నేలు । గాజనోపయి కతన ధ రాజనంబు
వనరి వసియింపఁ బండ్రెండువత్సరములు । వెచ్చువెరగె ననావృష్టిపీడనంబు. 616

సీ. కడుఁజేర్చి మిటమిటఁ గాయుక ట్టెండచే భువనముల్ పొగపొదఁ బొక్కిపడియ
వేడియై బిసబిస విసరు గాడ్పులఁ బ్రాణితకులెల్లఁ తటతటఁ నాఁకదొణఁగ

నొండెడ భగభగ మండుకార్పిచ్చుల బెరుగుల్ పెటపెటఁ బ్రేలఁజొచ్చె
బంక మై జవజవ నింకుకాదంబుల మకరాలి మలమల మాఁడిపోయె
నెండ చొరకుండఁ గడు నేచి యిరులుగొనును । వఱలుకాంతారపజ్జలు వల్లువోయె
నట్టనడువేసవులను గాల్చుడలుగాక । జరగునేలులు నిజలసలము లయ్యె. 617

క. తుత్తప్తస్థాదిక వేగతాపరిగతాసుప్రాణశల్యావళి
భిత్తాక్షిరమహర్ణవాంతికమహీభృత్కందరారణ్యకు
ప్యత్తోయాశయతీరచైత్ర్యురుదేవాగారరథ్యాదులక
స్మృతం బాడుచు మృత్యుదేవత సమున్మేషించె హేలాగలిక. 618

క. జవేళ మునులు సిద్ధము । కావేరితీగ్గమంద కాపుండెడి భూ
తావలికి నచటు శరణం । బై వెలసెను రంగవిభుసమాశ్రయమహిమక. 619

ఉ. ఆలలిఁ గొంత గాలము సమంచితభక్తిఁ జనంగ నానదీ
వేగము నాడునాటి కలివేగము దొంకిలిను దటస్థులు
దేవుగము నొంది యండఱకు దిక్కుగుఱేఁడిన మామనుం దను
త్యాగము గార్య మంచు విగతాన్యదిశావిజగీష నున్నెడక. 620

ఉ. అల్లెఱగెల్లఁ గ. నైని మహాబలవంతులు తీగ్గరతునుల్
చిత్తములక గృపారసము చిప్పిల వారలఁ గావఁ బూరి యు
ద్వృత్తిమెయిం బయోధరతలిక రభసంబున నాక్రమించి యు
వ్వెత్తునఁ దద్ద మోదరములెల్లను జిల్లులువోవఁ బుచ్చినక. 621

ఉ. పన్నవు మేఘముల్ గగనపాలిక వాలికక్రొమ్మెఱుంగు లు
త్పిన్నముగావు లేవు మహిత స్తనితధ్వను లిట్టిచిత్ర మే
మెన్నఁడుఁ జూడ మంచు జనులెల్లఁ బ్రమాదకుతూహలంబులక
డెన్నువహింఁ బెల్లుగురినెక జలధారలు ధాయణీకలిక. 622

క. తోఁడుములై కరటికరా । కారములై సకలదిశలఁ గడుఁదొఱఁగుతదా
సారమున నుచ్చి పఱచెను । వారక కావేరినీరు వారిధిఁ బొదువక. 623

వ. అమృహానదీజలపానంబునఁ బ్రాణిసంతానంబు సంతాపహితంబై శుఖంబుండె నంత
నాగాజకృతం బైనబ్రహ్మహత్య పిశాచీస్వరూపంబుఁ గైకొని తిత్తోయంబెల్ల నెక్క

తోయంబునఁ గ్రోలినతత్తుణంబ కావేరి వారిహీనయై ముందటిచందంబున నున్నఁ
దన్నిమిత్రం బన్వేషించుచు వచ్చి పురోభాగంబున. 624

మహాస్థగర. కని రాధూతేశు లత్కుత్కుటశకటమశూకప్రతీకాశకేశిక
జనితోదస్యోపతాపశ్లేధమలినవపుగ్జాతమాంసాస్రగంధిక్
ఘనకావేరీజతాఘగ్రసనవివృతవక్త్రస్ఫురదూభిరిదంష్ట్రా
శనిసంఘర్షప్రభూతజ్వలదనః శిఖాజాలశాచిక బిశాచిక. 625

క. కని కనలు నిగుడ నురువడిఁ | జనుకుటిలభ్రుకుటిలవిశంకటభయదా
నను లగువారల దవ్వలఁ | గనుఁగొని మది బెగడి మేను గజగజ వడఁకక. 626

ఉ. ఆసలిలప్రవాహమున కడ్డము నిల్చియు వక్త్రగవ్వారం
బోసరిలంగఁజేసికొని యొయ్యఁ దొలంగఁ బిశాచి యప్పు డో
సోసి దురాత్మరాల యిపు డోడకు మేడకుఁ బోయెదంచుఁ జి
త్రాసులు విష్ణుదాసులు కరంబు రయంబునఁ బట్టడానినక. 627

క. ఆగతి యెఱింగి యది గడు | వేగంబున బరువుఁబాటు వెనుకొని చన నీ
కాఁగి యదలించి యెవ్వతె | వేగతి వచ్చితివి వెఱవ కిచటికి ననినక. 628

సీ. ఆపుణ్యపరులతో నప్పికాచిక యనె నేను బాపంబులకెల్ల నెక్కుఁ
డగుదాన ననుఁ జంపఁదగదు మదుత్పత్తివిధ మెఱింగించెద వినుఁడు మీర
లీజనపద మేలురాజా సోముక నాముఁ డపరాధివే త్రికండవలనుండ
నేపాపమునులేక యితరమహీసురుఁ డేరి చంపించె శ్రోత్రియుని వినతు
నప్పు డాతనిసచివులం దావులందుఁ | జారులందును జనపదాస్పదులయందుఁ
దద్బహిర్దేశజనులందుఁ దలఁప నొక్కఁ | డైన నిది గూడఁ దని విడనాడరైరి. 629

క. ఎదురెదుర నొకఁడు దురితము | వదలక కావింపఁ జూచి వారంపనివా
రొదవినఁ దత్పాపఫలా | స్పదు లగుదురు సమధికాగబలములకొలదిక. 630

వ. కావున నీ దేశంబంతయుఁ బాపమాషితం బగుట ననావృష్టిదోషంబు సంభవించె
నారాజకృతం బైనబ్రహ్మహత్యాస్వరూపిణి యైననాచేతఁ జరాచరాత్మకం బైనజగం
బిట్టియుపద్రవంబు నొందె నేను తటాకసరోవరాదులం గలవ రిపూరంబు నిరవశేషం
బుగాఁ గ్రోలితి నతివ్రూరదగ్ధను లగుమీ రెవ్వ రెంతవారును మదంతంబు గావింప

నసమర్థు లీనిరగక ప్రయాసం చేల యని పల్కి. యప్పిశాచి పరువుబెట్టినం గట్ట దట్టించి యాదిట్ట లిట్లనిరి.

ఉ. సార మెఱుంగ నేరక పిశాచము నీనమనీష లోక సా
ధారణద్వష్టి జూచెద వుదారతరం బగు నీప్రదేశ మీ
చేదుర సంచరింపను వసింపను శక్తిమె నీకు నీవునుకొ
వారక వచ్చి తేనియు నవశ్యము నాశముఁ బొందె దీయెడకె.

మ. ఓతి నీచక్కటి నివృద్ధి మమితశ్రీవిష్ణుభూతేశ్వర
ఓత మీ పుణ్యనదీప్రవాహము జగ త్సేవ్యంబు భివ్యంబు సం
స్కృతిమాత్రాఘనివారణంబు మహితశ్రీరంగ ధామాంతికా
గత మారూఢసమ స్తతీగ్రమము మగ్ర్యం బాపగాకొటికికె.

గీ. ఎట్టిపాపులైన నీజలంబులు మేను | సోకినంతయాత్ర శుద్ధు లగుదు
రేతదంబుపానపూత మై జగము నీ | వలన ముక్తిఁబొంది వెలయుదుండు.

క. కావున నెవ్వరి తెరువుర | బోవక వేగంబ వెడలి సా మ్మటుగా కీ
కావున నున్న వధింపక | పోవిడువము నిన్నుఁ బాపపుంజను వగుటకె.

మ. అని పలికి రపుడాబ్రహ్మహత్య తద్దేశంబున సద్యోనాశంబు నొందె నవ్విష్ణుభూ
రులు తమతమనిలయంబులకుం జనిరి తదనంతరంబ జగత్స్పృష్టికారణం బైనమహా
గురిసి కఱవు దీటి యెల్లవారు తమతమ నెలవుల సుఖంబుండిరి. యాయుపాఖ్యానం
నిఖిలపాపహరణం బగు నిహపరసుఖదం బని చెప్పి యప్పారాశర్యుండు నాగ
మునివరున కిట్లనియె.

క. ఈకథ వినియెడిమనుజు ల | నేకమహాపాతకంబు లెడలియఁ ముక్తి
శ్రీకాంతు లగుదు రట్టిది | నీ కొకకథ యోగివశ్య నే నెఱిగింతుకె.

మ. ఒకగంధర్వుండు చిత్రసేనుఁ డనువాఁ డుద్దామదర్శిదయా
ధినుఁ డస్వప్నవరేణ్యమిత్రుఁ డుడువీధిం దోడిగంధర్వుగా
యనులుం దానును బాడుకొంచు నట రంగాభ్యుగ్రముం జేరి కొం
బక యామోదటఁగా వెసం జనియెఁ దచ్చాయాసముల్లంఘియై.

గీ. వానితోడ నేఁగువారు తిచ్చాయ న | తిక్రమింపరాదు దెలిసి నిలిచి
రంతతీర్థక్షు లాదుర్తదాంధుని | సాగిపోవనీక సంభ్రమమున.

క. కడకాల బట్టి కడు నురు | వడి బిటబిట ద్రిప్పి వైవ వనసిధి కవలం
బడియె రఘునాథుశరహతి | సుడిబడి మారీచరాక్షసుడు పడినగలిక. 640

ప. అప్పు డతనితోడఁ గూడివచ్చినగంధర్వ లాభభంబెల్లఁ దెల్లంబుగాఁ గనుంగొని
బెదరి మగిడి నిజాధిపతి యగుచిత్రసేనుండు తేజోహీనుండై పడినయెడకుం జని
యచట నచేతనుండై యున్నయతనిఁ బ్రబోధించిన. 641

గీ. తెలిసి నలుదిక్కులను జూచి ధృతిఁ గలంగి | యిక్కడెక్కడ న న్నెవ్వ రివ్వినంబు
చేసి రని పల్కునాచిత్రసేనుతోడ | వారఁ జెప్పిరి తద్విపత్కారణంబు. 642

క. చెప్పిన విని బెగడుచు మదిఁ | గప్పినమోహమున మీఁదు గానకి పోదం
డిప్పగిది నుండ నే లని | యప్పాటుం డరుగఁజూచె ననుచరయుతుండై. 643

ప. ఇట్లు చన మొక్కలింపితిక్కలవిఱిగినపులుగులంబోలె నా. సంబున కెగయలేక
చీకాకుపడి యార్తుం డగుచు మర్త్యకైవడి పుడమిం బడి పొరలి యాక్రో
శించుచు. 644

మ. అకటా యే నతిమాఘభావమున నీయత్యంతసంతాపహే
తుకకర్తం బానరించినాడ నిక నీదోషం బశేషంబు నూ
రక యెబ్బంగిఁ దొఱంగు దీనికి విచారం బెద్ది యన్యాయకా
రికి నేలోకమునందు నాపదలు వర్తిల్లుక దుఃఖంతంబులై. 645

ప. అని యొక్కింత చింతించి మఱియును.

మ. గివి మీముందట వచ్చున న్నిటు ఒహిర్ద్వీపంబునం దేవదా
నమమర్త్యాదులలోన నెవ్వరోకొ ప్రాణత్రాణనిష్పాశులై
యవిచారంబున వైచి రాజుల నిం ద్రాఖర్వరోషాగ్ని ను
ద్దవిడిక వేలిచి తత్పలంబున హవిర్భాగంబు భాగించెదక. 646

క. అది గాక వానిఁ జెప్పిన | నొదవెడు భద్రంబు మీకు నుద్దీపితమై
యది యటు పోనిం డిప్పుడు | న్నది యింక సెకసంశయంబు నామదిలోనక. 647

ఉ. అప్పుడు మీకు నాకును వియద్రమనంబు సమంబ యిట్టివో
నిప్పుడు నాకు సెక్కునికి నిత్యైకై మఱి మీగతిక్రమం
బెప్పటియట్లు యున్ని యిట నెట్లది గావున పక్షపాత మీ
చొప్పునఁ గానవచ్చెఁ గడఁజోద్యము కాదె తలంచి చూచినక. 648

క. అని తనవడుటకు మనమునఁ | గన లొదవఁగ నదరి పల్కుగంధర్వవిభుఁ
గనుఁగొని గగన్గితు లగు | ననుచరు లిట్లనిరి మఱియు నాతనితోడఁ. 649

గీ. మాను మాను మిట్టిమాట లెవ్వరిదెసఁ | గీడు గలుగ దొకనికెల్చిపంబు
లొకని నేల పొందు నూరక నిజకర్త | ఫలము తనకుఁ బొరయవలయుఁగాక. 650

క. అమృతాశనమనుజపశు | ప్రముఖం బగుసకలజంతుపటలంబునకుఁ
దమలోనితారతమ్యము | క్రమమున నిజకర్తఫలము గాదే తలఁపఁ. 651

చ. నీవు తామసంబువ దివ్యధామచ్ఛాయాగుముల్లంఘనం బాచరించినపాపంబున నీయా
పదఁ దెచ్చుకొంటిని నెమ్మది మహాపాతకం బని యతిక్రమింప కునికింజేసి మాకు గగ
నగతిక్రమం బవక్రవంబై యున్న దిత్తటి నీదిత్తంబు క్రోధాయత్తంబు గానీక దో
షనివృత్తి యగునుపాయంబుఁ జేయు మ్మైన నతిపక్షత్రుం డయ్యెడు గానినాడు
దుర్జనునకు సుగులియుంబోలె నీ కాకాశగమనంబు సిద్ధింపదు భవత్పతనకారులగువా
రల నే మెఱుంగ నేర మీమేరకు సంతరియ్యోదిభూతంబులు సాక్షి వాని నడిగి చూడు
మింక నీవృత్తాంతం బంతయు బలాంతకునకుఁ జెప్పంబోయెద మిపుడు నీవడిగినచక్క-
టికి నద్రద్విపసముద్రంబు లెడని యంతరంబులై యున్న వింతమారంబు పాదప్రచా
రంబునఁ జన నశేకవర్షశతంబులైన నశక్యం బదియునుగాక యుదగ్రగ్రాహంబు
లగునంబుధులు దుశవగాపంబులు లిట్లొట దురితసిక్ష్మప్రి గల్గునంత నీవింద యుండు
మఖిలంబు భద్రం బయ్యెడు మని వాగ లరిగి రనంతరంబ. 652

క. తలఁకొనినశోక భయమున | నలమరుగుచుఁ జిత్రనేనుఁ డతికరుణయుగాఁ
బలుముటు విలపించె నెగుల్ | దలఁగునుపాయములు గొన్ని తలపోసి ధృతిఁ. 653

క. శంభుని నాత్రేతరయ్యో | రంభుని ఫణిరాజకటక రాజితెఘనదో
స్తంభుని నపహృతదానన | దంభుని నిట్లని నులించె దత్పరమతియై. 654

గద్యము. జయ జయ జలజభవముఖనిఖిలసురనికరమకుటతటఘటితమణిరుచిరుచిరచరణయు
గళ, గళవిచరదవిరళగరళక బళ, బలవదఘనివహబాణపటలవిఘటనచటులదివస
కరకమలదమృతకరణమధురమధునసభరితశశికుసుమ, సుమహితశుచివిభవవిలయ
రహిత, హితవిధివిహారాకుతుక చరణఖచరమిధునశతసతతపరిచితవితతశిఖరమణి
కిరణశకలితసకలకకుబంత తిమిరభరళుభరజదరణధరనిలయా, లయానమయవివృత
వికటనిటలతటనయనపుటనటదనలకణ, కణకబలితసకలభువన, వనధివలయవల

యితధరణీభరవహనసహన ఫణభరపరివృహదృహవలయవిలసదురుభుజపరిఘపరిచి
తకనకకుధరపృథులధనురుచితమదనధనవిశిఖముఖ శిఖిహుతదితిజనిగదితనిగమశతను
తనిజనిరుపమనిరవధికగుణవిసర, సరసిజవిపులతరవనవనపకనసవనకృతవనిదహనగ
గనమయతమమహిత, హితజనభవనఫలితసురనగనగమహితృవదనకమలసమదమధు
కః, కరటిరిదశరదరవిసరబిసరజతభుజగవదసురసరిదమృతకరదరవాసిత, సితక
మలగుహతుహిననగనిభశుభరుచిమదపసున, ఘనభుజబలపరుపరిపుపరిపదతనజ
యచితతధనురతినిబిడనిహతిముదిత, దితిజన్మభుజగజవసనసనకశుకముఖయనిజన
హృదయకమలసదననరదసమవననిరత, నిరతిశయశయకలితలలితహరిపుష్కపృథుకతి
నమదపహసితగిరిజశిఖనవరవృక్షభగమన, మనసిజమదధవళదహనజలదసమయముఖ
రఖనవచనదురధిగమమహితహిమ, హిమకగహుతవహనవనయననయనతకరిలపనవి
పులకటికవిగలితమదసలిలవిచలదతిపలనినదముదితమృగునటదురుపదకటికఫణిఫణ
మణిరుగరుణిత హరిదుదగదరవికచనఖకమల పరిమళపరిమళితమరుసరిదతులసలిల
కణగణకలితబలకచభరుచినిచయ ఖచితగగనగలిరహితమహితనిపతితమఘమలిన
చలితమతిదయావశమశరణభువభవ పాహి మాం పాహి మాం.

655

వ. అని సన్నుతిందిన బ్రసన్నుండై విపన్నగాశని యగుపన్నగాభరణం డతనిపై
గృహతరంగితం బగునపాంగంబు నిగిడించి నీతలం పెయ్యెడి చెప్ప మనిన నన్నశు
పతికి నందంద వందనం బాచరించి కృతాంజలియై యాచిత్రనేమండు తనవృత్తాంతం
బంతయు విన్నవించిన దత్తుతనకారుల నిరూపించి విరూపాక్షం డాక్షణంబున నిజ
కింకరగణంబుల రణంబున కాజ్ఞాపించిన.

656

శా. బాహుకంపితహేతిదీప్తులు వియద్యాంబు గప్పక సము
త్సాహోదంచితసింహనాదముల దిక్పక్రంబు భేదిల్లగా
సాహంకారభయంకరాకృతులతో సాయోధ సోదగ్రస
న్నాహం బద్భుత మాహింప వెడలెన్ మాహేశభూతావళున్.

657

శా. చంచద్వాహనకేకిపింఛరుచు లాశామండలంబెల్ల జి
త్రించెన్ రోహణశృంగంజములభూతిన్ రత్నకోటిముల్
మించెన్ బాశశరాదిసాధనము లోలిం బూని దగ్ధంబునన్
గ్రాంచారాలియు బల్వడిన్ వెడలె సంగ్రామక్రియలతోలతెన్.

658

వ. ఇట్లరిగి సకలదురితలతాలవివ్రతం బగుశ్రీరంగక్షేత్రంబుఁ బ్రవేశించి యందు నిర్వృణాప
వక్తరవారి యగుకావేరిం జేరి యాభూతజాతంబు నానాముఖంబులఁ దజ్జలంబు చలం
బునఁ గ్రోలందొడంగిన. 659

సీ. అంత నిర్మగ్నంబు లైనమహీధరప్రతలిశృంగంబులు బయలుపడియె
నీరఁ దేలెడితీర్థూరుహప్రసవంబు లంతరిక్షమునఁ దూఁగాడఁదొడఁగె
నవ్వంబు లైననిమ్మప్రదేశంబులు రయమేది నమ్రతరంబు లయ్యె
బొడవులై పాలుపారుపులినస్థలంబులు క్రందుగా నందంద కానవచ్చె
నదరుమాడ్కికి వెక్కసం బైనపటపు । తెల్లముగఁ దోనఁ జావ్వనఁ దీసిపోయె
నల్పజలజంతునికరఁబు లచట నచట । నదరె నైవాలపక్తులు నాక్షణంబు. 660

గీ. అంతఁ దత్తీర్థసంరక్షణార్థ మచట । మెలఁగఁగ్రీష్ణభూతేశు లలఘుమతులు
మున్ను దరులకు మిగిలి యుప్పొంగి పాటు । నవ్వుహాసది యల్పంబు వగుటఁ జూచి.

క. సురభసగతిఁ దత్కారణ । మరయుచు నటపోయి బాడబాసలకిఖలు
బారి నదుకుజలధిరవమునఁ । బరఁగెడు సెకమ్రాంత వినిరి పడమటివంకక. 662

చ. విని యిది యేమియో యనుచు విస్మితులై చని యన్మృహాతరం
గిణియుభ యప్రతీరములఁ గ్రిక్కిరియఁబడి యానతాన్యులై
ఘనరసపూరముల్ బహుముఖంబులఁ గ్రోలెడివారి సుగ్రని
స్వనబధిరీకృతాశులఁ బిశాచగణంబుల ఘోరమూర్తులక. 663

చ. కని కడునల్లి బిట్టదిరి కన్నుల దట్టపుకెంపు పగ్వఁ ద
గ్గనములు గగ్గనంబులు విశంకిటభంగిఁ జెలంగఁ దాకి క
న్ననిఁ బరిఘాసించక్రశరఖడ్గ దాముసలాదిఘోరసా
ధనముల బిట్టనొంపఁ గడు దల్లడ మందుచుఁ బాటి రందఱుక. 664

క. వారలతోడన తేలి పు । మారుడును బఱచె నీక్రమంబున భయముం
గూరిన వచ్చెడితనపరి । వారము నీక్షించి వృచభవాహనుఁ డాత్మక. 665

గీ. సుంధ్రమించుచు వీరి నీజాడఁ బఱపి । నట్టిబలియొడు సెవ్వఁడో యనఁ దదంతి
కమున కేతెంచి వినతుఁడై క్రాంచభేది । చెప్పె దా రేగి విడిగి వచ్చినతెఱంగు.

వ. అంత నంతయు పని యుమాకాంతుం డభిలభూతజాతం బాకర్ణింప బలవంతులతోడి
విరోధంబు గా దని పల్కి యాగఁధర్వనిం జూచి నీవెందైనను బొందైనకందువ
కరుగు మని యంతర్ధానంబున నుండఁ దదనంతరంబ నిజమిత్రుం డగుచిత్రసేనుండు

గరుడకేతనచ్చాయాలంఘనం బాదరించి ఖేచగత్వంబు చెడి పుడమి బడి యడలుచు
నికి తడనుచరులవలనఁ దెలిసి యాశతమన్యుండు భృతమన్యుండు నయ్య నయ్యెడ.

క. లోచనగహస్రలోహిత | రోచులు మెయి నిండ నామరుత్పాలుఁడు లో
నేచినరోహణలీ | లానయులు వెలిఁ దలిర్చులాగున నుండెన్. 668

వ అంత. 669

గీ. దంతి మేషమహిష దానవమకరసా | రంగతురగశాక్వరముల నెక్కి
కులిశశక్తిదండఘోరినిపాశతో | మరగదాత్రిశూలధరులు నగుచు. 670

ఉ. ఆహవశూరులై వెడలి రప్పడు తక్కును గల్గుదేవనం
దోహము లాత్మచిహ్నములతో వివిధాయుధపక్తితో నట
ద్వాహనకోటితో సుభటవర్గముతో వెన నిగ్గుమించి ర
వ్యాహతసింహవాదముల నంబరభాగము పూరిల్లఁగాన్. 671

క. ఆనివిజగణము తమతము | కైడువలమెఱుంగు లెల్లకడలం బర్వక్
గాఁదనరెఁ దఱచు మెఱుపుల | తో దివిఁ బన్ని నయుగాంతతో యదము లనెన్. 672

ఉ. ఆమెడ వాయువులో పరుసనై వెన వీచె నినుండు వేడియై
కాయఁ నొడంగ భీకరముగాఁ బెనుమంటలు నెల్లదిక్కులన్
వాయుసఖుండుఁ గప్పెఁ బటువారిదపజ్తులు మిన్న ఘూర్ణిం
మ్రోయుచు భోగను గురిసె ముంపఁగ శోణితధార లెల్లడన్. 673

క. చదలం గనలుచుదుదమునఁ | బొదలెడిసువరులు విష్ణుభూలేశులు దా
రిదియేటి దనుచు నచ్చెరు | వొడవఁగ వీక్షించునంత నుద్ధతవృత్తిన్. 674

క. సురగణపిభుపనుపునఁ గడు | నురువడిఁ జండానిలంబు లొక్కట విసరన్
బురిఁగొని వైష్ణవవాయువు | లరువారఁగ బేర్చి వాని నన్నిటిఁ దోలెన్. 675

క. ఆలో నాలోలఘన | బ్బాలాజాలములఁ గప్పి చనునాయజ్ఞిన్
గాలుపుచు వైష్ణవానల | మాలోకనభయదనిష్ఠరాకృతి మెలఁగెన్. 676

వ. అట్టిమెడ సుమరసుత్సహదోహలంబులై సురసందోహంబు లుదగ్రమండలాగ్రశరి
ఘుపట్టినప్రాసపాశముఖ ప్రహరణబాణపాణులై మఱిముందఱం దఱిమి నిజప్రతాపాత
పాహతారిసముదుం డగుముదుం డనుదత్ తేత్రరక్షకుండు కింక రెట్టింప హరికింక
రులం పంపిన నానిలింపనైన్యంబులచైఁ గవిసి నిశితపవినిష్ఠురంబు లగుశరంబుల నురం
బులు గాఁడ నేనియు బ్రళయనలక రాశంబు లగుకరవాలంబులఁ గంతవాళంబులు

దేవప్రేసియుఁ గాలోర గాభీలంబు లగుశూలంబుల ఫాలంబుల మెంచియు నుదంచిత
ప్రభాపిహితవియత్తలంబు లగునత్తలంబులఁ గత్తలంబులఁ జించియుఁ గలంబుభయంక
రంబు లగుముద్గరంబుల శిరంబులు నొంచియుఁ బ్రచండంబు లగు గదా దండంబులఁ
బిచండంబులఁ బగిల్చియుఁ గనకపుంఖమండితశిఖండజాలంబు లగుభిండివాలమ్ముల నా
డించియుఁ దఱము గాటమ్మునకు నెహాటించి విముక్తరణపాండిత్యు లగునాదిత్యులు
విస్మృతఃపాత్తు లగుమరుత్తులు విగళితగంధర్వ లగుగంధర్వులు విఘ్నాతాక్షు లగు
యాక్షులు వితతక్షతజేదనాస్థు లగుసాధ్యులును పికంపితాసువు లగువసువులునునై
రివిద్ధంబున నిజబలంబులు దక్కి నలుదిక్కులకుం బఱచిన సుకపతి తా మెక్కు
రుండ చిక్కి మిక్కుటం బగుకోపాటోపంబున.

677

శా. శుభద్రోపమునకొదిశల్ పగుల నక్షుద్రజ్వలజ్వాళికా
సంభూతస్ఫుటవిస్ఫుటద్విపురుస్సాక్షుత్తులంగక్రజం
బంభోవాహపదంబు గప్పికొన జంభారాతి వైచెక్ రణా
రంభోబృంభిత మైనవైష్ణవధటవ్రాతంబువై వజ్రముక్.

678

క. ఆరీతి భూతభయదం । బై రయమున వచ్చువజ్ర మతులితబలదు

ర్యార్వర డగుశుముదఁ డచ్చెరు । వారంగ డాకేలఁ బట్టె ననుచరు లాగ్వక్

679

శా. అతటి సర్వపశ్యతచయాతతపక్షవిభేదనక్రియా

హేతుకమై తనర్చునిజహేతి వివరతితమై యురాలికిం

జేతికి నగ్రహటఁ గని సిగ్గటి శక్రఁడు వాతె దైత్యజి

ద్వాతలు వెంటవెంటఁ బడి తోలుచుఁ గేలిగొనంగ మానియై

680

చ. హరిహయుఁ డాదిగాఁ గలసురావలి నాగలిఁ గెల్చి విష్ణుకిం

కరులు జయోత్సవం బెఁగఁ గ్రమ్మటి వచ్చిఁ దచ్చహోగ్రసం

గ్రహునభోమ మచ్చట సుఖస్థితి నున్నమహాత్ము లాలకిం

పరు పరమాత్మచింతనముఁ బాడుక యన్యమెఱుంగుండుటక్.

681

చ. అంత నక్కడఁ బరాభకగాతమన్యం దైవచ్చశతమన్యదైన్యం బాలోకించి

పితామహుం డతని డాయం జని

682

క. ఎవ్వరిచే నేనెపమున । నివిధి వాల్మీకై జెప్ప మేర్పడ ననినక

నెవ్వగఁ జిత్తం బెరుగుఁగ । నవ్వనరుకాగర్భునోడ నతఁ డిట్లనియెక్.

683

క. ఏ మని చెప్పెదు లోకపి । తామహ మత్సరము మానధనమును బాసెం
దామరసాత్పునిదూతల । చే ముల్లోకములు గేలిసేయుచు నవ్వక.

684

చ. అనినఁ జతుర్ముఖుండు శతమన్వన కిట్లనియె.

685

చ. మెఱసినమృత్యుదేవతకు మత్స్యపు లైనముకుందదాసులక
తరలకమారుకొం టరయఁ దాఁ గొఱవిం దలగ్రోఁతుకొంట యి
ల్లెఱిగియు శ్రజ మంది యిది యేటికి వైదితి వారిమోదన
తైలుంగున నైన నాపదలు దెచ్చుఁగ దా బలవద్విభోధముల్.

686

క. అనిమిష విను నీవలిశం । బనఁగా నిది యెంత మామకాస్త్రవక్తంబై
నను మారునిపాశుపతమై । నను వ మ్మగు విష్ణుధూతనాథులవత్తక.

687

సీ. కాలచక్రమైన గరుడధ్వజునిచేతి । చైక్రమైన వారిఁ జేర కంత
దలఁగునట్టిమహిమ గలమహాత్ములతోడ । వైర మగుట నేమి గారణంబు

688

క. అనినపితామహుపలుకులు । విని యనిమిష నాయనండు వినమితముఖుండై
మును కన సిగ్గుచ దమ్ము । గనుగొనుటయు నతనితలఁపు గనిగంధర్వుల్.

689

చ. ఆచతుర్ముఖున కభిముఖులై కరపుటంబులు నిటలతటంబునఁ గదియించి యిట్లనియె.

690

సీ. ఆపధరింపుము పంకజాసన సురరాజు చెలిమికాఁ డగుచిత్రసేనుఁ డనెడి
గంధర్వనాథుండు కాదంబరీపాసమత్తుండై సోలుచు మధుఃఫణితిఁ
బాడుచు నాకాశపథమున నరుగువో రుచిరమచ్చాయాస్వరూప మైన
శ్రీరంగధామంబుఁ జెచ్చెర లంఘించె బలసి యాతని వెంటఁ గొలిచినవచ్చు
నేము దాని దాంటరామి మున్నెఱుంగుట గడచిపోక నిలుకఁబడితి చుంత
కింక మీఱ విష్ణుకింకరు లాతని నెడిచి పాఱవైచి రుద్విఁ గూల

691

క. అటు వ్రేసిన జలధులకడ । పంట ముక్కును మోముఁ జదియఁబడిగగనమునం
బటుగతిఁ జనుసామగ్ధ్యము । మటమాచము నొంది దీనమానసుఁ డగుచుకొ.

692

లఁచుఁగావీ

సింధురనికాటమదసింధుఘటజన్మ సురసింధు కనకాంబురుహగంధవిచలత్వు
ష్పంధమువీట్లగ్గి సితబంధురజటాపటల బంధవిలసత్కుముదబంధుఁ బ్రహుచాస
మృంధలలితాంగు ననుసంధితజగత్కుశలుఁ గంధరఃసీతతరకంధరు సుదార
స్కంధవృషవాహనుఁ గబంధమధనప్రియు జలంధకహుఁ గొల్చె నతఁడంధకవిరోధి

- క. ఆతనిదెనబ్రీతుండై | శీతాంశుధరుండు పనుప జెచ్చెర జని త
దూభ్రతములు విష్ణుదాసుల | చేతం బరిభూతి నొంది చేడ్వడి రంతక 694
- చ. పితుఁ డగు చిత్రసేనునకు నిట్టివిధంబున వచ్చినట్టి దు
స్థితి విని యల్క మై నమర సేనల నెల్లను గూర్చి యాశత
క్రతుఁడు ముకుందకింకరికాయమువై జని పోరి వారిచే
హతబలులై నిలింపులు భయంబున కన్నుని బాటిపోయినక. 695
- క. ధట్టించి నిలిచి వజ్రము | కట్టలకం బూని వైవంశైకొన కది చే
పట్టుకొని కుముడుఁడును నతఁ | డిట్టాలం బనుచు జెప్ప నెడ నచ్చటికి. 696
- వ. మున్ను చిత్రసేనునిచేతను బరిభూతం బగు రాజశేఖరం డరుడెంచిన విరించి యత్య
దరంబున నమ్మహాదేవుతో నీవేమికార్యంబున కిచ్చటికి వచ్చి తనిన నచ్చతురాననుం
గనుంగొని. 697
- క. క్షీతిచిత్రసేనపతనము | నతనికి నై తనబలంబు నని కనుపుటయుక
ధృతిచెడివాగలు హరిభట | తతిచే నొచ్చినవిధంబు తడయక చెప్పెక. 698
- క. చెప్పిన విని గంధర్వం | డొప్పుని పనిసేసె దెలివి నూనకనీవుక
దప్పితివి బుద్ధిసురపతి | చెప్పెడి దేమున్న టిట్టిసెగ్గమునొండెక. 699
- చ. అని జలజాననండు దివిభాధిపుఁ గన్గెని దైవ కృత్య మె
వ్వనికి నతిక్రమించి దనవచ్చునె పుణ్యపరుల్ శుభంబులక
ఘనదుర్బలాత్తు లాపదలు గైగొనుచుండుదు రట్టికర్మముల్
దనవశమే యొనర్పంగ విధాత్పునియొగమె కాక సర్వముక. 700
- క. జీవులు శుభాశుభస్థితు | లేవిశ్వాత్మకుఁ డెఱుంగు నెల్లపుడు నా
దేవునిశక్తికిహీనం | టై వెనఁ జరియించునే తృణాగ్రంబైనక. 701
- ఉ. అపరమేశ్వరం డరయ నాగమవేద్యుఁడు వేదచోదితం
టై వెనుపొందుధర్మ మఖిలాశ్రయ మానరణిం జరించువా
రాపదఁ జెంద కెందు సుఖ మందుదు రుత్సభవర్తులై తదా
క్షేప మొనర్చునీచులు నశింతురు దుస్తరనారకాగ్నులక. 702
- గీ. అది పరమాత్మసంకల్ప మెనయట్టి | ధర్మమాగ్ధులు దప్పి గంధర్వవిభుఁడు
చక్రదివ్యాలయచ్ఛాయ నాక్రమించి | కనియెడతాపమున నిట్టికష్టక్షయ. 703

- వ. అనినఁ బాకశాసనముండు జలజాసనఁ గనుంగొని. 704
- క. తోయజభవహరిభవన | చ్ఛాయాలంఘనము సేయ సమకొనుపాపం
బే యది తుది నదిపాయము ! పాయం బే తెఱఁగు తేటపఱపుము నావక. 705
- సీ. నావును నజుడును దేవేంద్ర వినుచు చెప్పెనఁ బరప్రత్యక్ష భేదములును
ద్వివిధమై దానువర్తించు భూతావలియుండు స్వచ్ఛాయప్రత్యక్ష మనఁగ
నముగ నాయుఃక్షయం బైనవారల కది దునుకబోయినరీతిఁ దోచునొండె
బొడగానఁగా రాక పోవు నీజాడ నది వినుస్వచ్ఛాయ యద్భుత మనఁగ
భువిఁ బరచ్ఛాయఁ దాజ్యేష్ఠమునుగనీయ | సంబు నన రెండువిధములు జరగుచుండుఁ
బిన్న వాఁ డెట్టియెడలను బెద్దవారి ; నీడ దాటించుచుం జనఁ గూడ దెప్పుడు. 706
- క. గురుసముచితశయ నాసన | వరవాద్యప్రముఖగేహవర్గము జడుఁడై
చరణయున నాక్రమించిన | నరుఁ డరుగు ననేకఘోర నారకములనక. 707
- వ. సకలధర్మంబులందును సాత్త్వికంబు పరమధర్మం బిది యవలంబించి చరియించు
నిర్మలాత్మలు మనోవాక్కాయకర్మంబులఁ బరాత్మ లగు నెల్లవారికి గురువు లట్టి
పుణ్యపురుషులయందు సనాసన్నిహితుండై యుండుఁ గావునఁ దచ్ఛాయఁ ద్రోక్కి
చనుదుష్కృతచిత్తులకు నిష్కృతి గలుగ నేరదని చెప్పి యప్పితామహాండు వెండియు
నిట్లనియె. 708
- గీ. వస్త్రరోగాత్మలగువారుఁ గుంటివారు | నంఘ్రిహీనులు గల రెవ్వ రట్టివారు
గతభవంబున శ్రీహరిప్రతిమనీడ | లంఘనముచేసి చనినపాలనులు శక్ర. 709
- చ. నిగిడినవిష్ణుమందిరమునీడయు విష్ణునినీడయట్ల దా
టఁగఁదగ దట్టిపాపము జడత్వము మై మొనరించుదుర్జనుల్
తెగి యమబాధలం బడి తుదిక ధరపై జనియించి పంగులై
వగలఁ గృశించుచుండుదు రవారితఘోరరుజాదిపీడలక. 710
- గీ. తత్ప్రసక్తిగా మొనరించుతఱి నరుండు | కడఁగి తచ్ఛాయ మూడుభాగములు చేసి
యందుఁ బూర్వాంశమునఁ జను ట్వా మిట్లు | గాక తక్కినయది దోషకారి యంద్రు.
- క. వనజోదరుశుభగుణములు | గొనకొని కీర్తింప గేలిఁగొనుచు నవజ్ఞం
జనుజనులు బధిరులై మహా | జనియింతు రనేకజన్మజన్మములందుక. 712
- క. హరిబింబమైనఁ దత్ప్రే | కరమైన ధ్వజంబునైనఁ గని మ్రొక్క క నా
దరబుద్ధి గడచి చనునా | పురుషులు జాత్యంధు లగుచుఁ బుట్టుదు రర్విక. 713

- క. హరినగరి కప్రదక్షిణా । సరణిం జనుదుర్వివేకి సంచితపూర్ణ
స్ఫురణః బెడఁబాసి సంప । ద్విపహితుఁడై పిదప నరకవిత్తులఁ గూలుకొన్. 714
- క. ద్వారమునఁ జనక విష్ణున । గారము మఱియొకడు వెంటఁగాఁ బొచ్చుదురా
చారమునఁ జేసి నరుల మ । దారంబగు పూర్ణావతలి దలఁగు. సురేంద్రదా. 715
- క. ఈగతి మెలఁగక దుగ్మదుఁ । డై గంధర్వుఁడు విపద్ధశాఖులఁ డయ్యెకొన్
వేగపడి విష్ణుదాసుల । తోఁ గరకరి నొంది యశము బొలఁగితి పీపుకొన్. 716
- వ. అని పలికి వారిజాననుం డూరకున్న నాశతమయ్యుండు లజ్జావనతముఖుండై యిట్లనియె.
క. చతురానన నా కెంతయు । హితుఁ డాగంధర్వుఁ డెగ్గులెన్నక కరుణా
మలిఁ జెప్పము నాకొఱకై । యతినికెఁ గల్మషనివృత్తి యగు తెఱఁ గింకొన్. 718
- చ. అనినఁ బితామహుండు దివిజాధిపుఁ గన్లెని యిట్టిపాప మే
యనువునఁ దీఱినేర్పును సమర్థవచందనసంప్రవాదులకొన్
దను భజియింప నావికచతామరసేతుఁ డాసమాక్రితా
వననిరతుండు శ్రీహరి ధృక్పంబుగ మాన్పెడిఁ దాన యాతనికొన్. 719
- క. అని చెప్పి యుజ్జగర్భుఁడు । చనియె న్నిజధామమునపు శంభుఁడుఁ బోయెకొన్
వినుతమణిశృంగసంగత । ఘనపటలవిలాసమునకుఁ గైలాసమునకొన్. 720
- చ. హరిహరయఁ డెంత నిష్టసఖుఁడై వెనుపొందెను జిత్రసేనుఁ డం
బగతిపాటవం బెడలి పడ్డ ప్రదేశము కేఁగి వానికికొన్
సరసిజనూతివాక్యములచందము పొందుపడంగఁ జెప్పి తా
నరిగె నిజాగమోతుకసుధాశనకోటికి వేల్పువీటికికొన్. 721
- వ. ఆగంధర్వరాజును నిజనృతిక్రమంబునకు నిర్వేదించి యవ్వోటు వాసి కాశ్యపనామ
ధేయుండు నగుమునీశ్వరుం బొడఁగని యభివందనం బాచరించి వినయనమితిమస్త
కుండై హస్తకంబులు మొగిచి యిట్లనియె. 722
- క. దురితానలకీలావలి । నెఱిఁ జెడి నా కేదికృత్య మెయ్యెడి వాచ్యం
చిరవుగ నేమిట సౌఖ్యమున । బొందుదు నెఱిఁగింపవే తపోధనముఖ్యా. 723
- వ. అనిన నయ్యతివరుండు గంధర్వరసన కిట్లనియె. 724
- మ. పరమేశుకొ బురుషోత్తముకొ బరుఁ గృపాపాథోధి నారాయణుకొ
హరిఁ జిత్తంబున నిల్పి నిత్యము ప్రణామాభ్యర్చనాదిక్రియా

- పరతం గార్వము దీర్పు మట్లయినఁ బాపశ్రేణిఁ బోదోలి త
త్పరమస్థానముఁ బొందె దెంతయును గోప్యం బే నెఱింగించితికొ. 720
- క. నావుడు నప్పరమేశ్వరు । నేవెరవున నెఱుంగబోలు నేచందము వాఁ
డేవంకనుండు ననుటయు । నావాచందమువరేఁబ్బుఁ డతనికి ననియెకొ. 721
- క. అతివిరులం బగుమానస । గతులను సుకృతప్రసక్తి గలకర్మములకొ
వితతప్రసన్నభావలఁ । జతురుఁడవై యెఱిఁగె దీవు సర్వాత్మ హరికొ. 722
- క. కలఁ డఖిలనాయకుం డగు । జలకాయ సమస్తభూతచయములలోనకొ
మెలుపటిసకలావస్థలఁ । గలకాలము పూర్ణుఁ డై జగన్నివహములకొ. 723
- క. అనుటయు నాగఁధర్వుఁడు । మునివర్వుని విష్ణుఁ డఖిలభూతావలియం
డును బాయకుండు నేనియుఁ । గనరామి యడేమి యనినఁ గాశ్యపుఁ డనియెకొ. 724
- సీ. గంధర్వనాథ జగత్ప్రపంచంబునఁ గలవస్తుతతి తన్నుఁ గదిసియున్న
నైన పురోగతం బైన భాగముకారఁగనవచ్చు నే లోన వెనుకదెసయు
నని గాన నీమాడ్కి నఖిలభూతాత్ముడై తనరునవ్విభుఁ గానఁ దగముగాదు
బాహ్యంతరంబు లప్రతిహతంబై ప్రవర్తించు పరిజ్ఞానదృష్టిగాని
యట్టి సుజ్ఞానమునకు మా టగుచు దేహి । గర్త బంధంబు నిగుడుఁ దద్దననిరోధ
మురిదిఁ బోఁజేసి నిజహృత్పయోజమధ్యగతునిఁబరమాత్ముఁ గనువాడ కనెడివాఁడు.
- చ. అరుగుము నీవు దుస్తరమహాఘనివారిణి యైనచంద్రపు
ష్కరిణికి నందు భక్తి నవగాహ మొనర్పము దాన నీ కగుకొ
బగమశుచిత్వ మంత భవబంధవిమోచనుఁ బద్మలోచనుకొ
హరిఁ బరమాత్ముఁ గాంచెద వుదంచితధాముని రంగధామునికొ. 726
- క. ఆదేవుని నాశ్రితర । మౌదత్తునిఁ గొలిచి తత్ప్రసాదంబున నీ
భేదంబుఁ బాసి చనియెదు । మోదంబున నిజనివాసమున కుడువీధికొ. 727
- క. అని యెఱింగించిన వినయం । బెనయఁగ గంధర్వుఁ డమ్మునీంద్రున కభిషం
కొదన మూచరించి వీడ్కొని । చని గంధర్వుఁడు విరక్తిసంపన్నుడై. 728
- మ. పరమోత్కంఠ నకుంఠితస్థితిపురోభాగంబునం గాంచె బు
ష్కరిణీతీర్థము నాత్మతత్సరభజద్గంధర్వగీర్వాణకి
న్నరసంపాదితకామితార్థము ననూనస్సార్వసీరేజకే
సరనిర్వనక్రకరందతుందిలపయోజాతోర్మికాసారముకొ. 729

న. కని పుస్తయంబు నొంది నిజస్వరూపమాత్రగళితకలికలంకజలంబు లగుతజ్జలంబుల మజ్జనంబు
 పాచరించి విశుద్ధశరీరుండై కవేరకన్యకాతీరసహకారకోరకమోదమేదురమలయమారు
 తావతారరజతగరుండకేతనాభిరామం బగుశ్రీరంగధామంబుఁ జేరి యచ్చట నభంగ
 సంగతప్రసంగంబున నారమమనోహరుచిత్తంబు ప్రసన్నతాయత్తంబు నేయం
 బూని మొదల నాదసముద్భవంబులై మంద్రమధ్యమతాళభేదంబులఁ దమవలన నేక
 వింశద్విధంబు లైనశ్రుతులకు నాధారంబులై మయూరాదీరుతంబులచేత సంకేతం
 బగుమణ్డాది సప్తస్వరంబులపరస్పరమేళనంబున నభిరామం బగుగ్రామత్రయంబు
 నవలంబించి మతంగతుంబురు నారదకోహలోదితంబు లగుమతంబుల ననేకప్రకారంబు
 లైనమూర్ఛనల నిర్మిల్ల గడఁబోతుచుతురు త్తరాశీతితానంబుల ననూనంబులై సంపూర్ణ
 సాడబసమేతంబు లగుపందదశజాత్యవయవంబులఁ బరిశీలించి స్థాయిసంచారిప్రమాణు
 లగుచతుర్వర్ణంబులు నాశ్రయంబుగా నెన్నఁబడినప్రసన్నాదిప్రభృతికాలంకారం
 బులు పదుమూఁడును బరిస్ఫురింపఁ గంపితిస్ఫురితాహతాందోళితంబులు లోనుగాఁ
 గలసప్తగమకంబులు మెఱయ నవ్విదశజాతిప్రభూతంబులై శుద్ధ భిన్నగౌళ దేసరి
 సాదారితోపరాగ సంజ్ఞలఁ బ్రసిద్ధంబు లైనశుద్ధరాగంబులును ముప్పదియాఱును.
 రాగాంగంబు లిరువదియును భాషాంగంబులు నలువదియేడును నుపాంగంబులు ముప్ప
 దియొక్కటి త్రయాంగంబులు మూఁడునుగాఁ బదిదేహంగల నూటముప్పదియే డగు
 రాగంబులు వేదావిభాగంబులతో నాలాపంబు నేసి సమతాళపరక్రమబంధురంబు
 లగునాసింధురవగుదు విరుదాంకితంబు లైనప్రబంధంబులు పాడఁదొడంగె నపుడు
 కర్ణావృతాయమానం బగుగంధర్వరాగంబు నాకన్గించి.

780

సీ. సెలవులం బులు రాలఁ జెవు లొగ్గి మృగములు తరలక మేపులు దలఁగి నిలిచె
 గగనవీధులఁ బాఱుకొగము లుపాంతభూజములవై వాలి నిశ్చలత సెందె
 మంజూలపాసాదమణికుట్టిమంబులు గరిఁగి నీరై జాలుగట్టిపాఱె
 దరులతాపజ్వులు మరలఁ బ్రాయము వచ్చి చిగురు గెవ్వాసులఁ జేలువుమిగులె
 నవటిజనులెల్ల నితరకార్యములు దక్కి । సంతతానందపరవశస్వాంతు లగుమఁ
 జిత్రరూపులకై వడిఁ జేప్ప లడిఁగి । యున్నవా రున్నచోటనె యుండి రపుడు. 781

మ. కరుణాంభోనిధి రంగనాయకులు దద్దంధర్వగాంధర్వవై
 భరిచిత్తంబున కొతుకంబు నెఱయంగ నుప్రసన్నాక్షుండై
 సరసోదారకటాక్షపీతగుసూధాసారప్రసారంబునక
 నితాపం బడిఁగించి వారి కోసంగెక భవోర్వి తైత్వగ్రమున్.

782

మ. అలిమోదంబున నప్పు డుజ్జ్వలవిమా నాహాఘండై యుజ్జ్వల
ద్యుతుల న్నించి తినుప్రభల్ దెసల నెందుం బహ్వ గంధర్వు ల
ప్రతిమప్రాధి న నేకభంగుల నులింపక జిత్రసేనుండు ధీ
రతమై నేగె నిజాలయంబున కపూర్వశ్రీ సముల్లాసియై. 733

వ. తదనంతరంబ. 734

క. వితతశ్రీమసీమలఁ దన | ప్రతి యగుగఘంఁ జూచి దేవపతి యలివి
స్త్రితుల డయ్యె నతనిసంగతి | నతఁడును సుఖముండెఁ ద్రివివమం దచురక్షిం. 735

క. ఈకథ వినునరుఁ డఘముల | సోఁకక యధికారనిరతి సుక్కుక శుభముల్
గైకొనుచు నుండు నిచ్చట | శ్రీకరగంధర్వపథముఁ జెందుదురచటం. 736

వ. అని పారాశర్యుండు నాగదంతమునివర్యునకు నెఱింగించినతెఱంగు. 737

శా. ధాటీసంభ్రమబృంభమాణనిజయోధవ్రాహ్మణాహోధను
జ్ఞాటంకారవిశంకిటద్వనివిశేషధ్వస్తనిస్తంద్రక
జ్ఞాటోద్గబల్కాన్తవార్భటి తురంగారోహణోదారి
లాటోపార్కతమాజ చాగవిభురామామాత్యమాడామసీ. 738

క. నిరుపమశుభ గుణవిభనుత | వరభుజబలమహితహితవివర్ధననిరతా
చరణరణనివృరామాత | బిరుదపవోన్నతనతారిబృందాధయాదా. 739

మాలిని. సుకవిశుకరసాలా నూన్మతాలోలశీలా
వికచకమలనేత్రా విద్వదంభోజమిత్రా
ప్రకటితనిజశౌగ్యా ఛక్రైతేంద్రధేర్యా
సకలసుగుణధామా చాగయామాత్యరామా. 740

గద్యము. ఇదిశ్రీమద్భ్రమరాంబావరప్రసాదబద్ధసారస్వతవిలాసగౌరవామాత్యపుత్త్రీసుధీ
విధేయ భైరవనామధేయప్రణీతం దైనశ్రీగంగమహాత్మ్యం బనువురాణకథ మందుఁ
దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరంగమహత్వము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీరంగరాజనేవా । పారంగత కర్ణఖచరపతిశిఖనమం

దారసురధేనువితరణ । చారుగుణాకరసుధామ చాగయరామా.

741

న. అవధరింపు మఖిలకర్ణాకధనచాతురీజనితరోమహ్నణం డగురోమహ్నణకుమారుండు
దివ్యబోధను లగుశౌనకాదితపోధనులకుఁ జెప్పినతెఱంగునఁ బుష్కరిణీతీర్థసామర్థ్యం
బాకర్ణించి సుధీవిధేయుం డగుసాత్యనతేయునకు నధికతపోధనవంతుం డగునాగదం
తుండిట్లనియె.

742

సీ. ఆలిచిత్ర మగునీయుపాఖ్యాన మనఘాత్మ వింటి నీవలన భూవిదిత మైన

చంద్రపుష్కరిణీప్రశస్తియు నంచితక్షేత్రానుభావంబు చిత్తగతము

లయ్యెను వేదవేదాంగపురాణేతిహాసాదిసకలవిద్యాప్రపంచ

కల్పనంబున నీవ కర్త వీరూపున నవతార మైననారాయణుండవు

గాన నిగమార్థనిర్ణయగతుల నీవ । యెఱుంగు దెఱిఁగడివారికి నెల్లమేటి

వానలియు కృపామతి నచట మఱియు । సుమహితము లైనపుణ్యతీర్థములతెఱంగు.

క. అనుటయుఁ గృష్ణద్వైపా । యథఁ దాసంయమిరరేణ్య నాదరమునఁ గ

గ్రైనిఁ చెప్పె మఱియు నయ్యెడ । జనవినుతార్థంబు లై నవత్తీర్థంబున్.

744

చ. అన విని శౌనకాదియును లందఱు డెందములందు సమ్మతం

దెనయఁగ నూతపుత్రునకు నిట్లని రట్టి విచిత్రసత్కథన్

విశ్వామిత్ర మున్ను మా వినవేడుక యయ్యెను శక్తిపాత్రుఁ డా

తని కెఱిఁగించినట్టిసముదంచితతీర్థము లాఱుఁ జెప్పుమా.

745

వ. అనినమునీంద్రబృందంబునకు సూతనందనుం డిట్లనియె.

746

క. ఇప్పుడు నను మీ రడిగిన । చొప్పున మున్నఖిలతాపములు గూడి ప్రియం

బొప్పార తన్ను నడిగిన । నాపుణ్యాత్ములకు బాదరాయణుఁ డెలమిక్.

747

క. వినిపించె నట్లీ తగ న । మృనివరునకుఁ జెప్పఁదొడఁగ మున్నసమతపో

ధుఁ డైనభరద్వాజుఁడు । తనశిష్యుల గొలువఁ తీర్థతత్పరమతియై.

748

- సీ. తపసియుఁ జని కంచి దర్శించెఁ గేదార మాడె గంగాద్వార మధిగమించె
సింహాచలంబు నీక్షించెఁ గురుక్షేత్ర మరిగెఁ బుష్కరముల ననుసరించె
కాశికాపురి నవగాహంబు నేసెఁ బ్రయాగంబునందుఁ గయావటంబు
గరిసె గోదావరిఁ గాంచెఁ గృష్ణానది । భజించె శ్రీరంగభక్తఁ గొలిచె.
సన్నుతించె నహోబలస్వామిఁ బ్రణతి । నేసె శ్రీవేంకటాచలవాసి నెలమి
నర్చు గావించె హస్తీశైలాధిపతిని । దీర్చెఁ బూజ జగన్నాథదేవునకును. 749
- క. ఈవిధిఁ గని మఱియును ధర । ణీరలయమునందు మహిమ నెగడినబహుతీ
గ్ధావలి ననుక్రమంబున । నేపించుదు వచ్చి వచ్చి చిత్తం బలరక్ష. 750
- క. అతఁడు గనుఁగొనియెఁ గ్రీడా । గతవితతోదన్యవన్యకరిమద్ధధారా
ప్లుత మైనసరసిచెంతను । నతిముద మందంగఁజేయునారామంబుక. 751
- వ. కని డాయంజని. 752
- సీ. కర్ణామృతంబుగాఁ గమలాక్షునవతారకథలు వర్ణించుశుకవ్రజంబు
సామంబు లంచితస్వరముగా మునికుమారులఁ జదివించు గోకిలకులంబు
హరిఁ బాడుకిన్నరపరులకు నాలాపవిధము లాసించెడిమధుకరములు
నమరవిలాసిసీసముదయంబును లాస్యగతు లోజఁ గలుపుశివావళములు
శ్రీమనోహరుశుభదీవ్యనామవితతి । విశదముగఁ బల్కెఱును బల్కు విహగచయము
చూతపున్నాగవశుశ్చిరూరముఖ్య । తరుకదంబంబు గల్గిత త్తటములందు. 753
- క. ఘనుల నసమానతేజో । ధనుల సమీక్షించెఁ దప్తతనుభూమిసుధా
శనుల నిరంతరహరి చిం । తనుల సనాతనుల మునులఁ దద్దయుఁ బ్రీతిక. 754
- క. సందర్శించుచుఁ జని కని । యెం దదనంతరమ సుజనహృద్వనహరిణీక
నిందాచరణమహిమహ । చందనమందాంధకరణి శశిపుష్కరిణీక. 755
- ఉ. ఆం దవగాహనాదివిగు లర్థి నొనర్చి భజించె దేవతా
బృందలసత్కీర్తివలభీబలభిన్నజీమాలికాంకితా
మందనఖేంద్రబింబరుచిమత్పదపీఠఁ గృపానిరూఢు నా
నందనమగ్రసజ్జనమనఃప్రియదాయకు రంగ నాయకుక. 756
- క. ఆదేవుననువైభవ । మాదివ్యతనూవీలాస మాసౌభాగ్యం
బాదరహాసవిలాకన । మాదరమునఁ జూచి విస్మయాన్వితఁ డగుచుక. 757
- గీ. కొంతతడ వుండి వెడలి తదంతికమునఁ । దనగురుం డైనవాల్మీకియనివరేణ్యఁ
డున్న వాఁడని చని ముద మొదవ నచటి । తాపసులఁచె దదాశ్రమస్థలము డెలిసి.

- వ. ఆభరద్వాజమునివరుం డచ్చోటి కరిగి హరిధ్యానానందలీలాసమునీలి యగు
వాల్మీకి నహంకించి కృతాభివందనముడై తదాదరంబు వడసి యమృహాత్మున కిట్లనియె.
- చ. వెలసినపుణ్యతీర్థములు నేడ్క జరించుచు వచ్చి యీశుభ
స్థలి నసమప్రభావవిదితం బగుపుష్కరిణిం గృహుడు
జలనిధి యైనరంగవిభుఁ జారుమతికై భజియించు నిందు మీ
రలవడ నున్ని నిక్కముగ నారసి కంటి భవత్పదాబ్జముల్. 760
- క. వినఁబడియెఁ బెక్కుచిత్రము । లనఘా కనుగొంటిఁ గొన్నియాశ్చర్యము లీ
ఘనవిద్యదేశవరమున । కెన యగుతీర్థముఁ జూడ నే నెయ్యెడలకై. 761
- వ. అనిరవిలసత్తపోవిభవం డగువల్మీకభవం డుదారతేజం డగుభరద్వాజున కిట్లనియె.
- ఉ. భూనుతనత్య భగ్నగుణభూషణుఁ డైనవిభీషణుండు గా
నీనదిక్రేవ నెన్నఁ డిడె నీహరిధామము నాటనుండియుకై
యే నిట నున్నవాడ మఱి యేమియు నొల్లక నిత్యకృత్యమై
పునీ ముకుందవందనము పుష్కరిణీభజనంబు నేయుచుకై. 768
- ఉ. ఆయతరంగమందరిశయాను భుజంగమతల్పు యోగని
ద్రాయతు నిందిరాచమణు దైత్యవిభేదిఁ బురాణపూరుషుకై
బాయక నిల్పుటకై విమలభావము నొందిననామనంబులొ
నీనుడఁ గల్గుచిత్రము లనేకము లచ్చుగఁ దోచునిచ్చుటకై. 764
- క. అనిభరద్వాజుఁడు గురుఁ । గనుఁగొని మున్నచట నున్న కాలంబున నీ
కనినవిశేషములన్నియు । వినిపింపుము నాకు భువనవినుతచరిత్రా. 765
- సీ. నాపుడు నమ్మగి నాగుండు నిజశిష్యుఁ గనుఁగొని పలికె లోకప్రసిద్ధి
నెగడునీపుష్కరిణీసమీపంబున సుసేద్యునియొగినరుల భక్తి
ననిశంబు నేవింపఁ దనరుతీర్థము లాఱు కడిమి తత్సలిలాచ గాహ మెలమిఁ
గావించి రేనియు గోవిప్రహంతలు గురుదారగమ సూక్తువులు సువర్ణ
చోరణలు కల్లుద్రావెడివారు మఱియు । బహువిధము లయినదు స్తరపాతకములు
చేసినట్టికుశీలురు చిరవిశుద్ధిఁ । జెంది శుద్ధాత్ములై ప్రకాశింతు రెలమి 766
- వ. ఇట్టిమహాత్మ్యంబు గలిగినరంగ ధామంబునకుఁ జెంగట ద్విత్రిగవ్యాతిమాత్రప్రదేశస్థితం
బగు శిష్యులకుఁకామ్రుజంబూకబిల్వతీర్థంబులూ దలివిచిత్రంబు లగుపురాపృత్యంబులు
గలవని నీ కెఱింగించెద దత్తావధానుండవై యాకర్షింపుము. 767

మ. సతతానేకమునీంద్రసేవితము సశ్వత్థాఖ్యతీర్థంబునం

దతిపుణ్యాధికసద్వివేకఖని సత్యజ్ఞానసంపన్నని

గృతకామాదివికామమాధవి యనంగా నొక్కతనవ్వంగి స

న్మృతి సేసెం దప మంబుమధ్యమున సమ్యగ్దృష్టితాహరియై.

768

క. ఈ నెఱి బహుకాలము చనఁ గా నొకనాఁ డెంబరమునఁ గావుండుకావుం

డే నొచ్చితిఁ జచ్చితి నను । దీనాలాపంబు లుప్పతిలెఁ గడుఁ వఱచై.

769

గీ. అమృతాక్రందనము పిని యాత్మఁ గరుణ । దనుక వెఱవకు వెఱవకు మనుచు వదన

వనరుహం బెత్తి యత్తన్ని గనియె మింట । కాలభటపీఠిం గ నంగన నొక్కరు. 770

క. ఆలలనయఁ దద్వననము । లాలించె దయాళు వైనయప్పట్టివతికొ

బోలఁగఁ గనుగొని వెండియు । నాలోనన క్రిందుఁ గాఁగ నాక్రోశించెకొ

771

క. ఈనిధమున భయపరవశ । యై వడఁగఁచుఁ గరుణ పుట్టి యాక్రందనముకొ

గావించు దానితో స । ద్భావం బొనరంగ నాతపస్విని వలికెకొ.

772

క. ఓకామిని నీ వెవ్వతె । వేకతమున వీరిచేత నీచందమునకొ

భీకరబాధలఁ బొల్పడి । వైకొని వేదనల యెంచువడఁ గా వలసెకొ.

773

మ. అకటా చిత్తములం దొకింతయును సౌమ్యత్వంబుఁ బొటింప కే

టికి నీయింటిని బట్టి నిర్దయతఁ బీడింపంగ మున్నెట్టివా

రికినైనఁ బ్రభవించునే మగువలార్చి జెంది కూయంగ వా

రక కాటించుచివార మిజ్జగము నిద్దొక్షిణ్య మమ్యుంగదే.

774

క. ఈవీరఁ గృపామలివై । ప్రావుముజగదీశ సకలధూతాఘహరా

గోకంద సుఖావహ స । ర్వాకసమ ముకుంద సమ్ర నమ్యువ నీమహా.

775

వ. అని పలికి ధర్మవత్సలు యగునమ్మాధని నెప్పుడంటిన నున్నులించుచు నూరకున్న నానమ

వర్తికింకరులు ధర్మాగ్రహితంబును గంభీరభావబంధురంబును నగుతద్వాక్యంబు లొక

ర్ణించి యత్తప్వసిని నిఖిలధర్మవిదుషిగా నెఱింగి ముదితహృదయుడై సాదగంబున

నాబ్రహ్మవాదిని కి ట్లనిరి.

776

గీ. ఓతపస్విని సుకృతసంయుతచరిత్ర । వినుము కడునాగ్ద యగుదీనిఁ గనికరంబు

దొఱంగి యేమివ్యధమున నత్యుగ్రభంగి । గాన్తసంబులఁబెట్టెడికారణంబు. 777

నీ. స్థావరజంగమాత్మక మైనభువనంబు లన్నయఁ బరమాత్మకాత్మవశము

గావించి మఱిసర్వకార్యంబులందుఁ దద్భావస్థుఁడై వానిఁ బ్రతిహంబు

- చేష్టింపఁ జేయున శేషశుభాశుభాచరణంబులకు దాన సాక్షియగుదుఁ
గర్మాచరూపముల్ గా సుఖదుఃఖముల్ పరువడి ననుభవింపంగఁ బంపు. 778
- తే. నట్టిసర్వేశ్వరునియాజ్ఞ నఖిలభూత | తతుల శాసింపఁబ్రభుఁ డైనదండధరని
శాసనంబున లోకసంచయమునందుఁ | దిరుగుచుందుము నేమి తత్త్వింకరులము. 779
- క. పలుమఱు నిది యెనునరింపని | కలువంబులు లేవు పాపకరులకు బైఁ బైఁ
దల మగు బాధలు పుణ్యా | త్తుల కతిసౌఖ్యము నెనర్పదుము మే మెపుగున్. 780
- వ. అని శమనదూతలు చెప్పిన నవ్వణ్యవతి వారల కిట్లనియె. 781
- ఉ. తప్పదు మీరు పల్కినవిధం బఖిలంబును భూతకోటి కి
చ్చిష్ట సనాతనంబు విధిబోదితమై క్రియ యెట్టివారికిన్
ద్రిప్పకశంబె యైనను మదీయసమీపముఁ జేరఁ గాన నే
నిష్పదు దీనికైన నెగు లేగలివైనను మాన్వఁగాఁ దగున్. 782
- క. కావున నీనతి సుగతికి | నేవిధమునఁ బోవు నెదియే నొనరింతున్
నావుడు మితభాషిణి యగు | నావిమలచరిత్రతోడ నని రామాతల్. 783
- గీ. సకలకర్త యయినశార్ఙ్గశాసన మెవ్వఁ | డ్దేశకరింపఁ జూచు నట్టిజనుఁడు
తన్మహోగ్రచక్రధారానల్వాలు | లందు మిడుతఁబోలె మ్రందిపోవు. 784
- చ. అనవుడు వారితోడ ననఘాత్తక మాధవి యిట్లును బ్రియం
బనుచుచనంబ నిక్క మగు నట్టిద నిర్మలపుణ్య మించుకై
నను నొనరింపదే నిపుడు నాసుకృతం బొకయింత యిచ్చెదన్
జెనకక దీనిబ్రోలిడిచి చిత్తములోఁ గల యార్తి బాపుడే. 785
- చ. పొడమినయార్తిమై శరణుఁ బొందినవారికృపాగుణంబుచొ
ప్పడ నభయంబు లిచ్చి వెలయుం దనప్రాణము లిచ్చియైన నె
వ్వఁడు సవరించు నప్పురుషవర్మఁడు పుణ్యుఁడు తద్విధంబు చొ
ప్పడక యుపేక్ష నేయు జడభావులు పొందుదు రుగ్రదుఃఖముల్. 786
- క. ధారుణిఁ ద్రిభువనపూజిత | మీరమృతేత్రరాజ మిచ్చోటఁ బ్రియం
బార వనియించుప్రాణులు | తోరపుదురితముల బాయుదురు నిమిషమునన్. 787
- క. అవిరళవిచిత్రమహిమల | భువిఁ బ్రస్తుతి కెక్కు దీగ్ధముల నన్నిటికిన్
ఁవనింపంగ నధికంబై | ప్రవిమలతీర్థంబు పరమపావనలిక. 788

గీ. అట్టియీపావనక్షేత్రమందు నియతి । నావసించిసయట్టిపుణ్యంబులోన
నీలతాంగికి నిచ్చితి నేకదివస । సంచితం బైనసుకృతప్రపంచఫలము. 788

వ. అని పలుకు నంత నంతకము న్నంతకంకరులచేత నాభీలంబు లగుకాలపాశంబులఁ
గట్టువడిఁ మెఱవెట్టు చున్నయన్నాతిబంధనిగ్బంధనం బెడలి జలధరనిరోధం బెడలి
భాసిల్లు సుధాకరుకళయునుంబోలెఁ జాల నెప్పారె నప్పు డతిదగ్గమం
బగుతన్నాగ్బంబు మందారమంజరీమగందలందుతుండెలంబు లగుమందానిలంబు పెల్లునఁ
జల్లనై తనువుకుఁ దనుపాసంగె మొదలం గదిసి యడలించుదు భయంకరాకారు
లైనకింకరులు సంతోషకారులై వారందఱు ప్రగన్నహృదయులై సేహర్దంబుఁ
బాటించి సమంచితమధురభాషణంబుల సంతోషం బొనరించుదు ననుసరించి రనేక
విధప్రయోగంబులు దివ్యభోగంబులై యనురాగంబు సంపాదింపఁ బట్టుప్రవోరలక్ష్మిత
క్షుతప్రాయంబు నగుతత్కాయంబు విగతప్రణానికాయంబై యగణ్యలావణ్యరసభావ
రాజింబై తేజితం బగుశంబురారాతిచేతికరవాలంబులీలఁ బొలుపు దీపించె నివ్వి
ధంబున నసమానపుణ్యోదయభాసయనయగుమానిని తన్నెడ నెడఁ బొడఁగని సిద్ధముని
నిచయంబు లుచితవచనంబుల సంభావింప నమితవైభవంబున వైవస్వతసభాభవనం
బున కరిగి యందు. 789

క. కనుఁగొనియె నప్పరంధీ) । జనమణి కృతజంతువివిధచయసంయుమనుకొ
మినుతాచారప్రమనుకొ । ఘనకల్తపదమను మహిషగమనుకొ శమనుకొ. 790

క. ఆసమవర్తియు నత్తటి । నానుదతికిఁ దండ్రెబోలె ననుమోదకరుం
డై సముపచాగపూగ్వియు । గా సమృతిఁ బలికె మధుగగంభీరోక్తికొ. 791

సీ. నెలఁత యీధవమున నీచేసినట్టి ధర్మంబు లే దొక లేతమాత్రమైన
విను మిటక్రిందటఁ జనినపండ్రెండవజన్మంబునందు నీసదనమునకు
హరిధర్మ డగుసిద్ధవరుఁ డొకఁ డేతెంచి యుండె సౌఖ్యంబున నొక్కరాత్రి
తత్సన్నిధానశాత్రప్రభావమున నీ కటులై సాధుసమాగమంబు
తన్ని దామోచితసుకృతత్వమున రంగ । నీమ నశ్వత్థత్థిగవాసయును, బ్రహ్మ
వాదియును నైనమాధవి సాదగమున । నొసంగె నొకదిన మచటఁ దా నున్నఫలము.

క. చెందినఁ దత్పుణ్యము వసి । గం దరుణీ యుండు మింకఁ గల్పక్షయ మా
నందాక బ్రహ్మలోకము । నం దవ్యయదివ్యసుఖసమన్విత వగుచుకొ. 792

చ. అని శమనుండు వీడ్కొలుప నారమణీమణి సమృద్ధంబు నె

మృనమున నిండ నద్యదహిమద్యతిమండలరుగ్విడిచినూ

తనమణిమాలికావిలసితం బగుదివ్యవిమాన మెక్కి వెం

పెనయఁగ బ్రహ్మలోకమున కేఁగె సురలో వెఱఁగంది చూడఁగన్

794

క. మాధవియు నిచట ననితర | సాధారణ మైతలము సలపుదుఁ గరుణాం

భోధిఁగమలాధిపతి నా | రాధించి తదీయచిరపదస్థితి నొందెన్.

795

వ. ఇట్లఖిలభువనవిశ్రుతం బైనయశ్వత్థతీర్థంబునఁ గృతస్నానండ్లవై దేవర్షిపితృతర్పణంబు

లూనర్పు మీయితిహాసంబు వినువారికి దురితనిరాసంబును బుణ్యలోకశాశ్వతనివాసం

బును సిద్ధించు నని పులికి వాల్మీకమునీంద్రుండు వెండియు నేమి వినవలయు నని

యడిగిన నమృహాత్మనకు భరద్వాజుం డిట్లనియె.

796

క. ఘనదురితక్షయకర మై | చనునీయశ్వత్థతీర్థసామర్థ్యం బిం

కను విన వేడుక యయ్యెడి | మునివర నా కెఱుఁగఁజెప్పము కృపామతి వై

వ. అనిన నత్తపస్వివరేణ్యుం డతని కిట్లనియె

797

గీ. వినుము వెండియా నొక పురావృత్త మనఘం | ముందుఁ గణ్వండు నా నొప్పుమునివరండు

భక్తి నిండార శ్రీరంగపతి భజించు | కౌతుకంబుఁ దలిర్ప నక్కడికి నడచి

798

కా. అలోలామలచారుకోమలతరంగాహస్యహనోల్లస

త్కూలామోహపుంజమంజుసుమ నోగుచ్ఛావశీసుప్తమ

త్తాళివ్రాతఁ గవేరజాతఁ గని యం దర్శిన్ గృతస్నానుండై

యాలోకించె ననంతరంబ మునిభావాసాంగమున్ రంగమున్.

799

వ. కని తదభ్యంతరంబు ప్రవేశించి యందు.

క. శరదమలకమలలోచను | దరదళితసరోజధాము ధామశ్యామన్

దరహాసపికసితాననుఁ | గరుణానిధి శేషశాయిఁ గామితదాయిన్

800

క. సందర్శించి ప్రణామము | లందంద యొనర్చి తమఁ గృతార్థులఁ గాఁగం

డెందంబునఁ దలంచుచు ద | న్మందిరము వినిష్కమించి మది ముగ మొదవన్.

801

సీ. సజలధారాధరశ్యామకోమలగాత్రుఁ బ్రత్యూషధవభాజప్రతేత్రు

మహనీయకురుచందమణికుండలోద్భాసు మధురాధరోల్లసన్మందహాసు

రత్నహారాంకితోర్ధ్వలపరిణాహు దివ్యాంగదోజ్జ్వలదీప్తు బాహుఁ

గటిఁ స్ఫురత్ప్రకాశేయపరిధానుఁ బరపూర్ణయావనభ్రాజమాను

ధీరు నభిలైకమహానాకారు నాత్మ । సన్నిభద్విత్రిభక్తానుచరసమేతుఁ
గాంతుఁ గాంతాసమన్వితుఁ గనియె సుక్క । దివ్యపురుషునిఁ గావేత్తీరమునకు.

మ. కని శ్రీరంగమునకై భుజంగమసుకంగదోగ్ధశయ్యాతలం
బునఁ దా నప్పడు మాయనట్టిహరి యొప్పుం దేజముకొ మూర్తియొ
ప్పును శృంగారవిలాసభంగులు నెపంబుల్ వేఱులే కమ్మహా
త్తునియొండొక్కటఁ గానఁగాఁబడిన నుద్యాతాదృశస్వాంతుఁడై. 808

క. ఇటఁ జూచితి వెడలితి మఱి । యెటుజన కడెవచ్చి కంటి నీలోనన తా
నెటనుండి వచ్చెనొకొ యి । చ్చటి కప్పగమేతుఁ డనుచు సంశయమతియై. 804

గీ. కదియఁబోయి నిజముగా విలోకించెదఁ । గాక యనుచుఁ గౌతుకమునఁ జేరి
పరగుఁ దత్ప్రభావపరిమోహితాత్తుఁడై । యెఱుఁగలేక మఱియు మఱియుఁ జూచి.

క. కాఁ డితఁడు రంగవిభుఁ డను । వేడిమి మఱియట్టివాఁడు వేఱొకఁ డనుచుకొ
లేఁ డను నితైఱుఁగున నవు । గాఁ డని భావింపఁ గొలఁదిగాక జడుండ్లై. 806

కా. ఆందోళించుచు నివ్వెఱక మునిగి చింతాక్రాంతుఁడైనిల్చినకొ
మంద స్త్రీరముఖారవిందుఁ డగుచుకొ లక్ష్మీశ్వరుం డాతప
స్విం దేవోమహితుం గృపాసహితుఁడై వీక్షించి ధారాధరా
మందధ్వానగభీరవాక్యముల సన్మానంబుగా నిట్లనెక. 807

గీ. ఏమి చింతించుచున్నాడె వోమునీంద్ర । నీమనంబున నది మాకు నిజముఁ జెప్పఁ
బోనఁగునేనియుఁ జెప్పుము పొసఁగవున్న । నుండఁగా నిమ్మ నీయందు నున్న పగిది.

మ. అని యాదేవుండు పలికినఁ జెవుల నమ్మతంలు చిలికినచందంబున నమందా
నందంబు నెందినయమ్ముమందున కందంద యభినందనం చాచరించి కృతాంజలియై
యమ్మనికుంజరుం డిట్లనియె. 809

చ. అనుపమభోగితల్పగుతు సంచితహాసవికస్వరాననుకొ
నిను నభిలేశు నిష్ఠు డిటు నెమ్మిఁ గనుంగొన వచ్చి యింతలో
నన యిచటకొ బ్రియానుగసనాథు నుదారవిహారశీలుఁజ
య్యనఁ గని యీతఁ డెవ్వఁడొకొ యంచు మనంబునఁ జింత నొందితికొ. 810

ఉ. నీవె యతండ వొదవని నిగ్గయబుద్ధి జనించె నామఁ బ
ద్మావర యిప్పు డిందుఁ గడుధన్యుడ నైతి గృతాగ్ర మయ్యె నా

జీవిత మీభవంబు వెలసెన్ నిను సర్వగు వేదవేద్య నా
గ్తావనబోలు దేవమయు నచ్చట నిచ్చట జూడఁగల్గుటన్.

81

ఉ. నావుడు సంబుజాత్ముఁ డైనవ్వుఁ దలిర్పఁగ నమ్మునీంద్రుతో
నీవిమలప్రదేశ మతిహృద్యము నాకు సుధాసమంబు సం
భావన మైనయీవనియుఁ బ్రాణపదం బది గావునన్ గుఖ
శ్రీ విలసిల్లి నీతటి వసించితి మంగళరంగ శాయినై.

81

ఉ. ఇచ్చటదక్కఁ దక్కునెడఁ లెవ్వియు నామనికొన్ గుచింపమిం
బొచ్చెము లేక యీతటినిపొంత వనాంతములందఁ జాలఁగ
న్నిచ్చుకు వచ్చుకండువల నిచ్చపలాక్షీయు నేను నిచ్చుటన్
మచ్చిక మైఁ జరింతుము సమంచితసౌఖ్యవిహారలీలలన్.

8

ప. అని చెప్పి యప్పద్మవాసినీసహచరం డనుచరసహితుండై యల్లచల్లన చనిముంద
సమదవిలాసభవనం బగువనంబుఁ జొచ్చి యందఱ విరులమధుకులంబు పరువంబు
కదలి తరువం బొడమిసతరువుగురువంబునకు మురువుఁ జూపుగురువకంబులపారువులన
దరుణారుణశ్రీకంబులై నైకంబు లగుకేసరంబులయానీకంబుల నఖిలలోకవిలోకనం
లకు నుత్సేకంబు నెఱుపునశోకంబులజోకలను, వికసనావసరంబుల నలివిసరంబు
సుసరంబులై రసంబులకు మాసరంబు లగుకేసరంబుల నతిభాసురంబు లగుపరిసరీ
కోపంబుల విరహుల నేఁపం బురికొనుకుసుమచాపంబు జోడు నాట్రోపంబునకు న
రూపం బగుకలికాకలాపంబున దీపించు నీపంబులసమీపంబులను, వలరాజుకొల
మేడలజాడలలితంబులై ప్రోడలఁ గ్రీడలకేవరించుచు నీడలెక్రిసీడ లగుసారంబు
నమ్మతపూరంబుల చవి నిరసించుని గాతపంబులతోఁగంబు లగునారికేళంబులచే
లను, నాగలతాయోగంబుల బొదలి దశాభోగంబుల పరాగంబు లడర నుద్వేగం
భోగులకు ననురాగంబు లాసఁగుపూగంబులదెన భాగంబు లగుసుజాతంబు లగుక
జాతంబులకు నికేతనంబులై కాముకవాక్రంబులచేతంబు లుత్కృళికాసమేతంబు
జేయు పారిజాతంబుల యీతలాతలను సరసాలవాలంబులై హరినీలంబులఁ బోలు
జాలంబుల విశాలంబు లగుజంబూసాలంబుల మూలంబులను, వనదేవతాకేళికందుక
లనం గేళికందుకంబులపొందున సుగంధకబిందుఫలకంబుల పొందునఁ బొల్పు తి
కంబులకందువలను, బసిండిహొమ్ములచెలువంబుగలకొమ్మల కస్తూరిచెమ్మలు గలకుచ
తమ్ములవేసివాసనల తెమ్మలగుఫలమ్ముల వీఁగుకొమ్మలు గలనిమ్మలయిమ్ములను, శుభాక

బూని గలకీరంబులవిహారంబులకు నిజా గారంబులగుసహకారంబుల కనతిహారంబులను,
వలపుల పెంట లయి యలరు తేనియ తేట లాని చెలంగు తేటిజూటులపాటలంబు లీనమి
సయ్యాటలం గొనియాటలకుం దగి తుంటవిల్లునాటకశాల లన పికవిహారంబునకుం
బాటలై యభినవారుణప్రభాపాటలంబు లగుపాటలంబులచాటులను, గనకసముజ్జ్వ
లంబు లగుదలంబుల నెసంగి దలంబు లగుపరిమళంబు లగుఫలంబున వనచరకులంబు
నకు బలంబుల నొసంగు కంటకీఫలంబులసవిధంబులను, అంగజానిషంగంబు లన ముగం
గంబు లగుకుసుమకుడుంగంబులంబరిమళానుషంగంబులై యతిరాగరసోత్తరంబులు గాఁ
జేలంగుభృంగంబులకుం గ్రీడాంగంబులసంగతి నలికంబులఁ నిలికంబులఁ గలకంబు
కంకుల యలికంబులతేటిసలకంబుల బొలుచునలకంబులకు నలవసునలరులకులంబు
లగుతిలికంబులకెలకులను, విటజనంబులమనంబుల ఘనంబు లగుమానధనంబు లనుదినం
బును గొనబడచు మరునిపరిజనంబులకు నావటంబు లగువటంబులకుఁగటలను, జరగు
వలపులఁ దగిలిమరిగి తిరుగుతెజవల మొఱంగి సరగున మురిగి యరుగఁ బ్రయలుకు వె
రగు లగుమరగుల పొరుగులను, సొంపు దింపక నిఱిగియు విరులమెంపుకలిమి చంపక
మాన దనితలంపక పొయ్యుమధుపదంపతులకు మనఃకంపంబు లగుచంపకంబుల, శ్రీ
మంతు లనుకళావంతుల వింతలీల లనువలవంతలం దగిలింప వలవంతు లగునింతులచే
బంతులకువంతులు వడిన సేమంతులపొంతలను, సజ్జకంబు లగువలపుల నిజగంబుల
వాసిండుచుఁ గ్రొజ్జిగారుమగులు గొజ్జెంగలపజ్జిలను, రతితంత్రవేదులవిశేషంబులకుం
బ్రోదులై వలయుజామోదు లగువిరవాదులును, విరవాదుల పొదలవీధులఁ జల్లతెమ్మె
రల నల్లలనాడుపూర్ణులఁ దూఁగుతేటి పిల్లలకుఁబల్లవులు కొల్ల లొసంగుచు నెల్లలకు
మెల్లలకులలమెల్లంబు లలర మెలంగుచు నసమవిలాసభిరామ యగునారామకు
నారామసీమంతతరుసంతానంబు సంతతం జూపుచు నయ్యాప్రదేశంబుల. 814

క. కురువిందరదన తల్పియ | సరవిం దలమ్రాంగుతేటిజవరాలికి ముం
దర విందని పరువందిన | కురువిందల జూపె నొక్కకురు విందఱుకున్. 815

క. మా కందము కడు నిది ర | మ్మా కందము డాహుఁబోయి మంజీరులకున్
మా కందంగ వెఱగవినిసమాకందము మగువ మధురమాకంద మిలన్. 816

క. వారము లగునతనుని పరి | వారములకు నెలవు లగుచు వాలెడి సమ్య
గ్వారము వారము దనకై | వారము లొనరింప సింధువారము లతివా. 817

క. దవనము వనలక్ష్మీవినో | దవనము నదవనము విరహతాపాంఘులకున్
భవనము లలరంగ మెలంగెడి | వనమున కపూర్వజన్మ భవనము తగ్గి. 818

- క. శుకముఖుని గలతపనాం । శుకముల నెఱి మెఱయుచంగజానితటిభవనాం
శుకము లన మెఱయునవకిం । శుకములఁ గనుఁగొనుము రాజశుకమ్మదవాణి. 819
- క. కావలిమై మధుకరపుగు । కావలి చరియించు నీలతాగ్రంబున నీ
కావలివిరు లేటికి మనఁకావలిదెస చంపకముల కరుగుద మబలా. 820
- క. కలవాణి ప్రేంభణము మ్రోఁ । కల వాసంతికలఁ గోయఁగా నిక్కెదు నీ
కలవాటుగాదు ప్రాకం । గలవా చెలువారువానికడకొమ్మలకుక. 821
- వ. ఆనుచు నీచందంబులవిహారంబులు డెందంబున కానందంబు నొందింప నయ్యాదిమ
దంపతులు చరియించు సమయంబున. 822
- నీ. పరువైనకంకేళివిరులశ్శాఖలప్రీతి తొంగిగుపుప్పొడిధూళిఁ దూలఁదోలి
మాధవీసుమాలి మకరందములుగ్రోలి భ్రమరించుమత్తాలిరవము నేలి
ప్రియులతో గలికేళిఁ బెనఁగి యింపుల సోలి యలయుపాలము నోలి దెలుపఁజాలి
కొనియాడఁ దగుమేలికొలఁకులవై వ్రాలి వీచిపంక్తులగ్రాలి వేడ్కఁ దేలి
కలితపరిపాకభరకాలికలముశాలి । కలశసందోహములఁ దూలి గగనపాలి
మెలఁగె విరహాతురుల పాలి మేటిజాలి । చందనపుగొండఁబుట్టిన చల్లగాలి 823
- ఉ. ఆనును గాలిసోకునఁ బ్రయం బెసఁగక బులకాంకురావళుల్
మేనుల నుల్లసిల్లుమధుమేదురవంజాలమంజరీచర
న్మానితచందరికలలనాకలనాదనవీన గానముల్
వీనుల విందు నేయ నరవిందనివాసినియుక ముకుందుఁడుక. 824
- నీ. నిమ్మచందై నిమ్మమమ్మచందై బ్రియురాండ్ర నిమ్మచలకు దాయ్యజక్కచలను
నంచితలీలమై నగులు వడియు రాయంచలఁ గ్రీడించు నంచగములఁ
దమ్ముల నిమ్ములఁ గ్రమ్ముతేసేలు గ్రోలి యుమ్మయుమ్మని మ్రోయుతుమ్మెదలను
గ్రాలుఁగంటుల నిడువారుకన్నులదాలు నేలులీలల వాలువారుఁగులను
బలువలపుల నలరుల గెలువఁజాలు । చెలువ మనఁగినకన్నె చెంగులువవిరుల
మహితమై పూర్ణిమాచంద్రమండలంబు । కరణిఁ జెన్నారచంద్రపుష్కరిణిఁ గలసి.
- క. సారసమంచితకోమల । సారసనాళాంకురములు చవిగాను మనుచుక
సారముగా విహరించెడు । సారసములఁ జూడు చకితసారంగాణ్ణి. 825
- క. చిత్తములు గలఁగ విరహుల । మొత్తముల గదల్చి వేయ మొనయ మరునకుక
గ్రొత్తము లేనతముల । నెత్తములై మెఱయుతేటినికరముఁ గంటే. 827

- క. తోయజదశలోనన తన | తోయంబులలోనఁదోయతోయము నెలమిం
గాయము దొలఁపెడి సుకృతని | కాయము నీసరసి సురనికాయము కనుపుకొ. 828
- వ. అనుచు నెవ్వనంబున జలకేళీకాతుకంబున నాలీలావతి కేలు కేలం గీలించి యాసరసిఁ
దఱియఁ జొచ్చుసమయంబున. 829
- చ. జలనిధికన్యలేగురులు వట్టుదపంక్తులు గ్రాలుఁగన్నులుకొ
గలువలు నవ్వుదేరెడిమొగంబును ఒద్దము బాహుయుగ్మముకొ.
నలికపుదూఁడుదీపలు ఘనస్తనకుంభయుగంబుఁ క్రవా
కలుఁ దనలోన వీడువడి కన్నులపండు వొనర్చెఁ జక్రికికొ. 830
- వ. అప్పుడు. 831
- సీ. ఉరువడి నెనురీదు నొకవోట వెసఁ గ్రుంకి తలచూప కొక్కింతతడ వడంగు
నడుమను మీఁద వెల్వడు నెటనైన మొనసి చీరఁగ మాటుమొగము నేయు
మేను వంచన దాచి మీఁదికిఁ బదమెత్తు రాజహంసలతోడ రాయిడిందు
సుడివడి కమలముల్ వడిద్రిప్పు బలమున నుదకంబు తనకు రానెత్తి తిగుమఁ
దనరుపద్మాసనస్థుడై మునియుఁబోలె | నిగుడుజపమున నెక్కుడునేర్పు చూపు
నుగఁతల్పండు చంద్రపుష్కరిణీయందు | జలధిసుతఁ గూడి జలకేళి సల్పనపుడు 832
- గీ. తడిసి యంటినజలుఁగులోఁ దళుకుచూపు | నిజనితంబంబువైఁ జూడ్చి నిలుపుచక్రి
నేత్రమున లక్ష్మి చల్లిననీరధార | యతనిముఖపద్మమున నాళ మనఁగ వెలసె. 833
- చ. సురుచిఁ లీల లక్ష్మి వెసఁ జూచి నభంబున మండలాకృతికొ
దిరుగుమ రాళపంక్తిపయి దృష్టి నిగిడ్చిన సుప్పె ధారుణీ
ధనునకు నింపు వెం వెసఁగఁ దద్దయు దేవతలీలదండముకొ
దిరముగ సంఘటించి తగఁ దెచ్చిననల్లనియొల్లెయో యనకొ. 834
- చ. ఉరుతరపద్మనాళముల నొండొరు వ్రేయుచు డాసి వీడ్వడకొ
బొరిఁబొరి మోములకొ సలిలపూరము చిమ్ముచు నీరజంబులకొ
దొరలెడుపుష్పాదుల్ నెనయఁదోయరుహంబులఁ జల్లి నవ్వుచుకొ
హరియును లక్ష్మియుకొ జలవిహారము సల్పిరి నిండువేడ్కలకొ. 835
- క. ఊరీతి లోకగురు లగు | వారిరువురు నందుఁ గొంతవడి సుఖలీలకొ
గూరి పదంపడి సలిలవి | హారముఁ జాలించి వెడలి రాసమయమునకొ. 836

- క. ఇందిరకుంతలములకుద | లం నొరంగడిజలకణంబు లమరెం భ్రమరీ
బృంద మభిషావశమునం | గ్రందుగ మకరందగసము గ్రక్కె డుమాడ్కిక. 837
- ఉ. పెన్నెటివేణిఁ గ్రొన్న నలపెంపున సొంపునటించుపాపటం
జన్ని మెఱుంగుముత్యముల చెన్నున నిద్దపుఁజన్నుదోయివై
బన్ని నపచ్చకప్పకపుబన్న సరఁబులీలఁ జాల నె
పై సై టిఁ దెల్పుమిఱుజలబిండువు లంబుధిరాజకన్యకుక. 838
- ఉ. అంతనన్నరత్న ఖచితాభరణంబులు నివ్యవాసనా
వంతము లైనపూఁతలును వాడనిమాట్యములుక సువర్ణస
త్కాంతిఁ దలిర్చుఁజేలములు కైకొని యొప్పిరి విష్ణుఁడుక రమా
కాంతయు నిత్యమంగళజగన్నుతవేషవిశేషలీలక. 839
- ఉ. అత్తటి నచ్చటం గలమహామును లందఱు గాంచి విస్తయా
యత్తమనస్కులై ప్రమద మారఁగ నొందొరుకోడ సదాణో
దాత్తచరిత్రుఁ డైనయితఁ డానయ నెవ్వఁడో కాక సర్వలో
కోత్తరుఁ డైనరంగవిభుఁడో మును గాంచి యెఱుంగ మీఱునుక. 840
- క. అని తలపోయఁగ జలజా | సనజననం డనటు వాసి చయ్యనఁ జనియెక
గనకాచలశృంగముగతి | ఘన మగువత్సత్తరువు గలతీర్థముకై. 841
- ఉ. ఆమహనీయభూజమున కర్చి ననుర్తుల్యు సన్నునీంద్రులక
నేమముతోడ నొప్పెసఁగ నించినపూజలవృత్తిఁ జూచుచుక
దామరసాక్షుఁ డిందిరయుఁ దానును దోఁ జనుదెంచుపూరుష
స్తోమముఁ దన్న హీరుహముఁ జొచ్చె మురుగ్ వెఱంగంది చూడఁగక. 842
- వ. ఇతైఱుంగున నత్తరరాజంబునం దారంగమందిరుం డంతగ్ధానంబు నొందిన నాదేవునిఁ
గానక పరిచేవనంబు నేయుచు నితాంతసంతప్తమానసుండై కణ్వుండు బహువత్స
రంబు లాహారంబు పరివారించి యన్నెలవుఁ బాయకున్నంత ననంతరంబ యంతరిక్షం
బుననొక్కవాక్యం బిట్లని విసంబడియె. 843
- ఉ. మామము గోదనంబు బుధమాన్యచరిత్ర పవిత్రపావనం
బై నుతి కెక్కునీచలదశాహ్వయతీర్థజలావ గాహనం
బూనినవేద్యనేయుజు లొక్కట మిక్కట మైనపాపసం
తానము పాసి పొందుదు రుదారసుఖప్రదమత్పదస్థితిక. 844

వ. విను మఖిలపురుషాగ్రప్రధానసమగ్ధం బగునీతీర్థంబునందు ధేనుదానంబు సేయుమాన
పుండు దురితనిరాకరింపజేసి విష్ణుశోకంబు నొందు నన్నదానం బపవనసుఖనిదా
నంబు తిలదానం బేకవింశతిమహోద్ధగణంబు సువర్ణదానం బుత్తమవర్ణహత్యానివృత్తి
హేతుభూతంబ యేకరాత్రోపవాసం బపస్త్యునిరానంబు గావున నీ విచ్ఛట
మదగ్ధనంబు గావించి రంగమందిరంబున నన్ను సందర్శింపు మట్లయిన నత్సంద్రంబు
లగుభద్రంబు లొందెద వని యానతిచ్చి యూరికుండిన కణ్వం డప్పండరీకాక్షు
శాసనంబున బ్రహ్మోపాసనాపరాయణుండై చిరకాలంబుండె నని చెప్పి వెండియు
వాల్మీకి మునీంద్రుండు భగద్వాజున కిట్లనియె.

845

గీ. అనఘ వినుము కేసరావ్యయవిఖ్యాతి | నొనరుతీర్థమచట నొకటి గలదు
కోరి విన్ను బేరుకొన్న విలోకింపఁ | నను దలంగు నఖిలకల్పములు

846

క. నిరుపమనితాంతమహిమం | బరఁగెడితత్తీర్థమున సమంచితనిష్ఠా
నిరతుఁడు కాశ్యపుఁ డనియెడు | ధరణీసురవరుఁడు మున్ను తపమొనరింపఁ.

847

చ. అరినఁపాలదుర్గదమహాగజకేసరి కాశికాపురి
శ్వరుఁడు సుకీర్తి నాఁ బరంగువాఁ డొక నా డట నేఁగుదెంచి చె
చ్చెర బహురోగపీడలఁ గృకించి నశించెడియాత్మ సేనఁ ద
త్సరమపత్రతీర్థసవిధంబునఁ గావఁగఁబూని సమృద్ధిఁ.

848

క. ఆవిధమునఁ జతురంగబ | లావృతుండై వచ్చి తనకు నభివందనముం
గావించి యున్నయావసు | ధావసునకు నత్తపస్వి తా నిట్లనియె.

849

ఉ. ఎయ్యడనుండి వచ్చి తిట కెవ్వడ పీపు భవన్త నొరథం
బెయ్యది చెప్ప మిప్పడెడి యిందును నందును బోల దుర్లభం
బెయ్యదియైనఁ గైకొని రయంబున నే నొనరింతు నీపయిఁ
నెయ్యము మించె నాకు ధరణీవర నావుడు నమ్మునీంద్రతో.

850

క. అతనికి నిట్లనుఁ గాశీ | పతి యగుసుబలాత్మ భవుడఁ బామసుకీర్తిఁ
నుతపుణ్యతీర్థసేవా | వ్రతనిష్ఠానిరతి నిటవ వచ్చితి ననుడు.

851

చ. మునివరుఁ డిట్లనుం బరమపుణ్య యెఱుంగుదు మున్ను సేను నీ
జనుని నాన్పపాలునకు సౌఖ్యమె రాజ్యముతోడొనర్ప కీ
వనుపవనవ్యభోగముల నంద్రికి యీగతిఁ గందరూపభో
జనములఁ గుందుతాపసులబాడల నొంటిఁ బరింప నేటికి.

852

- చ. అనిన సుకీర్తి యిట్లును నుదాత్తగుణోజ్వల నీయనగ్రహం
బునఁ గుళంబు మాసుబలభూపతికిఁ భవదీయపాదవం
దనమును జేసి యేను గడుభక్తుడ నైతి మదీప్సితంబు లె
ట్లను ఫలియించె నీకృపఁ దలంపఁగఁ జోద్యములెప్పి యాయెడఁక. 853
- క. నానాటికి నాసేనలు | నానారోగములచేత నవని కృశింపం
గా నది మాన్పెడుకొఱకై | యీనదిచేరువకు వారిసెల్లను గొనుచుక. 854
- క. చనుదెంచి మీతపోవన | మున కలజడి యొదవు ననెడుబుద్ధిని బాహ్యం
బున వాని నునిచి వచ్చితి | మునివర నీచరణకమలములు దర్శింపక. 855
- గీ. అనిన నమ్మనీంద్రుఁ డవనీశ నీబుద్ధిబలము నెఱయ నఖిలబలములకును
హితముగా నొనర్చి తీ వది కడులెస్స | చెప్ప మింక నేమిసేయవలయు. 856
- చ. అనుటయు సమృద్ధం బొదవ నానృపుఁ డిట్లును నీపదాబ్జముల్
గనుఁగొనఁ గల్గినప్పుడ తలంకె మదీయబలాను నువ్యధల్
పెనఁగుదు రాశఁ గట్టువడి భీకరసంస్కృతి సాగరంబునక
మునిఁగెడునాకు నేది గతి ముందట నట్టిహితంబు చెప్పవే. 857
- వ. అనిన నానృపోత్తమున కాతపోధనసత్తముం డిట్లనియె. 858
- క. శ్రీవిభుని భక్తవత్సలు | గోవిందుని విశ్వలోకగురు నతిభక్తి
సేవింపనియూఢాత్ములు | భూవరసంసారముక్తి బొందంగలరే. 859
- క. కావున నప్పురమేశ్వరుఁ | బావనమతిఁ బూజసేసి పడయుము ముక్తి
శ్రీనితాసంగమసం | భావితనిరవధిక సౌఖ్యపరిణతి నధిపా. 860
- గీ. అనినఁ బరమయోగిజనులకునైనను | దలఁపుఁగోన నిలుపఁదరముగాని
యట్టిదేవుచంచలాత్ముడ నైననే | గొలుచు పెట్టు భయము గెలుచు పెట్టా. 861
- సీ. నావుడు నన్నరనాథుతో సంయమిశ్రేష్ఠుఁ డిట్లును నీవు చెప్పిఁట్లు
యెంతటివారికి నెఱుఁగ శక్యముగాక దీపించుబ్రహ్మస్వరూపి యగుచు
వెలసినయమృతోపిష్ఠుఁ డేకాగ్రభావమునఁ దన్ను భజించువారిఁ బ్రోవ
వలసి నత్తఁ రుణమై వాసుదేవాదికమూర్తులు దాల్చి యంబుజభవాది
సురలు నరులును సమృద్ధివరులు గొలువఁ | బరఁగుతద్విచిత్రభవ్యరూపంబులందు
నీచునం బెందు నిశ్చలనియతి నిలిచె | నది భజింపుము సిద్ధించు నభిమతములు. 862

వ. అదియునుం గాక. 863

గీ. దారుధాతుశిలానిర్మితంబు లైన | యట్టిహరిబింబములను ధరాధినాథ
దివ్యదేశంబు లెఱుంగు మద్దేవుఁ డందు | నిత్యసన్నిహితాత్ముడై నిలుచుఁగాన. 864

మ. గురులీలై విరజోపకంఠమున వైకుంఠంబునకై దివ్యభా
సురభోగంబుల నిందిరాసహితుడై శోభిల్లు నేభంగిఁ దా
హరియాభంగిన తత్కవేరతనయాభ్యంగంబునకై మంగళా
కరరంగస్మృతిధామముఖ్యముగ సౌఖ్యశ్రీల జెన్నారెడికై. 865

క. చను మచ్చోటికి ననుటయు | ననుమోద మెలర్ప నృపతి యమ్మునిపతికికై.
వినయమున మ్రొక్కి నాతో | ననఘా చనుదేర వలయు నచటికి నీవుకై. 866

వ. అని ప్రార్థించినయప్పార్థివుపలుకు లాకర్ణించి మేదురప్రభావభాసురం డగు నమ్ముని
జనాగ్రేసరుండు. 867

కా. ఛత్రంబుం జలపూర్ణపాత్రము నుదంచద్వేత్రముం బూని స
చ్చాత్రత్రేణి మఘప్రయోగసరణుల్ చర్చించుచుకై నోడ రా
గాత్రస్ఫూర్తులు దిక్కులం బరఁగ రంగస్వామి దర్శింప నా
ధాత్రీనాయకుముందటం జనియె నుద్వత్కృతుకోల్లనియై. 868

క. పటుగతి నమ్మునిపిఱుఁదం | జటులగజద్విరదతురగసంకులనేనా
పటలావృతుఁ డయి చనియెం | బటహధ్యమ లెసఁగ భూమిపతియుం బ్రీతికై. 869

వ. ఇతైఱుఁగనఁ జని తన్మాగ్ధంబున నపవద్దనానసమగ్ధం బగుజంబూతీగ్ధంబు గదిసి రప్ప
డప్పరమతపోధనుండు మహీధవున కిట్లనియె. 870

క. ఈతీగ్ధము బహుదుఃఖత | వ్రాతతమఃపటలచటులవనజవనహిత
ద్యోతము జంబూకసమా | ఖ్యాతము శుభసలిలదేవఘాతము భూపా. 871

క. పంబినశాఖాశిఖరక | దంబముచే నంబుధరపథం బొరయుచు లో
కంబులు పొగడఁగ నిట నెక | జంబూతరు వమరు నమరసంపూజితమై. 872

ఉ. దేవవిభండు మున్ను గడుతెంపున వృత్రునిఁ జంపి బ్రహ్మహ
త్యావృజినంబుచే నిజపదస్థితిఁ బాసి విసప్తశేఙ్గడై
యేవిధ మింక నీదురిత మీగుదు నందుఁ బ్రతప్తచిత్తుడై
వావిరి బిట్టు త్రిమృతీయ వార్ధిపరీతవసుంధరాస్థలికై. 873

- క. మిగిలినపాపభయంబునఁ బొగులును నయ్యిండుఁ డెందుఁ బోయినవైఁక
జగతీశ బ్రహ్మహత్యయు | నిగిడెక వెను వెంటఁ గోడునీడయుఁ బోలెక. 874
- వ. అది గనుంగొని తల్లడ మడఁచ బాక శాసకుండు వారిజాసనుసమ్ముఖంబున కేగి బ్రహ
మిల్లి తన తెఱంగెల్లఁ జెప్ప నప్పితామహుం డతని కిట్లనియె. 875
- చ. పరము నసంతు నచ్యుతు నపావకృపామృతపూరసింధు సిం
ధురపరదుక బ్రహ్మనవతోజజలోచను నాశ్రయింపు త
త్పరిచితనివృద్దశములు పావనతీర్థములుక దదీయబం
ధురభుధనామకీర్తనము దుస్తరపాపనిదాఘమేఘముల్. 876
- ఘ. అని యుపదేశించిన వ్వాసవుండు వారిజాసనుశాసనంబునఁ దీగోపాసనం బొనరిందుమ
విమలపుష్కరం బగుపుష్కరంబున నెనిమిదివత్సరంబులు నపారమహిమోదాగం బగు
గంగాద్వారంబునఁ బదివత్సరంబు లుపవసించి భువనమాన్య యగుకళింధకన్యాయం
దఖిలమునీకీర్తితంబు లగుతీర్థంబు లాడి యగగ్యాపుణ్యాలవాలం బగుసాలగ్రామశైలం
బున నాగాయాలు నాగాధించి దురితలతికావినాశి యగుకాశీయందుఁ గృత్తివాసు
నుపాసించి సగన్వతీకూలంబున సగన్వతినమిచ్చనం బొనర్చి యేపగిరిం దనపాపంబుఁ
బాపికొననొపక యమ్మహేంద్రుండు చంద్రపుష్కరిణికి వచ్చి యచ్చటం ద్రవో
వింశతివత్సరంబులు గడవె దదనంతరంబ. 877
- ఞ. జంబూదుంబురబిల్వతీర్థకదళీసావీరభల్లాతకీ
జంబీరామ్రకపితృతిండుకసలేశాశోభితం బైనయీ
జంబూకాహ్వయతీర్థరాజమున కాజంభారి యేతెంచి భ
క్తిం బూజించె సరోజలోచనుఁ గ్రాంతీపాపనిర్మోచకుక. 878
- క. ఆగతిఁ గొండొక కాలము | సాగఁగ హరిహయుఁ డొనర్చుసమృద్ధిబా
యోగంబు కెంతయును నను | రాగంబునఁ బొంది పత్రరథవాహుండుక. 879
- ఉ. తెల్లనితమ్మరేఖలగతిక జిగి మించు వెడందకన్నులక
జల్లనిసత్పుష్పారసముఁ జల్లెడుమాపులు లేతనవృత్త రం
జిల్లెడు నెమ్మెగంబు వికసిల్లెడునల్లనికల్వపూవుతో
నుల్లసమాడు మైపసయు నెప్పి నిజాకృతిఁ జూపి నిల్చినక. 880
- ఉ. పెన్నిధి గన్న పేదగతిఁ జేర్చినయుంబున నబ్బలారినైఁ
గన్నులవిప్పులెల్ల విరి గాఁ దదుదాఃవపుర్విలాససం

- పన్నతఁ జూచి మ్రొక్కి బహుధంగుల సన్నతు లాచరించినక
బన్నతలప్పు డిట్లును గృహమతి మేఘగభీరభావలక 881
- క. బలశాసన నీ వనిశము । చలివెడుపూజనలఁ గడుఁ బ్రసన్నుడ నైతిక
వెలయుఁగ నొకవర మిచ్చెద । వలసినయది వేడు మనిన వాసవుఁ డనియొక. 882
- గీ. వెంపుఁ తేజంబుఁ బాలివోయి పెద్దకాల । మలయుచున్నాడ నీబ్రహ్మహత్యచేతఁ
గరుణ దలకొన నీపాతకములఁ బాపి । నన్ను గక్షింపు మేర్పడ నలినయన. 883
- క. అని విన్నవించుటయు న । ద్దనుజాంతకుఁ డతనిఁ జూచి తడయక నీ వీ
ఘనతీగజలనిమజ్జన । మొనరింపుము దురితము క్తి సెందెదు దానక. 884
- క. వారక భువి నేపారిన । వారిం గ్రుంకిడుదు రెట్టివా రఘుచిరతల్
వారించి నాకడం జను । వారై పొందుదురు తుని నవారితసుఖముల్. 885
- వ. అని యానతిచ్చి యాచతుర్భుజండు నిజధానుంబున కరిగిన సుత్రాముండు నతిపవి
త్రంబు లగునత్తీర్థోదకంబులఁ గ్రుంకి పాపపంకంబు నపనయించి సమంచిత తేజోవి
రాజమానుండై శ్రీరంగ ర జచరణరాజీవందగ్ధనాభిసంధనం బొనరించి తనర్పి నెం
పున నిలింపానీకంబు గొల్వ నాకంబునకుం జని యఖర్వవైభవంబునఁ బూర్వప్రకా
రంబున నుండె నని చెప్పి యక్కాశ్వపమునీంద్రుండు వెండియు నిట్లనియె. 886
- నీ. భూనాథ నీవు నీపుణ్యతీర్థంబున నవగాహనము నేయ నఘము లడఁగు
మన్న సిద్ధులు మునిముఖులు నిచ్చోట నిలచి రాగ ద్వేషములఁ దొలంగి
యధ్యాత్మవిద్యాపరాయణులై కాంచి రాత్నాభిలషితంబు లైనగతుల
రాజ్యవిచ్యుతుఁ డైనరాజు మజ్జన మిందుఁ గాగించి మూఁడులోకములు నేలుఁ
గోరి యావారిలోపలఁ గ్రుంకువెట్టి । వనిత సత్పుత్రుఁ గను మూఁడుదినము లుపవ
సించి త్రిపవణస్నానంబు నేయునతఁడు । సప్తజన్మాఘవితతిఁ దత్క్షణమ పాయ. 887
- క. నేమమున నిజ్జలంబుల । లో మజ్జన మాడుమనుజలోకమునను నా
నామయములు నవర్ణుఁ దృణ । స్తోమము శిఖిఃఖిలఁ గాలుచొప్పన ననఘ. 888
- క. కావునఁ బనుపుము నీపై । న్యావలి నీవిమలవారి నవగాహనముం
గావింపఁ దత్ఫలంబున । భూవల్లభ సకలగోగములు వెడఁబాయుక. 889
- వ. అని చెప్పినఁ తన బలంబుల నమృతప్రాయంబు లగువత్తోయంబుల నవగాహనంబు నే
యించె నంత నిరంతరవ్యాధిబాధానిరోధంబుఁ బాసి భాసిల్లిన మల్లంబున సంతసిల్లి

- భూవల్లభుండు కశ్యపసమేతంబుగాఁ గృతస్నానంబై యచ్చటుం గదలి చెచ్చెర
నామ్రతీగంబునకుం జని యమ్మునికుంజరుననుమతంబున. 890
- క. నేనాసమేతముగ న | మ్మావపతి తన్నియోగమజ్జన మేలమిం
దా నాచరించి యగుములు | నో నొక్కనితాంతలేజమున వెలుంగొందెన్. 891
- క. ఆత్మతీ నట విడిసిననృప | సత్తమునేనృములచేతఁ జాలఁగ మెఱసెన్
దత్తీపరిసరమ్ము వి | యత్తల ముడుగణముచేత నమరెడుకరణిన్. 892
- క. ఆనెలవున గతకల్మషు | లై నెగడినసన్నునీండ్రు లాకశ్యపునిం
గానఁ జనుదెంచి సముచిత | నానావిధపూజనము లొనర్పిరి ప్రీతిన్ 893
- చ. ఆనలసమానతేజః డగునమ్మునిముఖ్యుండు వారినందఱం
గనుఁగొని యాదరించి యనఘవ్రతపారగులార యీశటం
బసుపమదివ్యగంధరుచి రాక్షతపుష్పఫలాపహారమె
వెనుపుగఁ దోచె నాకు వినుతీంపరె యిట్టివిచిత్ర మెంతయున్ 894
- గీ. అనిన సత్తపక్కులందెల్లఁ బెద్దయై | యనుపమానతేజమునఁ దనర్చు
భాగ్యంబుం డనంగఁ బరగుసంయమిచంద్రుం | డమ్మునీండ్రుతోడ ననియె నెలమి. 895
- చ. కల దితిహాస మొక్క టని కాశ్యప నీ కెఱిఁగింతు నంతయున్
దెలియఁగ మున్ను నజ్జనభధేయుండు పుష్కరనామధేయుం డు
జ్వలగణశాలి విప్రకులవర్యుఁ డొకండు సమస్తధారణీ
తలమునఁ బొల్చుతీర్థములు తాఁ గనుగొంచుఁ జరించు సమృధిన్. 896
- క. ఆతఁడు త్రిభువనసుత మగు | నీతీర్థముమహిమ విని నిరీక్షించెడిసం
ప్రీతి న్నియతాహారం | డై తడయక వచ్చునప్ప డమ్మాగ్రమునన్ 897
- చ. విడఁగులఁ బోలుకోటలును బెల్లునఁ జల్లినవిస్ఫులింగముల్
వెడలెడుచూపులున్ నెఱయ విప్పినమోరును గ్రామజిహ్వయున్
బెడిదపుగర్జితంబు గలపెబ్బులిరూపుపిశాచి వచ్చి మై
బడె సతతప్రపత్తితగుభవ్రతభాసురు నమ్మహీసురున్ 898
- క. వెక్కనమున నాఘాతకుఁ | జిక్కక విడు విడువు మనుచుఁ జెచ్చెర దానిన్
నుక్కుక యదలిచి విఫ్రుండు | చక్కన విడిపించుకొని పిశాచికి ననియెన్. 899
- చ. అతులతపఃప్రభావవిజితాఖిలకల్మషచిత్తు నుత్తమ
వ్రతనిరతాత్తు విప్రకులవర్యుని నన్ను నకారణంబ యీ

గతి నిటు చంపఁబూనితివి కష్టపిశాచమ దుష్టబుద్ధివై

యితరునిఁబోలె నీహృదయ మెంతయుఁ గ్రోము వో తలంపఁగన్.

900

క. నావుడుఁ బిశాచి యిట్లును । నేవెఱుం దప్పు లే దొకింతయు నాయం

దీనిధి ననుఁ బుట్టించిన । దైవమునకుఁ దప్పు గాని ధర్మప్రకాశా.

901

వ. అనిన బ్రాహ్మణుం డిట్లనియె.

902

గీ. సకలభూతములకు సాక్షియై వర్తించు । దైవమునకు నేమితప్పు చెప్పు

వరుసఁ గీడు మేలు పొరయంగ నిజకృత । కర్మఫలము తనకుఁ గర్త గాక.

903

వ. అనిన నప్పిశాచి యిట్లనియె.

904

చ. తెలియవు నీవు తత్త్వగతి తెల్లము గాఁగఁ జరాచరంబునం.

గలిగినయీశ్వరుం డొకఁడ కర్తయు భోక్తయుఁ గాక కల్గ దె

వ్వలనను దద్వియుక్త మగువస్తువు గావున మేలు గీడునం

దలకొన భూతరాసుల కొనర్పఁగ శక్యమె కగ్మకోటిచేన్.

905

గీ. కల్మఫలము లందుకర్తయు భోక్తయు శ్రుతులఁ చాఁటు నీశ్వరుండు కర్త

యయ్యెనేని తత్త్వగ్రహశక్తి యతనికి । నొదవు గాన నీదురుక్తు లుడుఁగు.

906

వ. అనిన నగి యతని కిట్లనియె.

907

క. ఆగయ నీవిశ్వమునకుఁ । బ్రేక్షకుఁ డీశ్వరుఁడ తద్వ్యవేతం బగుచున్

బూరియునేని చలింపఁగ । నేర దతం డొకఁడ కర్త నిభిలంబునకున్.

908

వ. అని యివ్వధంబున మఱియును గొండొక సేపు వివాదంబు నేసి యుమ్మేదినీసురుం
డిట్లను నిచ్చొటి కనతిదూరంబున నామ్రతీర్థంబు చెలువొందు నందు మహాముని
బృందంబు గ్రందుకొనియుండు వారిముందట మనమందటలు చెప్పి నీవ గెలిచిన
నన్ను భక్షింపు మేన గెలిచిన నిన్ను వధియించెద నని ప్రతిప గావించె నదియును
సమ్మతించి యట్లాడంబడి తత్తీర్థవాసులసకాశంబునకుం జనిన మానవానుగత
యైనపిశాచిం జూచి యచ్చెరువొంది రప్పు డిరువురుఁ దదభివందనం బాచరించి
నిటలతటంబున నంజలిపుటంబులు వొందించి నిలిచి రందు మహీసురుం డిట్లనియె.

సీ. వినుడు సమృదులు నాపిన్న పం బే నొకధరణీసురుండ నీధాత్రిమీదఁ

గలపుణ్యతీర్థముల్ క్రమమున నాడుచు నిటను నేతెంచుచో నిప్పిశాచి

శ్రోవఁ బెబ్బులిరూపుతో నుండి పట్టినఁ బట్టిక నే దన్నుఁ బదరుటయును

దప్పు నాయది కాదు దైవంబు దనియెఁ దా నెగి శుభాశుభముల నొందువోట

హేతు వగుఁ గర్మమంటి నే నివ్యధమున | వరుస నవుఁ గా దనంగ వివాద మెసఁగె
బూని గెల్చినవానిచే పీనవాని | చచ్చు ననుచు మాలోన నిశ్చయము చేసి. 910

క. ఇరువురమును మీసన్నిధి | కరుణించితి మిందు యుక్త మగు నిదియని మీ
రరసి తగఁ జెప్పఁ డనుటయు | మరి పలికెఁ బిశాచి మునిసమాజముతోడక. 911

ఉ. ఏ నొకకర్మయోగమున నిట్టిపిశాచపుజర్మ మొందితిక
గాని మదీశుబుద్ధిబలగౌరవ మేమియుఁ దప్ప దవ్యధం
బైనను జాలియుక్త మగునట్టిక్రియాగతి నీతఁ డొంటిమై
రా నిటఁ బట్టితిక జనుపరాజయముల్ వివరింపుఁ డేర్పడక. 912

వ. ఆసిన నయ్యధయమతంబులందుఁ బూర్వపక్షసిద్ధాంతంబుల నేర్పఱుప నేర్పరులు
గాక తమలో వితర్కించు మనులకోలాహలం బగ్గలం బయ్యె నయ్యెడ. 913

నీ. పుండరీకాక్షుఁ డంభోధరశ్యాముఁ డాజానుబాహుండు విశాలవక్షుఁ
డలిసీలమటిలమంతలుఁ డంచితస్థితలతకపోలమండలుఁ డనేక
హరణండలకంకణాంగదమణియద్రికాదిభూషణభూషితాంగుఁ డమల
పితాంబరుఁ డనల్పపింబఫలాధరుం డతులితచిరమసూహరవిలాసుఁ
డసనుతేజోవిరాజితుఁ డభిలభువన | మోహసూదారకల్యాణమూర్తి యొక్క
పురుషసింహంబు ముగరు నల్లరు నిజోప | మానవేషులు తన్ను సమ్మతి ధరింప

నీ. చెనుటచిత్తడిఁ జాల జగినించుమృగనాభిబొట్టుతో నలకలు పొత్తునేయఁ
డెగగలవాలారు తెలికన్న దమ్ముల సుడియుమాపుల వింతసాలపు దేర
జగి ధగధగ యగు మొగడచమ్ములమీఁద జిలుగుపయ్యెదకొంగు జీరువార
మత్యాకమృతంబురుదెంచు వెన్నెలతిళుసలు చెక్కుటద్దమలఁ బొలయు
నంచనటనలు పచరించునలగతులఁ | బసిండియందెలు మ్రోయ నివ్వసుధ మెలఁగు
నిందిరాదేని యన సెప్పనింతి యొకతె | యల్లనల్లన తనతోడ నరుగుదేర. 915

మ. మునుబృందావనవీధి గోపవనితల్ మోదంబు సుధిక్లుఁగా
వెనువెంటం జనుదేరఁ గేలిగతులక వేడ్కక విసూదించుకృ
ష్ణనిచందంబునఁ దదవ్వనాంతరసస్తోమాభిరామాబ్జసం
జనితామోదసుగంధగంధవహసంఘారానుమక్తాత్మకడై. 916

క. ఏలాలవంగలతికా | జాలాలింగితకదంబనముదయానుమనా
హాలామదకలకిన్నర | బాలాసుంగీతలమము ప్రమదం బెసఁగక. 917

క. లీలాగతి విహరించుచు | నాలాగున నమ్మనీంద్రు లందఱు రొదగా
సోలి వితర్కించురవం | బాలించి తదంతికమున కరుడెంచుటయుకౌ. 918

చ. అతులితదివ్యతేజః డగునమ్మహితాత్మనిఁ గాంచి సంఘమి
ప్రతతి ముదంబు సంభ్రమము వైకొన దిగ్గన లేచి కోమలా
యతమశబ్దప్రసంగునఁ బ్రయంబున నుంచి సుఖోపకృష్టులై
యతనిముఖేందుచంద్రికల నాత్మదృగుత్పలరాజి రాజిలకౌ. 919

గీ. అనఘ నీ వెవ్వ రభి కన్యయునుబోని | యీవధూమణి మఱి యెవ్వ రిట్లు నిన్నుఁ
బోలె నేవించునీ పుణ్యపురుషు లెవ్వ | రిటసు వచ్చినకారణం బేమి యొక్కొ. 920

చ. అనవుడు వారితోడ దరహాస మెలర్పంగ నమ్మువందుఁ డి
ట్లను వినుఁ డీప్రదేశమున నర్ధిఁ జరించెడినట్టివాడ ని
వ్వనరుహనేత్ర నాహృదయవల్లభ నే నిట వేటకచ్చి మీ
పెనురొద వార్ధిహాసమునఁ బేర్చుటయుకౌ విని యేగుడెంచితికౌ. 921

క. మిముఁ బొందఁగంటి శుభములు | గమకొనియె మనోరథంబు సఫలం బయ్యెకౌ
సుమహితసాధుసమాగమ | మమితశ్రేయఃపరంపరాచూము గదా. 922

చ. అనిన గంభీరభావబంధురంబులును మధురంబులు నగుతేదీక్షుచనస్సుధాపాథోనిధి
వీచులం దేలి యమ్మునివర్యు లాశ్చర్యంబున నప్రతీపలావణ్యరూపతారుణ్యతేజోవిరాజ
మానశుభలక్షణోదారం బగుతదాకారంబు డెండంబుల కమందానందంబు నొందింప
నందంద చూచి తమలో నిట్లనిరి. 923

మ. దరదిందీవరదామధాముఁ డగునీతారుణ్యతేజోధినుం
దరయం బన్నగరాజతల్పుఁ డగు హేమాభాంగి యీశల్లవా
ధరి పద్మాలయ వీరు సిద్ధపురుషుల్ దా నట్లు గావన్న ని
ద్ధర నెవ్వారికిఁ గల్గు నిట్టిభువనోదాత్తప్రభావోన్నతుల్. 924

చ. అని కొనియాడ నమ్ముల కప్పరుహోత్తముఁ డిట్లనుం దపో
ధనవరులార మీర లిటు తర్క మొనర్చుట యేమి కారణం
బెనయ విరోధుల్ దొఱంగి యేకమనస్కులు గాక కూడి వ
చ్చినకత మేమి నా కెఱుంగఁ జెప్పఁగఁబోలినఁ జెప్పఁ డేర్పడకౌ. 925

సీ. అనిన నప్పండిరి కాత్మున కాతపోధనులు వారలవివాదములతెఱంగు
నకలంబుఁ జెప్పి యాజయపరాజయముల నేనుతంబుల నిర్ణయింప లేక

- సందేహమున బొంది చచ్చించుచున్నార మీప్రదేశంబున నిట్లు గూడి
యనఘాత్య సకలలోకానన్యసామాన్యభవ్యలక్షణసముదాహితండవు
ప్రవిమలజ్ఞానమును బుద్ధిబలము నీకు ; నమరు నాకాశముమై యట్లుగాన
నొందుదలంప నగణ్య మొకింత లేదు । నీర యద్వంద వింతయు నిశ్చయింప. 926
- వ. అనిన నమ్మనిబృందంబునకు నందకహస్తుం డిట్లనియె. 927
- క. విను విప్రుండును బులియును । వినుతప్రజ్ఞావిశేషవిదు లిరువురు ప
ల్కినపల్కులు గా వనఁగా । జన దఖిలపురాణశాస్త్రసమృత మగుటకొ. 928
- నీ. అఖిలరూపముఁ గర్మానుభూతిశరీరధారలగా నాది తా సృజించి
నానియం దుండి స్వప్రసక్తకుఁ డయ్య నప్పయోహదశశ్యాముఁ డరయఁ
గర్వప్రసక్తుండు గాక విశ్వమునకు సాక్షియై యేపారి సంతతమును
సచ్చిదానందభాస్వద్రాశియై యొప్పపరమాత్మ మతి కర్తృబంధుఁ డగుమఁ
బుణ్యపాపము లొనరించి పూని జీవుఁ । డోలి మేలును గీడును నొందుచుండు
నిట్లు గాకుండె నేనియు నెనఁగు సకల । మైనకాస్త్రంబులకును వైరుధ్యశక్తి. 929
- వ. కావున నీవివాదంబు ప్రాగల్భ్యం బగుట నిక్కం బగుజయం బొక్కనికి జెప్పఁ
జొప్పడ దిష్టికాచియు విప్రుండును ముఖం బగునిశ్చేయసపదంబు మొదెడ రని
చెప్పిన నప్పరమతపోధనసందోహంబు సందేహంబుఁ బాసి యాజగన్మివాసు నందఱు
నన్నిచందంబులఁ గొనియాడి పదంపడి. 930
- ఉ. సమృదమార భూసురుఁ బిశాచిని గన్గెని మాకు మీనిమి
త్రమున నీయుదాత్తగుణధామనిదగ్భవముకొ సహానులా
పములు గల్గె సందియము మాని ముఖించెడ లింక నీశరీ
రమ్ములకొడ మీరు నమరత్వముఁ జెంది యనేకకాయముల్. 931
- మ. అని సంభావన చేసి రంతఁ బ్రమదం బారంగ నమ్మిద్దఱుం
జని తత్తీర్థమునకొ మునిగి మును లాశ్చర్యంబునం బొంది క
న్గెన దివ్యాకృతులం దనన్ దివిజుల్ గొల్వంగ నాకంబుకై
ఘనతేజం బెనఁగంగ నేగిరి సురేంద్రవ్యోమమానంబులకొ. 932
- ఉ. అప్పు డనంతతల్పుండు నిజానుచరుల్ గొలువకొ వనంబులొ
నెప్పటి నుట్ల కేలిగతు లింపు చరింప దలంప నాత్మలం

- దప్పనితద్వియోగపరితాపము పైఁపఁగలేక వారు నా
చొప్పున నేఁగి రచ్చటిబుఱుఱు ప్రమదం బెసఁగంగ సంఁడిక. 933
- క. ఆలోన వారిచిత్తము । లాలోకింపం దలంచి యవ్వినములొ
నాలోకగోచరుఁడు గా । కాలోకగురుండు చనియె ననుచరయుతుఁడై. 934
- క. అమ్మనివరులును ద్రిభువన । సమ్మోహన మగుతదీ యచతు రాకృతిఁ దా
రిమ్ములఁ గనుగొనలేమికి । నుమ్మలికము నెమ్మనముల నుప్పలిలంక. 935
- సీ. రాచిలుకలజోక గంతులు గాఁగఁ జరించులేమావులక్రేవలండు
బరిపరిగతుల పట్టదములు భ్రమరించువువ్వారు నెలఁదీనపొదలతుల
మగకోవెలులు పంచమస్వరంబున నింపు పుట్టించుమరుగులసార్థులందు
గవకవపలుసుజక్కవకవ లిమ్ములఁ గ్రీడించుకొలఁకులకెలఁకులందు
గలఁడు మెలఁగుమఁ బలుమఱుఁ బిలిచి పిలిచి । చొలవ కెల్లందుఁ బరికించి చూచిచూచి
యలఁతె దలకొన మనముల నలసియలసి । కానలేరెరి యెబ్బంగిఁ గరులనేత్రు. 936
- క. ఆహోనిద్ర లెఱుఁగక । యాహారసందర్శనోత్సవాపలమతిఁ ద
ద్వాహినిపొంత ననాదృత । దేహవ్యాపారు లగుమఁ ద్రిమ్ములుచుండుక. 937
- వ. కొండొక కాలంబు చన నెక్కనాడు నభోమండలంబున నొక్కవాక్యం బిట్లని
వినంబడియె. 938
- ఉ. తాపసులూర మీమఁ బరితాపము లేటికి లోకరక్షగా
వ్యాపితబుద్ధి రంగనిలఁచుంబునఁ బన్నగశాయి నైనల
క్షీపతి నేను సన్నతి భజింపుఁడు నన్నచటక సమస్తవాం
ఘాపరిపూర్తి మీ కొదవుఁ జయ్యన నయ్యడ కేఁగఁగఁ దగదఱుక. 939
- క. ఆసువాక్యము కష్టగసా । యన మగుటయు నమ్మునీండ్రి లతిహాష్వమునక
జని కాంచి హావిధంబుల । విచారించిరి రంగధాము విబుధలలాముక. 940
- ఉ. అపర మేశ్వరుండును దయామృతపూతరంగితంబు లా
మావుల నత్తపోధమలఁ జూచి సముజ్వలదంతమాక్తికో
ద్దీపితకాంతు లాస్యహేమదీధితిఁ బ్రోవఁ బయోదనిస్సనా
టోపగభీరభాషలఁ గడుం బ్రియ మారఁగ వారి కిట్లనుక. 941
- క. భావమున నొండుదలఁపులు । పో విడిచి మదేకబుద్ధిఁ బూజలు ప్రీతిక
గావింపుఁడు నా కనిశము । కైవల్యపగంబు మీసం గలిగెను దానక. 942

వ. అని యానతిచ్చిన నమందానందంబు నొంగి యమ్మునిబృందంబు ముకుందన కభివంద
నంబు లందంద కావించి మరల వచ్చి యచ్చట నిచ్చలు చతుర్భుజానిఁ ద్రికాలంబు
నర్చించుచుండెరి తత్ప్రసవగంధాత్త తాదు లివియని చెప్పిన నప్పూర్ణతీర్థంబునఁ బార్థివ
పుంగవుండు చతురంగబలసహితుండై యవగాహనం బొనర్చి తనర్చిన తేజోబల
విశేషంబుల రాజిల్లునిజ సైన్యసంతానంబుఁ జూచి సంతసిల్లి యాస్యపద్మంబు వికసింపఁ
గాశ్వపమునీంద్రున కిట్లనియె. 943

క. నీకరుణాలోకనమునఁ | జేకుఁజె సౌఖ్యము మదీయసేవల కిచటకే
నా కొనరింపఁగ వలసిన | యాకృత్యము లెవ్వి యనిన నమ్ముని పలికెకే. 944

క. గోదానంబు కుటుంబికి | సౌదనమాత్రంబు దివ్యయోగీంద్రునకుకే
బేదకు భూమి సువర్ణము | నాదీక్షితునకు నృపాల యగ్ధం బొసంగకే. 945

క. దానము సేయఁగ నర్హము | గానఁ బ్రతిగ్రహ మొనర్పఁ గా దట్టియెడకే
భూనాథున కిటు సేయమి | యానృపుఁ డరుగుకే సగాత్రుండై దుగ్ధతికెకే. 946

గీ. భవ్యచేశకాలపాత్రంబు లూడగూడి | నపుడు సేయు దాన మక్షయంబు
దాన నడగిపోవు దాతకుఁ గోటిబ | వ్రాజ్జితంబు లైనయశము లనఘం. 947

క. ఈయనినవన్ని నీయం | దీయెడ సమకూరియున్న విపు డోధోణీ
నాయక తద్దానము లెడ | సేయక కావంపు మనినఁ జిత్తం బలకే. 948

సీ. భాసురమణిమయప్రాసాదపంక్తులఁ దరళపతాకావితానములను
గాంచిన స్తంభసంగతమంటపంబుల విమలచంద్రోపలవేదికలను
బహువస్తుసంపన్న పణ్యమాగ్ధంబుల మహనీయతోరణమాలికలను

|| అమృతోపమానంబు లగుజలాలకముల రామంబు లైనయా రాములను
కాలివనముల సరసరసాలవితతిఁ | జాల నొప్పారుతోటలఁ జప్పరములఁ
దివిలి భూలోక సాగమై తనరునగ్ర | హార మొకటిని దనపేర నారచించి. 949

క. అలఘుతేజస్వలు నుత్తమ | కులజులు నాచారపరులు గురుశుశ్రూషా
కలితులు నానాధ్వరక | ర్తలు విద్యావిదలు నైనధాత్రీసురులకే. 950

గీ. మూడువేల నేర్పి మొదవుల వారికి వైభవమునేసి యెనుంగి వెలయుత్త
భూవణాంబులఁ బాలుపారుకన్యల | వాసదాసికాన్వితముగ నిచ్చి. 951

వ. ఒక్కశుభ మహార్థంబునఁ గార్తవ్యురోపకరణకన్యంబు లగుహస్తంబుల నా
యాప్రదేశంబుల నతిభిజనంబులకు మనంబు లలగ నభిమతపదార్థసంపన్నంబు లగున

న్నంబులను శీతలస్పృశసాగ్రప్రముఖనిఖిలసుఖభిద్రవ్యసంవాసితాశేకపానీయపరిపూర్ణ
కలశంబులం గడిగి యహిమకరనికరంబులకుం జొరువయ్యాక మిగుల నిగతాశించునలి
పందిరులను గల్పించి కల్పోక్తవిధానంబునం బొసంగించి యచ్చటం గదలి ముక్తిసీ
మాంతినీసీమంతముక్తాఫరధామం బగురంగధామంబున కరిగె నయ్యవసరమున. 952

ఉ. జ్ఞానవిదూతకల్పములు శాశ్వతధర్మవిధిజ్ఞానచ్యుత
ధ్యానపరాయణుల్ ఘనదయాకలితుల్ సకలక్రియానుసం
ధానవిశారదుల్ పరపితవ్రతచిత్తులు దాతృదీప్యతే
జోనిధు లార్యసన్నతవిశుద్ధచరిత్రులు తత్పదస్థితుల్. 953

క. తనకు నెను రరుగుదెంచినఁ ; గని సంభ్రమపనయకౌతుకంబులు మది నె
క్కిన మ్రొక్కి విమలమణిగాణఁ కనకాదు లుపాయనములుగా నిచ్చి తగ్గె. 954

క. ఆనరపాలుఁడు వారలఁ చే నుచితప్రియవదోవిశేషంబుల స
న్దానితుఁడై యట కడచి ప్రధానపురోహితసమన్వితముగా నెలమి. 955

వ. చని పురోభాగంబునఁ బరిమభాగవతసేవ్యం బగుతద్దీప్యనగరంబుపట్టునకుఁ జూట్టును
గావలి యొయున్న పన్న కేంద్రనిపణామండలంబు పరిపాటిం బాటిల నొరయుమేటి
కొమ్మల నుదారం బగుప్రాకారంబునను నలంకారంబై ఘృద్ధగీయమానంబు లగుమయూ
ఖప్రతానంబుల నహర్నలికిరణంబులకు నెదుర్పడుమణులు దీపించినం బాలుప్రదీపించు
తలాపులం దనరి నిశితమలిశనిపాతంబునకుం దప్పి యొప్పుమేరుపర్వతంబునుంబోలె
సర్వోన్నతంబై విలాసాంజనరేఖారంజితంబు లగునగరలక్ష్మీకటాక్షంబులచందంబున
లోకానందకారణం బగు కువలయతోరణంబుల నభిరామంబై మలయాపనసంచలితం
బులై యుదంచితంబు లగురాంచనకీడికీడిగణగృహాత్కారంబులఁ బతంగతురంగంబుల
కలన ఫల్లవల్లనవల్లకిఱ్ఱావిశేషంబుల నలవరింపంజాలి చూల నూతనంబు లగుకేతనం
బులం బొలిచి మహేంద్రనిలమణికిలీతంబు లగుజాలకాంతరంబుల నిరంతరంబును నె
డలి కడలుకొనుకాలాగరుధూమస్తోమంబు లంబరంబున నంబుదాగమనసముత్కృంతంబు
లైన రుచిరరుచివిజితతాపింఛంబు లగుపింఛంబుల విప్పియాడుక్రీడామయూరంబు
లకుఁ గుకరంబు లగుమణికిఱురంబుల మెఱసి శక్తద్రుశుభ్రచంద్రోపలవిమలచంద్రశా
లాంతరపరిస్ఫరన్నటినవిలాసవిలాసినీచరణరచితమణిమాపురం బై నిజవిభవవిజితగోపు
రం బగు గోపురంబుఁ బ్రవేశించి. 956

క. ప్రతిహారానుమతంబువ | సతిముదమున నానృపాలుఁ డతులావరణ

ప్రతిముము మోలి ప్రవక్షిణ | గతి సవనతపూర్వకంబుగాఁ జొచ్చి యటన్. 957

గీ. దొరల మంత్రుల హితుల బంధులను గూడి | యట్టదిక్కులఁ గుముదాదు లైసత్తిగ
రక్షకులకును మఱి చతుర్ద్వారపాల | సమితికిని మ్రొక్కి యభ్యంతరమున కరిగి.

క. స్రుతకనకకపణసుచమా | ప్రతిమానమనోజ్ఞపీతపరిధాను విభా
జితబాలభానుఁ ద్రిభువన | వితతేంద్రనచిత్రభాను విష్ణుకృన్నున్. 959

చ. కనుగొని భక్తిపూర్వకముగా వినయానతుండై తదీయకా
సనమున విష్ణుపారిషదసత్తము లాదర మొప్పుఁ దన్నుఁ దో
డ్కొని చనఁజొచ్చె దివ్యమణికుట్టిమకుడ్యక వాటవేదికా
వినుతిపటంకసంజనితవిస్ఫుటభామము ౭౦౫ ధామమున్. 960

వ. ఇట్లు ప్రవేశించి ముందటఁ గుందచందనచంద్రికాపాండురం బగుకుండలిరాజపర్యం
కంబునఁ బవ్వలించి సమంచితమణికిభరవిరాజితరాజతాచలసంగతిఁ గనుపట్టునీల
మేఘంబుచందంబున నందంబై కెందమ్మిరులసిరుల గర్వంపుఁడెన్న నను నన్నెయొసంగు
కెంజాయలఁ జాల ౭౦జిల్లుదుఁ జక్రచామరతామంసకులిశపద్మయుచాపకలశాదిరేఖలం
గల తలంబుల మెఱసి మెఱుంగుఁజొక్కలచందంబునకు నూరుపు నెఱపునఖమణిగమణీ
యంబులై ననుదమరేంద్రబృందమంచారమాలికాపరిమళపంపరావాసితంబులై వాస
వధనుగ్గిలావిలాసంబునకు వాసిమిగిలి వివిధమణిద్యుతివృత్తికరమంజూలంబు లగుమంచీరం
బులఁ బొలుపువీణి కుకననకాదినొగ్గింద్రధ్యానగమ్యంబులై రమ్యంబు లగుచరణం
బులును, వృత్తానుపూర్వంబులు నపూర్వసౌభాగ్యయోగ్యంబులై నిగనిగ నిగుడుభంగి
నెడలుకొనుచిటుతోడఁబను, గ్రొత్తమెఱుంగు మొత్తంబులు చిత్తగింపం(?)బారలై త్రిన
నునుఁబను నెసంగునసితకదిలికాకాండంబు చనుకారం బగునూరుపులును, నవకర్ణికార
కునునుసురూపశేషంబు నభినయించునభిఃపవీతపరిధానపరివృత్తంబై కనత్కనకకింకిణీ
కలితలలితమేఖలవలయం బగునితంబంబును, మిన్నేటిబోటి యగు నేటిసుడివడువున
శోభిల్లు నాభిసరోవరంబునఁ దిరం బగువెలిదమ్మిబోని ముఖసరోజపారభంబు గ్రోలఁ
జాగి తేటితెగ బాగున సభిగామం బగురోమావళిం దనగి,వళిత్రయకుండందంబై కరతలగ్ర
హణసాధ్యం బగుమధ్యంబును, సగసశృంగారలీలావిలాసముల్లాసిని యగువనజవాసి
నికి నప్రయత్నగత్తద్వందాం బనఁ బ్రశస్తం బగుకౌస్తుభంబునకు మచితస్థలంబై సంతాన
లతంతసంతానదంతరితాంతరతరుణతులనీదళదామసుభితంబై కుంకుమకర్పూరదగ్ధ

సారసుగంధిగంధసారానులేపితంబై శ్రీవత్సలక్షణోపలక్షితంబు లగువత్సఃపరిణాహం
బును, సముజ్వలవజ్రకంకిణాంగదభద్రముద్రికాశోభితంబులై కటికిరీట పాశ్వవిన్య
స్తంబు లగుహస్తంబులును, సారానురాగసాగరకన్యకాకరకంకిణపదాంకితంబై జిగి
దొలంకుశంఖంబుపాంకంబునకు బింకంబు దలకొలుపుచు నప్రయత్నరత్నైవేయక
బంధుర మగుకంధరంబును, దళితళిక బాలయంతళుకులు గలతళుకులం దాపించినదీ
పించుకెంపుల బెంపారుమండలంబు లాలయగండమండలంబులును, బరిపక్వబింబ
శోభాసౌభాగ్యంబు నతకరించుమధురాధరంబును, సుధావసంబున బదనుగొని తల
లెత్తుముత్యంపు మొలకలపాలుపున డెలు వెనంగుదళనకాంతులు గలసి వెలయునెలవవ్వు
వెన్నెలల జెలుపుమిగిలి సతతప్రసన్నతానదనం బగువదనచంద్రబింబంబును, సము
న్మీలితనీలతిలకుసుమసముల్లాసంబు నుల్లసించుచు సురభినిశ్వాసమారుతుంబున దిశలువా
సించునాసికయును, వాసరావసరసముల్లసితనితారవిందదళవిశాలంబులై తొంగలితె
ప్పలకప్పన నొప్పారి కరుణారసపాత్రంబు లగునేత్రంబులును, నిజవిక్షేపమాత్రవిలా
ససంపాదితాశేషనిలింపమంగళం బగునానతభ్రూలతాయుగళంబును, లలితలావణ్య
రసలవంబు లన నమరుచెమటచి త్తడి గరంగుహరినీలిగిరికిఖరంబులుచుంబోలె బద్ధరాగ
ప్రభాటోపవిశంకటయుకుటసంగతం బగును త్తమాంగంబును, గలిగి యంగీకృతభక్తజనా
నుగ్రహంబగు, శ్రీరంగరాజదివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకంబును విస్మయస్తి
తనయనారవిందుండై సందర్శించుచు బరమానందసుధావీచుల సొలలాడుచు హస్త
గద్గదకంపం డగుచు నారాజకంఠీరవుండు,

961

సీ. బాపురే మృదపాదపల్లవంబులయొప్పు మాయురే యూరులసోయగంబు
భిళిచె నితంబబింబంబుసౌందర్యంబు మమ్మా కృశావలగ్నమ్ముచెలుపు
ఆరే యొప్పారుయూరులభాగంబు ఛాగురే బాహులచక్కుదనము
ఔర లేనగవారునాననాబ్జముపొల్పు సౌహారో కమంగవ యొఱపుమెఱపు
మేలు మేలకంబుల మెఱయుకప్పు | అహహ ననుపారునొసల దట్టాడుతళుకు
లనుచు ద్రభువనమోహనం బగుతడియ | మూర్తివైభవ మందంద పొడి పొగడి.

క. ఆక్కజపుభక్తి జాగిలి | మ్రొక్కి లలాటమున గదియ మెచ్చినచేతుల్
నెక్కిలిపి ప్రమదలహరిం | జొక్కుచు దద్వైభవంబు జూచుచునుండెన్. 963

క. అప్పుడు కరుణామృతరస | ముప్పొంగుకటాక్షదృష్టి నర్వీః భునిం
దప్పుక కనుగొని మధురిమ | చిప్పిల నాసకలలోక సేవితు డనియెన్. 964

- గీ. పాఠ్యోత్తమ నీ మహాభావగతులు । సంతతంబును మత్పుదాగ్నమునంద
యెనసియుండుట నత్యంతహితుడ వీవు తలఁపు నీమీఁద నాకును దగిలియుండు. 965
- చ. నను మది నిల్పి మున్ను నలినప్రభవుండు తపంబు నేసినక
మనమున మెచ్చి తత్ప్రియ మొనర్చుట కీగతి రంగమందిరం
బున మణిసత్పణాన్వితసమున్నతపన్నగరాజశయ్యమై
దనరెనుడివ్యమూర్తి సవతారము సొందితి సత్కృపామతిక. 966
- చ. వనజభవుండు భక్తి గొలువం జరకాలము సత్యలోకము
దోసగ వసించి పుణ్యమహిమొన్నతి నొప్పనయోధ్య కొక్కచా
ప్పనఁ జనుడెంచి య్తుండు గుణభూషణు లైనభవత్కులీను లె
ల్లను వివిధోపచారగతులక బరిపూజ లొనర్ప నుండితిక 967
- ఉ. ఆగతి నందు నాలుగుమహాయుగముల్ చనునంతఁ జాపదీ
క్షాగురుఁ డాశ్రితావనవిశారదుఁ డద్భుతబాహువిక్రమా
ద్యోగుఁడు జానకీద్వగనితోత్పలచంద్రుఁడు రామచంద్రుఁ డా
భాగవతాగ్రగణ్యుఁ డనఁ బ్రస్తుతి కెక్కినదానచేంద్రునిక. 968
- క. నిజచరణకమలసంతత । భజనపరాయణునిఁ బరమపావనచరితుక
సుజనప్రియుని విభీషణు । రజనీచరవంశజలధిరాకాచంద్రుక. 969
- గీ. ఆదరించి తనకుఁ బ్రాణంబుకంటె విశేష మైనయావిధిత్రభవన
మిచ్చి యనుప నాతఁ డెలమిమై లంకకుఁ జనుచు నిచట నున్న సమయమునను. 970
- మ. అమృతప్రాయము లైనవోయముల లోకానందముం జేయునీ
కమనీయాపగ నీతటద్రుమసమగ్రచ్ఛాయలక జాల శీ
తములై మించిననైకతంబులను మోదం బార నీక్షించి ని
త్యము విచ్ఛేద వసించుకౌతుకము డెందంబుదు సంద్విజులక. 971
- క. అయ్యసురనాథు నొకగతిఁ । జయ్యన సెడఁబఱచి పంచి సన్నత ఫణిరా
ట్టయ్యతలమున సుఖివై । యియ్యెడనున్నాడ లోకహితనిరతమతిక. 972
- క. మెచ్చితి నీభక్తికి మది । నిచ్చెద నే వేడు మింక నేవరమైనక
జెచ్చెర నీగునమనఁ గృప । పిచ్చిగిలం బల్కుటయును బ్రీతాత్మండై. 973
- చ. మనుజునరేణ్యుఁ డిట్లు రమావర దేవకిరీటకోటిను
తనమణిదీప్తివిస్ఫురిత తావకదివ్యపదాంబుజాతముక

గనుగొనునట్టిభాగ్యమునకంటె విశేషవరంబు లెవ్వ నా

జననఫలత్వ మొందె గలపంబు లడంగె గడంగె బుణ్యముల్.

974

వ. అని పలికి యారాజపంచాననుండు పాంచరాత్రాగమప్రపంచితవిధానంబున సావ
ధానమానసుండై యాభోగితల్పు ననల్పభవ్యదివ్యోపచారంబులఁ బూజించి పునఃపునః
ప్రణామంబు లాచరించి తస్మత్పారవిందలావణ్యమధువిలోలంబు లైఁ నిజలోచనముధు
పంబుల నెట్టకేలకు మగుడఁ దిగిచికొని యనంతవైభవాభిరామం బగునారంగధామం
వెడలి ప్రతిహారపాలకు లగుదివ్యపురుషుల నవ్యమణిభూషణాంబరాదిసమగ్మణంబుల
సంతర్పితులఁ గావించి విమతవిహగశ్యేనుం డగువివ్వశ్నేనుకడ కఁగి సమీపండ్డై
తదీయపాగ్మ్యభాగంబులఁ గొలిచి గగనమండలంబున స్థాఖండలని నీలగిరికిఞ్చరం
బునుబోలె నుద్దామం బగుతద్దామంబు వీక్షించి సకలసాధుజనోపాస్యం డగుకశ్యపుఁ
గనుంగొని.

975

క. సన్నతమేచకజలధర । సన్నిభరుచి గలిగి గగనచరపథమున స

గ్యోన్నతమై యొకధామం । బున్నది యది యెట్టి దమమ నుత్సుక మలిమై.

976

చ. అడిగిన నన్న రేంద్రునకు నమ్మునిపుంపుఁ డిట్లుమౌ ముదం

బడద ననంతశక్తియుతుండై జగదాత్మకుఁ డైనచక్రియె

ప్పడు వనియింప ని మృగుమఁ బొల్పినయిమ్మహనీయధామముం

బుడమి ఫణాగ్రభాగమునఁ బూనినశేషునిగా నెఱుంగుమి.

977

మ. అతిరమ్యం బగుతల్పమై సతతలీలావాసమై రత్నసం

గతసింహాసనమై పరిస్ఫురితముక్తాచ్ఛత్రమై సత్ప్రభా

తతదివ్యాశుగమై మమోహరపదత్రాణంబులై చక్రి నం

చితలీలం భజించి కాదె కనియెక శేషుండు శేషత్వముక.

978

గీ. జ్ఞానశక్తిబలామితైశ్వర్యవీర్య । తేజములు వొల్పు నతనికి నైజ మగుచు

బహుగుణానంత్యమునఁ గర్ణభావమునను । నెలయు నాతఁ డసంతాఖ్యుఁ గలిగి యధిప.

క. లోకములు జన్మవిలయ । వ్యాకులములు పొందువేళలందును వికృతుల్

వైకొనక కాశ్యతస్థితిఁ । జేకొని యీధామ ముల్లసిల్లుచు నుండుక.

980

క. ఇది తచ్చామ సృష్టోత్తమ । సదమలభవదీయపూర్వజస్మాత్సృతమై

యొదవినసుకృతఫలంబున । విదితంబై నీకు గగనవీధిం దోచెక.

981

క. ఈవిధమునఁ బ్రతియుగమున । భూవల్లభ వర్ణభేదములు వెలుఁగొందుకొ

శ్రీవిభుఁ డీధామము దా । నావేళల నట్టివర్ణమై కానఁబడుకొ.

982

క. పెరుగుదుఁ దఱుగుచు నుండును । నరనాయకకాలవశమునకొ దివ్యరుచి

స్ఫురితము సహీనమహిమో । తరమును నగునీమ సౌజ్ఞ ధామము వసుధకొ.

983

సీ. ధరణీశ కలియుగోదయవేళ విపరీతరీతి నిన్నియుఁ బ్రవర్తిల్లుచుండుఁ

గల్గ నిజం బగుఁ గష్టఁడు దుష్టఁడై నెగడు ననిత్యంబు నిత్య మగుచు

హేయ మహేయమై యెసఁగు ననాచార మాచారమై చెల్లు నవవిసురులు

మతి చెడి శూద్రులగతిఁ జరింతురు తూద్రు లావిప్రధర్మంబు లాచరింతు

రాలు మగని విడుచు నాచార్యు నిందించు శిష్యుఁ డభిలదేవసేవ్యుఁ డైన

హరి భజింప నొల్ల కన్యదైవంబుల నెపుడు కోరి కొల్తు రెల్లవారు.

984

గీ. జలజనాభున కాధారశక్తి యగుచు । దనరుశేషాఖ్య నొప్పు నీధామ మధిప

తెలియ కెప్పుడు సామాన్యదృష్టిఁ జూచు । వారు పోచురు నిరయనివాసమునకు. 985

మ. అమృతానందవిధానమై సకలకల్యాణావహంబై రమ

రమణప్రేమనివాసమై మెఱయుశ్రీరంగప్రభావంబు ని

క్కముగా నాత్మనెఱింగి కొల్పునుజనుల్ కర్మంబులం బాసి ని

ష్క్రమణం శాశ్వతవిష్ణులోకసుఖముకొ బ్రాపింతు రుర్వీశ్వరా.

986

క. అని చెప్పిన నాకాశ్యప । మునికరుఁ గొనియాడి రాజముఖ్యుఁడు ప్రపదం

బాసరఁగఁ దధామమునకు । వినతుండై యచట వాసి వెలువడి యెదుటకొ.

987

సీ. శిఖరాగ్రనిహారిప్రఖరాశనిహారనఖరాభిహతనవ్యనాగమలము

శబరీపరిప్రసక్తబరీకలాపఃక్లబరీణఘనభుజంగవ్రజంబు

రహితదోహటోపమహితరత్నప్రభాపిహితబృందారకబృందసరణి

నితతసానుస్వానసతతనిర్గురజలఘ్రతరుప్రత్యంతభూమిమలము

బహుళశైరికమయద్వచత్వరీభవరాగ । కల్పితాలీకదినసావగమనికామ

విపులవార్వాహసందోహవిభ్రమంబు । రుంద్రకటకంబు ధరణిధరేంద్ర మొకటి. 988

క. అన్నైలపుకు దక్షిణమున । విన్నైలతో రాయుచుండ పీఠించి సము

త్సన్న కుతూహలమతిమై । సన్నద్ధసమస్తస్యైస్సహితుం డగుచుకొ.

989

శా. ఆరాజేంద్రవరుండు తత్కుధరశృంగారాఘండై చేరువకొ

ధీరోదంచితవారికేకదళీతిల్కామృగరూర సా

వీంశోకవనావలీకలితకావేరిప్రవాహంతర

శ్రీగమ్యం బగురంగమందిరము నర్థిం జేరి సద్భక్తిమై.

990

క. తనదృష్టికి నలుదిక్కులఁ | గనఁబడుదేశముల నమితకనకాంబరగో

ధనరత్నదాసదాసీ | జనముల నర్థించె శేషశాయికి నెలమిన్.

991

క. భూనాయకుఁ డద్దివ్య | స్థానము మఱి బాసి పోవఁ జాలక యదిటన్

దా నుండఁ దలంచి భూనుత | మై నెగడు తదద్రవిశ్చమాంచితసీమన్.

992

క. సారసగురుదనిలాహత | సారససంవాసితాంబు సారం బగుకా

వేరితీరంబునఁ దన | పేరుగ నొకపురి రచించె బ్రీతి దలిగ్నన్.

993

క. ఏపట్టణముకంటెను | నాపురవర మమరు విభ్రమాలసలలన్

నూపురవమంజులమణి | గోపురమై విభవవిజితగోపుర మగుచున్.

994

క. నలినజుఁ డనురససిద్ధం | డలవేలుపుఁగొండ శుద్ధహాటకమయమై

వెలుఁగఁ బుట మిడినపరుగునఁ | బాలు పగు నప్పురముకొట భూవినుతంబై.

995

క. కొమ్మలగెడ మానికపుం | గమ్మలకొమ్మెఱుఁగు లడఁగగా నలవేల్పుం

గొమ్మలు మలతురు పుత్తడి | బొమ్మలగతి వేఱ కొటఁ బొగడఁగ నేలా.

996

చ. లలనలకేలిసంభ్రమములం దెగి రాలినహారగత్నముల్

జలధగవేళఁ బెంజినుకులం జని తత్పరిభాతలంబులన్

వెలుఁగఁగఁ గాంచి వానిఁ గడు నేడుకతోడుత సంస్తుతించి మే

నొలయఁగఁ బల్లెఱున్ మరియుంచుదురు పన్నగరాజకన్యకల్.

997

నీ. తెరల వాగ్నినవ్రాత దీక్షించుపులలకు మన లోఁగుఁ జందురుమచ్చయిట్టి

తూలాడుపడగలతుదలతాఁకున నుల్కి హరితేరిహయము లుప్పరము దాఁటు

శేఖాక్షులయందుఁ గెందమితూఁడులు వింతగా నజునెక్కిరింత నంజ

రమణఁ బెంచినమయారములు వేలుపుకన్నెలకరతాళగతుల నాడు

ననిన నందుల ననిచెప్ప నమరులైన | సవడిగ్రహరాజుమేడలసవరణలను

మేటితోదవులు నిట్టిటిపాటి వనుచు | జగములోపల మఱి వేఱ పొగడనేల.

998

క. పురసాధశిఖరనికర | స్ఫురదురుమరకతమయూరపుంజములఁ గళా

ధగబింబమధ్యహరిణము | తరుణతృణభ్రాంతి దవ్వదవ్వలఁ గముచున్

999

చ. హరిణ మటండ్రు కాదు వటు మందురు భూప్రతిబింబ మండ్రు సా

గరతలపంక మండ్రు శశికం దని యందురు లోకు లందఱున్

సరసిజవైరి మైకణ నిజంబులు గా వవి యప్పరంబు గో

పురశిఖరాలితో మెరయఁ బుట్టినకం దని చెప్పఁబొం దగున్.

1000

క. నీలమణిచంద్రశాలా । పాలిక లీలాఽలాలబాలాలీలా

వాలాపాం గాలినట । త్కాలాభ్రాంతరతటిల్లతాగతిఁ బాలుచున్.

1001

క. నీడలు మణిముకురంబులఁ । జూడరు పట్టణములోనిసుగుణులు సురత

క్రీడాసంధ్రమగళిత । వ్రీడాబ్జముఖిఁ పోలవీధులఁ దక్కన్.

1002

మ. పురిశృంగారవనంబులన్ మెఱయుచున్ బూర్ణేంద్రబింబాననల్

విరులం గొప్పలు దీప్స వేణి యెలమిన్ వేడ్కన్ వెసం గప్పబం

ధునీలప్రబలాంధకారము క్రియం దోపం భ్రమం జక్కవల్

విరహోర్తిం దురుషిల్లుఁ బట్టపగలున్ లీరాసరశ్శృంగులన్.

1003

క. సరసీరుహములు తత్పుర । వఁవనితావదనవైభవము గోరి సరో

వరమధ్యమముల నెప్పడు । చిరలీలం దపము సేయుచెలుపున మెఱయున్.

1004

క. అతఁడు సమ్యాచన శర । మతివలకన్దెసల నిలిపి యతులో ద్యాన

ప్రతితుల నప్పరి నెప్పడు । చతురత రతిఁ గూడి క్రీడ సలుపుచు నుండున్.

1005

ఉ. ఉపరిరతిప్రయాసముల నుబ్బినఘర్జ జహోర్మిశీకర

వ్యవసయబుద్ధి నంగనలు వారిరుహాకరవారి నుల్లస

ద్విపులనుచదవయాలిఖితవిస్మయ తాగరుప్రత్రవల్లికా

స్మృతన మొనర్చి కల్పవము సౌరభముం గలిగింతు రప్పరిన్.

1006

సీ. మెఱచి పోవనితీవమెఱపులు రతిశీలికలికిరాచిలుకలు పలుక నేర్పు

బంగారుప్రతిమలు ప్రాణంబు లెసఁగినచిత్రరూపంబులు చిత్తభవుని

మోహనాస్త్రంబులు ముదితలై చరియించుచంద్రరేఖలు మహీస్థలి నటించు

కల్పవల్లులు పులకడిగినము తైంపుతిరుగులు శృంగారశలచెలులు

కన్ను లార్చెడువేలుపుకన్య లాఱుపు । దెలుపుమెత్తనిమణిశలాకలు యలాస.

సీమ లనఁ గామకేళినిచిత్రగతుల । వాసి కెక్కుడు రప్పరివారసతులు.

1007

చ. తనపగవారి లోఁగొనినతప్పవకప్పుర (?) నాథుఁ డాద్యులన్

బెరుపగుకింక సంకెలలఁ బెట్టిన భీతిగఁ గన్గనిం గనీ

కనముల ముట్టి గిట్టెడును నైవడి నెందు నమందబృంహిత

ధ్వనులు దలిగ్న మెప్పుమదవాణముల్ జయకారణంబుల్.

1008

చ. వెనఁ గదలించి హే యనిన వ్రేల్చిడిలోనన నిల్చుఁ గంధరం
బుసుమక బిట్టదల్చినను భోరన సాగరమైన దాఁటు బ
ల్యసమున తాఁగలం దఱమి వాగె వదల్చినఁ జువ్వనం జవం
బెనఁగఁగ గాలి మీఱు భువి నెన్ని క కెక్కినఖిర్తులాణముల్.

1009

సీ. సంతతభువనప్రశస్తసంచారులు సత్కులగోత్రవిస్తారశీలు
లవనీసతీపరిగ్రహార్థసమర్థులు పరిచగప్రహ్లాదనిరతగుణులు
ప్రకటపదక్రమహాగల్భ్యనిరతులు పరపతుఁ డెఁప్రాఘమతులు
ఖరదూషణతుయంకరశక్తియుక్తులు కృష్ణవర్మాధికకృత్యపరులు
కలితసర్వజ్ఞఃక్రహుల్ కలిమలాప | కర్షణోద్విగ్ధసర్ధర్మకర్మరతులు
నగుచు శ్రీవిష్ణుమూర్తుల ననుకరించి | వెలయుచుందురు తత్పరివిప్రవరులు.

1010

ఉ. ధీరులు దోషదూరులు సుధీజనసంప్రవనీయసద్గణో
దారు లుదారు లాహవజితప్రతివీరు లపూర్వనిత్యశృం
గారులు శూరు లుజ్ఞేతవికారులు వార్ధిగభీరు లంగనా
మారులు శక్తినిర్జితకుమారులు రాజసుమారు లష్వరికృ.

1011

క. ధనదులు పుణ్యజనేతులు | ననవరతశివాభినందితాత్ములు నరవా
హనులు నిధిపతు లుదారు ల | య్యను గారు కుబేరు లచట నుండెడు వైశ్యుల్.

సీ. మధుపట్నద్ధంబులమధుపానభూములు రాజకీరంబులరచ్చపట్లు
పుంస్కోకిలంబులభోజనశాలలు మలయానిలంబులు మలయానెడలు
నవసయూరంబులనాట్యరంగంబులు మకరకేతనుసభామండపములు
నటః క్షీణనములవిరులచప్పురములు మధులక్ష్మీనైపథ్యమందిరములు
అలవసంతునిలీలావిహారనీమ | లిట్టిలం బగువలపులపుట్టినిండ్లు
చిరప్రశాంతపథికసంజీవనములు | పావనము లష్వరంబున బాహ్యుగములు.

1013

చ. పరిణతగంధశాలివనపంక్తులు గంధనహేనుధూతబం
ధురకణిశంబులై వెలుపు దూకొనఁ జాలు నిజాలవాలసుం
దరవికచారుణోత్పలవితాననవప్రమదాలిమాలికా
సురుచిరసితమాధురికిఁ జొక్కి తలల్ కదలించెనొ యనకృ.

1014

సీ. పరిపాండుకేసరపరిణాహకేసరప్రసవపరాగంబు కొసరి కొసరి
వర్ణితకాసారవరవీచికాసారశిశిరశీకరములఁ జెలఁగి చెలఁగి

గుణవత్సనుసారకు చలిప్రస్తునసారబహుళసౌరభముల బలసి బలసి
కమనీయమణిబాలఖచితసద్గృహజాలమాలికాంతరముల మలసి మలసి
సమదకరికటతటముదసలిలపాన | ముదితకలరవమధుకరమృదులచలిత
లలితవిపరీతగరుడంచలములఁ బొడలి | మలయపవనండు పురిలోనఁ గలయఁ బొలయు.

వ. మఱియు రిపుహృదయపుటభేదనం బగునప్పటభేదనం బమరావతీపురంబునుంబోలె
ననిమిషానందకరంబై, యలకాపట్టణంబునుంబోలె ధనదనివాసంబై, మధురాపురంబు
నుంబోలె నుల్లసత్పుండరీకంబై, పుండరీకంబునుంబోలె బురుషోత్తమావాసంబై, పురు
షోత్తమావాసం బయ్యును వీరభద్రవిహారస్థలంబై, వీరభద్రవిహారస్థలం బయ్యును
దక్షయోగమహాత్మ్యంబై, దక్షయోగమహాత్మ్యం బయ్యును సర్వమంగళాభిరా
మంబై, యమరు నందుసుందరులనయనంబులయంద శ్రుతిసీమాలంఘనాద్యోగంబును,
పంగులయంద పద్మహీనతయం, గరులయంద మదోద్రేకంబును, దరులయంద శాఖాచల
నంబును, బ్రబంధంబులయంద వర్ణబంధంబులును, శుకశారికాదులయంద పక్షపాతంబు
లును, గోకులంబులయంద భంగంబులును, భృంగంబులయంద మధుపానద్రవ్యంబు
లును, వృద్ధదౌవారికాదులయంద దండగ్రహణంబులును దక్కఁ దక్కెడల లేక
యొప్పు నందు.

1016

ఉ. భూజనదృక్పక్షోరపరిపూర్ణగుధాంశుఁడు కీర్తిచంద్రికా
రాజితలోకుఁ డానతథరాతలనాధకిరీటరత్ననీ
రాజితపాదపీఠుఁ డరిరాజకులాలచలప్రజపాణి పం
కేజకలాన్వయాగ్రణిఁ సుకీర్తినరేంద్రుఁడు సమృదంబునక.

1017

క. హితబంధుమిత్రనేనా | పతిసామంతప్రధానపరివారపురో
హితసహితముగ వసించెను | సతతమహీరాజ్యవిభవసౌఖ్యాన్నితుండై.

1018

గీ. అట్ల వెద్దకాల మం దుండి యాశ్రిత | పారిజాతు సత్సృపాసమేతుఁ
బ్రతిదినంబు గోరి భజించె శ్రీరంగ | ధాము నింద్రనీలధామధాము.

1019

ఉ. అంత నిజాత్మజాతు దళితారినృపాలుఁ బ్రజానపాలనా
త్వంతవిచక్షణుఁ సుగుణధాముని సన్నతనాము బంధుసా
మంతజనైకసమృతిని మంజులముంగళతూర్యసంగతుల్
రంతుగ మ్రోయఁ బ్రాజ్యనిజరాజ్యపదస్థుని తేసి నెమ్మదిక.

1020

- క. తగు లాండు లేక మఱి యా ; జగతీ నాథుండు విరక్తి సమకొన మదిఁ బ
న్నగతల్పు నిలిపి నియతించి దగఁ దప మొనరించి తత్పద్ధస్థితి సొందెన్. 1021
- క. అని ప్రాచేతసుఁ డాదర ; మెనయ భరద్వాజమునికి నెఱిగించినయీ
వినుతేతిహాసపఠనం । బున నరుఁకు నుభయలోకములు పెంపొందున్. 1022
- వ. అని పారాశర్యుండు నాగదంతమునివర్యున కెఱిగించిన తెఱంగు. 1023
- శా. చోళీచంచదురోజమంతుచునవఱోదస్ఫురద్వత్తు నే
పాళీచారుకపోలచిత్రరచనాపారీణహస్తాబ్జ బం
గాశీకేళీకలాప మత్తకరిశిష్టానవ్యపాంచాల పాం
చాలీభావవికాసకృచ్ఛతురవాచామాధురీవైభవా. 1024
- క. కమలాంక కాంతిశోభిత । కమలాకరనిభగభీర కమనీయదర
త్కమలాయతదళలోచన । కమలాకలితాత్మసదన కమలామదనా. 1025
- మాలిని. దినకరసమతేజా దీనమందారభూజా
వనధినిభగభీరా వర్జనీయప్రచారా
వినయవిశాలా వేదమార్గానుకూలా
జనమలయసోమా చాగయామాత్యరామా. 1026
- గద్యము. ఇదిశ్రీమద్భ్రమరాంబావరప్రసాదలబ్ధసిద్ధసారస్వతవిలాసగౌరవ
గౌరవామాత్యపుత్ర సుకవిజనమిత్ర సుధీవిదేయ భైరవనామధేయ
ప్రణీతం బైనశ్రీరంగమహాత్మ్యం బసుపురాణకథయందుఁ
చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీరంగమహత్వము.

పంచమాశ్వాసము.

- క. శ్రీరఘునాయకమృదుపద | వారిరుహభ్రమగ బంధువత్సల వంశో
ద్ధాఃణసుమహిత మతివి | స్తారోరగసావ్యభౌమ చాగయరామా. 1028
- వ. అనధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితరోమహర్షణం డేగురోమహర్షణకుమా
రుండు దివ్యబోధను లగుశౌనకానితపోధనుల క్లిష్టనియె. 1029
- క. ఈజాడ కలితపుణ్యస | మాజం బగునామ్రతీధణమహిమ విని భర
ద్వాజాడు విపులతపోని | భ్రాజిత వాల్మీకిఁ జూచి పలికెం బ్రీలిక. 1030
- చ. ఇది యొకపాదపంబు గడు నేచిగళాఖల నెల్లదిక్కులకై
బూదివి మహాతపస్విజనపూజితమై గిరిఁబోలె దోచుచు
న్నది విలసత్పూనానభరనవ్యమనోహరదివ్యవాసనా
ముదితనుదాలి గాఁగఁ బరిమోహితముగ్ధకురంగబృందమై. 1031
- క. శ్రుతిసుకరంబై మధుర | శ్రుతికలితస్వరవిశేషసువ్యక్తంబై
శ్రుతిఘోషము విగఁబడె వి | శ్రుతయుగ నవోచ్చట సేమిచోద్యము గలవో. 1032
- క. వినిపింపుము నా కత్తెఱఁ | గని వినయం బెనయఁ దన్ను నడుగ భరద్వా
జుని ననలకల్పతేజునిఁ | గనుగొని వాల్మీకమునిశిఖామణి పలికెక. 1033
- చ. వినుము కదంబభూజ మది విశ్రుత మయ్యెను దానిపేర న
య్యనుపమతీర్థమందుఁ బ్రియమార నిమజ్జన మాచరించున
జ్ఞను లఘుముక్తులై పరఁగ శాశ్వతవిష్ణుపదంబునందుఁ బెం
పున వనియింతు రక్కడికిఁ బోదము రమ్మని సమ్మదంబునక. 1034
- మ. అని రూపంబు ధరించి వచ్చుహరిలీలాప్రీతి దిగంతంబులకై
తనదేహప్రభి లుల్లసిల్లఁగ భరద్వాజాన్వితుండై రయం
బున వాల్మీకమునీశ్వరుం డగుఁగ దత్పుణ్యస్థలావాసన
స్మరినగ్గం బెదు రేఁగుదెంచి పరమామోదంబు సంధిల్లగాక. 1035

- ఉ. దందడి మ్రొక్క నప్పుడు సుధామధుగప్రియవాక్యచాతురిం
గొందఱు బల్లవప్రతిమకోమలపాణిపరిగ్రహంబులు
గొంగటి నాదరంబు సమకొల్పులసత్పురిరంభణంబులం
గొందఱు గారవించి మునికుంజరుఁ డందఱు దన్నుఁ గొల్వఁగాక. 1086
- ఉ. అంబురుహో ప్తబాలకిరణారణకోమలపల్లవప్రభా
లంబముఁ జందనానిలచలత్కుసుమస్తంభకప్రబుద్ధరో
లంబము నాలవాలపరిలాలితకేళివిలోలమత్తకా
దంబము నగ్రసంక్రేతపతత్రికుటుంబము నాకదంబముక. 1087
- క. డాయఁ జని మ్రొక్కి భక్తిం । బాయక పూజించి పరమపావన మగుత
చ్చాయాసంశితలవిమ । లాయతనికతాతలమున నానీనుండై. 1088
- గీ. ఆరయ నివృత్తయాగచిహ్నుంబు లచట । గానఁబడినఁ గౌతూహలకలితుఁ డగుదు
పారియందు వయస్తప్తావైభవముల । నధికుఁ డగుగౌతమునకు నిట్లనియెఁ బ్రీతి. 1089
- చ. మునివర యీప్రదేశము సమున్నతయూపచయోపశోభితం
బును బరిపూర్ణపాత్రపరిభూషితవేదిరాజితంబునై
కనఁబడుచున్న దేవుపశిఖామణి సమృద్ధిఁ జేసెనొక్క భూ
వినుతమహాధ్వరంబు లతివిశ్రుతదక్షిణ లిచ్చి యిచ్చటక. 1040
- క. అనవుడు నాగౌతముఁ డి । ట్లనియెక మిథిలాధినాథుఁ డైనవిదేహుం
డొనరించె బెక్కుయాగము । లనఘమహామనిసమేతుఁ డై యవ్వొటక. 1041
- ఉ. నావుడుఁ బుట్టమాలి సుజనప్రియు గౌతముఁ జూచి సుస్వగం
బై వివచ్చుచున్నది నిరంతరమై యొకవేదఘోష మీ
తావున నిట్టిచిత్ర మెచటక మును నే నెఱుంగక మునీంద్ర నీ
నావిధమెల్ల నాకుఁ దెలియక వినిపింపు సవిస్తరంబుగాక. 1042
- క. అని యడిగినఁ బ్రాచేతస । మునివరుఁ డిట్లనియె గౌతముఁడు సకలజగ
ద్వినుతప్రభావభూసుర । వినుము పురావృత్త మొకటి వివపింతుఁ దగక. 1043
౪. భూనాథుల్ తనపంపు నేయఁగ జగత్పూర్ణప్రతాపాదయ
శ్రీ నొప్పారువిదేహభూమిపతి భూరిద్రవ్యదానంబులక
దీనానాథుల కెంతయుం బ్రియము సంధిల్లక బ్రయోగానుసం
ధానప్రాథమ నీశ్వరానుమతి జన్నం బర్ధిఁ గావింపఁగాక. 1044

- క. ఒక నాటిగాత్రి ఋత్వి | కృత్కరముఁ బరిచారకులను బడలినమేనక
సకలంబు మఱచి నిద్రా | వికలేంద్రియు లగుదు నున్న వేళం బెలుచక. 1045
- చ. అలరంగ నొక్కకుర్కర మనాన్వతభూరికవాట మైనత
తృలలితయజ్ఞవాటము వెసం జనఁజొచ్చి తదంతరఁబునం
గలయ మలంగి వేలిమికిఁగాఁ దగుపాత్రికలందు ముందు వా
రలనడ నుంచినట్టిపువ దాజ్యము నెప్పుడఁ గ్రోలి పెండియుక. 1046
- గీ. అచట మంత్రపూత మగుపురో డాశంబు కొంతకొంత మెసవి యంతఁ బోక
తక్కుగలపదార్థతతులెల్ల మూర్కొని తనిసి పెడలిపోయెఁ దనవఁదాన 1047
- క. ఆవేళ దెలిసి ఋత్విశీ | లావిభమేమియును నెఱుంగ కవిశిష్టద్ర
వ్యావలిఁ గ్రతువు సమాప్తము | గా వేల్వఁ గడంగుటయును గడుచిత్రముగక. 1048
- వ. మంత్రతంత్రంబు లెవ్వియుం దోపకున్న విష్ణుహృదయులై ఋత్విగ్గనంబు లధ్వర
క్రియాప్రబుద్ధుం డగువృద్ధకశ్యపున కత్తెఱుం గెఱింగించిన నతండును భయార్తచిత్తుం
డై వారల కిట్లనియె 1049
- ఉ. అంచిత శేముషీవిభవ మందఱు మెచ్చగ మున్ను నే నొన
ర్పించిన యాగముల్ కొలఁది నెట్ట నశక్యము నాకు నిట్టి వొ
క్కించుకయుక బ్రయోగవిధ మిప్పుడు దోప దిదేమి చెప్ప నూ
హించిన విస్మృతిం బొరసె నేర్పడ నేర్చిన యన్ని విద్యలుక. 1050
- క. అనటయు నట్లు సదస్యులఁ | గనుగొని వా రడుగ బుద్ధి గలిగి ప్రయోగం
బనఁగా నెట్టిది మంత్రము | లన నెయ్యవి నే మెఱంగ మని రీరితిక. 1051
- క. జనులై ముందఱ దోపక | తడఁబడ బుడిబుట్లు వోవ ధరణీశ్వరుఁ డ
య్యెడ వారిఁ జూచి మీకీ | చిడిముడిపా లేల వచ్చెఁ జెప్పం డనినక. 1052
- ఉ. వారు నతాస్యలై ధరణివల్లభుఁ జూచి నరేంద్ర దీనికిక
గారణమే మెఱుంగ మధికం బగుమే లాడగూడువోట దు
ర్వారము లైనవిఘ్నములు వచ్చు ననేకము లందు భూమిలో
వారలు రూఢిగాఁ బలుకువాక్యము దప్ప నె వేయు నేటికిక. 1053
- క. నావును భూవిభుఁ డీఁక మన | కేఁధి ప్రజ్ఞావిశేష మేపారు మృం
భేవెరవున సంపూర్ణం | బై వెలయు నటంచు భిన్నుఁడై చింతింపక. 1054

- సీ. అతని కి ట్లనిరి వారందఱు నీరీతి నవనీశ పరితాప మందనేల
యేదేవునిగుఱించి యాయాగమును జేయఁ గైకొంటి వట్టిబోకై కనాథు
నాదినారాయణు నాద్యంతవిరపితు నామ్నాయసంవేద్య యజ్ఞపురుషు
దేవదేవుని వాసుదేవుని నధికారు నచ్యుతు సఖిలభూతాంతరస్థు
నాశ్రయింపుము హృద్గతం బైనమోహా । పటలమంతయుఁ బాపు నపురమపురుషుఁ
డుడుభానుఁడు దిక్కులఁ బొదివికొనిన । యంధకారంబు విరియించు నవ్వీధమున
ఉ. నావుడు సంతసించి నరనాథుఁడు తానును వారుఁ గూడి స
ద్భావమునకే బ్రపన్న పరిపాలనలోఁబు గృపాలవాలు రా
జీవదశాత్తు నిల్పి నెఱచింతలఁ ద్రోచి నివాతదేశసం
భావతదీపభాతిఁ జలభావ మొకింతయు లేక యున్నెడకే. 1056
- క. వారక తమతమ పనులవలఁ । జేంక చిత్రించినట్టి చెబువునఁ జేప్తం
గూరక పలుకం గోరక । యూరక నివ్వెఱుగు నొంది యుండిరి సభ్యుల్. 1057
- ఉ. అత్తఱి నొక్కసంయమి పరాపరతత్వవిచారశాలి భా
స్వత్తులితప్రభానిధి నిజప్రతిసుప్రతిభావిశేషసం
పత్తిఁ దనర్చుకీష్యులు శుభస్థితిఁ గొల్వఁగఁ జొచ్చి వచ్చె ను
ద్యత్తపనీయాదీ ప్రసముద్రగ్రకవాటము యజ్ఞవాటముకే. 1058
- వ. ఇట్లు చనుదెంచి సమంచితధ్యానతత్పరు లగుఋత్విజాలను రాజానుం జూచి యిట్లు
నియె. 1059
- శా. ఏలా విఘ్నము పొందె నీక్రతువు మీ కిట్లేటి కేతక్రియా
జాలం బూరక తక్కి బాలిశులయోజ నిల్పి చింతాత్తులై
కాలక్షేప మొనర్చి తారు మొదలం గైకొన్న కార్యంబు ప్ర
జ్ఞాలంకారులు గేలిఁ బుత్తురె వ్యధాధ్యానంబునకే బుద్ధియే 1060
- మ. క్రతుకర్మంబు సమాప్తి నేయుఁ డని వల్కల వార లావిప్రు నా
తతతేజోనిధిఁ బ్రీతిఁ గన్గెని మహాత్మా మంత్రభాగంబు మా
మతులం దోపక తత్ప్రయోగవిధిసామధ్యంబునకే వ్యర్థవి
స్మృతి నొందెం గత మెద్దియో యెఱుంగ మీచిక్కట్లు నెక్కొంటుకుకే. 1061
- క. అని యావిధమున వారును । వినయముతోడుతను బల్క విప్రాగ్రణి యా
మునులఁ గనుంగొని జలద । స్తనితగభీరస్వంబు సమకొనఁ బలికెకే. 1062

- ఉ. కారణ మెద్దియే నొకటి గల్గక యీమఖవిఘ్న మొందఁగా
నేరదు గావునక వినుము నిక్కము స్వయయాత్మకడైన యం
భోరుహనాథుఁ డిప్తుహితభూరుహమంద నిరంతరంబునుం
గోరి వసించి యున్కి నెఱుగుక దరితో నివి సర్వవృత్తముకా. 1063
- క. పూజించి యడుగుఁ డీతరు | రాజము నిది చెప్ప మిహుఁ గ్రతుఁడఘ్నం బె
య్యోజ సమకొనిన తెఱఁగు ను | ధీజనవరులార విస్తృతిం బడ నేలా. 1064
- ఉ. నావుడు సంతసించి నరనాథుఁడు ఋత్విజులుక సదస్యులుక
బావనగంధపుష్పఫలపాయసపూపగు డాజ్యముఖ్య నా
నావిధసత్పదార్థ కలనఁబున నన్న లానర్చి రిమ్ములక
నేవకామితార్థఫలసిద్ధ్యవలంబు నాకదంబముక. 1065
- ఉ. భాతిఁ నాకు నిప్పు డతిధక్తి నొనర్చిన యర్చనఁబులక
బ్రీతుఁడ నైతి మీవలనఁ బెద్దయు విప్రవరేణ్యులార మీ
కీతటి నిష్ట మైనవర మిచ్చెద వేనుఁడు నావుడు న్ననః
కాతుక మార వారు పులకంబులు నెక్కఁగ నుద్గతాస్యులై 1066
- చ. ఊలిజాతోత్తమ సర్వలోకపతి లక్ష్మీమానసోల్లాసు నా
శ్రీతమందారు నుదారుఁ గౌస్తుభమణిశ్రీరంజితోఽస్కు న
య్యతునిక భక్తి గుఱించి యీనృపతి విధ్యుక్తంబు గాఁ జేయున
త్రైత రాజంబున కేము ఋత్విజులమై కర్మం బనుష్ఠింపఁగక. 1067
- క. ఏమంత్రము నేతంత్రము | మామతులకుఁ దెలివిపడక మానినకార్యం
వేమాయెసె యదిగాక ము | వేమాయెసె మే మెఱుంగ మేకారణమో 1068
- క. ఆవిధము దెలిసి మెఱసిని | మానిన్నదనంబు మాన్చి మంత్రనియోగ
ప్రావీణ్య మొనఁగి పూర్ణము | గావింపుము నీవు మఖ మఖండితకరుణకా. 1069
- చ. ఆనవుడు సమృహావిటపియందు వసించినరంగధాముఁ డి
ట్లును మునులార్జుమీ రలసి యధ్వరవాటిక నుత్కవాటబం
ధన మొనరింపఁ గా మఱచి నల్లడలక మఖ సుప్తులైనచో |
కునకము తన్న ఖాలయముఁ జొచ్చి నిజేచ్ఛఁ జరించి యచ్చటక 1070
- క. హోమద్రవ్యము లన్నియు | దా మూర్కానిపోయె దానఁ దలకొని వేల్వం
గా మొనసినకారణమున | నేమంత్రస్మృతియు మీకు నెసఁగక తక్కకా. 1071

- క. శుచిమద్భ్రవ్యంబుల నతి । శుచియై తద్దీక్షితుఁడు నిత్యశుచు లగుఁబుట్టి
జ్ఞీచయంబుఁ గూడి చేసిన । సుచిరక్రతు వొసఁగఁ బ్రయము శుచిపత్తునకుఁ.
- వ. కావున నపవిత్రంబు లగు పాత్రానీకంబు పరిహరించి శుచిద్రవ్యంబుల నవ్యగ్రుత్తె
యాగంబు పరిపూర్ణంబు గా నొనర్పఁడు మీకుం బూర్వప్రకారంబున సర్వమంత్రతం
త్రంబులు ప్రయోగసులభంబులై దీపించెడి నీమహిమాలస త్తమండు సుత్తమగతిఁ
బ్రాపింపంగలఁ డని యానతిచ్చినఁ దత్ప్రసాదంబున నభిలషిద్యలు నవగతం బైన
సవనంబు నిర్విఘ్నంబులైన నిర్వర్తింపఁచి యమ్మునిసమాజంబును రాజును బరమానందం
బునం బొందితి మున్ను నిజసమ్మానితుండై యభిరూపంబు నొందినకాశంబున కేతెంచి
హితోపదేశంబు చేసిన భూసురాగ్రణి యెవ్వండని కుతూహలంబులై యిట్లనిరి. 1073
- మ. పురుషవ్యాఘ్ర భవత్ప్రసాదమున మాబుద్ధుల్ ప్రసన్నంబులై
పరగెం బర్వినదుర్విమోహతసుముల్ పాసెక మనోవీధిలొ
మరలం దోచె సమస్తవిద్యలును సామాన్యండవే సర్వది
గ్భరితస్ఫూర్తిఁ దలిచ్చె నీదుశుభసాంగత్యప్రభాజాలముల్. 1074
- క. ఎచ్చోట నుండు విచటికిఁ । గ్రచ్చుట నరుదెంచినట్టి కతమేమి మఖం
బచ్చుపడ నిర్వహింపఁగ । విచ్చేసినదొరవొ దివిజవిభుండవొ చెపుమా 1075
- వ. ఆనిన నయ్యత్తమపూరుషుండు మహర్షుల కిట్లనియె. 1076
- క. వనియింతు నెల్ల యెడలను ; వసుధాసురులార నాకు వాలాయంబై
యెసఁగినపని లే దొకటియుఁ । పొసఁగఁజేరువయ నాకుఁ బోలినలీలల్. 1077
- మ. వినుతద్రవ్యసమృద్ధి గల్గి త్రిజగద్విభ్రాతచాచిత్రులై
చనుమినుట్టిసుహృత్తు లెల్లక్రియలం జాగింప సస్తాన్యన
స్త్రుండై మించినయీవిదేహవిభుస త్రిం బంతరాయంబు నొం
దినయాచంద మెఱింగి తత్పరిసమాప్తిప్రీతి నేతెంచితిక. 1078
- గీ. క్రతువు సంపూర్ణమయ్య భూపతికి మీకు । భద్రమయ్యెడు నేను నాభివనమునకుఁ
బోయినచ్చెద ననిన నప్పురుషసింహుఁ । బాయబాలక యమ్ముని ప్రవరులెల్ల. 1079
- చ. వెనుకొని యేగి రప్ప డరవిందదశాక్షుండు వారినందఱం
దనకనుకావలొక నసుధారసధారలఁ దొప్పదోఁపుచుగ
దనుభవదన్యసౌరభికదంబము దిక్కులఁ బగ్వ నుర్విఁ బా
నన నుగునల్లనచ్చరణవారిరుహంబుల లీల మెట్టుమక. 1080

సీ. ఆకదంబముఁ జేర నరుదెంచి తనకు నమ్మును లాచరించుపూజనలు ప్రీతిఁ
గైకొని వారితో ఘనతపోధనులార గురుతరం బగు వేదఘోష మొకటి
సకలకాలంబును శ్రవణమంగళముగా నొదవుగా కని వరం బొకటి యొసంగి
యంతర్హితుం డయ్యె నది యాదిగా మునిసేవ్యమై శ్రుతిసాదభవ్య మగుచుఁ
బాలుచు నేతత్ప్రదేశంబు భూరిజన్మ ; సంచితోదగ్రపాపప్రపంచనక్ర
వక్రసంచారిభయదభవప్రభూత । జలధిజృంభితబాడబజ్వలన మనఁగ 1081

వ. అని గౌతమమునివరుండు చెప్పినపుణ్యతీర్థ ప్రభావంబున కలరుచుఁ బరమతత్త్వవివేకి
యగువాల్మీకి యచటఁ గదలి భరద్వాజసహితుండై మహితపోవిరాజమానమునిసమా
జపూజితంబును శ్రుసిద్ధసిద్ధచాణగీర్వాణసేవితంబును సకలకాలకుసుమఫలధరిత
తరులతాపరివృతంబును గ్రోశమండలవిస్తారంబును నగుబిల్వతీర్థంబునకుం జనియె
నని చెప్పి యప్పారాశర్యవర్యుండు వెండియు నిట్లనియె. 1082

సీ. ఇంద్రుఁ డేతరువె మున్నేలమి నారాధించి సురరాజ్యవైభవస్ఫురణ దనరె
మైత్రేయి నాఁగ బ్రాహ్మణి యేమహిజంబు నేవించి యోగసంస్థి నొందె
నాల్పిల్యాదు లేవరిపాదపచ్చాయ నెల్లకాలము నాశ్రయించి యుండు
రజనిర్మితం బైనయాగవేదిక నేడు సేశాఖిక్రేవ నొప్పెసంగి వెలయు
విబుధమానందైతేయవితతిలోన । నెవ్వరెవ్వరి కెట్టిమఖిప్తు మట్టి
వారలెల్లను నేధరణిరుహంబు । కొలిచి వడసిరి తమతమతోర్క లెమి 1083

గీ. అట్టిబిల్వంబుపేరఁ బ్రవృత్తమైన । యమృతాతీర్థరాజసామృద్ధ్య మెల్ల
దెలుపునిలిపోస మొక్కటి గలమ వినుము । దానఁ బెడబాయుఁ బటుమరితవ్రజంబు

సీ. కలఁడు సోముకు డనఁగా మొక్కరాజ్య మశేడిపకుండు దుర్వారబలుండు
సత్యసంధుండు సర్వశాస్త్రతత్త్వజ్ఞుండు శమదమాన్వితుండు సజ్జనహితుండు
జలధివేష్టితమహీచక్రేశ్వరుండు నిత్యధర్మశీలుండు మహావానశాలి
సతతయాగక్రియోత్సాహసంపన్నుండు సకలదిగంతవిశ్రాంతకీర్తి
ఘనదయానిధి యాచకకల్పతరువు । భూప్రజాలోకనోత్సుకపూర్ణచంద్రుఁ
డతిజయోదాగుఁ డభోరుహోత్పదివ్య । చరణరాజీవయుగసమర్చనపరుండు 1085

క. విగతస్పృహుడై తగ న । జగతీనాయకుండు నష్టినముములు కీర్తుల్
నెగడ ధర యేలి తనమెము । నెగడినజరఁ జూచి యాత్మ నెసంగినచింతకా. 1086

- మ. జలదాకారము లింద్రజాలమహిమల్ సౌదామనీవిభ్రమం
బులు గంధర్వపుంబు లంబునిధిసంభూతోర్మికాజాలముల్
కలలోరాజ్యము లెండమావులు నటత్సోత్సాహిష్యతుల్
తలపోయంగ నసారసంస్పృశిసముద్యత్సోభ్యసంపన్నతల్. 1087
- క. అది గాన విపులభోగా । స్పదశాశ్వతపుణ్యలోకసంవాసము నా
కొదవెడనట్టి ప్రయత్నము । వదలక కావింపఁగా నవశ్యము వలయున్. 1088
- వ. అని వితర్కించి. 1089
- చ. విమలతపఃప్రసిద్ధులును శృద్ధులు శుద్ధులు వీతరాగులున్
శమదమయుక్తులన్ సకలశాస్త్రవిధిజ్ఞులు నైనసద్విజ్ఞో
త్తములను సత్పురోహితవిశ్వానము నాపుల బంధుమిత్రులన్
గ్రహమున్ గూర్చి వారి కధికం బగుపూజ లొనర్చి యిట్లున్. 1090
- చ. చదివితె నెల్లవేదములు శాస్త్రములన్ బహుధర్మమర్తముల్
విదితముగాఁగ వింటి బహువిత్తము లిచ్చితి విప్రకోటికిన్
సదమలబుద్ధి జేసితి బ్రశస్తమఖంబులు జీవలోకసౌ
ఖ్యదములుగా వనంబులు జలాశయముల్. కడుఁ బెక్కినర్చితిన్. 1091
- క. సుకృతము లెడపక నేసియుఁ । బ్రకటితసంపదలఁ బెంపు వడసియుఁ గూడి
పక్షఁ డగుసుతుఁ గనుభాగ్యం । బొకటియ లే దనిన మనుజుఁ డొందునె శుభమున్. 1092
- క. వశపుత్రవంతులకుఁ గల । దరయఁగ సద్గతిసుఖంబు నాపుత్రాణాం
పరలోకస్థితి యనఁగాఁ । బరఁగెడువాక్యంబు వినమె బహుశాస్త్రములన్. 1093
- క. మేదినిఁ బరఁగినశౌకిక । వైదికధర్మంబు లెఱుంగువఱుతలు గడుమీ
రేది గతి చెప్పఁ డీకఁ బు । త్రోదయలాభోత్సవంబు లొందనినామన్. 1094
- ఉ. నావుడు, వార లమ్మనుజనాయకుఁ గన్గొని పూర్వజన్మసం
భావితపాపయుక్తి ననపత్యుడ వైతివి నీవు దీనికిం
గా నగ పేటికిం బటుశిఖావిసరోజ్వలమైనవహ్నిఁ గా
స్తావలిఁబోలె గాచు నశుభాతిశయంబులఁ బుణ్యగర్తముల్. 1095
- వ. తొల్లి దుండమూరసగగదిలీపదశరధాదిమేరినీశులు హృషీకేశు నారాధించి తత్ప్ర
సాదంబున నసాధారణబలపరాక్రమసౌభాగ్యవినయవిధేయత్వాదిగుణాణోదారు లగు

మమారులం గనిరి నీవును దత్తాకారంబునఁ గారుణ్యసింఘు వగుసింఘురవరదునిం
బూజింపుము రథాంగపాణి భవన్త మోరథంబు సఫలంబు నేయు నెడనేయక తత్ప్రీ
తికఁగం బగునధ్వరంబు గావింపు మనిన నమ్మదం బంది యమ్మహీవరుండు. 1096

క. తనకనుసన్న నృపాలురు | పనినేయు నుదారవిభవపరిణతదివిజుల్
గొనియాడ వేదవిద్యా | ఘను లగుభూసురులఁ గూడి క్రతు వొనరింపక. 1097

కా. చందాంశుప్రతిమప్రతీకరుచు లాశాచక్రవాళంబునకై
నిండం బర్వఁ బ్రవాళపాటలజటానీకంబు చూలం గ్రియా
పాండిత్యప్రథమానసంఘమికదంబం బర్థినేవింప మా
కఁండేయుం డరుదెంచె దన్నఖిదిదృష్టాకాతుకోల్లాసియై. 1098

గీ. అమ్మనీంద్రునిఁ గని వివరంబు బెలర్ప | నెదురు చని మ్రొక్కి తోడ్కొని యేఁగుదెంచి
యార్జ్యపీఠంబువై నుంచి యఖ్యోపాద్య | ముఖ్యసత్కారములు గ్రహంబున నొనర్చి

క. ఘను లగుతదీయ శిష్యుల | మన మలరంగఁ బూజ చేసి మనుజాధీశుం
డనురాగంబున నమ్మని | యనుమతి ఋత్విజులఁ దాను నాసీనుడై 1100

క. డేవంశే మితను శిష్య | స్తోమమునకు నీతిబాధ చొప్పడక తపో
భూమి దలిమఁనె విఘ్నము | లేమియు నైకొనక జరగు నే సత్తపయుగ. 1101

చ. ఆనవును నమ్మనిప్రవరుఁ డానృపుతో భవదీయరక్షచేఁ
బనువడు మాకు సర్వమును భద్రము నీవును నీసుహృజ్జనం
బును సుఖ మున్నవారె గుణభూషణ సత్కులభాగకాంక్షు నె
క్కొన నొనరించు నీమఱియు కోరి కనుంగొన నిందు వచ్చితిక. 1102

క. దీన భవదీప్సితార్థము | గానేరదు పూర్వజన్మకలుషం బధికం
బై నరుఁ డొనరించెడి సుకృ | తానూనఫలాగమంబు నది పెట్టు నృపా. 1103

మ. అతివిఖ్యాతములై మహిం బరంగుపుణ్యక్షేత్రతీర్థంబు లం
చితబుద్ధికై భజియింపఁ గర్తములు సంక్షీణత్వముం బొందినకై
వితతంబై భజియించుకార్యములు నిర్విఘ్నంబులౌఁ గావునకై
క్షీతినాథోత్తమ తిద్విధం బిపు డనుష్ఠేయంబు నీ కెమ్మైయిక. 1104

క. నావును నమ్మని గనుగొని | భావం బలరంగ నానృపాలుండు త్రిజగ
త్పావనచరిత్ర తత్తీ | ధావలి నా కెఱుంగజెప్ప మనివేడుటయ్యక. 1105

చ. మార్కండేయమునీంద్రుం డన్న రేంద్రున కిట్లనియె. 1106

సీ. వనియించు నెందేని వైకుంఠనాథుండు ఫణిరాజభోగతల్పంబునుందు
నెందేని పరమయోగీంద్రు లేప్రాద్దును బాయకుందురు పరబ్రహ్మనిగతి
బహుధ వాన్జితపాపపటలంబు లెందేని నిమిషమాత్రంబున సమసిపోవు
మెఱుంగుంగోఁజలకోడిమృత్యుదేవతగర్వ మడచితి నెందేని యద్భుతముగ
నట్టిశ్రీరంగమండలాభ్యంతరమున । నఖిలలోకైకపావన మైనమహిమ
గరము శోభిల్లుచంద్రపుష్కరిణి సుమ్ము । సకలతీర్థంబులకు నెల్ల జక్రవర్తి. 1107

ప. ఆతీర్థంబునకుఁ గ్రమంబున గంధవాహననగవాహనపురహరపుగందరవైశ్వానరవైవస్వత
పలాశనపాశధరితాభాగంబుల భజదమరసాధకంబు లగుతీర్థంబులు గల వవియును,
గోసురికదంబామ్రబిల్వజంబూపలాశాశ్వత్థపున్నా గాహ్వయంబులన నంహోనిరాసంబు
లై భాసిల్లు నందుఁ బున్నాగతీర్థంబున బ్రహ్మవర్చసోదారం డగువర్చసుం డనుబ్రాహ్మ
ణుండు బ్రహ్మజ్ఞాననిరతుండై సంసారవిరక్తిం బొంది నిత్యానందంబు నొందె భార్గ
వకులవిస్తారం దైనతారకుం డనుతాపసాగ్రణి కేసరతీర్థంబునఁ దపంబు నేసి భవపాశం
బులం బాసె జితారవస్థుండై వర్గగోత్రజాతుం దైనయక్తద్వప్తిభజదభీష్టఫలకదంబం
బగుకదంబంబు నుపాసించి బ్రహ్మపదప్రాప్తుం డయ్యె నఖిలలోకోపాస్యం డగు
రాశ్యపమనీశ్వరుండు విధూతపాపధూమ్రం బగునామ్రంబు నాశ్రయించి యమ్మత
త్వంబు నొందె మఱియనేను తీర్థంబుల నిజమనోరథంబు లవితథంబులుగాఁ బడసి
గని చెప్పి యామ్మకండనందనుండు వెండియు నెట్లనియె. 1108

క. శ్రుతిపర్వమై మహాఘన । ప్రతలిం బాపుచు నభీష్టఫలదం బగు నీ
యి తిహాస మొకటి చెప్పెద । క్షీతి నాయకలిలక చిత్తగింపుము ప్రీతికై. 1109

సీ. బయధరుఁ డన నొక్కజననాయకుండు సుధాకరవంశ్యుండు ధరిత్రింగలఁ డతండు
క్రూరుండై భూసురకోటికి నెద్దులు గావించువారు తగ్గాపహోప
పానకబ్యాలలఁ బరితాప్తహృదయులై విసివి యారాజ్యంబు విడిచి చనిన
శూద్రభూయిష్ఠమై శ్రుతిఘోషరహితమై భయరోగదుర్భిక్షబహుల మగుచు
నాడునాటికి రాష్ట్రంబు నాశమొంది । కరితురంగమరధభటకాంబునాది
సంపదల సొంపు సకలంబు ముంపుఁ దప్పి । దీనదశ నొందె నజ్జగతీవిభుండు. 1110

క. వానిసుతశతము నొక్కట । నానామయవీడఁ జాల నవసి కృతాంత
స్థానమున కరిగి రత్నతీ । నానరపతి సతులు దాను నడలుచు నుండకై. 1111

- కా. అంతం బుష్కరిణీతటంబున హరిధ్యానామృతానందిత
స్వాతుండై వసియించియున్నగురుగ్ వాల్మీకి దర్శింప న
త్యంతప్రీతి దలిగ్గు నేగుచు భరద్వాజుండు తస్మేనీ
కాతుం డున్నపురంబువై నరుగ మగ్గం బాట నచ్చోటికిన్. 1112
- గీ. వచ్చి తనకు కివ్యవరుఁ డగుతత్పురో | హితునివలన నమృషీశ్వరునకు
దొడరినట్టికప్పదుర్దశ లన్నియు | విని మనంబులోనఁ గనికరించి. 1113
- క. తా నట చని నిజగురునకు | నాస్థపువర్తనముఁ జెప్పె ననుకంప మదిం
బూని ముని వాని రాష్ట్రము | లో నుండక చనినవిప్రలోకము నెల్లన్. 1114
- చ. పిలువఁగఁ బంపి వార్తలకుఁ బ్రీతి దలిగ్గుగ నిట్లనున్ సము
జ్వలమతులార మీ రలిగి వచ్చినయంతటనుండి వైపయిన్
దలకొనినట్టియాపదల దందడిఁ గుండి భూప్రజల్ మహీ
తలపలియున్ దుఃఖంతపరితాపనీడితుఁ డయ్యె నెంతయున్. 1115
- క. నాలుగుపురుషార్థములకు | నాలుగువర్ణములవారి నడవడికిని భూ
పాలకుండు కారణము త | న్ములంబున నెపుడు సర్వముం దలపోయున్. 1116
- చ. అలకలు దక్కి నాపలుకు లాదటఁ గైకొని సత్కృపాగణం
బలవడ నుద్ధరింపుఁడు మహామహాలార నితాంతశోకవి
హ్వలుఁ డగుమేదిసీశుని దురంతము లైనయంపుద్రచంబులన్
బెలుకుతీ నెమ్మనఁబు దలపించుచు నున్న మహీప్రజానికిన్. 1117
- వ. అని చెప్పిన నతనివాక్యప్రబోధతులై క్రోధంబు లుడిగి ప్రసన్నచిత్తులైనభూసురోత్త
ములపశ్చాత్తాపమానసుం డగు మానవేంద్రునిం గలపి వారలఁ దోడ్కొనుచు నత్త
పోధనసత్తముండు నఖిలకామితార్థదాన సమర్థుం బగుబిల్వతీర్థంబున కరిగె నప్పు
డయ్యెడ నున్న మహామునిగణం బరేనిరాక గని రాకాసుధాకరోదయంబు నున్నద్రం
బగుసముద్రంబును బోలె నిబ్బరంబుగా నుబ్బి సమచితసత్కారంబు లాచరించి
సమంచితో న్యాయప్రయోగాభిషణంబులఁ బరితుష్టులై యున్న సమయంబున. 1118
- చ. అనుపమదివ్యసౌభాగ్యసమంచితశోమలగఁధవాహముల్
మునుకొని వీచె బిల్వతరుములముచన్ వరపుష్పకృష్టి భో
రన గురిసెన్ బదంపడి తిరంబున మ్రోసె నశేషవాద్యని
స్వనము లనంతరంబు వినవచ్చె మ సోహగనగ్యగానముల్. 1119

- క. ఈరీతి నుభయసంధ్యల | నారూఢము లైనమంగళాచారము లే
వారఁ గని పుట్టఁ చూలియు | భూరమణిం దెప్పుతమనఁ బొందుచు నుండెన్.
- ఉ. అక్కడి కేఁగుదెంచె సముదంచితదివ్యతనప్రభాతతుల్
దిక్కులఁ బిక్కటిల్ల నతితీవ్రతపోనియమప్రసిద్ధిఁ బెం
వెక్కినశిష్యకోటి తను నెంతయు భక్తి భజింప లోకముల్
మొక్కుననత్కుమార మునిముఖ్యుఁడు తీగనిపేవణార్థమై. 1121
- క. అప్పుడు వల్లీక భవుం దెప్పుగ్మజసుతుఁడు దాను నాత్మల మదముం
జప్పిల నాలింగనములు | చొప్పుడ గావించి యుచితసత్ప్రసమునన్. 1122
- వ. సుఖాసీనులై యున్నయవసరంబున నవగతమ నొగతవికారం దగుననత్కుమారు
నుపలక్షించి యత్నయజ్ఞానకుతార దారిత సంసారభూజం దగు భరద్వాజుం
డిట్లనియె. 1123
- ఉ. ఇచ్చటఁ బుష్పవర్షములు నింపెసలారఁగఁ బాడుపాటలున్
మెచ్చులమ్రాయతూగ్యములు మేదుగ నాదములున్ మనంబులం
జెచ్చెర నదృశ్యం బాదవఁ జేసి మహాత్మ యెఱుంగ మేము ము
న్నిచ్చట నిట్టిచోద్య మిది యెంతయుఁ దేటపడంగఁ జెప్పజే. 1124
- సీ. నావుడఁబరమేష్ఠినందనుం డెలమి నిట్లును భరద్వాజుతో ననఘ మున్ను
సుత్రామసఖుఁ డైనచిత్రసేనుం డనుగంధర్వుఁ డతిశుభాకారుఁ డొకఁడు
తరుణీసమేతుఁడై తనుఁ జేరి యనుచరుల్ గొలువంగఁ దా నదీకూలమునను
గెంజ మ్మిక్కిలఁవలఁ గీడాద్రిసానుదేశంబుల దరులనుఁ జఱుల యందుఁ
గలయ విహరించి యొక నాడు గగనవీధిఁ | జనుచు శ్రీరంగమందిరచ్ఛాయ దాట
నది గనుంగొని కనలి సప్తార్ణవములు | గడవ వైచిరి తీర్ధరక్షకులు నాని. 1125
- వ. అత్రైఱం గెఱింగి తత్పుఖుం డైనశతమఖుండు చతుర్ముఖదేశంబున దత్పాపంబుఁ బా
యునుపాపం బాదేశించిన నాగంధర్వుండు సగ్వంసహాచక్రంబున నేము నీశగణ్యంబు
లగునరణ్యంబులు పాపలతాలత్రంబు లగుపుణ్యక్షేత్రంబులు ప్రపంచితపురుషార్థంబు
లగుతీర్థంబులు నుపాసించుచు వచ్చి వచ్చి యఖిలలోకంబులఁ బావనంబు గావించు
ప్రపుల్లపుష్కరామె దపుష్కర యగుపుష్కరణి నవగామానంబు నేసి శుద్ధమాన
సుండై యతిమధుర గానవిద్యావిశేషంబున శేషశాయినిఁబరితోషితునిం జేసి తత్ప్రసా
దంబున భువనసంస్తుత్యం బగుగంధర్వాధిపత్యంబుఁ బడసె నది మొదలుగా నతం

డిట్టింబున సితపక్షపంచమిదివసంబున సర్వకల్యాణకారణు లగునారాయణుల నా
రాధించుచుండు నేఁ డిట్టిదివసం బగుటఁ బూజాసమత్సుకంబున సపరిచ్ఛదండై
వచ్చుచిత్రపేనకృత్యం బిది యని యెఱింగించినఁ బరమహంసభరితుండై భరద్వా
జండు వెండియు నిట్లనియె. 1126

క. సితపక్షపంచమితిథి । నితరము లగఁవాసరముల నీతిగ్ధమునకై
ధృతిఁ జేయవలయు నాద । వ్రతపూజావిధులఁ జెప్పవలయు మహాత్మా. 1127

చ. అనిన సనత్కుమారుఁడు ప్రియంబున నాతనితో విహంగవా
హనునకుఁ బ్రీతిగాఁ బ్రతిపదాదిదినంబుల నాచరించుపూ
జనలను సువ్రతంబులకేఁ బ్రశస్తజపంబులు నాదిగాఁగఁ గ
ల్గిననియమంబులెల్ల నెఱింగించుచు నందు యథాక్రమంబునకై. 1128

క. ఏకాదశేంద్రియంబులఁ । బైకొనుపాపములనెల్లఁ బాపుచు ముక్తి
శ్రీకారణ మై వెలసిన । యేకాదశిమహిమచంద మిట్లని చెప్పెకై. 1129

సీ. పటుఘోరిపాతకపటలమహారణ్యచటలగముజ్వలజ్వలనకీల
దుర్వారదారుణదుష్కృతసంఘాతమేఘసంవర్తసమీరణంబు
భూరిభీషణపాపపుంజసముత్తుంగభూమిభృన్నిశితదంభోలిధార
దుస్సహదురితసందోహనిరింతరధ్వాంతప్రచండమఁ గ్రాండపేతి
క్రూరకల్పప్రకుంభికఁజీరవంబు । భీకరాఘాఘుపవనమంభీనసంబు
వీటిలకిల్చిపపాథోధివంధనూతి । భాసురం బైనశ్రీవిష్ణువాసరంబు. 1130

క. స్మృతినమృతదినస్థా । శ్రేతులగురుక్మాంగదాంబరీషాదులు స
న్నతి గనిరి గాదె మును శా । శ్వేతకీతులపరమభాగవతులం జెల్లకై. 1131

చ. అట్టియేకాదశిప్రకారం బెట్టిదనిన. 1132

చ. దశమిప్రభాతవేళ నుచితం బగుకాష్ఠముఁ బూని మానియై
దశనవిశోధనంబు నుచితంబుగఁ జేసి కృతావగాహుండై
కుశలమలింగ్రియల్ నడపి కోరి హరిం భజించి యొక్క-పూ
టశనము తా భుజించి శుచియై వనితారతిఁ దక్కి వేగినకై. 1133

క. మాఁమునఁ బుణ్యసలిల । స్నానం బొనరించి సమయసమచితనిత్యై
నూనక్రియాకలాపఘ్న । మానక కాఘించి నియమమానసుఁ డగుచుకై. 1134

శ్లో. ఏకాదశ్యామహంకించి । దశశ్చక్షురుషోత్తమ
భోజ్యేహనిపశ్రీమిత్ ॥ పాహిమాంశరణాగతం.

1185

ప. అని సంకల్పంబు చేసి.

1186

సీ. పరుల నిందింపక పాపండుజనగోష్ఠి సలుపక యన్యతభాషణము లాడ
కాగ్రహింపక శూద్రు నంట కింటనె యుండి లలనతోఁ గలయ కన్యలకు
నెగ్గ నేయకడుగ్జనశ్రేణిసంగతిఁ బోక క్రయవిక్రయాదల క్కననిపడక
కోర్కెలు మదిఁ బుట్టకుండ నిద్రింపక యనుచితకర్తము లాచరించ
క మలమానసుడై యయ్యుతావతార । కథలు సద్భక్తి వినుచు భాగవతజనుల
సంగడంబునఁ గాలంబు జరుపవలయు । హరిదినంబున నుపవాసి యైనయతఁడు. 1187

ప. ఇట్లు పవనించి సమంచితగోమయోపలిప్తంబును ననేకవర్ణనియమముంగళరంగవల్లికా
భాసురంబును వివిధనిచిత్రవితానాభిరామంబును బ్రవాళారణిపృలతోఁజాలంకృ
తంబును బరిణధవిశుద్ధఫలవిసరప్రసవమంజరీమంజులంబును గంధతైలప్రదీపితదీపరా
జితంబును నగుపూజామండపంబున సముచితాసనాసీనుండై నలినమణిప్రభావిడం
బం బగునంబరంబు లాసీతాంబరనకు సమర్పించి దగ్ధసారకర్పూరికలితగంధ
సారకలితకర్దమం బాజనాగ్ధనున కలఁది యనల్పమణికల్పితంబు లగునాకల్పంబు
లాఘణితల్పనకుఁ దొడివి మరకతశ్యామాభిరామతోమలతులనీదళదామంబు లావై
కుంఠాముకంఠంబున నునిచి కించిద్వికసితముశుభ్రవశుభ్రపున్నాగేశ్వరమాలతీనవమాలి
కారచిత్రమాలిక లాననమాలికిం దీటిమి ప్రభూతపరిమళమిళితదిశాంగణంబు గుదశాం
గధూపంబు లాదశావతారన కొంగి సారఘంసారశకలసముద్దీపితంబు లగుదీపంబు
లాజగత్ప్రదీపునకు నివాల్చించి హయ్యక్షపీనపరిపక్వంబుల నారూపంబు లగునపూపం
బులను మధురగుణసంపన్నంబు లగుపాయసాన్నంబుల నమృతకరకళామోదనంబు
లగుశాఙ్గోదనంబులను మరచశర్కరాసంప్రసృతంబులై రుచిరపరిపాకంబు లగు
శాకంబులను సరసరసాలవాలంబు లగుఫలజాలంబులను గృతసుధాపరితోషంబు
లగుపానీయ విశేషంబులను నతిస్పృశ్యంబు లగునైవేద్యంబు లావేదవేద్యనకు నివే
దించి యష్టండురీకాక్షునకుఁ బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి హేమావిధస్తోత్రపాతం
బులఁ బాటల నాటల వేగునంతకు జాగరంబు నేసి మఱునాడు కృతస్నానండ్రి కాల్య
కరణీయంబులు దీర్చి యయ్యుతారాధనానంతరంబున గురుమందనం బాచరించి శ్రీమ
దస్తోత్ర రానుసంధాననిష్ఠాగరిష్ఠ లగుభాగవతశ్రేణుల నభీష్టముప్రాన్ని నానంబులఁ బరి

తుష్టి నొందించి వారికందఱకుఁ జందనమాల్యాంబరాభరణాదు లాదరంబునఁ దనకుఁ
గలకొలంది నిచ్చి నిజబంధుమిత్రసమేతంబుగాఁ బారణ యొనర్చి పునఃకృతజననివాశ
యనశ్రీనంగమాదుల జరిగించక ప్రతసమాప్తి నేయునతండు సప్తగోత్రంబుల నుద్ధరించి
యత్తుయానందపదం బగువైష్ణవసదనంబునొందు. 1138

గీ. విష్ణువాసరమున వినుము కళామాత్ర । మైనదశమి గలసెనేని వలవ
దుపవసింప దాన నెదవుఫలం బగ్నిఁ । దృఢము గాలినట్లై తుంగిపోవు. 1139

ఉ. కావున నట్టివాసము గల్గిన నాతిథి మాని బాఁసిం
బావనబుద్ధి మీరు నుపవాసము జాగరణంబు దీర్చి యా
వేదినఁ బారణంబు కడువేడుకఁ జేసివధవ్యుఁ డొందు నా
నావిధయజ్ఞ దానకరణంబునఁ జేవఱుపుణ్యసంపదల్. 1140

చ. ఋతువులలో వసంతము మహీధరసంతతిలో సువర్ణప
ర్వతము గ్రహంబులందు దినరాజు తరంగిణిలందు గం. గో
ఁజితలులలో మరుత్సరభి వేల్పులలో హరిఁ బోలె నుత్తమ
ప్రతములలోన ఒకధరవారముసుప్రత మొప్పు నెంతయున్. 1141

సీ. ఖలుఁడు స్వామిద్రోహి గరదుఁ డనాచారి పరదూషకుఁడు సురాపానరతుఁడు
గ్రహదాహకుఁడు గత్యరహితుఁ డన్యాంగ నానత్తుఁడు జీవహింసాపరుఁడు
గురుతల్పగుఁడు కృతఘ్నుఁడు బ్రాహ్మణద్వేషి పశుఘాతకుఁడు సాధుబాధకుఁడు
ప్రతివిహీనుఁడు సువర్ణస్తేయదుష్ప్రతిహరజీవనుఁడు దుష్టాన్నభోజి
వేదనిందకుఁడు నానిగాఁ గలపాప । శీలురెల్ల నితరచింత లుడిఁగి
హరిదినంబుప్రతము జరిపి శుద్ధాత్ములై । పడియఁ గాంతు రమృతపదము తుదను. 1142

క. మును దేవప్రతు డనఁగాఁ । జనుభూసురుఁ డొకఁడు యోగిజనసేవితమై
తనరెడిపుష్కరతీర్థం । బునఁ జరకాలము వనించి పూతాత్ముండై. 1143

గీ. తీలఁ జూచిమాడలేనిసంపద సుఖ । స్ఫురణఁ దలచి విషయనిరతిఁ గుండి
ప్రకటతేజుఁ డగుపరాశరశిష్యు మై । త్రేయమునివరణ్యా డాయ నరిగి. 1144

చ. వినయవినయ్రుండై మొగము వెల్పులఁ బాఱగ నున్నయాతనిం
గనుగొని యమ్మనీశ్వరుఁడు కారణ మెయ్యది నీవు దీవతన్
బానుపడి యిట్లు డయ్యుటకు భూసురసత్తమ నామఁ జెప్ప నీ
మనసుకళంప సర్వమును మానెద నావుఁడు నాతఁ డిట్లున్. 1145

- చ. తొడరినశోక మోహములత్రొక్కడులం బడి చెక్కి వైపయిం
బొడముమహోపతాములఁ బొక్కడుప్రాణులపాటుఁ జూచి తా
నడరుచునున్న దుగ్భవభయాపలతకౌ గృశియించు నన్న ని
ట్లడుగఁగ నేల నిప్పుడు మహాత్మ్య సమస్తము నీ వెఱిగియున్.
- 1146
- క. ధీరమతి నెచటి కరిగిన ; వారలు మఱిమాతృగృహసములకు రా
రారూఢముగా మోహం । జేరితిని బాఁయు నాకు నెఱంగింపు తగ్.
- 1147
- వ. అనిన మైత్రేయుం డిట్లనియె.
- 1148
- సీ. నిత్యుఁ డక్షుఁడ డాత్మనిశ్చలుఁ డవి రి సచ్చిదానందభాస్వత్స్వరూపి
తతగుణాత్మకము శిష్యము సర్వకారణమును భూతకారణమును దనర్చి
పరఁగు నీరెంటిలోపలితారతమ్యంబు నరసి చూచిన మహదంతరంబు
ప్రకటతేజస్తమఃపటలంబునకుఁబోలె జగగు వీనికిఁ బరస్పరవిరోధ
మమల మగునాత్మప్రకృతిసంగమముఁ జేసి । కర్తవశుఁడై స్వతంత్రుఁడు గాక పొందు
నమర దేహదులందు దుఃఖమును సుఖము । గానఁ గర్మక్షయమునేత కార్య మనఘు.
- చ. శమమును దేహశోషణము శౌచము నింద్రియనిగ్రహంబు ని
ర్మమతయు నన్న హీననియమంబును మౌనము వేదశాస్త్రపా
రమును విరక్తియుం గడుదృఢం బగుసత్యమునుం దవస్వరూ
పము లని చెప్పమండుదురు పల్కలు ధర్మ రహస్యశోభిల్.
- 1150
- క. అట్టితప మనులఃత్రము । గట్టిగఁ జేపట్టి కర్మ మనులతలమొదల్
ముట్టఁ దనుచునరునకుఁజే । పట్టఁగఁబోలదె విముక్తి భవబంధములన్.
- 1151
- క. కావున నుపవాసవ్రత । పావనతీర్థవగాహపరిణతమతివై
నీవు చరింపుము నావుడు । దేవవ్రతు డత్రపన్నితిలనున నియెన్.
- 1152
- క. ఏనెల యేదివసంబున । నేనేమముతోడ మనజుఁ డేదేవునకున్
గా నుపవసింపఁదగు నీ । వాసలియీవలయు నాకు సత్తెఱఁ గల్లెన్.
- 1153
- వ. అని మైత్రేయుఁ డా ధాత్రీసుర సత్తమునకు వ్రతోత్తమంబు హరినాసరోపవాసవి
ధివిదితంబుగా నిప్పుడు నీకుఁ జెప్పినతెఱంగునఁ జెప్పిన ననరాగతరంగితాంతరంగుం
డై యమ్మనిపుంగవు వీడ్కొని దేవవ్రతుండు తద్వ్రతాచరణంబున సుదర్శనపాణిం
బ్రతునిం జేసి పరమయోగీంద్రగమ్యంబును సహస్రకిరణసహస్రప్రభారమ్యంబును
సగుణిష్ఠులొకంబున ననేకకల్పంబులు సుఖంబుండె నని సనత్కుమారుండు మొడి
యు నిట్లనియె.
- 1154

- చ. మళలుఁ డనంగ నొక్కన్వపకుంజరుఁడొప్పసుఁడ్రుమంఠరీ
శశధరకుండకందుకవిశారదశాదచంద్రచంద్రికా
శివదయశోభిశాలుఁ డరవిందహితాన్వయదీపకుండు దో
ర్ణితకృపానిర్దలితస్థూతాత్రవవీరుఁ డుగ్వగన్. 1155
- ఉ. ఆతఁడు ద్వాదశీవ్రతపరాయణుఁడై కమలాక్షుఁ గౌస్తుభ
ద్యోతితవత్తు నిండుమదితో భజించుచు నొక్కనాఁడు సు
జాతవత్సూహలంబున నిజప్రియబాంధవుఁ డైనభానుమ
త్సూరిఁ గనుంగొనం జనియె సుందర హేమః ధాధిరూఢుఁ డై. 1156
- క. సమర్థియు నాన్వపకుండు | బ్రహదంబునఁ గొంగిలించి బహుమానము గా
రమణీయరత్నమయవీ | తమనం జేసేతఁ దిగిది డగ్గర నునిచెక. 1157
- క. ఆతఁడే దత్తముఖయైన | యాతనలకుఁ దిగువ విహ్వలాత్మకులై త
ద్దూతలచేత దృఢగవా | ఘోతంబుల నొరయ నారకప్రకరములన్. 1158
- క. గనుఁగొని భయంబు మనమునఁ | బెనఁగొన నంగములు వడక బెగ్గిలి దీనా
ననుఁడై తపించి సింహా | సనవిమలియు నొంది యరుగుజననాయకునిన్. 1159
- చ. కనుగొని కాలుఁ డిట్లును | కన్న కప్రణయప్రేత నేడు నీ
మనమున నిట్టిభీతి పొడమం గత మెద్దియొ కాక విస్తృతిం
దనుకుట కేమి కాగణము తప్పక చెప్పుము నాకు నావుడుక.
వినయవిప్రుఁ డైనప్పటివలె యాతనితోడ నిట్లనుక. 1160
- క. నానావిధబాధలచే | మేనులు తుత్తమురు గాఁగ మిగిలినవగలక
మానక నాపోయెడినీ | ప్రాణుల వీక్షించి భయము నందితి ననియెక. 1161
- క. ఆనరపతి కిట్లునురవి | నూనుఁడు భూనాథ వింత చోద్యంబులు నీ
చేనెఱిగితి మిట్టిది గల | దే నియతిః కేవలంఘృతే యన విసమే. 1162
- క. దురితాత్మలకును నిర్మల | చరితులకును విఫలదుఃఖసౌఖ్యము లాంధక
బరమేష్టికల్పితము లగు | నరకస్వర్గములు నూతనములా తలఁపక. 1163
- క. మును చేసినమరితంబుల | కనురూపము లైనతీవ్రయాతనలఁ గడుక
వనరుడు మొఱు లిడువారలఁ | గనుగొని నీ కేల భీతిఁ గంపింప నృపా. 1164
- ఉ. నావుడు నిట్లనుక మనుజనాయకుఁ డాసమర్థితోడ నా
నావిధ తీవ్రబాధల ననారతముం బరితాప మంది వా

- పోవుచు నున్నవారు తమపూర్వభవంబున నెట్టిసాపముల్
వావిరిఁ జేసినారో బలవద్విషయవ్యసనాతిసత్తులై. 1165
- సీ. ఆనతి యి మ్మన్న నమ్మహీనాథుతో ననియె వైవస్వతుం డనఘ వినుము
గురుల దేవతల భూసురులను నిండించుదుష్టాత్ములును మహాదురితమతులు
నాచారహీనులు నతినిర్దయాత్ములుఁ గ్రాహకర్తులుఁ గృతఘ్నులును ఖలులు
బరసతీమచకుంభపరిరంభనిరతులు విష్ణుమంగళకథావిముఖమతులు
నైనపాపాత్మకులు వీరశైలట్లు గాన | మెముచున్నార నరకాగ్ని విపులశిఖలఁ
గరుణ భావించి నాకును గాచి పంప | రాదు విధికల్పితంబు నిరాకరించి. 1166
- ప. అనినకృతాంతునకు నమ్మహీకాంతుఁ డిట్లనియె. 1167
- గీ. సకలజంతుసమితినుకృతదుష్కృతములు | నీ వెఱుంగుదేని నేనెనర్చు
నట్టిపుణ్య మెద్దియైనను గల్గిన | నంతవట్టు నాకు నానతిమ్ము. 1168
- చ. అనుడుఁ బరేతనాథుఁ డహిమాంకుమలోద్భవుఁ డైనయవ్యభుం
గనుంగొని నీచరిత్రము జగన్నుతిమంతము సర్వలోకపా
వనభవదీయకీర్తిసురవాహిని నీవు సమస్తపుణ్యవ
ర్తనులకు నెల్ల మేటివి కరణము లారయఁ బుణ్యలోకముల్. 1169
- చ. వ్రతములలోఁ బ్రకృతము ధృవంబుగ మానవనాథ ద్వాదశీ
వ్రత మది నీవు నిష్ఠ నొకవత్సర మర్ధిఁ జరించినాడె వ్రా
జిత మగునమృతాత్మమునఁజేసి భవద్భవసంచితాఘసం
తతి లయ మొండెఁ దత్ఫలమితం బదియెంతని చెప్పవచ్చునే. 1170
- చ. అనిన నృపాలుఁ డిట్లనియె నర్కజ యీనరకాగ్నులందు వే
దనఁ బడవీర లిందఱు ముదంబున సద్గతి కేఁగునట్లుగా
నెనయ మదీయపుణ్యమును నిచ్చెద నేనొకకొంత నీవు చె
ప్పినగతి సంతవట్టు వినిపింపుము నాపుడు ధర్మఁ డిట్లునెఱ. 1171
- ఉ. భానుకులావతంస యొకపారణ నీ వుపవాస ముండఁగా
నైనఫలంబు వీరికి దయామలి నిచ్చినఁ దీవ్రయాతనల్
మాని ప్రమోదసంభరితమానసులై మఱి నీవు గల్గెనం
గా నమరేంద్రలోకముకుఁ గ్రందుగ నేఁగెద రిప్పు డందఱుకొ. 1172
- ప. అనిన హర్షించి యారాజుని వరేణ్యుం డగణ్యుం బగునేకద్వాదశీవ్రతపుణ్యఫలం బాని
రయనివాసుల కొసఁగినతత్ మేణంబు. 1178

- కా. చంచత్కంకణముల్ చెలంగ సురయోమారత్నముల్ లీలమై
కుంచెల్ వేయఁగ సిద్ధచారణమరుల్ గొల్వంగ దివ్యప్రభూ
తాంచత్కాంచనకింకిణీగణవిమానారూఢులై లేజముల్
మించంబోయిరి నారకుల్ త్రిదివకేళిలోలచేతస్కులై. 1174
- ప. అప్పుడమిఁజేనికాయణ్యభావంబునకు భావం బలర నతని సంభావించి యావైవస్వతుం
డిట్లనియె. 1175
- ఉ. కంటె నరేశ దైవతశిఖామణిమై నిజభక్తకోటి న
ట్టింటినిదానమై త్రిజగదీశ్వరుఁ డైనసరోజనాభు లో
నంటినభక్తి గొల్చిన్సమంచితపుణ్యఫలంబుపెంపు ని
ప్పంటికమోక్షమృగ్గ మని చాటుఁ గదా హరిసేవ కేదముల్. 1176
- క. వెఱవకు భవతాపములకుఁ / బఱవకు పరదైవతముల భజియింపఁగ వా
చఱవకుము భోగవితతికి / మఱవకు హరి నీవు వేయుమాటలు నేలా. 1177
- గీ. అని హితోపదేశ మొనరించి సఖ్యంబు / వెలయు నానరించి వీడుకొల్ప
మగిడి వచ్చి కుశలమండలాధీశుండు / నిజపురంబునందు నెమ్మి నుండె. 1178
- సీ. అతిభక్తి హరిదినత్రత మాచరించిన దురితముల్ దవ్వలఁ దూలిపోవు
సకలపుణ్యంబులు సమకూరు నాయువు వెఁసొందు నెలమి సంపదలు మిగుల
విజయంబు సిద్ధించు విద్యలు చేసూరు నైశ్వర్య మంతంత కతిశయిల్లు
సంతాన మందుఁ దేజము మీఱు నారోగ్య మెసఁగుఁ గీర్తులు దిశలెల్ల నిండు
నమరులకు నైనదుర్లభ మగుచువెలయు / నట్టివైష్ణవకులమునఁ బుట్టఁగలుగు
విమలవైరాగ్య మంతయు విస్తరిల్ల / నొనర నమృతపదమున నుండుఁ దుదిని. 1179
- ప. అని చెప్పిన సనత్కుమారుండు సగరం దగుభరద్వాజుచేతఁ బూజితుండై యథేచ్ఛం
జనియె జహధరధరాధీశుండును బ్రాచేతసప్రబోధితుండై తద్వ్రతం బాచరించిన
సకలవిపత్తయ్యుత్తుండును బరిపూర్ణమమోఘండును నై విగతోపద్రవంబును వితత
భద్రంబును నగనిజచక్రం బవక్రవిక్రమంబున బరిపాలింపుచు బలపరాక్రమోదారు
లగుకుమారుల నూర్వరం బడసి తత్పత్రపాత్రసమేతంబుగాఁ బెద్దగాలంబు సంతా
నానందభరితుండై యుండి యొక్క నాడు. 1180
- మ. అతులస్వందనగంధవారణతురంగానీకముల్ సత్పురో
హితసామంతముతాప్తవర్గము ప్రియం బేసారఁ దన్మెల్నిరా

విత్తతైశ్వర్యసమేతమై నిగుడ నుర్వీనాథుఁ డేఁగెన్ విరా
జితరంగేశపదారవిందయుగళీసేవాసముల్లాసిమై.

1181

క. ఈబాడ నరిగి త్రిభువన | పూజిత మగుబిల్వతీర్థమున నెలమి భర
ద్వాబాదిశిష్యయుతుడై | రాజిల్లెడుఘనతపోభిగతు వాల్మీకికై.

1182

చ. కని ఓనయంబు సంభ్రమముఁ గౌతుకముకై మది నెక్కొనంగ మ్రొ
క్కినఁ గడు గారవించి మునికేసరి యవ్వసుధాతలేశుని
దనుఁ గదియంగ నుంచి యుచితం బగుపూజ లొనర్చి సేమమే
మనుజవరేణ్య నీమను గుమారులకుకై సుహృద్వాత్తకోటికికై.

1183

వ. అని కుశలప్రశ్నంబు గావించె నప్పు డాపార్థివోత్తమండు.

1184

నీ. కమనీయతీర్థావగాహనోత్సాహులై సంతసపడమహాసంయములును
సదమలభూరుహచ్ఛాయల హరికథల్ రాణింపఁ జెప్పపారాణిమలును
సలలితనైకతస్థలముల హరిపూజ గావించుపరమభాగవతరసులు
స్ఫుటికోపలములందుఁ బ్రణవమంత్రాభ్యాసరతచిత్తు లగుపరివ్రాజకులును
భయదదుగ్భసఘననిదాఘప్రతేష్ఠ | జంతుచాతకజలధరసమయ మగుచు
నఖిలలోకైకపావనమై తనర్చు | బిల్వతీర్థంబుఁ జూచి సంప్రీతి నొంది.

1185

శా. స్నానం బం దోసరించి నిత్యనిధు లోజం దీర్చి యచ్చోటి స
న్మానిశ్రేణికి భక్తి మ్రొక్కి పిదపకై వా రందఱుం దోడ రా
భూనాథుం డటఁ బోయి కాంచె మణివిన్నూర్గన హాగోపురా
గ్రామానధ్వజతుంగముకై గుహారమాయాభంగముకై రంగముకై.

1186

చ. కనుగాని డాసి యచ్చట నకల్మషబుద్ధులు నిత్యసిద్ధులకై
జననతసౌమ్యమూర్తులును సన్మణిభూషణనవ్యమాల్యచం
దసఘనతాభిరాములును దామరసాక్షసమచక్షక్రియా
జనితసముత్సుకాత్ములును శాంతులునై విలసిల్లుపుణ్యులకై.

1187

గీ. రత్నభూషణాంబరములు ప్రత్యేగ | భూరివస్తుతతులఁ బూజనేసి
వందనం బొనర్చి వారిసంగతి రంగ | మందిరంబుఁ జొచ్చె మనుజవిభుండు.

1188

శా. సేవించెకై జగదేక బంధుఁ గరుణాసింధుకై సమున్నద్రరా
జీవాత్ముకై గమలాఘనస్తనయుగశ్రీఖండసంవాసిత

- శ్రీవత్సాంకితవత్తు నీలమణిసున్నిధాంగు రంగేశ్వరున్
భావాతీతు మహానుభావు ఘటిరాట్మగ్యంకసంశోభితున్. 1189
- గీ. పిదప నద్వేవుపరిచారబృందమునకుఁ | గొలఁది యిడరానిధనములు వెలయుసెసఁగి
యతులవిజ్ఞానసంపన్ను లైనయట్టి | సంయ మింద్రులు దాను నాచక్కి వెడలి.
- మ. ధరణీనాథుఁడు గాంచె దప్తకనకోద్యత్తుడు శుంభద్దివా
కరబింబస్ఫురితాస్యఁ దీవ్రవఖసంఘాతున్ బృహద్యత్తు భా
సురు నాత్మప్రమదప్రభూతు విహగస్తోమావృతున్ నిన్ను గాం
తరచంచకులి నాసనస్థుని శకుంతశ్రేష్ఠు దా సెక్కురున్. 1191
- క. కమలాక్ష రంగచాయక | కమలావల్లభ సమస్తకారణ పురుషో
త్తమ యనుచు మాటిమాటికిఁ | బ్రదుదాశ్రువు లుప్పతిల్లఁ బలికెడువానిక. 1192
- క. కనికని విస్తయంబు మనమున | దనుకం గనుకొప్ప లిడక తనుఁ జూచునృపా
లునితోడఁ బక్షిపుంగవుఁ | డనియెన్ ఘనమై గభీర ముగువాక్యములన్. 1193
- గీ. ఎవ్వఁ డవు నీవు నీసులం బెద్ది నీకు | జనసుఁ డెవ్వఁడు బహుసైన్యసమితితోడ
నీటకు వచ్చినకాణం బేద చెప్ప | మనిన నాఖ్యముఖ్యున కనియె నృపతి. 1194
- ఉత్సాహ. అనఘ సోమవంశతిలకుఁ డైనతీర్థధరునినం
దనుడఁ జయధరుం డనంగఁ దనరువాడ లోకపా
వనవిచిత్రమహిమ గలుగువాడనెనఁగుపుష్కరం
బునకుఁ దీర్థమాడ వచ్చి భోగిరాజతల్పనిక. 1195
- క. శ్రీరంగభర్తఁ గరుణాం | భోరాశి భజించి మగిడి పోవుచు నిచటన్
బొర్రబకర్మఫలమున | భూరిజ్ఞాననిధి నిన్నుఁ బొడగనఁ గంటిక. 1196
- ఉ. వారనిదప్పిఁ దట్టువడువానికిఁ చల్లనినీరు నాఁకటం
గూలి కృశించుదీచనకుఁ గోరినయన్నముఁ జాలలేమిచే
నారట మందుపేదకుఁ మహానిధియున్ సమకూరినట్టి వి
ద్యారతి నున్న నాకొదవెఁ దావకసంగతి పక్షిపుంగవా. 1197
- క. వితతభవానలకీలా | ప్రతీతి ననారతముఁ జాలఁ బరితప్తుండ నే
కృతిమాలి యున్న నా కే | గతి నిత్యసుఖావహంబు గలుగు మహాత్మా. 1198
- మ. అనినఁ దద్వచనంబులకు సంతసించి శమతవల్లభుం డిట్లనియె. 1199
- గీ. మున్ను మునులు యోగముఖ్యులు నిగమాభి | తలఁపుఁ గవ్యములకు దఱచిఁ తఱచి
తనరఁ దెచ్చినట్టితత్త్వామృతంబు నీ | కే నుపన్యసించు మానవేంద్ర. 1200

- చ. అనిరళకర్త పాశనిచయంబులచే బ్రతిబద్ధుడై భవా
ర్ణవమున ముగ్ధుడుకా భయము నందెడుకష్టపుడేహికా నృప
ప్రవరముకుందపాదయుగపంకజసంస్కరణంబు దక్క నె
య్యవియు సముద్ధరింప నసమర్థము లన్ని దురుక్తులేటికికా. 1201
- క. కనుమూసి తెఱచినంతన | మనుకొని కాలంబు ధూతముల ప్రాణంబుల్
గొనుఁ గాన మోక్షయత్నం | బనఘా తడయక యెనన్మ నగుఁ బ్రాజ్ఞులకుకా. 1202
- క. క్రీడాతుండై పిన్నుట | నాఁడెఱుంగడు యావనంబునం గాముకుండై
యాడుకొను ముదిమి నామరు | పీడల బడి చిక్కి మొఱులు నెట్టుచు నుండుకా. 1203
- వ. కావున. 1204
- క. తాగ్రువడి యింద్రియంబులు | పోడిమి చెడిపోనినాఁడు పుణ్యము సేయక
లేడని వాని కొదవునె | మూఁడేండ్లకు లేనిబుద్ధి ముప్పదియేండ్లకా. 1205
- క. ఒక్కెడ నఖిలజగంబుల | నొక్కెడను విరక్తి నునిచి యొగిఁ దులనాఁగక
మిక్కిలి శక్తివిరక్తుడ | తక్కుక ములు నూపె నస్ఫుతంబుగ నధిపా. 1206
- క. కలితనరాన్నలనా | కలనాదని నొడమధుర గానంబులవై
పలుదెసలఁ బాఱుమనసుకుఁ | గలుగునె వై రాగ్య మెంతకాలముక నకా 1207
- క. పుట్టును శావును నెస నివి | కట్టిడివై రాగ్యమునకుఁ గనుమఱువై యి
ట్టిట్టి చలింపనియఘముల | పట్టడపఁగఁజాలుఁ దీధకభజనంబు నృపా 1208
- మ. నరనాథోత్తమ పుణ్యతీర్థములలోనం బెద్ద యాచంద్రపు
ష్కరిణీతీర్థము దివ్యదేశముల శస్త్రం బైసక్రీరంగ మా
హరికికా నిత్యనివాసమై యునికి నట్లేటకా బ్రతుం బాన నీ
సరిదభ్యర్థమునకా వనించితి మనస్తాపాపసోదార్థి నై 1209
- క. సకలకలికాలకల్పమ | నికరనిరాకరణమహిమ నెగడి మునీంద్ర
ప్రకటిత మగునితిహాసం | బొకటి గలదు చిత్తగింపు మర్రినాథా. 1210
- సీ. మను ప్రభాకరుఁ డనుముని గగ్గోత్రసంజాతుండు గలఁడు ప్రశాంతచిత్తు
డవిరతబ్రహ్మచర్యాన్నితుఁడును సమప్రతిభావిశేషసంపన్నుఁ డతఁడు
పలుతపశ్శక్తిమై పరమాయు వేపారఁ బడసి విశ్వంభరాభారమెల్లఁ
గలయఁ జరించుచుఁ గలకాలమెల్లను వినుతవేదాభ్యాస మొనఁగ జేసి
పాతమొప్పు దానిఁ బరియింప శక్తుండు | నాకవిపులపాకకలితుఁ డగుచు
చిన్నఁ బోయి యాత్మఁ జింతించి తపమున | నిజమనొరథంబు నెఱపఁ బూని 1211

- క. నాలుగుదెసల నుదగ్ర | బ్యాబాభీలంబు లైనవహ్నులనడుమకొ
గాలిను తన కశనముగాఁగ్రోలుచు బనియేండ్లు నడచె గొంచక మఱియుకొ. 1212
- క. కొంచెపుటూర్పును బుచ్చుక | పంచాబ్దంబులు చరించి పొదాంగుత్తం
పించుక ధరవై నూడి య | చంచలుడై తపము మూడునుములు సలిపెకొ. 1213
- ఉ. ఆయెడ వేదముల్ కడుభయంబునఁ బొందుమఁ బెక్కువిక్ష్నముల్
పాయక చేసినం దరలఁ బారక వాణిఁ దృణీకరించి య
న్యాయతయోగశక్తి న్నృదయంబుఁ దిరంబుగఁ జేసిన చిత్రరూ
పోయనగా కిలాప్రతిమయో యన నుండె నతండు ధీరతకొ. 1214
- ఉ. వానిమహాతపోజనితవహ్ని భయంకరలీలఁ బేర్చి ది
గ్బాసభముకొ సముజ్వలీతభూరితరార్చులఁ గాల్పఁ జొచ్చినకొ
మానసముల్ గలంగి శతమన్యుని మున్నిడికొంచుఁ బద్యజుం
గానఁగ నేగి నిర్జరనికాయము లోలఁ గృతప్రణామలై 1215
- త. అవధరింపుము లోక నాథ ప్రభాకరుండను భూసుర
ప్రవరుఁ డిష్ట డొకండు తీవ్రతపం బొనర్చుచునున్నవా
డవిశం బగుతత్తప్రభవాగ్నికీలపేడిమికొ
భువనముల్ పరితాపవేదనఁ బొంది యున్నవి గావునకొ. 1216
- క. ఏపగిదిసైన నీక నీ | యాపద మానింపు మనుమఁ బ్రాధికంచినవా
ణీపతివారుచ దానుచ | నాపమతపస్వికడను నరుడెంచి తగకొ. 1217
- క. భూదేవమహాత్మను నీ | మేదురతపమునకుఁ బాల మెచ్చితి నిదె నీ
కేది ప్రియ మమగు మనుటయు | నాదివిజ్రేష్టహృద నతఁ డిట్లనియెకొ. 1218
- క. ఎడపక వేదము లన్నియుఁ | గడయట్టం జనువుకాంక్షఁ గమలాశనయా
బెడిద నుగతపము సేయం | గడగిలి నటువంటివరము గరుణింపు తగకొ. 1219
- వ. అనినఁ బరమేష్ఠి భూసురశ్రేష్ఠున కిట్లనియె. 1220
- చ. అతులతపంబు భూతనివహంబున వుదభటఘోషాతక
ప్రతతి నడంపఁగాఁ దగు నుపాయ మభీష్టఫలప్రదాయకం
బలిశయసౌఖ్యమూల మటు లొటఁ జింఱుచు భూరిశక్తియుకొ
విత్తతపోబలంబునన విశ్వసితామహ నామఁ గల్గెడికొ. 1221
- చ. అనిన విరించి యిట్లను మహాద్భుత మైనభవత్తపంబు పెం
పున సులభంబులైనవి సమున్నతశాశ్వత పుణ్యలోకమల్

జనసుత నీవు నం దమిత సౌఖ్యము లొందుచు నుందుగాక యీ

యనువున నందరానిఫల మందఁగఁ జేతులు చాఁచ నేటికిఁ.

1222

వ. అనిన నతం డిట్లునియె.

1223

క. మది కింపు గానిమాటలు | పదివేలును జెప్పనేల భాషాధిప యిం

పొదవెడి నాదివిబాధిప | పదమైనను నొల్ల వేదపాఠముదక్కఁ.

1224

వ. అనిన నామాటలు సమ్మతింపక భారతీకాంతు డంతర్హితం డయ్యె నాప్రభాకరుం
డును దృఢనిశ్చయండ్ల వెండియు నతిఘోరతపంబు గావింప నిలింపప్రబోధితుండై
చతుర్ముఖుండు మఱియు రెండుచరుసల నాతపోధన సత్తముపాలికిం జను దెంచి యతని
పూనిక వదలింప లేక నిజలోకంబున కరిగె నంత.

1225

క. పాదం బొక్కటి నేల నూఁది శుచియై పంచాగ్ని మధ్యస్థితుం
డై దృష్టుల్ దివి జేచ్చి యమ్మునివరుం డస్వీకృతాహరండ్ల
వేదాత్ముఁ ఁధివిష్ణుశంకరమయఁ విశ్వేశు సఁపూజ్యు న
య్యాదిత్యుఁ మది నిల్చి చేసె దప మత్యంతస్థిరస్వాంతుండై

1226

చ. అరుదుగఁ దత్తపంబుమహిమాలితయంబున కిచ్చ మెచ్చి బం
ధురమణిభూషణ ప్రతితోఁ బరితప్తసువర్ణ వర్ణచ
స్ఫురణ దలిగ్గు మేనిజిగిపొ త్తొనగూడి ప్రవాళపాటలాం
బకకుసుమానులేపనవిభాసురుం డై యతఁ డున్న వోటికిఁ.

1227

నీ. తొవలవాకట్టు చందరుఁడోడి వెన్నున్ది తమ్ములవిందు వేదముఁ ప్రోవు
వెన్నెలపులుగుల వెఱిగొంగ జక్కవకవలమోహపుమందు కైటభారి
కుడికిన్న పచ్చనిగుఱ్ఱాలధీరుండు మూఁడుమూర్తలగట్టి వేడివేల్పు
కైవల్యముగఁ ద్రోవ గ్రహముల మొగదంబు మునిమిడిచీకటి వ్యాకవిష్ణు
జనుల మొక్కుల ఁట లేజముల నెలపు | వరుసఁబఁడెండు నాములు పరఁగు మేటి
గగనరత్నంబు త్రిభువనకర్త సాక్షి | భానుఁ డేతెంచె దేదీప్యమానుఁ డగుచు

1228

గీ. అత్రైఱంగున నరుదెంచినట్టిలోక | బాంధవునిఁ జూచి నిజసునఃపద్మ మలర
ధరణిఁ జాగిలి మొక్కి హస్తములు మొగిచి | యాప్రభాకరుం డిట్లని యభిమతిం చె.

లయ, జయ జయ సకలదివిజయముకుటఘటితమణిచయరుచిరపదయుగ శయకలపద్మ
ద్వయనిబిడతరతిమిరలయకరణచణహరితహయవినుతమజనభవభయశమననానా
మయవిపినదహనభణిశయనవరచరణవృతనియమమునినుతనిగమముఁ సరసిజాతి
ప్రియదురితహరినిరితిశయఘహిమవితరధరయవిహగ విభవకువలయ వనది నేశా.

- క. శ్రీకరములు సుమహితతో | భాకరములు భవవిహారజంతుసుధా
శీకరము లబ్జబాంధవ | నీకరములు దనుజకుముదినీభీకరముల్. 1281
- క. అని వినులించి ప్రభాకరుఁ | గనుగొని రవి నీతపంబు గడు మెచ్చితి నీ
మనమున కెది యభీష్టం | బనఘా వినిపింపు మనిన నతఁ డిట్లనియెన్. 1282
- ఉ. పారము నందఁ గా నిగమపాత మొనర్పఁ బూని యీగతిన్
ఘోరతపంబు నేసి కనుగొంటిని వేదమయాత్తు భక్తమం
దారుఁ ద్రిమూర్తిశక్తియుతు దారుణదుగ్ధవైరి నిన్ను నా
కోరిక జాగునేయు కొడఁగూడఁగఁ జేయుము సత్కృపామతిన్. 1283
- వ. అనిన ప్రభాకరునకు ఛిభాకరుం డిట్లనిమె. 1284
- క. పురుషునిపురుషార్థంబుల | నరికట్టు ననేకవిధభవాజ్ఞితదురితో
త్కరముల వినాశ మొందఁగ | బరిపూర్ణముగా నభీష్టఫలసంసిద్ధుల్. 1285
- క. కావునఁ బాపక్షయ మగు | నావెర వెటిఁగింతు నీకు నబ్జోదరని
త్యావాసమై త్రిలోకీ | పావన మగురంగధామపరిసరభూమిన్. 1286
- వ. సకలతీర్థోత్తమం బగుపుష్కరిణీతీర్థంబు గల దచటికిఁ జని తపంబు గావింపు మానె
పంబున నశేషదోషస్ఫుంబు లగుఁ గావునం దత్సంకల్పంబు ఫలియించు నింక నొక్క
విశేషంబు వినుము. 1287
- సీ. కలఁడు సునేత్రవిఖ్యాతుఁ డచ్చట నొక్క పక్షీంద్రుఁ డతఁడు దపంబు పేర్చి
నజునిచే వేదంబు లన్నియుఁ దుదముట్టి నెఱుంగునట్లుగ వగం బెలమి వడసి
యఖిల విద్యజ్ఞానియై నిర్మలజ్ఞానపరుఁ డయి భోగైకనిరతుఁ డగుచు
నాత్మసమానసాచారసంపన్ను లగు విహంగములు తన్నర్థి గొల్వ
రంగనాథునివ్యమంగళఃక్రమా | ధ్యానసౌఖ్యలీలఁ బూని వెద
గాలమెసఁగిపొల్చుకావేరితటమున | నొక్కదినముఁ బాయకున్న వాడు. 1288
- క. నీ వచ్చటికిఁ దడయక చని | యావిద్యత్ప్రవరుచిత్త మలరఁగ భక్తిన్
నేవించి యడుగు మెఱుంగుము | గావలసినవెల్ల నతఁడు క్రమమునఁ దెలుపున్. 1289
- గీ. అనిన నాతాపసోత్తముఁ డబ్జమిత్ర | యతులితజ్ఞాననిధి యైనయమృహాత్తుఁ
డేమికతమునఁ దా నొందె నీభగత్వ | మానతి మృన్న నతని కిట్లనియె నినుఁడు. 1240
- క. ఖగవిహగప్రయుభాకృతు | లొగిఁ బూని మహాత్ము లుండు రొక్కొకయెడలన్
జగమున దమతమతలఁపు | నిగిడినసంప్రీతి నదియె నెపము దలంపన్. 1241

మ. ఓతివై జిక్కితకాఖ్యకద్విజుడు లక్ష్మీనాయకున్ మున్నుసం
 న్మతి నత్యుగ్రతపంబు నెంపునఁ బ్రసన్న స్వాంతుఁ గావింప నా
 శ్రీతరత్నామణి యైనయవ్విభుఁ డప్రిప్రీతిం దదీయాంతికా
 గతుఁడై వేఁడు వరంబు నీ వనిన నుగ్రాఘప్రమోదాత్ముడై. 1242

క. ధర జాగి మొక్కి భక్తిన్ గరములు ముకుళించి నుడుటఁ గదియించి శ్రుతి
 స్ఫురితిము లగునూక్తంబులఁ బరువడి వినుతించి విన్నపం బొనరించెన్. 1243

క. వారిజదళలోచన నేఁ గారము నొందంగ వేకపతనము నేయం
 గోరెద నవ్వర మొసఁగుము | కారుణ్యము నివ్వటిల్లఁగా నిపు డనినన్. 1244

ఉ. శ్రీతరుణీవిభుం డతనిచిత్తవిశుద్ధికి నెమ్మనంబునం
 బ్రీతి దలన్ భూసువచరేణ్య శ్రుతుల్ గలయంతవట్టుఁ బ్ర
 ఖ్యాతముగాఁగ నీ వెఱుఁగునట్లుగ నిచ్చితి నన్నదఁఘ్రిసం
 జాతనిబద్ధశక్తిని నజస్రము నీమది బాయకుం డెడిన్. 1245

ఓ. ఓతిదేవోత్తమ సేయు మింకోకటి భక్తిన్ సర్వవిద్యాధిదే
 వత సంభోరుహగర్భదేవిఁ ద్రిజగద్వంద్యున్ శరచ్చంద్రికాం
 చితవర్ణోజ్వల స్థిభారతిఁ దగన్ సేవింప నీ కాసర
 స్వతి యిచ్చున్ నిగమాదివిద్యలు సమస్తంబున్ బ్రసన్నాత్మయై. 1246

అని యానతిచ్చి యయ్యతుం డంతహితం డయ్యె నయ్య గ్రజస్మిండును సమగ్రం
 బగుపూజావిశేషంబుల దేవి నారాధించి యిట్లని ప్రస్తుతించె. 1247

గద్యము. శ్రీమదఖిలభువనచరాచరప్రచురచ నామనోహరచతురాననమానసమానసాం
 తర్నిరంతరకేళీవిలోలమరాళబాలికా మనల్పకల్పప్రసూనాకల్పితదూలికామ
 రాళవిహారమణీరమణీయమణికంకణర్పుణ్యుణా రావముఖరకరతామరసచా
 మగనమంచితాచంచలాచంచలచంచరీకనీలాలకాంతకాంతాంసేవాయత్తదిక్పా
 లకాంతా మప్సరీశశాంకాహంకారధిఃకారపటునిటలతలలికాయమానతృప్తి
 యనేత్రాం కరకలితలలితాక్షున్నత్రా మసమశశరరాశనవిలాసాపహాసభాసు
 రానతభృలతాఃప్రమారుణాంతసీమా మగణ్యలావణ్య సరోవరిహారహరిశభ
 రాయమానకర్ణాంతిక్షాంతలోచనాం కృతకృపకృపాససేచనాం మదీ
 య్య వికసితగ్రలంబమానహిమబిందసుందరలిలకుసుమసముల్లాసమాక్షి నా
 సికోద్భాసితాం యోగిజనశాంతస్వాంతసంవాసితా మిందుకాంతదర్శనవిదగ్ధ

స్నిగ్ధకపోలపాలికాభ్యర్థ విక్రీణవాలుకాసక్తముక్తాఫలకాంతాగలితమందస్తిత
సాంద్రచంద్రికాసదనవదనచంద్రమండలా మమప్రకర్షాగమండలా మధరీ
కృతానేకమణిభంగమంగళసుమమా విశేషాభింబా మభిలజగదంబా మతి
విమలకంబుప్రతిబింబశోభాబంధుబంధుకంధరాం వివిధవిలాసమగధరా మా
రూఢబాలప్రవాళలితపారిజాతలతాగర్వశిర్వాపణక్రియాచతురచతుర్భుహం
భజమానదానవాసిసుమాహా మభ్రముకరిశంభతుంభత్కూటపాటివాభిమంగ
ప్రసంగసముత్తంగశృంగారరసతరరింగిణీగథాంగమిథునాయత పృథుస్తనవిన్య
స్తకాంచనవిపంచికాపంచమ స్వరసుధారసాస్వాదదాదరమేదురామోదజని
తరోమాంచక్లంమితితోమలాగిం నిగమవనసంచారసారంగీమమర్త్యసరిదా
వర్తనివృత్తప్రవర్తగంభీరనాభిసఃకూలతమాలతాయతశ్యామసాధ్యమధ్యభా
గాం మహాభాగా మధ్యుపితినికతపయోరుహభోగపరాగామరాగానూదితమ
దవదళిమదవతీనిలనీలమణిఘృణిసారసరశనానితంబలింబాం హృద్యాధగవి
ద్యాధరమాననీజేగీయమానగుణకదంబా మంబుదావసానసమయసముదితసం
పూర్ణపూర్ణిమాచంద్రచంద్రికాపటాలమకూలదుకూలాంతరతరత్పృథారంభ గం
భాస్తూభోభావిజృంభణస్తంభ సోదీర్ణవర్ణనీయోరుయుగళాం విమోచితసం
సారనిలశా మృజురచితకాహళోదాగచాగుతాసముల్లంఘనజంఘాలజంఘావి
లాసా మభిలసుమనోమ సోనివాసా ముదయదహిమకరకరనికరదరదరుణతరత
రుణసరసిరుహ విలసన పరిహసనపరికరణపరిణతజతురసక లితమృదుపదయుగళ
యుగపదవనతచతురఖచరయువతివిసగలసదలికతలతిలకమృగమదజలకణజనిత
కళంకశంకాకర నఖశశంకాభిరామా మసమానభాగ్యసీమా మవిశ్లేతంశ
తారకాత్రివృత్తముక్తాఫలహారకేయూరవలయభద్రమంద్రికామంజుమంజీప్రము
ఖనవ్యాధరణకిరణస్ఫురణ పరిణాహదేదీప్యమానదివ్యదేహిం కమలభవవద
నగేహా మీహానరూపప్రదానకరుణారసత్కంఠి తాపాంగవిలోకాం పరి
పాలితసకలలోకా మిందుమందచందనమందారకబ్బందారకవాహినీనీహార
హారహరహీరాదిసమస్తగౌరవస్తుతివైకల్యకరకల్యాణకల్యాణునాపఘననీకాం
తివశవశదీకృతదశదిశావకాశాం విముక్తభక్తమోహపాశా మారూఢవే
దాంగాద్యశేషవిద్యావిశేష పరిపద్యులీతవిశ్వదృశ్యప్రపంచవైభవాం దూరీ
కృతభవా మభిధానభేదాసాదితానేకదేవతాశక్తిభావానాభావైకభాస్వరూ
పాం కలకంఠకలాపా మభినవశరదనేహారంభవిప్రంభవిజృంభమాణోహిణీ

క మణికిణినిర్ధనమృగధుగ్ధావవోద్భూతబహులహారీఘమఘమధ్వన
సంరంభసాహిత్యసుకవిశుకనికరఫలభరితమధురమాకందశాఖాం శేఖరీకృతశీ
తాంశురేఖా మమితసౌఖ్యాగ్రసారదాం శారదాం మన్దమే మన్దమే 1248

వ. అని సన్నుతించి. 1249

గీ. మా క్తికాక్షునూత్రమాణిక్యవల్లకీ | కలితపాణిఁ బెద్దగర్భరాణి
వాక్యరాజకీకరనీలవేణికా | కలిత యైశవాణి గారవించి. 1250

క. తడయక ప్రత్యక్షులై | యడుగుమ మ మ్మనిన నాతఁ డామ్మయంబుల్
గడయట్ట నెఱుగువై ఘరి | గడనొత్తగ నొసఁగు మనినఁ గరుణ దలిర్చుక. 1251

వ. ఆవాగ్దేవి భూదేవున కిట్లనియె. 1252

క. నామందట విహరించెడి | నీమహితపతగచతుస్క మిప్పు డుమిసినయా
యామిషము ననులు మిఁక నీ | యామిషమున నొదవు నీవు నభివృత్తిధుల్. 1253

చ. అనుటయు నట్లకా కని రయంబునఁ దానును బక్షిరూప మిం
పెనయ ధరించి తత్ఫల మించుకయేనియుఁ జిక్కనీక చ
క్కిన భుజించియున్న నధికం బగుశాఖలగల్గవేదముల్
తనమడిఁ బ్రస్ఫురింప వసుధామరముఖ్యుఁడు నాటినుండియు 1254

క. ఆవిహగవిమలరూపము | తా వదలకయున్న వాఁడు తత్సన్నిధికి
నీవరుగు మనిన నాభూ | దేవుఁడు వెండియును దిగ్బిదితితోడక. 1255

క. ఆవిహగము లెవ్వియు శుచి | భావుం డగుఁడప్రొ డెట్లు పతనోచ్ఛిష్టం
బేవలనను శంకింపక | తా వేడ్రు భుజించె ననుచుఁ దపసుఁడు పలికెక. 1256

చ. వెలసినతద్విహంగములు వేదము లాపలలంబు సర్వవి
ద్యలు నొకటైన ముగ్ధపతగ వలీ కామిషనాంఛ యెంతయుక
గలుగుటఁజేసి యమ్మునిశిఖామణియుక వలనొప్పఁ బక్షిరూ
పలర ధరించె నంచుఁ దెలియక వినిపించి దినేశుఁ డేగినక. 1257

వ. ఆప్రభాకరుండును బ్రభాకరోపదిష్టక్రమంబున సునేత్రుండును బత్రివరుం డున్న
యచ్చటికిం జని యభివందనంబుచేసి నిజవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగించిన నాదరించి
యిట్లనియె. 1258

శా. ఆరాధింపుము నీవు సన్నతిఁ గ్రిల్లోకాధారు నారాయణుక
గారుణ్యంబుధి నిందిరాశుచతటీకస్తూరికాసౌరభ

శ్రీగమ్యారుభుజాంతరాళు నిగవశ్రేణీసదాసన్నతుక్

శ్రీరంగేశునిఁ బీతవస్తు విలసజ్జీమాతసంకాశునిక్.

1259

క. ఆనలి నాత్తుండు వరదం । డై నిలచినఁ బడయరానియవియును గలవే

వాని యుజచేతిలోనివి । వో నలినజరుద్రపదసుఖోన్నతుల్లెక్.

1260

చ. అని యెఱిగించినం బ్రమదమారఁ బ్రభాకరుఁ డేకచిత్తుడై

యనుపమలీల సంబుజదళాత్తు గుఱించి త్రిలోక సేవ్యమై

యొనరించఁద్రపుక్కురిణియొద్ద సుగల్ వెఱుఁ గంది కస్టెనక్

ఘనతప మాచరించిన మనంబున నాహరి మెచ్చి చెచ్చెరక్.

1261

సీ. కలువపుష్పముచాయ గమకించు మెయిమిఁచు పసిఁడినిగ్గుల సెరపట్టుపట్టు

విరిదమ్మిరేకులసిరి మీఱుకనుఁదీరు భవపరితాపంబుఁ బాపురూపు

నిలువఁ దీర్చినఫాలఫలకంబుతిలకంబు చిఱునవ్వువెన్నెలచిలుకు తళుకు

కల్పమంజరులచేఁ గడునొప్పునునుగొప్ప సాఁపారునురమువై కంపుసొంపు

బాలెమార్తాండబింబంబు ప్రభఁడంబు । నంబరంబున నెఱుపుచక్రంబునొఱుపు

గఱిగి జగదేకల్యాణలలితమూర్తి । వెలయు నమ్మనియెదుర నావిగ్భవించె.

1262

చ. అతఁడు నభూతూర్వ మగునప్పర మేళుని దివ్యవిగ్రహం

బతులితభక్తిఁ జూచి వినయంబును హృద్దము సుఁభ్రమంబు న

ద్భుతమును సంతరంగమునఁ దొట్టుకొనక్ మహిఁ బాఁగి మ్రొక్కి యూ

ర్జితబహువేదనూక్తములచే వినుతించె ననేకభంగులక్.

1263

క. అప్పుడు మదిఁ గృప చిప్పిల । నప్పుగమేశ్వరుండు క్రీతుడై భవదిప్తం

బిప్పుడు ఫలింపఁ జేసెద । చెప్పము నీ వనిన నతఁడు చిత్తం బలరక్.

1264

గీ. కదియఁమోడ్చినచేతులు నుదటఁ చెర్చి । పంకజోదర నావిన్నపంబు వినుమ

యెల్లవేదంబులను బారమెల్లఁ జదువఁ । నోవువిజ్ఞానశక్తి నా కొనఁగవలయు.

1265

చ. అనుటయు నవ్వగం బొసఁగి యాతని కిట్లను బుండరీకలో

చనుండు గణింప నెవ్వరికి శక్యముగాని శ్రుతుల్ పఠింప నే

యనువునఁ దీరుఁ గొంచ మగునాయువునుం గలయట్టిదేహికిక్

విను మటు గాక పాపములు వీడినఁగాని ఫలింపవేమియుక్.

1266

క. కావున బహుజన్మా తర్జి । మై వెనుకం దగులుదారుణాఘప్రతతిం

బోవ నడిచి చెప్పం బయి । పై విశ్రుతి కెక్కు నమ్మహాత్మ్యమునక్.

1267

- క. ఆతఁడెఱింగించెడినఖిల । శ్రుతితత్వియు మదీయ శక్తివోడితుండై నీ
కతిముగమున నని లక్ష్మీ । సతీయుతుఁడు నరిగె నంత సంచితలీలకా. 1268
- వ. పగమపవిత్రుం డగును నేత్రుకడనం జని కుంజావరదవదప్రకారంబుఁ జెప్పి యపుతఁ
వరు ననుమతంబున సమంత్రకంబు గాఁ దీర్తిధకస్నానంబు నేసి చరితాధకం బొంది
గురుభజనానరూపంబు గాఁ దానును విహగరూపంబుఁ బూనిన నానమ్మదంబునఁ బత
త్రివరుండు తద్విప్రముఖులనన్వ నఖిలవేదంబు లుపన్యసించె నతండును బుండరీకాక్ష
ప్రసాదసాధితప్రభావంబున సకృచ్ఛాచ్ఛాదణమాత్రంబున సకలనిగమపారగుండై యచ్చట
జీరకాలంబు వసించి విష్ణుపదప్రాప్తుం డయ్యె నునేత్రుండు నిర్దళం బగునపవ్వంబు
నెందు నాప్రభాకరము నీంద్రులకు శిష్యులు నలువురు గలిగి రందు సుదగ్ధ నాఖ్యుండ
నగు నేనును సువర్ణబిందుండు సుతామ్రమాడుండును బృహన్తయుండును గ్రమంబున
బుగ్ధజ్ఞాస్సామాధర్వణంబులు తత్తచ్ఛాఖాసమేతంబుగా ఖగాకారధరుల మై యభ్య
సించితిమి నీదోద్భవంబులు నాతోడం జనువు మునికుమారు లని చెప్పి జనుధరులకు
నన్యుండజక్రేష్ఠుండు వెండియు నిట్లనియె, 1269
- క. పరమం బగుతప మనినం । బరమపద బనిన దానిఁ బరికించుచు నీ
పరదేశమునాదేశము మఱియితరము లెఱుంగ । నేను మనుజాధీశా. 1270
- క. ఈతరువులు నీలతలును । నీతృణగుల్మాదినమహిష్ఠలి పుణ్యో
పేతాత్మ లగుమహర్షి । వ్రాతముగా నెఱుంగ. మాత్మ వసుధాధీశా. 1271
- మ. ధరణీనాయక నీకులం బతిపవిత్రం బయ్యె నీ విములం
బరిపాలించుమహీతలంబు నతిధన్యం బయ్యె నీపుత్రులకా
బరలోకోన్నతసౌఖ్య మొందిరి దిశాపాలికా భవత్కీర్తలం
జరగకా బుష్కరిణీనిమజ్జనము నివృత్త నీవు గావించుటకా. 1272
- ఉ. నావుడు సంతసించి జననాథుండు తన్నుఁ గృతార్థుఁగా మదికా
భావన నేయుచుకా విహగనాథునకుకా ధరఁ జాఁగి మొక్కి సం
భావన చేసి యాతఁ డనుపకాబహుమంగళతూర్వమంజాలా
రావము లుల్లసిల్లఁగఁ బరంబున కేఁగఁ జమాసమేతుండై. 1273
- క. ఆతనికిఁ గలిగిరి నూర్వరు । సుతు లందఱు రూపవిభవసుస్వరమతు ల
చ్యుతసువ్రతనిష్ఠాపర । రితులును నగువారు సుజననంజితచరితుల్. 1274
- క. వారు తనపంపు నేయఁగ । నారాజవరుం డొనర్చె నమితాధ్వరముల్
నేరువున సుజను లొనన । వారక ధక్షిణలతోడై వైభవ మెసఁగకా. 1275

- క. ఈలీల నతఁడు ధరణీ | పాలన మొనరించి రాజ్యపదముకుఁ దనయుం
జాలించి యితరసుఖములఁ | దేలియుఁ దప మాచరించి త్రిదివము కేఁగెన్. 1276
- వ. అని చెప్పి మార్కండేయుం డన్ను రేఁద్రున కిట్లనియె. 1277
- చ. జనవర నీవు సోమకులసంజనితుం డనివాన్యైశ్వర్యస
ద్విసయవివేక బాహుబలవిక్రమశాలివి భూప్రజానురం
జనచతురుండ వ ట్లగుటఁ జాల గృతార్థుఁడ వయ్య భక్తి నె
క్కినఁ జని చంద్రపుష్కరిణిఁ గ్రుం కిడి యచ్చటివిప్రకోటికిన్. 1278
- చ. ధనకనకాదినస్తువులు దాన మొనర్పయు దానఁ జేసి చ
య్యనఁ బెడఁబాయు నీయఘము లన్నియు నంత ననంతకీర్తియున్
ఘనతర రాజ్యవైభవసుఖంబుఁ బవిత్రచరిత్రు లైననం
దనుల ననామయత్వము ఘనం బగు నాయువు నీవఁ గల్గెడిన్. 1279
- వ. అని యుపదేశించి యారాజుచేతఁ బూజితుండై నిజాశ్రమంబునకుం జనియె సోమ
కుండును బ్రహ్మప్రమానమండై తిదుపదిష్ట ప్రకారంబున కశత్రుమిత్రాప్తబంధుసమే
తంబుగాఁ బుష్కరిణీతీర్థంబున కరిగి కృతస్నానమండై యచ్చట హిరణ్యాదినానా
విధదానంబుల విప్రులనతిత్పప్తులఁ గావించి నిత్యమంగ శాభిరామం బగుశ్రీరంగధామం
బునకుఁ బోయి తదభ్యంతంబున. 1280
- సి. పుండరీకాక్షుఁ బ్రస్ఫురితకాస్తుభవక్షు నాజానుబాహు నీలాగ్రదేహు
మకరమండలకర్ణ మహితకృపాపూర్ణు నవవీరకాశేయు నతవిధేయు
లక్ష్మీసముల్లాస లలితకోమలహాసు నానాధాకల్ప నాగతల్పు
బహువేదసంవేద్య భవమహామయవైద్య వతులనీదాము సురలలాముఁ
గలితశృంగారుఁ ద్రిగుణవికారదూరు | శోభనాకారు భువనసంస్తుత విహారు
యోగిహృద్గేయు నిజభక్తిభాగధేయు | సకలఫలదాయి శ్రీరంగ శాయిఁ గనియె. 1281
- క. ధర్మ బాగి మొక్కిరింపెన్ | భరణసువర్ణంబరాదిబహువస్తుతతుల్
పరువడిఁ గానుక లిడి సు | స్థిరమతితత్పూజనంబుఁ నేసినపిదపన్. 1282
- చ. అవిరళవిష్ణు దింతనవనాయణులై యచటన్ వసించుభా
గవతగరేణ్యులన్ బరమ గాత్రులఁ జూతు గదయ్య యంచు ద
త్సరమపవిత్రు లాముసులఁ బల్కెను సుప్రతీప్తచారులన్
వివిధవిశేషసత్కృతుల వేములుఁ బ్రీతులఁజేసి సన్నతిన్. 1283

వ ఆస్పాధివోత్తముండు కృతాభుండు మరలి తరలపతాకాభిశోభితాభిరామాతపత్ర
భాసురంబును సముల్లసితపల్లవశోరణాలంకృతంబును బ్రాలంచితప్రసూనదామాభి
రామంబును సరసశృంగారపురాంగ నాకీర్ణసువర్ణసౌధవిధివిరాజితంబును నీరాజన
క్రియాసంభ్రమసముల్లాసవిలాసిని చరణమంజీరశింజితమంజులంబును వివిధమంగళవా
ద్యహృద్యంబును బ్రతిహరసంకుప్రదేశనియంత్రితసముత్తుంగమదముదితమధుకర
ఘుంకాగ్రముఖరితగోపురంబును నగునిజపురంబు ప్రవేశించి సమంచిత సామ్రాజ్య
భోగంబు లను భవించుచు జతురుదధివలయవలయితపసుమతీభాగం బనురాగంబునఁ
బాలించుచుండె నప్పడు.

1284

ఉ. ఆతనిరాజ్య మొప్పె నిగమాయతజానపదప్రక్షీప్తమై
యాతత వేదశాస్త్రపతనారవశోభితమై యుపద్రవ
వ్రాతవిదూరమై సకలవస్తువిశేషసమృద్ధిమౌళ్యమై
వీతకళంకమై సతతవిష్ణుమహోత్సవరమ్యదేశమై.

1285

క. శ్రీరమణసుచరితామృత | సారంబై బహుపురాణసమృతమై సం
సారార్థితారకం బగు | శ్రీరంగక్షేత్ర మొప్పె సిరి వెంపారక.

1286

సీ. గ్రహణకాలంబునఁ గపిలాసమాస్రంబు నవనీసురల కిచ్చినట్టిఫలము
భూరియాగములు సంపూర్ణదక్షిణ లిచ్చి కావించునట్టిసత్కర్మగరిమ
పసిడిపుష్పముల సద్భక్తిసాలగ్రామపూజనం బొనరించుపుణ్యమహిమ
సంతతిజపతపస్వాధ్యాయ సౌపాససువ్రతంబుల వచ్చునుకృతచయము
నవనియంతయు సత్పత్రమైనయతని | కొసఁగ నెసఁగెడి పుణ్యధర్మోన్నతియును
గలుగుశ్రీరంగమాహాత్మ్య మెలమి జడవు | వలయునుతులకు వినువిమలాత్మలగును.

క. ఈయాఖ్యానరతిక సచి | రాయువు నారోగ్యమును గులాభ్యన్నతియుక
శ్రీయు బహుపుత్రలాభము | బాయనిసౌఖ్యములు విష్ణుభక్తియుఁ గలుగుక.

1288

చ. అని మును లంచితఁబుగను నందఱు సమృద్ధమార నాగదం
తునకుఁ బరాశరప్రియసుతుం డెఱిఁగించిన యీకథాంశ మిం
నెనయఁ డెనుంగబాస నచియించితి నాయువు శ్రీయుఁ గీర్తియుక
ఘనవిజయంబు నీ కెపుడు గల్గఁగఁ బాగయమఁబ్రెరగువా.

1289

సక్రబంధము.

శా. నవ్యశ్రీకపరాతిభైవచరన్నా క్రిదుమావణాబా
గభవ్యారంభకమస్మగస్తకకుచిస్వాంతప్రపూర్ణప్రభా
భివ్యాంగప్రసవాంకవాసవతతః ప్రాముఖ్యనందేందుభా
భావ్యాశీసురాదిశోభిభవశోభాభద్రభాస్వన్నిభా.

1290

నాగబంధము.

చ. వరగుణాత్మవిశ్రుతసువర్ణవతంససబాలసత్పర
స్ఫురితమురాశశ్రీగురువదోవశచిత్తవిలాసవాసవా
వరజసమాంగవైరికరివారిధరానిలధీమాంచితో
త్తరసకుభానురక్తతతత్పరచాగయమత్రిరాఘవా

1291

గోమూత్రికాబంధము.

క. హరిపదసరసిజమధుకర | ముఖభివసితమూర్తిరామభోగసురామా
కరిగదసుగకుజవిధుకర | శరదదసితకీర్తిధామచాగయరామా.

1292

మాలిని. కమలనయనసేవాకౌతుకాధీనభావా
విమతభయదతోపాపీతిహకోత్తప్రతాపా
సుమహితభుజసారా సుందరీమానవోరా
సమరపగళురామా చాగయామాత్యరామా

1293

గద్యము.

ఇది శ్రీమద్భీమరాంబావగప్రసాదలబ్ధసిద్ధసారస్వతగౌరవ గౌరవామాత్య
పుత్ర సుధీవిధేయ భైరవనామధేయ ప్రణీతం బైన శ్రీరంగ
మహాత్మ్యం బనుపురాణకథయందు సర్వంబును
బంచమాశ్వాసము.

035, 17701
E12

“వి స్మృత కవులు.”

ఈపేర నతిమనోహరము లగుప్రాచీనకావ్యములు మాశక్తి
లది దిద్ది కవిచరిత్రాదివిషయములఁ జేర్చి ముద్రించుచున్నారము.
!ప్పుడు వెలకు సిద్ధముగా నుండుకృతు లే వనఁగాః—

1. క్రీడాభిరామము. శ్రీనాథకవివिरచితము. (వెలకు లభింపదు.)
2. కుమారసంభవము - పూర్వభాగము. } 1—0—0 ✓
నన్నెచోడదేవకృతము.
3. సీతీశాస్త్రముక్తావళి - భద్రభూపాలరచితము. 0—5—0 ✓
4. పరతత్త్వరసాయనము - ఘణిభట్టప్రణీతము. 0—12—0
5. ప్రబంధమణిభూషణము - సంక్రగితము. 0—12—0 ✓
6. త్రిపురాంతకోదాహరణము - తిప్పరాజుప్రణీతము. 0—3—0
7. అనర్ఘరాఘవము - తిమ్మభూపాలరచితము. 1—0—0
8. శ్రీరంగమహాత్మ్యము - భైరవకవిప్రణీతము. 1—0—0 ✓
9. ఉదయనోదయము. (అచ్చులోనున్నది.)
10. ఐరావతచరిత్రము ”
11. డిండిమప్రహసనము. ”
12. రఘునాథరామాయణము. ”
13. సాంబోపాఖ్యానము. ”
14. ముద్రామాత్యము - క్షే. మేంద్రరచితము. ”

మా - రామకృష్ణకవి.

నవవర్తి జానంపేటపొస్టు.